

Diagnoza sfery sportu i rekreacji miasta Mińsk Mazowiecki

IB IPC sp. z o.o. we Wrocławiu

Mińsk Mazowiecki, sierpień 2018

Spis treści

1. Diagnoza ogólna miasta Mińsk Mazowiecki	3
1.1 Położenie i środowisko naturalne	3
1.2 Sfera społeczna	5
1.2.1 Demografia	5
1.2.2 Edukacja	13
1.2.3 Kultura	19
1.2.4 Sport i rekreacja	21
1.3 Sfera gospodarcza	21
1.4 Infrastruktura techniczna i komunalna	25
1.5 Planowanie przestrzenne	29
1.6 Inwestycje miejskie	31
1.7 Transport publiczny	35
2. Historia i tradycje sportu w Mińsku Mazowieckim	40
3. Diagnoza stanu mińskiego sportu	59
3.1 Baza sportowa i rekreacyjna (charakterystyka wybranych obiektów)	59
3.2 Kadra szkoleniowa	78
3.2.1 Zasoby kadry szkoleniowej, wyniki oraz kwalifikacje	78
3.2.2 Zasoby sekcyjne i zawodnicze	82
3.3 Osiągnięcia sportowe	85
3.3.1 Wyniki w zawodach międzyszkolnych (na szczeblu wojewódzkim i w przypadku zwycięstwa, również krajowym)	87
3.3.2 Wyniki w zawodach na poziomie juniora włącznie (młodzieżowym) organizowanych przez związki sportowe	122
3.3.3 Wyniki w zawodach na poziomie seniorskim organizowane przez związki sportowe	146
3.3.4 Pozostałe rozgrywki i imprezy sportowe	153
3.4 Stan organizacji sportu w Mińsku Mazowieckim	155
3.4.1 Mińskie Kluby Sportowe	157
3.4.2 Analiza systemu finansowania sportu w Mińsku Mazowieckim	160
4. Analiza benchmarkowa Mińska Mazowieckiego z miastami o porównywalnych warunkach demograficznych i infrastrukturalnych	175
4.1 Wstęp	175
4.2 Potencjał demograficzny	176
4.3 Potencjał finansowy	180
4.4 Potencjał organizacyjny	186

4.5 Potencjał aktywności fizycznej	191
4.6 Potencjał aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia	196
4.7 Potencjał aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia)	200
4.8 Podsumowanie analizy porównawczej	204
5. Badania ilościowe z mieszkańcami Mińska Mazowieckiego	208
5.1 Wyniki badania ilościowego z mieszkańcami Mińska Mazowieckiego	208
5.1.1 Charakterystyka próby badawczej	208
5.1.2 Sposób spędzania czasu wolnego (w tym aktywność sportowa)	209
5.1.3 Uprawiana aktywność/ dyscyplina sportowa	214
5.1.4 Ocena infrastruktury sportowej	217
5.1.5 Uczestnictwo w wydarzeniach sportowych w charakterze kibica	221
5.1.6 Uczestnictwo dzieci w zajęciach sportowych	225
5.1.7 Ocena dostępności do infrastruktury sportowej dla seniorów i osób niepełnosprawnych	227
5.2 Podsumowanie badania ilościowego z mieszkańcami Mińska Mazowieckiego	229
6. Pogłębione badania jakościowe	231
6.1 Wprowadzenie	231
6.2 Wyniki badania	232
6.2.1 Aktywność mieszkańców	232
6.2.2 Infrastruktura	238
6.2.3 Sport profesjonalny, zawodowy	242
6.2.4 Promocja	248
6.2.5 Propozycje działań	257
6.3 Podsumowanie pogłębionego badania jakościowego	261
7. Wykaz tabel, wykresów, map i zdjęć	263

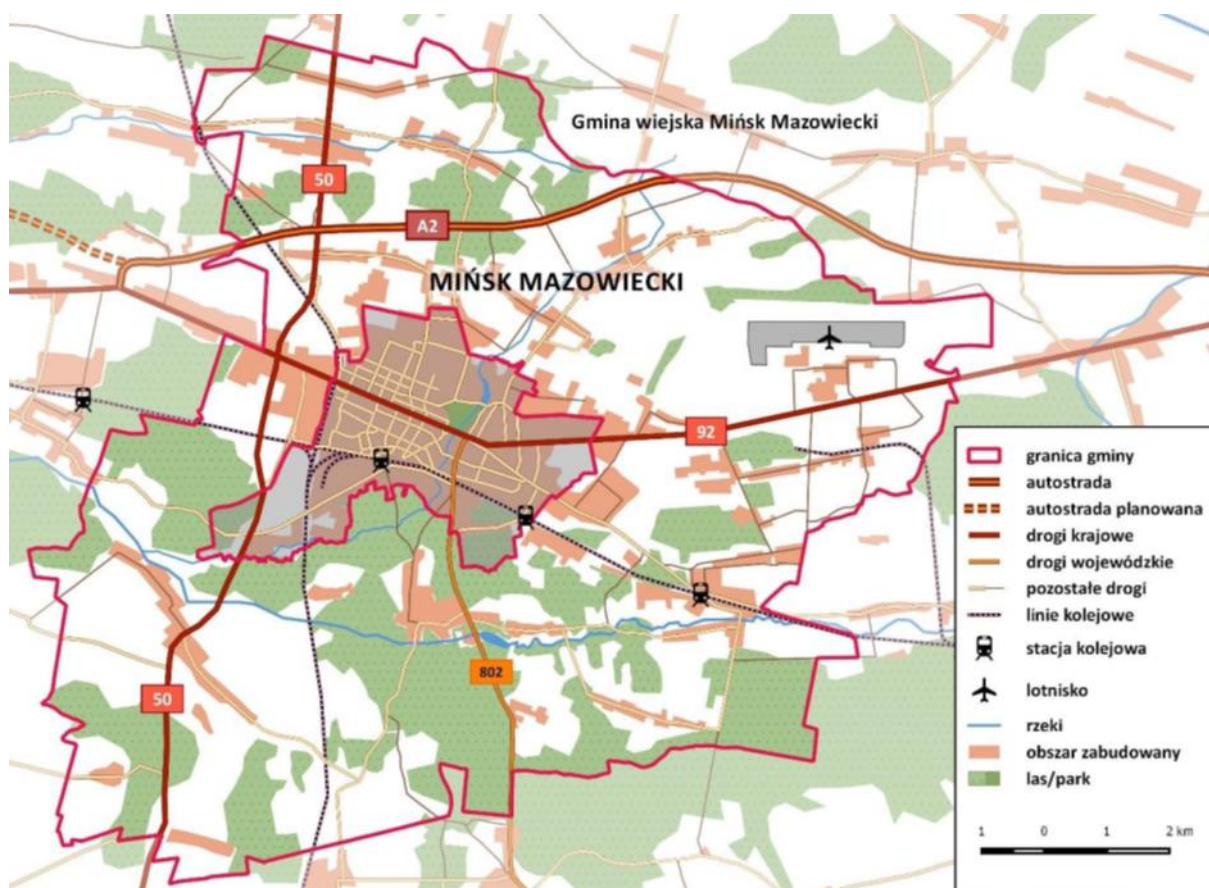
1. Diagnoza ogólna miasta Mińsk Mazowiecki

1.1 Położenie i środowisko naturalne

Mińsk Mazowiecki to ok. 40 tysięczne miasto położone we wschodniej Polsce, w województwie mazowieckim. Jest siedzibą powiatu mińskiego i gminy wiejskiej Mińsk Mazowiecki, stanowi lokalne centrum gospodarcze, edukacyjne i kulturalne. Oddalone ok. 40 km od centrum Warszawy jest zaliczane do aglomeracji warszawskiej.

Mińsk Mazowiecki sąsiaduje w całości z gruntami przynależnymi administracyjnie do gminy wiejskiej Mińsk Mazowiecki, wchodzącymi w obszar następujących miejscowości: Królewiec, Wólka Mińska, Karolina, Stara Niedziółka, Nowe Osiny, Targówka, Marianka, Huta Mińska, Gliniak, Chochoł, Waliszew, Zamienie, Podudzie i Stojadła.

Zdjęcie 1. Położenie miasta Mińska Mazowiecki na tle powiatu mińskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025

Nazwa miasta pochodzi najprawdopodobniej od rzeki Mienia, której nazwa związana jest ze słowem „mienić”. Przymiotnik „Mazowiecki” miał odróżniać miasto od Mińska znajdującego się na Białorusi. W swojej historii miasto kilkakrotnie zmieniał nazwę, funkcjonowało jako Mieńsk, Mensk, Mińsk, ale

ostatecznie wraz z nadaniem praw miejskich w 1421 roku otrzymało miano Mińsk. Nazwa przetrwała aż do 1868 roku, gdy władze carskie przemianowały miasto na Nowomińsk. Obecnie obowiązująca nazwa – Mińsk Mazowiecki – została nadana 11 lipca 1916 roku.

Historia miasta liczy ponad sześćset lat, jest ono jednym z najstarszych we wschodnim Mazowszu. Prawa miejskie otrzymało 29 maja 1421 roku, nadane przez księcia mazowieckiego Janusza I Starszego. Pierwszym właścicielem miasta był Jan z Gościeńczyc, a pierwsza parafia została erygowana już w 1422 roku. W XV i XVI wieku miasto szybko się rozwijało, do XVI wieku nie przekraczając naturalnej granicy na rzece Srebrnej, powstał także sąsiedni Sandomierz należący do rodziny Wolskich herbu Półkoźic (wchłonięty później przez silniejszy urbanistycznie Mińsk). Natomiast XVII i XVIII wiek to trudniejszy okres w historii miasta, będący między innymi efektem załamania gospodarki miejskiej. Po upadku I Rzeczypospolitej w 1795 roku, Mińsk znalazł się na krótko w zaborze austriackim, następnie w 1809 roku w Księstwie Warszawskim, a od 1815 roku w Królestwie Polskim (zabór rosyjski). Wiek XIX przyniósł powolne ożywienie i wzrost znaczenia miasta. W 1816 roku Mińsk został stolicą obwodu stanisławowskiego, w 1867 roku został ustanowiony powiat miński, a w 1870 roku właścicielami miasta zostali Doria Dernałowiczowie. Rozwój miasta przyspieszyło oddanie do użytku przechodzącej przez Mińsk linii kolejowej Warszawa-Terespol.

Tereny wokół miasta były areną potyczek podczas powstania listopadowego i styczniowego, a także wolny polsko-bolszewickiej. W sierpniu 1920 roku Mińsk został zajęty przez Armię Czerwoną, a następnie 17 sierpnia wyzwolony przez oddziały grupy płk. Stanisława Wrzalińskiego. Pod Mińskiem miało miejsce połączenie dwóch polskich frontów atakujących wojska bolszewickie podczas „Cudu nad Wisłą”. Okres międzywojenny pozwolił na dalszy rozwój miasta, zarówno gospodarczy, jak i pod względem zagospodarowania terenu. W mieście stacjonował 7 Pułk Ułanów Lubelskich, który odegrał znaczącą rolę podczas przewrotu majowego w 1926 roku oraz walczył w 1939 roku. Przed II wojną światową miasto zamieszkiwała duża społeczność żydowska. W 1940 roku Niemcy utworzyli w Mińsku getto, którego mieszkańcy zostali w 1942 roku wywiezieni i zamordowani w Treblince. Po wycofaniu Niemców, miasto na jeden dzień przejęła Armia Krajowa, ale już 31 lipca 1944 roku do Mińska weszła Armia Czerwona.

Po II wojnie światowej miasto powoli się rozbudowywało, zwiększył się obszar miasta, przybywało mieszkańców i powstawały nowe zakłady pracy. W 1975 roku Mińsk stracił status miasta powiatowego i został włączony do województwa siedleckiego. Na skutek reformy administracyjnej z 1999 roku powołany został powiat miński z siedzibą w Mińsku Mazowieckim, obejmujący dziesięć gmin wiejskich: Cegłów, Dobrze, Dębe Wielkie, Halinów, Jakubów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Siennica i Stanisławów, jedna gminę miejsko-wiejską: Kałuszyn oraz trzy gminy miejskie: Mińsk Mazowiecki, Sulejówkę i Wesołą.

Mińsk Mazowiecki jest położony we wschodniej części województwa mazowieckiego na wysokości 147 m n.p.m., na obszarze mezoregionu Wysoczyzna Kałuszyńska należącej do makroregionu Niziny Południowopodlaskiej wchodzącej w skład podprovincji Nizin Środkowopolskich.

Rzeźba terenu na obszarze miasta Mińsk Mazowiecki jest płaska, urozmaicheniem terenu jest jedynie głęboko wcięta dolina rzeki Srebrnej o kierunku północ-południe. Sieć hydrograficzną miasta stanowi wspomniana rzeka Srebrna wraz z niewielkim dopływem, a całość terenu znajduje się w zlewni Wisły i jej dopływów: Świdra i Mieni. Grunty pod wodami reprezentowane są również przez stawy o powierzchni ok. 4 ha w Parku Miejskim, rowy melioracyjne czy inne niewielkie zbiorniki.

Zasoby przyrodnicze miasta obejmują tereny leśno-parkowe (Park im. Rodziny Dernałowiczów, Leśnictwo Stankowizna) oraz znajdujące się w południowo-wschodniej i południowo-zachodniej części miasta tereny łąk i zadrzewień stanowiące element Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Do zieleni miejskiej zaliczane są również ogródki działkowe, skwery czy zielen osiedlowa. Ponadto na terenie miasta znajduje się 13 pomników przyrody:

1. Dąb szypułkowy przy skrzyżowaniu ul. Florencja i ul. Granicznej,
2. Dąb szypułkowy na placu Przedsiębiorstwa Budownictwa Rolniczego od strony ul. Daszyńskiego,
3. Dąb szypułkowy w Parku Miejskim,
4. Dąb szypułkowy na działce przy ul. Warszawskiej 82,
5. Jesion wyniosły w Parku Miejskim,
6. Wiąz szypułkowy na Parafialnym Cmentarzu Katolickim,
7. Grupa dwóch dębów szypułkowych na działce przy ul. Warszawskiej 142,
8. Dąb szypułkowy w pasie ul. Kościuszki róg ul. Daszyńskiego,
9. Topola biała w Parku Miejskim,
10. Dąb szypułkowy na terenie Przedszkola Miejskiego przy ul. Konstytucji 3 Maja 11,
11. Topola czarna w Parku Zabytkowym,
12. Klon zwyczajny w Parku Miejskim,
13. Klon zwyczajny w Parku Miejskim.

1.2 Sfera społeczna

1.2.1 Demografia

W 2016 roku miasto Mińsk Mazowiecki zamieszkiwało nieco ponad 40 tys. osób, co stanowiło 0,75% ludności województwa mazowieckiego i zarazem 1,2% ludności miast tego województwa. Gęstość zaludnienia w mieście wynosiła 3 064 osoby na 1 km².

W porównaniu do 2007 roku liczba mieszkańców Mińska Mazowieckiego zwiększyła się ogółem o 2 399 osób, tj. o 6,3%. Poniższy wykres pozwala zaobserwować wyraźny trend rosnący w zakresie liczby osób zamieszkujących w Mińsku Mazowieckim, przy czym dynamika tego procesu w ostatnich latach nieznacznie osłabła – tempo przyrostu liczby mieszkańców w latach 2014-2016 było niższe niż w latach wcześniejszych.

Analiza ludności Mińska Mazowieckiego pod względem struktury płciowej wskazuje na niewielką przewagę kobiet w ogóle mieszkańców. W 2016 roku ich liczba ukształtowała się na poziomie ponad 21,2 tys., co stanowiło 52,7% ogółu ludności. Na przestrzeni lat 2007-2016 zwiększyła się liczebność obu kategorii płciowych, również dynamika zmian liczby mieszkańców w zależności od płci okazała się niemal identyczna. W analizowanym okresie liczba kobiet zamieszkujących w Mińsku Mazowieckim wzrosła o 6,3%, a mężczyzn o 6,4%.

Wykres 1. Ludność miasta Mińsk Mazowiecki ogółem w latach 2007-2016

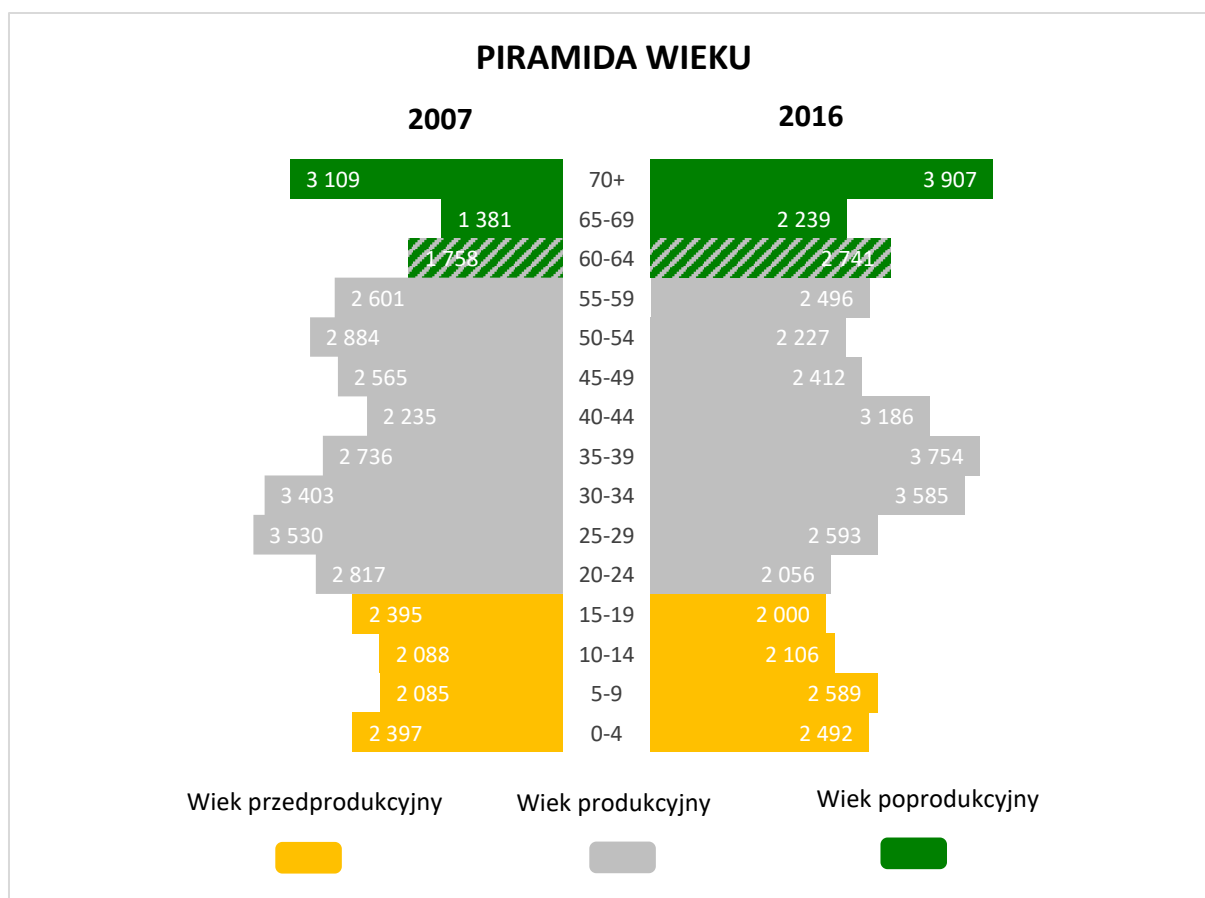

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Porównanie liczebności poszczególnych kategorii wiekowych w latach 2007 i 2016 pozwala z kolei zauważyć postępujące zmiany struktury wiekowej ludności.

Na podstawie poniższej piramidy wieku dla ludności Mińsk Mazowiecki można wnioskować, iż w 2016 roku (w porównaniu do 2007 roku) zmniejszyła się liczebność kategorii wiekowych obejmujących mieszkańców w wieku 15-29 lat oraz 45-59 lata. Spadek wahał się od -4% (w kategorii 55-59 lat) do -27% (w kategorii 20-24 lata). W pozostałych kategoriach wiekowych liczba mieszkańców wzrosła – proces ten dotyczył grup wiekowych 0-14 lat, 30-44 lata oraz 60 i więcej lat. Największe przyrosty odnotowano wśród mieszkańców mających 65-69 lat (o 858 osób, tj. o 62,1%) oraz 60-64 lata (o 983 osoby, tj. o 55,9%). Liczebność najstarszej kategorii wiekowej, 70 i więcej lat, wzrosła w analizowanym okresie o ponad jedną czwartą (o 25,7%). Pozytywnym zjawiskiem jest natomiast wzrost liczebności najmłodszych kategorii wiekowych – w 2016 roku liczba mieszkańców miasta w wieku 0-4 lata była o 4% wyższa niż w 2007 roku, zaś w wieku 5-9 lat – aż o 24,2% wyższa.

Wykres 2. Piramida wieku – Mińsk Mazowiecki, rok 2007 i 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

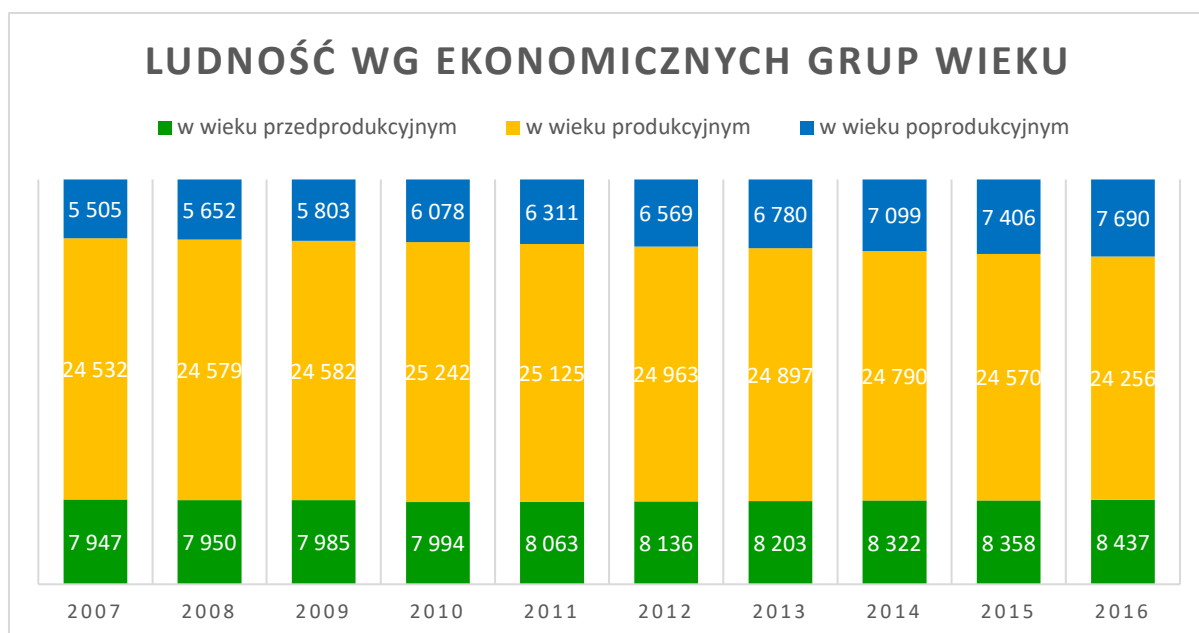
Zasygnalizowane powyżej zmiany struktury ludności Mińska Mazowieckiego pod względem wieku znajdują potwierdzenie w zmianach liczebności poszczególnych ekonomicznych grup wieku. Zgodnie z tą charakterystyką mieszkańców dzieli się na ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym (dla kobiet 18-59 lat, dla mężczyzn 18-64 lata) i poprodukcyjnym (dla kobiet 60 lat i więcej, dla mężczyzn 65 i więcej lat).

Dane dotyczące liczebności poszczególnych kategorii w latach 2007-2016 wskazują na spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym. W 2007 roku do kategorii ludności w wieku przedprodukcyjnym zaliczano 7 947 osób, zaś w 2016 roku o 490 osób więcej. Tym samym tempo wzrostu liczebności tej grupy ludności w latach 2007-2016 w Mińsku Mazowieckim wyniosło 6,2%.

Nieznaczny spadek liczebności dotyczył z kolei kategorii ludności w wieku produkcyjnym. Liczba ta zmniejszyła się z 24,5 tys. osób w 2007 roku do 24,2 tys. osób w 2016 roku. Oznacza to spadek na poziomie -1,1%.

W analizowanym okresie wzrosła znacząco liczebność najstarszej ekonomicznej grupy wiekowej, tj. ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2007 roku w Mińsku Mazowieckim zamieszkiwało 5 505 osób w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w 2016 roku liczebność tej kategorii wzrosła do 7 690 osób. Dynamika wzrostu okazała się wysoka i wynosiła 39,7%.

Wykres 3. Ludność miasta Mińsk Mazowiecki według ekonomicznych grup wieku w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

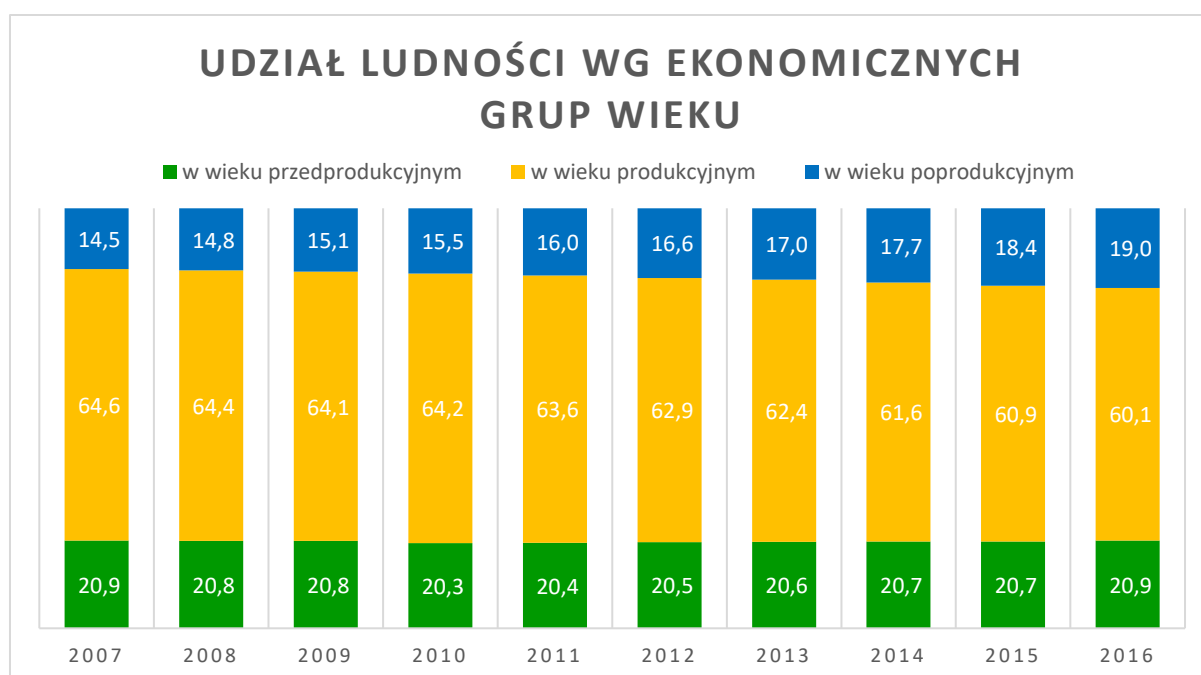
Przedstawione powyżej zmiany liczby ludności w poszczególnych kategoriach wiekowych wpłynęły na zmianę struktury społeczeństwa w Mińsku Mazowieckim. Zauważalny jest przede wszystkim spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym przy rosnącym udziale ludności w wieku poprodukcyjnym.

Przez cały analizowany okres udział dzieci i młodzieży w ogóle ludności miasta kształtował się na zbliżonym poziomie. Odsetek wykazywał niewielkie wahania, choć można zauważyć początkową tendencję spadkową, a następnie wzrostową. W 2010 roku udział ludności w wieku przedprodukcyjnym ukształtował się na najniższym poziomie, wynoszącym 20,3%, a następnie wzrastał do poziomu 20,9% w 2016 roku (tj. identycznego jak w 2007 roku). Na tle większych jednostek administracyjnych Mińsk Mazowiecki wyróżniał się pozytywnie – w 2016 roku udział dzieci i młodzieży do lat 18 w ogóle ludności kraju wynosił 17,9% (w tym 16,8% w miastach), a w ogóle ludności Mazowsza – 18,7% (w tym 17,9% w miastach).

Z kolei ludność w wieku produkcyjnym stanowiła w 2016 roku 60,1% mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki, co okazało się wartością niższą niż w 2007 roku, gdy udział tej kategorii ludności w ogóle mieszkańców wynosił 64,6%. Na tle innych jednostek Mińsk Mazowiecki wyróżniał się nieznacznie niższym odsetkiem ludności w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców. W 2016 roku 61,8% mieszkańców kraju stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, zaś w województwie mazowieckim – 60,7%.

W przypadku najstarszej ekonomicznej grupy wieku, tj. ludności w wieku poprodukcyjnym, w analizowanym okresie wystąpił wzrost udziału w ogóle mieszkańców. W 2007 roku 14,5% mieszkańców Mińska Mazowieckiego stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym, podczas gdy w 2016 roku ich udział wzrósł do 19%. Nadal była to jednak wartość niższa niż w skali kraju czy województwa. W 2016 roku w całym kraju ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 20,2% mieszkańców (aż 22,1% w miastach), zaś w województwie mazowieckim – 20,6% (w tym 22% w miastach).

Wykres 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej ludności w latach 2007-2016 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

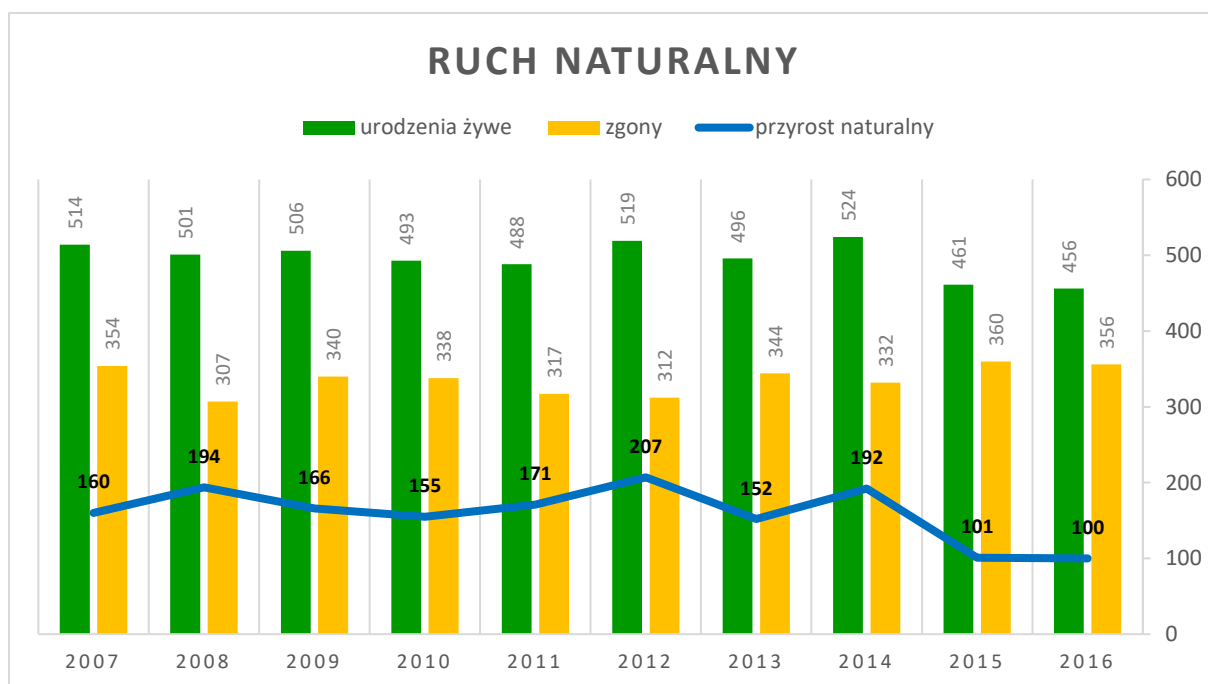
Ruch naturalny, w tym urodzenia żywe i zgony, jest jednym z czynników decydujących o zmianach liczby ludności.

Analiza liczby zgonów w Mińsku Mazowieckim na przestrzeni lat 2007-2016 nie pozwala wskazać jednoznacznego kierunku zmian. Liczba zgonów w tym okresie fluktuowała, przyjmując wartości niższe i wyższe. Maksimum, na poziomie 360 zgonów, odnotowano w 2015 roku, zaś minimum, na poziomie 307 zgonów – w 2008 roku.

Natomiast analiza liczby urodzeń żywych w latach 2007-2016 wykazuje tendencję malejącą w ostatnich latach. W rekordowym, 2014 roku, nastąpiły 524 narodziny, zaś w kolejnych latach liczba urodzeń żywych zmniejszała się. W 2015 roku w Mińsku Mazowieckim urodziło się 461 dzieci, a w 2016 roku – 456 dzieci, tj. najmniej w całym analizowanym okresie.

Relacja liczby urodzeń i liczby zgonów decyduje o wartości przyrostu naturalnego. W przypadku Mińska Mazowieckiego w latach 2007-2016 występowały jedynie wartości dodatnie, co oznacza, że liczba urodzeń żywych przewyższała liczbę zgonów, a miasto cechowało się dodatnim przyrostem naturalnym. Najwyższe poziomy przyrostu naturalnego odnotowano w latach 2012 (+207), 2008 (+194) i 2014 (+192). W latach 2015 i 2016 widoczne jest zmniejszenie przyrostu naturalnego do wartości na poziomie 100.

Wykres 5. Ruch naturalny w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Porównanie sytuacji w poszczególnych jednostkach administracyjnych umożliwiają wskaźniki demograficzne. Na ich podstawie można stwierdzić, że wskaźnik zgonów na 1000 ludności w Mińsku Mazowieckim w latach 2007-2016 przyjmował wartości wyraźnie niższe niż wynosiła średnia krajowa czy wojewódzka. W 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kraju przypadało 10,10 zgonów (w tym 10,23 w miastach), w przeliczeniu na 1000 ludności województwa mazowieckiego – 10,24 zgonów (w tym 10,09 w miastach), podczas gdy wskaźnik dla Mińska Mazowieckiego wynosił jedynie 8,81 zgonów na 1000 mieszkańców.

Tabela 1. Zgony na 1000 ludności w latach 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	9,90	9,95	10,09	9,83	9,75	9,99	10,06	9,78	10,27	10,10
Polska - miasto	9,74	9,85	9,99	9,71	9,64	9,97	10,09	9,88	10,43	10,23
Mazowieckie	10,22	10,26	10,49	10,16	10,06	10,29	10,22	10,05	10,30	10,24
Mazowieckie - miasto	9,77	10,03	10,04	9,77	9,63	9,99	9,98	9,84	10,11	10,09
Powiat miński	10,32	10,71	10,52	10,60	10,32	9,94	9,77	8,91	10,01	9,71
Powiat miński - miasto	-	-	-	-	-	8,48	9,03	8,09	8,97	8,71
Mińsk Mazowiecki	9,41	8,14	8,96	8,63	8,05	7,89	8,64	8,29	8,94	8,81

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności najwyższe wartości we wszystkich jednostkach osiągał w latach 2007-2010. Maksymalny poziom, 13,66 urodzeń na 1000 mieszkańców, stwierdzono w Mińsku Mazowieckim w 2007 roku. Należy podkreślić, iż przez cały analizowany okres wskaźnik urodzeń żywych w Mińsku Mazowieckim przyjmował wartości wyższe niż średnia krajowa i wojewódzka. W 2016 roku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców miasta nastąpiło 11,29 urodzeń żywych, w przypadku województwa mazowieckiego było to 11,12 urodzeń (w tym 11,43 w miastach), zaś w przypadku kraju – 9,95 urodzeń (w tym 9,78 w miastach).

Tabela 2. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	10,18	10,87	10,95	10,73	10,08	10,02	9,60	9,75	9,60	9,95
Polska - miasto	9,70	10,40	10,62	10,32	9,64	9,58	9,18	9,37	9,37	9,78
Mazowieckie	10,66	11,32	11,49	11,56	10,86	10,82	10,44	10,73	10,76	11,12
Mazowieckie - miasto	10,61	11,37	11,44	11,55	10,92	10,82	10,42	10,85	10,93	11,43
Powiat miński	11,85	12,26	12,66	11,96	11,76	11,58	11,63	11,65	11,22	10,98
Powiat miński - miasto	-	-	-	-	-	12,02	11,26	11,84	10,95	11,11
Mińsk Mazowiecki	13,66	13,29	13,33	12,58	12,39	13,13	12,46	13,09	11,45	11,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wartości przyrostu naturalnego na 1000 ludności wskazują na znacznie korzystniejszą sytuację w Mińsku Mazowieckim na tle innych jednostek. Przez cały analizowany okres wskaźnik przyjmował dla miasta wartości dodatnie (z maksimum na poziomie 5,24 w 2012 roku), znacząco wyższe niż w kraju czy województwie. W 2016 roku przyrost naturalny na 1000 mińszczan wyniósł 2,48, podczas gdy na 1000 ludności województwa mazowieckiego zaledwie 0,88, a w skali kraju okazał się ujemny i ukształtował się na poziomie -0,15.

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2007-2016

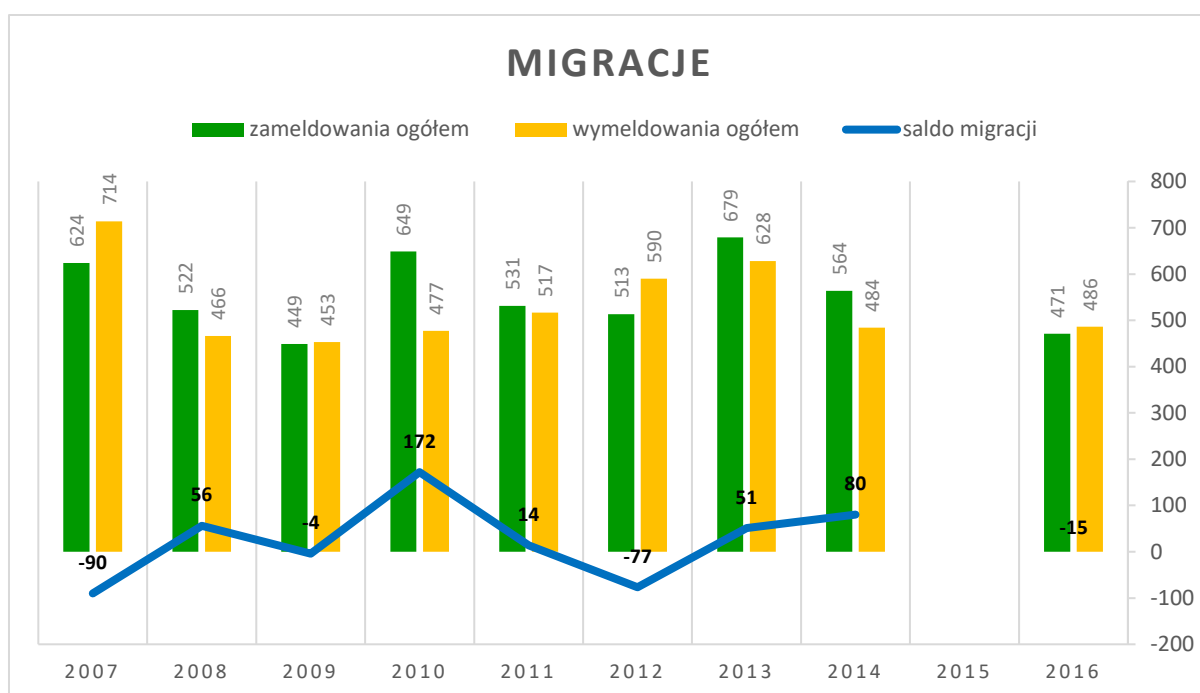
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	0,28	0,92	0,86	0,90	0,34	0,04	-0,46	-0,03	-0,67	-0,15
Polska - miasto	-0,04	0,54	0,63	0,62	0,01	-0,40	-0,92	-0,52	-1,06	-0,45
Mazowieckie	0,44	1,05	1,00	1,40	0,79	0,53	0,21	0,68	0,45	0,88
Mazowieckie - miasto	0,85	1,34	1,41	1,78	1,30	0,83	0,43	1,01	0,83	1,34
Powiat miński	1,53	1,55	2,14	1,36	1,44	1,64	1,86	2,74	1,21	1,28
Powiat miński - miasto	-	-	-	-	-	3,54	2,24	3,75	1,98	2,40
Mińsk Mazowiecki	4,25	5,14	4,37	3,96	4,34	5,24	3,82	4,80	2,51	2,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na zmiany liczby ludności, oprócz ruchu naturalnego, wpływają również **migracje**. Liczba zameldowań i wymeldowań w Mińsku Mazowieckim w latach 2007-2016 fluktuowała, co wpływało również na wartości salda migracji. Najwięcej wymeldowań odnotowano w 2007 roku (714 osób) oraz w 2013 roku (628 osób). W pozostałych latach liczba wymeldowań przyjmowała niższe wartości. W przypadku zameldowań można zauważyć ich zwiększenie w 2007 roku (624 osoby), 2010 roku (649 osób) oraz 2013 roku (679 osób). Ogółem w 2016 roku w Mińsku Mazowieckim przybyło 471 mieszkańców, a ubyło 486 osób.

Wahania liczby wymeldowań i zameldowań skutkowało zmiennymi wartościami salda migracji, jakie obserwowano w Mińsku Mazowieckim. Ujemne saldo migracji wystąpiło w mieście w 2007 roku (-90), 2009 roku (-4), 2012 roku (-77) i 2016 roku (-15). W pozostałych latach miasto charakteryzowało się dodatnim saldem migracji, przy czym maksimum osiągnięto w 2010 roku (172).

Wykres 6. Migracje w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (brak danych za 2015 rok)

Wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1000 osób pozwala porównać sytuację Mińska Mazowieckiego na tle większych jednostek administracyjnych. Wskazuje on na niekorzystną sytuację miasta, charakteryzującego się niższymi wartościami wskaźnika salda migracji na 1000 ludności w porównaniu ze średnią krajową, wojewódzką i powiatową. W 2016 roku wskaźnik dla Mińska Mazowieckiego wynosił -0,4, podczas gdy w skali województwa i powiatu był dodatni i wynosił odpowiednio 2,4 i 4,3, a w skali kraju był równy 0,0.

Tabela 4. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	-0,5	-0,4	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5	-0,4	0,0	0,0
Polska - miasto	-2,7	-2,1	-1,8	-2,1	-1,9	-1,7	-2,2	-1,8	0,0	-1,1
Mazowieckie	2,9	2,2	2,4	2,5	2,7	2,5	2,5	2,5	0,0	2,4
Mazowieckie - miasto	1,9	1,5	1,5	1,5	2,3	2,1	2,1	2,4	0,0	2,4
Powiat miński	7,1	4,6	5,0	5,7	5,2	4,0	4,6	4,3	0,0	4,3
Powiat miński - miasto	-	-	-	-	-	0,4	1,4	2,8	0,0	0,3
Mińsk Mazowiecki	-2,4	1,5	-0,1	4,4	0,4	-1,9	1,3	2,0	0,0	-0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Również w przypadku salda migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców Mińsk Mazowiecki wyróżniał się negatywnie na tle większych jednostek. Ujemne saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności miasta występowało w latach 2007-2009 oraz 2013-2016, zaś w pozostałym okresie (2009-2012) przyjmowało wartości dodatnie. W przypadku województwa mazowieckiego ujemne saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców wystąpiło jedynie w 2007 roku oraz latach 2013-2014. Natomiast dla kraju niemal przez cały analizowany okres charakterystyczne było ujemne saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności – wartość dodatnią (0,04) zanotowano dopiero w 2016 roku.

Tabela 5. Saldo migracji zagranicznych w przeliczeniu na 1000 osób w latach 2007-2016

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Polska	-0,54	-0,39	-0,03	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52	-0,41	0,00	0,04
Polska - miasto	-0,61	-0,43	-0,06	-0,09	-0,16	-0,22	-0,60	-0,51	0,00	0,03
Mazowieckie	-0,02	0,06	0,16	0,13	0,12	0,09	-0,02	-0,01	0,00	0,33
Mazowieckie - miasto	-0,04	0,08	0,19	0,16	0,15	0,10	-0,03	-0,02	0,00	0,41
Powiat miński	-0,02	0,02	0,03	0,08	0,07	-0,03	0,01	-0,02	0,00	0,03
Powiat miński - miasto	-	-	-	-	-	-0,15	-0,02	-0,04	0,00	0,06
Mińsk Mazowiecki	-0,21	-0,03	0,08	0,10	0,08	0,00	-0,05	-0,10	0,00	-0,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

1.2.2 Edukacja

Sieć placówek edukacyjnych na terenie miasta Mińsk Mazowiecki tworzą publiczne i niepubliczne szkoły wszystkich szczebli.

Opieka nad dziećmi do lat 3 w Mińsku Mazowieckim realizowana jest wyłącznie przez placówki niepubliczne: 9 żłobków i 2 kluby dziecięce:

- Żłobki:
 - Żłobek „Jacek i Agatka”, ul. Topolowa 11 lok. U1
 - Żłobek „Jacek i Agatka”, ul. Stefana Okrzei 10
 - Niepubliczny Żłobek Montessori „Delfinek”, ul. Świętokrzyska 30
 - Żłobek „Mini Raj”, ul. Warszawskie Przedmieście 32
 - Żłobek „Bajkolandia”, ul. Kolejowa 22a
 - Żłobek „Hocki klocki”, ul. Spółdzielcza 7
 - Żłobek „Wesołe Smerfiki”, ul. Toruńska 2
 - Niepubliczny Żłobek „Misiowy Zakątek”, ul. Jagiellońska 24
 - Żłobek Króla Zygmunta, ul. Warszawska 239
- Kluby dziecięce:
 - Klub dziecięcy „Michałek”, ul. Dąbrówki 41a
 - Klub Dziecięcy TIK-TAK, ul. Górki 18a.

W 2016 roku 8,1% dzieci w wieku żłobkowym w Mińsku Mazowieckim było objętych opieką żłobkową. Ostatnie lata przyniosły znaczącą poprawę sytuacji w tym obszarze, dzięki czemu miasto uzyskało odsetek zbliżony do średniej krajowej (7,8%) i wojewódzkiej (8,7%). Nadal były to jednak wartości niższe niż w miastach tych jednostek – zarówno w miastach całego kraju, jak i w miastach Mazowsza opieką w żłobkach objętych było 12,1% dzieci.

Wykres 7. Odsetek dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

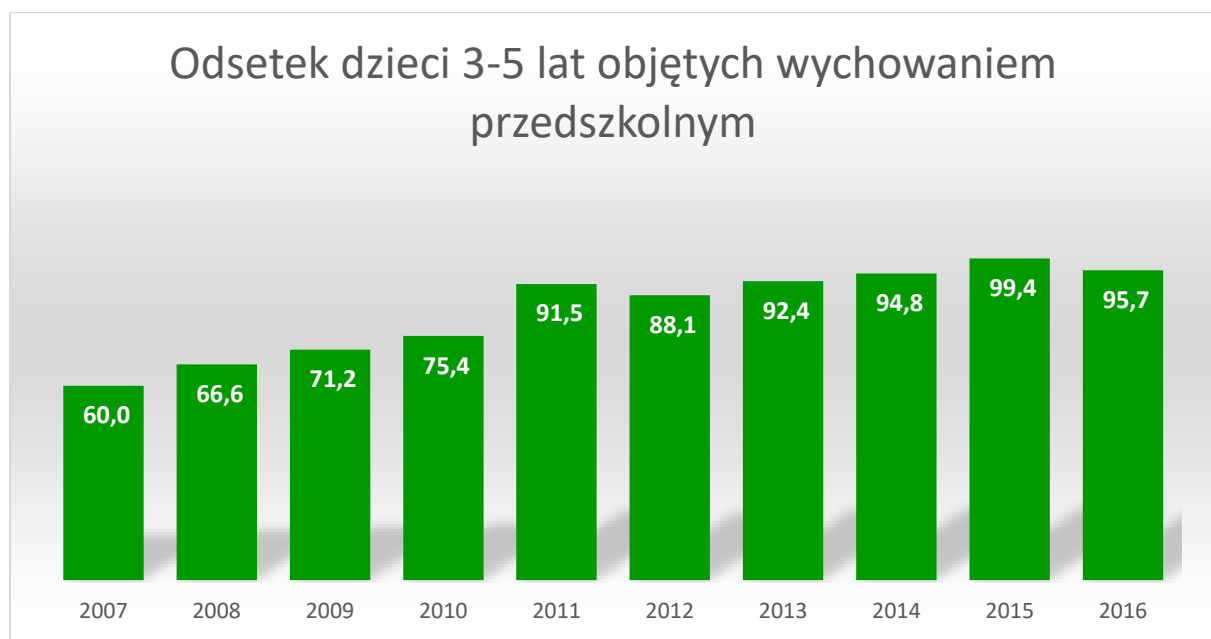
Wychowanie przedszkolne w Mińsku Mazowieckim realizuje łącznie 25 placówek, w tym 6 przedszkoli miejskich, 16 przedszkoli prywatnych i 3 punkty przedszkolne:

- Przedszkola miejskie:
 - Przedszkole Miejskie Nr 1 im. Stanisława Jachowicza, ul. Tadeusza Kościuszki 22
 - Przedszkole Miejskie Nr 2 (Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1), ul. Rodziny Nałazków 3
 - Przedszkole Miejskie Nr 3, ul. Konstytucji 3 Maja 10
 - Przedszkole Miejskie z Oddziałem Specjalnym i Oddziałem Integracyjnym Nr 4 im. Urszuli Smoczyńskiej, ul. Juliana Tuwima 2
 - Przedszkole Miejskie Nr 5 „Tęczowa Dolina”, ul. Konstytucji 3 Maja 11
 - Przedszkole Miejskie Nr 6, ul. Warszawska 250/81
- Przedszkola prywatne:
 - Przedszkole Prywatne „Mini Raj”, ul. Warszawskie Przedmieście 32
 - „Domowe Przedszkole”, ul. Warszawska 74
 - Przedszkole Prywatne „Chatka Puchatka”, ul. Kaszubska 8
 - Przedszkole Niepubliczne „Klub Malucha”, ul. Nadrzeczna 22
 - Publiczne Przedszkole „Wesoła Ciuchcia”, ul. Dźwigowa 4, ul. Mazowiecka 10
 - Przedszkole Prywatne „KLESIK”, ul. Józefa Piłsudskiego 39B
 - Przedszkole Niepubliczne „MICHĄLEK”, ul. Dąbrówki 41A; filia: ul. Dąbrówki 29
 - Niepubliczne Przedszkole MONTESSORII „DELFINIEK”, ul. Świętokrzyska 23
 - Przedszkole Niepubliczne „FUNNY KIDS”, ul. Mała 2B
 - Przedszkole Niepubliczne „Świat Odkrywców”, ul. Mała 4
 - Przedszkole Angielskojęzyczne „Happy Kids”, ul. Małopolska 30
 - Przedszkole Niepubliczne „Dobry Start”, ul. 1 PLM Warszawa 5/10

- Przedszkole Niepubliczne „Kredka”, ul. Boczna 12
- Niepubliczne Przedszkole „Mali Giganci”, ul. Topolowa 4 lok. U1
- Przedszkole Niepubliczne „Nasza Akademia”, ul. Piękna 8
- Przedszkole Niepubliczne „TIK-TAK”, ul. Górki 18a
- Inne formy wychowania przedszkolnego
 - Punkt Przedszkolny „Mrówkolandia”, ul. Warszawska 135
 - Punkt Przedszkolny „Sportowe Maluchy”, ul. Siennicka 57c
 - Punkt Przedszkolny „Domowe Nutki”, ul. Warszawska 68.

Rozwinięta sieć placówek wychowania przedszkolnego w Mińsku Mazowieckim powoduje, że miasto charakteryzuje się bardzo wysokim odsetkiem dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W 2016 roku odsetek wyniósł 95,7% i było o 35,7% wyższy niż w 2007 roku. Warto dodać, iż w 2016 roku odsetek dla kraju wynosił 81,1% (w tym 95,5% w miastach), 88% dla województwa mazowieckiego (w tym 100,7% w miastach) i 86,5% dla powiatu mińskiego (w tym 103,5% w miastach).

Wykres 8. Odsetek dzieci 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Sieć **szkół podstawowych** w Mińsku Mazowieckim została dostosowana do zmian związanych z wprowadzoną reformą edukacji (likwidującą szkoły gimnazjalne i ponownie wydłużającą szkoły podstawowe do 8-letnich). Od roku szkolnego 2017/2018 edukacja dla dzieci prowadzona jest w 7 szkołach podstawowych, w tym 6 dla których organem prowadzącym jest Urząd Miasta:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika, ul. Mikołaja Kopernika 9
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Dąbrówki (Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1), ul. Dąbrówki 10
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II, ul. Budowlana 2
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Powstańców Styczniowych, ul. Siennicka 17
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Józefa Wybickiego, ul. Małopolska 11

- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Henryka Sienkiewicza, ul. gen. Kazimierza Sosnkowskiego 1
- Publiczna Salezjańska Szkoła Podstawowa im. Św. Dominika Savio, ul. Tadeusza Kościuszki 27 (szkoła prowadzona przez Towarzystwo św. Franciszka Salezego).

Miasto dysponuje również bogatą ofertą **szkół średnich**:

- Liceum Ogólnokształcące im. Polskiej Macierzy Szkolnej, ul. Piękna 7a (klasy z rozszerzeniem: prawno-dziennikarskim, przyrodniczym, medycznym, politechnicznym, menadżerskim).
- Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Augusta Czarotowskiego, ul. Tadeusza Kościuszki 27 (szkoła prowadzona przez Towarzystwo św. Franciszka Salezego; klasy: humanistyczna, biologiczno-chemiczna, matematyczno-fizyczna).
- Zespół Szkół Ekonomicznych, ul. Zygmunta Kazikowskiego 18
 - Technikum: technik ekonomista, technik organizacji reklamy, technik logistyk,
 - Liceum Ogólnokształcące: profile: humanistyczno-filmowa (humanistyczna), matematyczno-przyrodnicza (biologiczno-chemiczna), menedżerska (matematyczno-geograficzna), matematyczno-przyrodnicza (politechniczna),
 - Liceum Plastyczne im. E.M. Andriollego: zawód plastyk.
- Zespół Szkół Agrotechnicznych w Mińsku Mazowieckim, ul. Budowlana 4:
 - Technikum: technik hotelarstwa, technik kelner, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik architektury krajobrazu, technik technologii żywności,
 - Branżowa Szkoła I stopnia: kucharz
- Zespół Szkół Nr 1 im. Kazimierza Wielkiego („Budowlanka”), ul. Budowlana 4:
 - Liceum Ogólnokształcące
 - Technikum: technik budownictwa, technik budowy dróg, technik usług fryzjerskich, technik geodeta, technik inżynierii sanitarnej, technik informatyk, technik chłodnictwa i klimatyzacji,
 - Branżowa Szkoła I Stopnia: stolarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter sieci i instalacji sanitarnych, klasa wielozawodowa o zawodzie fryzjer,
 - Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna: pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, kucharz.
- Zespół Szkół Zawodowych Nr 2 im. Powstańców Warszawy („Mechanik”), ul. gen. Kazimierza Sosnkowskiego 43:
 - Technikum: technik elektroniki, technik elektryk, technik mechatroniki, technik grafik komputerowych, technik informatyk, technik mechanik, technik pojazdów samochodowych,
 - Branżowa Szkoła I Stopnia: mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, ślusarz, lakiernik, elektryk, elektromechanik, operator obrabiarek skrawających, monter elektroniki, mechanik maszyn i urządzeń drogowych.
- Zespół Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie („Chemik”), ul. 1-go PLM Warszawa 1:

- Liceum Ogólnokształcące: klasa biologiczno-chemiczna, prawno-administracyjna, pożarniczo-ratownicza,
- Technikum: technik weterynarii, technik analityk, technik leśnik, technik ochrony środowiska,
- Branżowa Szkoła I Stopnia: kuchar, fryzjer, cukiernik, obuwnik, piekarz, optyk-mechanik, wędliniarz, fotograf, złotnik-jubiler, sprzedawca, intrologator, zegarmistrz, drukarz, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, operator urządzeń przemysłu chemicznego, operator maszyn i urządzeń przemysłu spożywczego.

W Mińsku Mazowieckim możliwe jest kontynuowanie edukacji na **poziomie wyższym**. Możliwość taką zapewniają:

1. *Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie, Zamiejscowy Wydział Nauk Społecznych w Mińsku Mazowieckim*, ul. Sosnkowskiego 43 (dawniej: *Wyższa Szkoła Nauk Społecznych im. ks. Józefa Majki w Mińsku Mazowieckim*). W WSGE realizowane są:
 - Studia I stopnia:
 - Mechatronika (studia inżynierskie)
 - Bezpieczeństwo wewnętrzne (studia licencjackie)
 - Socjologia (studia licencjackie)
 - Pedagogika (studia licencjackie)
 - Zarządzanie (studia licencjackie)
 - Administracja (studia licencjackie)
 - Studia podyplomowe
 - Kursy i szkolenia¹;
2. *Collegium Nauk o Zdrowiu w Mińsku Mazowieckim*, ul. Budowlana 4
 - Studia I stopnia:
 - Ratownictwo medyczne
 - Kosmetologia².

Sieć **placówek oświatowych** w Mińsku Mazowieckim uzupełniają:

- Miejska Szkoła Artystyczna I stopnia im. Konstantego Ryszarda Domagały, ul. Jana Pawła II 23 (jednostka organizacyjna miasta Mińsk Mazowiecki):
 - Dla uczniów w 6-letnim cyklu kształcenia w dwóch etapach: nauczania początkowego (klasy I-III) oraz kształcenia kierunkowego na kierunku muzycznym, ogólnoartystycznym i plastycznym (klasy IV – VI),
 - Dla uczniów w 4-letnim cyklu kształcenia: naukę gry na wybranym instrumencie (jako przedmiot główny) lub śpiewu solowego (kameralistyka wokalna), przedmiotów teoretycznych oraz uczęszczanie na zajęcia wybranego zespołu lub chóru.

¹ Za: <http://www.majka.edu.pl/> (13.03.2018)

² Za: <http://www.cnoz.edu.pl/> (13.03.2018)

- Miński Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Warszawska 173 (prowadzony przez Stowarzyszenie Radość Trzeciego Wieku).
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mińsku Mazowieckim, ul. Budowlana 4:
 - Centrum Kształcenia Praktycznego
 - Ośrodek Mechaniki i Diagnostyki Pojazdowej
 - Powiatowy Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego w Mińsku Mazowieckim
 - Kursy (maturalne, w zakresie BHP, ogólnobudowlane, spawalnicze, gastronomiczne, krawieckie, biurowe, informatyczne)
 - Liceum Ogólnokształcące
 - Szkoła Policealna: technik rachunkowości, technik administracji, technik informatyk, technik drogownictwa, technik bezpieczeństwa i higieny pracy, asystent osoby niepełnosprawnej
 - Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe: obszar administracyjno-usługowy, obszar budowlany, obszar medyczno-społeczny, obszar mechaniczny i górniczo-hutniczy, obszar turystyczno-gastronomiczny, obszar rolniczo-leśny z ochroną środowiska.
- Policealna Szkoła Medyczna dla Młodzieży przy Collegium Nauk o Zdrowiu, ul. Budowlana 4: asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, opiekunka dziecięca, opiekun medyczny, technik masażysta, technik farmaceutyczny, technik usług kosmetycznych, terapeuta zajęciowy.
- Medyczna Szkoła Policealna w Mińsku Mazowieckim, ul. 1-go PLM „Warszawa” 1: technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik usług kosmetycznych, opiekunka dziecięca.
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Edukator” w Mińsku Mazowieckim, ul. Warszawska 157.
- Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych „Edukator” w Mińsku Mazowieckim, ul. Warszawska 157: technik administracji, technik bhp, technik informatyk, technik usług kosmetycznych, technik ochrony fizycznej osób i mienia, technik rachunkowości, opiekun medyczny, opiekun w domu pomocy społecznej, opiekun osoby starszej.
- Ośrodek Szkolenia Zawodowego, ul. Budowlana 4 – oferta szkoleń dla operatorów na ciężki sprzęt budowlany oraz urządzenia podlegające UDT, szkolenia okresowe BHP i inne.
- Hufiec Pracy 7-19 w Mińsku Mazowieckim, ul. Budowlana 4
- Związek Harcerstwa Polskiego, Komenda Hufca ZHP „Mazowsze”, ul. Kościelna 3
- Szkoły językowe:
 - Euro-School, ul. Piękna 7a
 - Royal School of English, ul. Stefana Okrzei 12A
 - Studium Języków Obcych w Mińsku Mazowieckim, ul. Mała 6
 - Gateway to English, ul. Zygmunta Kazikowskiego 25
 - Globe School, ul. Bankowa 3.

1.2.3 Kultura

Zadania z zakresu organizacji życia kulturalnego na terenie miasta Mińsk Mazowiecki realizują głównie samorządowe jednostki organizacyjne.

Miejski Dom Kultury w Mińsku Mazowieckim przy ul. Warszawskiej 173 prowadzi działalność kulturalną polegającą na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Oferta **MDK** obejmuje szereg zróżnicowanych zajęć artystycznych, kierując swoją ofertą zarówno do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych. Obowiązujący harmonogram zajęć obejmuje zajęcia plastyczne, wokalne, teatralne, taneczne, ruchowe: balet, hip-hop, videoclip dance, zumba, zumba kids, joga, dobry start i klubik szczęśliwego maluszka, wokal bez tajemnic, pałacowy teatrzyk dziecięcy, teatr po godzinach, plastyka dla młodzieży, rysunek i malarstwo, szachy, rękodzieło, plastyka.

Ponadto MDK w Mińsku Mazowieckim prowadzi stałe ekspozycje (Pokój Dernałowiczów, Mieszkanie Himilsbachów, Galeria Rajmunda Giersza, Salonik Prezydencki, Pokój Piotra S., Galeria na Schodach), organizuje festiwale (Festiwal Himilsbacha, Festiwal Piotra Skrzyneckiego), koncerty, warsztaty, projekty, spotkania oraz zajmuje się działalnością wydawniczą i usługową³.

Miejska Biblioteka Publiczna jest zlokalizowana przy ul. Józefa Piłsudskiego 1a. Misją biblioteki jest przede wszystkim stworzenie płaszczyzny kulturowej, w której promocja książki i czytelnictwa opiera się na nowoczesnych i innowacyjnych rozwiązaniach, z zachowaniem szacunku dla tradycji. Poza zaspokajaniem czytelniczych i informacyjnych potrzeb lokalnej społeczności, od zawsze za cel stawiana jest promocja kultury i tradycji regionu. W misję biblioteki wpisuje się także edukacja oraz rozbudzanie czytelniczych pasji w sercach najmłodszych czytelników. Placówka służy również upowszechnianiu wiedzy i nauki, a także dba o sprawne funkcjonowanie sieci bibliotecznej i systemu informacyjnego na terenie Miasta i Powiatu. Struktura Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mińsku Mazowieckim przedstawia się następująco:

- Czytelnia i Wypożyczalnia, ul. Piłsudskiego 1a
- Oddział dla Dzieci, ul. Piłsudskiego 1a
- Filia nr 2, ul. Kościuszki 20⁴.

W budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej w Mińsku Mazowieckim działa również **Filia Biblioteki Pedagogicznej im. Heleny Radlińskiej w Siedlcach**.

Muzeum Ziemi Mińskiej powstało w 2005 roku i jest zlokalizowane w Pałacu hrabiny Łubieńskiej przy ul. Okrzei 16. W zbiorach Muzeum znajdują się kolekcje poświęcone historii miasta i rejonu, pamiątki fotograficzne, dokumenty, kolekcja ikonograficzna oraz mapy. Ekspozycje stałe prezentują: dzieje miasta w malarstwie i grafice artystów mińskich oraz dzieje Ochotniczej Straży Pożarnej w Mińsku Mazowieckim.

Ponadto Muzeum organizuje wystawy czasowe, wydaje publikacje, prowadzi działalność edukacyjną, lekcje muzealne i spotkania poświęcone historii, koncerty, współpracuje z Towarzystwem Przyjaciół

³ Za: <http://mdkmm.pl/> (13.03.2018)

⁴ Za: <http://www.mbpmm.pl/> (13.03.2018)

Mińska Mazowieckiego, Towarzystwem Pamięci 7 Pułku Ułanów Lubelskich, Bractwem Rycerskim Ziemi Mińskiej czy Stowarzyszeniem Miłośników Sztuki w Mińsku Mazowieckim⁵.

Ważnym elementem życia kulturalnego miasta jest **Miejska Szkoła Artystyczna I stopnia im. Konstantego Ryszarda Domagały w Mińsku Mazowieckim**, ul. Jana Pawła II 23, kształcąca w zakresie przedmiotów artystycznych. Przy szkole znajduje się licząca 413 miejsc nowoczesna *Sala Koncertowa im. Piotra Skrzyneckiego*, gdzie odbywają się liczne koncerty, przedstawienia, spektakle teatralne, kabarety i inne wydarzenia kulturalne, podczas których prezentowana jest twórczość artystów lokalnych i krajowych. Natomiast pasjonaci kina w Mińsku Mazowieckim mogą korzystać z oferty i repertuaru **Kina Muza**⁶.

Oprócz samorządowych instytucji kultury – MDK, MBP czy MZM – inicjatywy kulturalne realizowane są również przez lokalne stowarzyszenia, placówki oświatowe czy osoby prywatne.

Do najważniejszych imprez o charakterze kulturalnym odbywających się w Mińsku Mazowieckim należą: Festiwal 4M (organizowany od 2011 roku przez Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Ścieżki Nieskończoności”, Stowarzyszenie Niezależna Inicjatywa Kulturalna, Mińskie Towarzystwo Muzyczne oraz Miejski Dom Kultury), Festiwal Himilsbacha (organizowany od 2009 roku), Festiwal im. Piotra Skrzyneckiego (organizowany od 2009 roku) czy Festiwal Chleba (organizowany od 2005 roku).

Najciekawsze miejsca w Mińsku Mazowieckim, zarówno pod względem zabytkowym, jak i ważne dla rozwoju miasta, można poznać poruszając się jednym z wyznaczonych *szlaków turystycznych*:

- Spacer z hrabiną i ułanem – trasa piesza: Aquapark z lodowiskiem, boiska wielofunkcyjne -> Muzeum Ziemi Mińskiej (ul. S. Okrzei) -> okolice dworca kolejowego -> Muzeum Ziemi Mińskiej Dział 7. Pułku Ułanów Lubelskich -> Stadion Miejski (długość ok. 2 km; czas przejścia ok. 40 minut);
- Na sportowo z kulturą – trasa piesza: Stadion Miejski -> ul. Józefa Piłsudskiego -> Miejska Biblioteka Publiczna -> Miejski Dom Kultury (ul. Warszawska) -> Park Miejski -> Stadion Sportowy (długość ok. 2,5 km; czas przejścia ok. 45 minut);
- Wyprawa po zdrowie przez targowy ogród – trasa piesza lub rowerowa: Stadion Sportowy -> boiska sportowo-rekreacyjne (ul. Ogrodowa) -> Kościół pw. NNMP (ul. Kościelna, wejście od ul. Ogrodowej) -> Plac Stary Rynek -> ul. Warszawska -> ronda: gen. Józefa Hallera i Michała Sławińskiego -> MOSiR (długość ok. 3,5 km; czas przejścia ok. 1 godziny);
- W mińskim tyglu kulturowym – trasa piesza: Plac Dworcowy -> Ulica Józefa Piłsudskiego -> Kościół Mariawicki (ul. R. Traugutta) -> Plac Lotników Polskich -> Szpital Powiatowy (ul. Szpitalna, wejście od ul. 1 PLM Warszawa) -> Cmentarz Żydowski (ul. Dąbrówki) -> Plac Stary Rynek (długość 3,5 km; czas przejścia ok. 1 godziny)⁷.

⁵ Za: <http://www.muzeum-minskmaz.home.pl/> (13.03.2018)

⁶ Za: <https://salakoncertowamsa.pl/> (13.03.2018)

⁷ Za: <http://www.turystycznyminsk.com/464,szlaki-turystyczne> (17.03.2018)

1.2.4 Sport i rekreacja

Zadania miasta z zakresu sportu i rekreacji realizowane są przez samorządową jednostkę organizacyjną, **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim**. Podstawowym celem statutowym MOSiR jest upowszechnianie, rozwój i zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie szeroko pojętej kultury fizycznej. MOSiR administruje miejskimi obiektami sportowymi:

- Stadion Miejski przy ul. Sportowej 1
- Ośrodek rekreacyjno-sportowy „AQUAPARK z zapleczem i Sztucznym Lodowiskiem” przy ul. Wyszyńskiego 56 (w okresie letnim lodowisko działa jako zespół boisk wielofunkcyjnych)
- Stadion Sportowy przy ul. Budowlanej 2a.

Wśród zadań MOSiR w Mińsku Mazowieckim znajduje się ponadto m.in. organizacja imprez o charakterze sportowym, rekreacyjnym, kulturalnym i edukacyjnym czy tworzenie i prowadzenie grup sportowych. MOSiR organizuje lub współorganizuje wiele imprez sportowych o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym w różnych dyscyplinach, m.in. biegi (w tym Mazowiecka Piętnastka i Mazowiecka Piątka zaliczane do Ogólnopolskim Biegów Ulicznych), badminton, kolarstwo (m.in. Memoriał Feliksa Rawskiego, Międzynarodowy Wyścig Kolarski Memoriał Romana Siemińskiego), koszykówka, pływanie, siatkówka plażowa, szachy, tenis stołowy, tenis ziemny, trójbój rakietowy czy warcaby. Natomiast wśród prowadzonych przez MOSiR grup sportowych dominują grupy piłkarskie (MOSiR '99, MOSiR 2001, MOSiR 2002, MOSiR 2003 i MOSiR 2004), choć prowadzona jest też grupa kolarska (VMAX MOSiR).

Ważnymi centrami życia sportowego w mieście są ponadto *placówki edukacyjne*, dysponujące nowoczesnymi obiektami sportowymi, umożliwiającymi uprawianie różnych dyscyplin sportowych, zarówno amatorsko, jak i na poziomie profesjonalnym. Działalność MOSiR i szkół uzupełnia oferta licznych w Mińsku Mazowieckim *klubów, stowarzyszeń i organizacji sportowych*, dbających o rozwój aktywności fizycznej mieszkańców miasta, promujących zdrowy styl życia i wspierających aktywne sposoby spędzania wolnego czasu. Miasto wspiera działalność klubów sportowych m.in. poprzez odpłatne udostępnianie obiektów i urządzeń czy przyznawane dotacje na realizację zadań publicznych z zakresu kultury fizycznej, natomiast motywacją dla lokalnych sportowców mogą być przyznawane przez władze miasta stypendia sportowe i nagrody.

1.3 Sfera gospodarcza

Mińsk Mazowiecki jest lokalnym ośrodkiem gospodarczym. Wśród zarejestrowanych przedsiębiorstw przewagę mają firmy o profilu handlowym, usługowym oraz budowlanym. Największymi zakładami pracy w sektorze prywatnym prowadzącymi działalność w Mińsku Mazowieckim są:

- *Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Mińsk Mazowiecki” S.A.*, ul. Sosnkowskiego 34 – przedsiębiorstwo o profilu maszynowym, założone w 1952 roku, zajmujące się budową, unowocześnianiem, naprawą i utrzymaniem taboru szynowego. Od 2008 roku ZNTK jest częścią grupy kapitałowej PESA.
- *Harper Hygienics S.A.*, ul. Sosnkowskiego 34 – przedsiębiorstwo z branży celulozowej, założone w 1990 roku, wytwarzające materiały higieniczne i kosmetyczne (głównie produkty higieniczne

do oczyszczania skóry). Główną marką firmy jest „Cleanic”, ale zakład produkuje również marki własne dla międzynarodowych sieci handlowych. Od 2010 roku spółka jest notowana na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych.

- **BARTEK S.A.**, ul. Sosnkowskiego 83 – przedsiębiorstwo z branży obuwniczej, założone w 1991 roku, specjalizujące się w produkcji obuwia dla dzieci w wieku 1-10 lat. Firma jest największym producentem obuwia dziecięcego w kraju i jedyną tak liczną siecią w Europie.

Wśród mińskich firm warto zwrócić uwagę na *Fabrykę Urządzeń Dźwigowych S.A.*, która nieprzerwanie od 1898 roku produkuje urządzenia dla różnych gałęzi przemysłu i handlu: suwnice i żurawie, ale także wykonuje konstrukcje stalowe i świadczy szereg usług w obszarze działalności. FUD dysponuje własną bazą produkcyjną i biurem konstrukcyjnym oraz wieloletnim doświadczeniem w zakresie projektowania, budowy, dostawy i montażu urządzeń dźwigowych.

Na atrakcyjność inwestycyjną Mińska Mazowieckiego wpływa pozytywnie obecność **Podstrefy Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Wisłosan**. W Podstrefie Mińsk Mazowiecki wchodzącej w skład SEE Euro-Park Wisłosan na terenie o powierzchni 5,78 ha działalność prowadzi 1 inwestor:

- Harper Hygienics S.A.

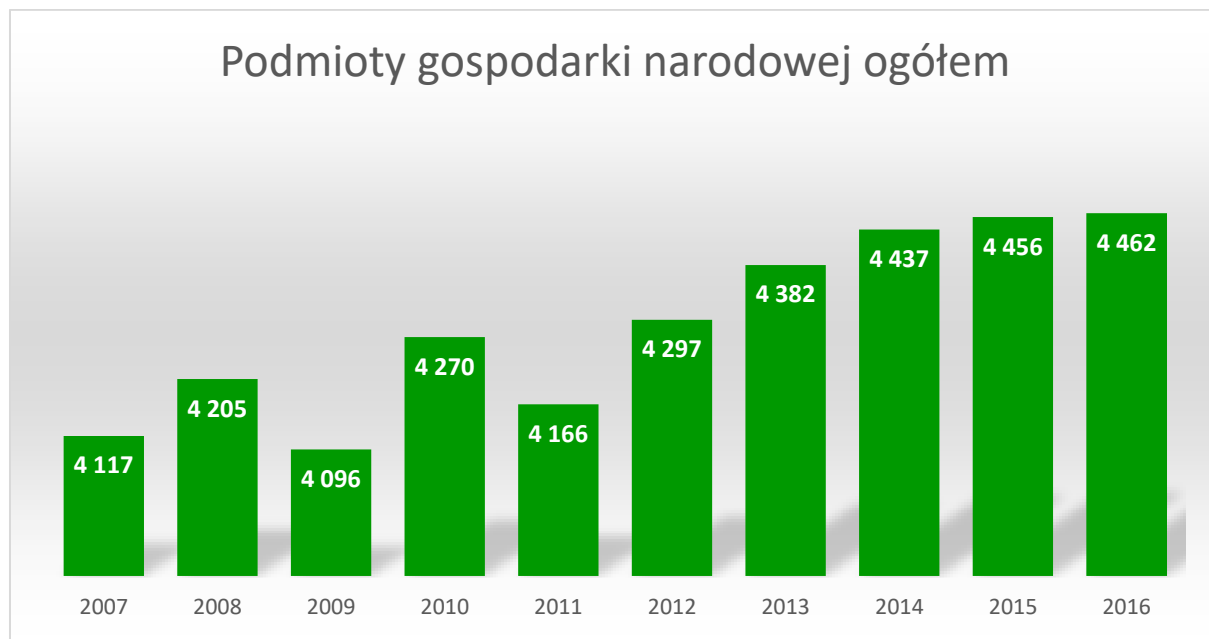
Miasto posiada **teren inwestycyjny** przy ul. Chróścielewskiego, który zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Mińsk Mazowiecki jest położony:

- w części w terenach oznaczonych symbolem J1-U, Z (P,H/B/S), przeznaczonych pod usługi nieuciążliwe dla otoczenia (handel, gastronomia, rzemiosło, kultura, turystyka, oświata, zdrowie, sport, rekreacja, rozrywka) z towarzyszeniem zieleni, z dopuszczeniem obiektów produkcyjnych o uciążliwości niewykraczającej poza granice lokalizacji, hurtowni, baz, składów i terenów administracji (siedzib firm itp.), pod warunkiem wykorzystania całego terenu pod tę funkcję oraz z dopuszczeniem obsługi komunikacji – stacji paliw; zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, bliźniacza lub wbudowana jako przeznaczenie dopuszczone w terenach usług nieuciążliwych w zieleni U, Z;
- w części w terenie oznaczonym symbolem J1-U, Z (H/B/S), przeznaczonym pod usługi nieuciążliwe dla otoczenia (handel, gastronomia, rzemiosło, kultura, turystyka, oświata, zdrowie, sport, rekreacja, rozrywka) z towarzyszeniem zieleni, z dopuszczeniem składów, baz, hurtowni o uciążliwości niewykraczającej poza granice lokalizacji, a także terenów administracji (siedzib firm itp.), pod warunkiem zagospodarowania pod tę funkcję całego terenu w liniach rozgraniczających oraz z dopuszczeniem obsługi komunikacji – stacji paliw; zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca, bliźniacza lub wbudowana jako przeznaczenie dopuszczone dla usług nieuciążliwych w zieleni U, Z;
- w pozostałej części w terenach przeznaczonych pod fragment układu komunikacyjnego miasta – publiczną ulicę dojazdową, oznaczoną symbolem KUD i publiczne ulice lokalne, oznaczone symbolem KUL⁸.

⁸ Za: <https://www.minsk-maz.pl/314,tereny-inwestycyjne> (14.03.2018)

W 2016 roku w rejestrze REGON znajdowały się 4 462 przedsiębiorstwa prowadzące działalność na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. Ich liczba wzrasta nieprzerwanie od 2011 roku, choć tempo przyrostu w ostatnich latach widocznie osłabło. Ogółem w latach 2007-2016 liczba podmiotów gospodarczych w Mińsku Mazowieckim zwiększyła się o 8,4%. Zdecydowaną większość stanowią przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – ich udział w ogóle mińskich podmiotów gospodarczych kształtował się na poziomie ok. 97,5%.

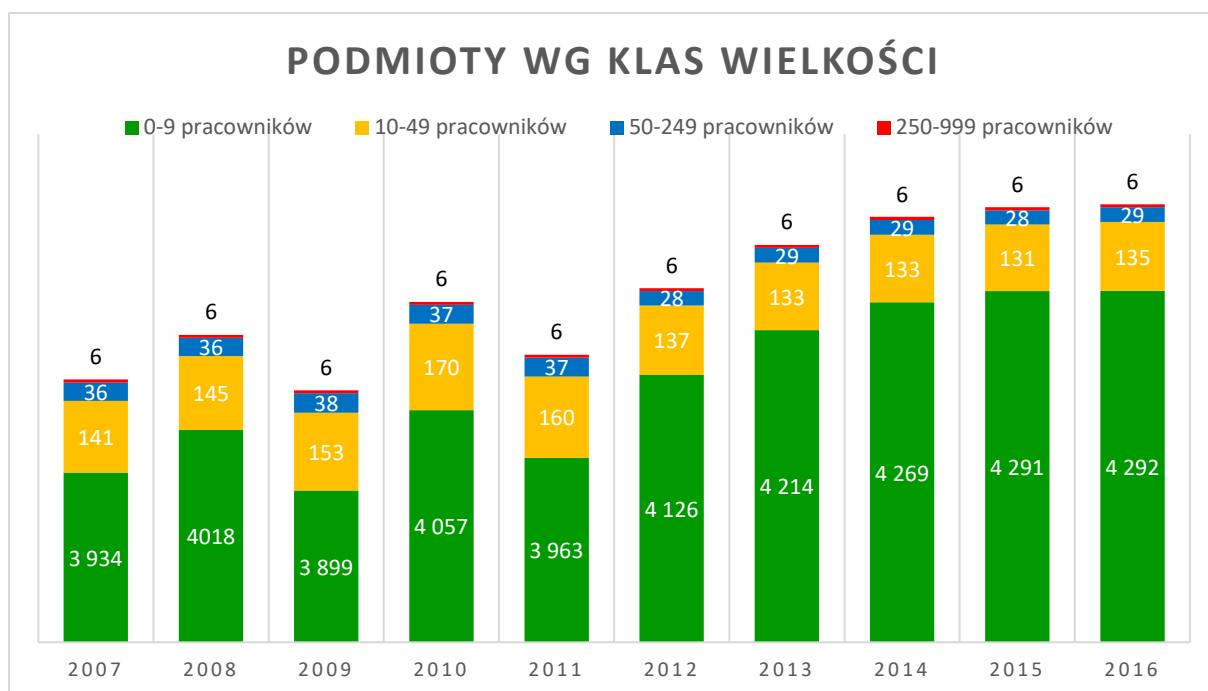
Wykres 9. Podmioty gospodarki narodowej ogółem w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wśród podmiotów gospodarczych w Mińsku Mazowieckim przeważają firmy mikro, zatrudniające nie więcej niż 9 osób. W 2016 roku ich liczba wynosiła 4 292, co stanowiło 96,2% ogółu przedsiębiorstw. Ponadto na terenie miasta zarejestrowanych było 135 małych podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników (o 4,3% mniej niż w 2007 roku), 29 średnich przedsiębiorstw zatrudniających od 50 do 249 pracowników (o 19,4% mniej niż w 2007 roku) oraz 6 zakładów pracy o liczbie pracowników powyżej 250 osób.

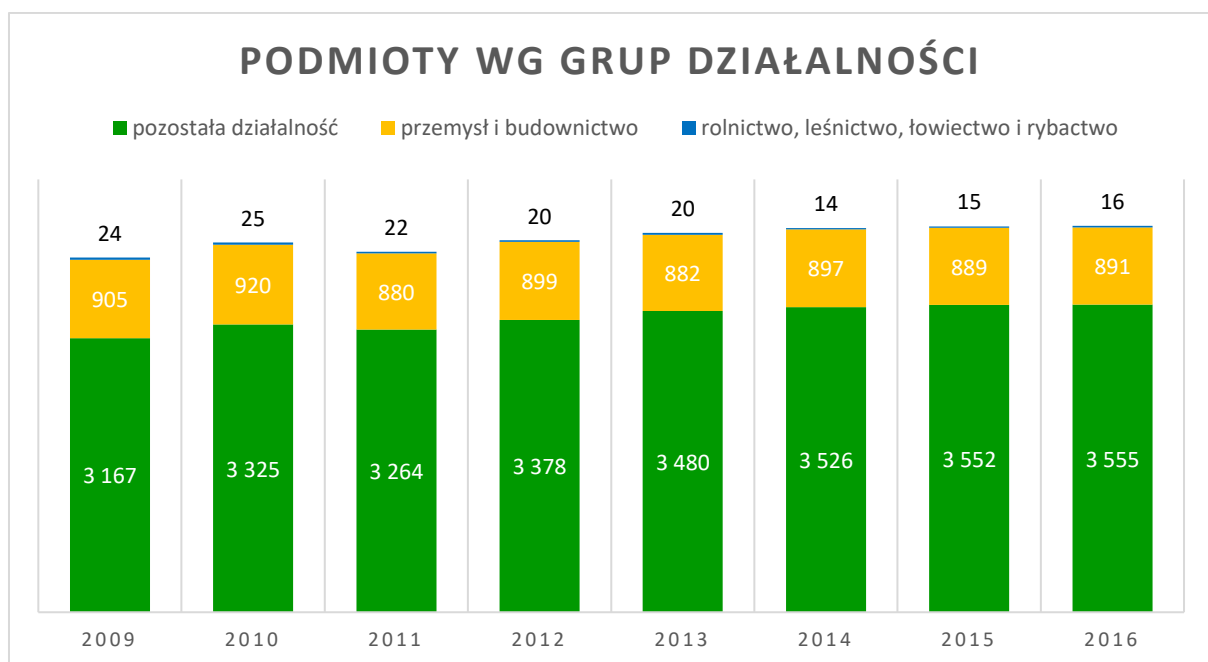
Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza podmiotów gospodarczych pod względem grup działalności wskazuje na dominację działalności usługowej. W latach 2007-2016 liczba podmiotów prowadzących pozostałą działalność wzrosła o 12,3%, podczas gdy liczba podmiotów z branży przemysłowej i budowlanej spadła o 1,5%, a liczba firm, których działalność koncentrowała się w obszarze rolnictwa, zmniejszyła się aż o jedną trzecią (-33,3%).

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wg grup działalności w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2009-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pod względem sekcji PKD wśród mińskich przedsiębiorstw przeważają firmy z sekcji G, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. W 2016 roku ich liczba wynosiła 1 067, co stanowiło 23,9% ogółu zarejestrowanych przedsiębiorstw. Warto wskazać, że w 2009 roku firmy z sekcji G stanowiły 28,6% mińskich podmiotów gospodarczych. Kolejne pod względem liczebności firm są sekcje F, budownictwo (518 firm; 11,6%) oraz M, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (504 firmy; 11,3%). Najmniej licznie wśród mińskich podmiotów gospodarczych występują jednostki z sekcji D, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (3 firmy), B, górnictwo i wydobywanie oraz E, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (po 8 jednostek), a stosunkowo nielicznie występują również firmy prowadzące działalności w sekcjach A, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (16 jednostek) czy O, administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (22 jednostki).

Tabela 6. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wg sekcji PKD 2007 w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2009-2016

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Zmiana
sekcja A	24	25	22	20	20	14	15	16	-33,3%
sekcja B	9	10	10	10	8	8	8	8	-11,1%
sekcja C	349	347	330	331	333	353	354	354	1,4%
sekcja D	4	3	2	2	2	3	3	3	-25,0%
sekcja E	9	10	11	11	12	11	11	8	-11,1%
sekcja F	534	550	527	545	527	522	513	518	-3,0%
sekcja G	1 170	1 221	1 165	1 165	1 163	1 150	1 109	1 067	-8,8%
sekcja H	270	283	275	278	271	272	276	274	1,5%
sekcja I	100	101	102	103	102	109	112	109	9,0%
sekcja J	106	125	132	134	148	164	176	172	62,3%
sekcja K	161	159	154	160	154	140	135	128	-20,5%
sekcja L	177	184	194	206	214	228	236	235	32,8%
sekcja M	384	404	407	409	438	447	460	504	31,3%
sekcja N	125	134	128	142	159	167	182	186	48,8%
sekcja O	21	21	22	22	22	22	22	22	4,8%
sekcja P	166	182	170	215	227	226	228	224	34,9%
sekcja Q	205	221	235	252	272	282	280	286	39,5%
sekcja R	65	65	61	68	71	72	77	81	24,6%
sekcja S i T	217	225	219	224	239	247	259	267	23,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

1.4 Infrastruktura techniczna i komunalna

Jednym z ważniejszych elementów wpływających na jakość życia mieszkańców jest lokalna infrastruktura techniczna i komunalna, tj. sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, sieć gazowa, system ciepłowniczy czy gospodarka odpadami.

Nadzór nad mińską **siecią wodociągową i kanalizacyjną** sprawuje *Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.*, ul. Mireckiego 20. Przedmiotem działalności Spółki jest świadczenie usług

w zakresie gospodarki wodnościekowej na rzecz osób fizycznych, prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, a do podstawowych usług PWiK należą: pobór wody, uzdatnianie wody, rozprowadzanie wody, odprowadzanie ścieków i oczyszczanie ścieków. Do spółki należą następujące obiekty: Stacja Uzdatniania Wody ul. Józefa Mireckiego, Stacja Uzdatniania Wody Kędzierak, Oczyszczalnia ścieków ul. Chróścielewskiego (o przepustowości ponad 10 tys. m³/dobę), Przepompownia SUW ul. Szarych Szeregów, a także 7 studni (w tym 5 zlokalizowanych na terenie miasta i 4 na obszarze gminy wiejskiej) oraz ponad 115 km sieci wodociągowych i ponad 110 km sieci kanalizacyjnych obejmujących całe miasto i część gminy wiejskiej Mińsk Mazowiecki⁹.

W 2017 roku PWiK dostarczyła odbiorcom 1 650 898 m³ wody, a wielkość odprowadzonych ścieków wyniosła 1 788 263 m³. W celu poprawy dostępu do usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia wody mińska spółka zaplanowała szereg zadań i przedsięwzięć rozwojowo-modernizacyjnych. Zostały one ujęte w *Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Mińsku Mazowieckim na lata 2018-2022* przyjętym *Uchwałą Nr XXXVII.356.2018 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 12 stycznia 2018 r. w sprawie uchwalenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Mińsku Mazowieckim na lata 2018-2022*.

Zaopatrzeniem Mińska Mazowieckiego w **energię elektryczną** zajmuje się *PGE Dystrybucja S.A. Oddział Warszawa*, zaś eksploatacją infrastruktury elektroenergetycznej wysokiego napięcia – *Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., Oddział w Warszawie*. Miasto Mińsk Mazowiecki zasilane jest w energię elektryczną przez jeden Główny Punkt Zasilający GPZ Mińsk (15 kV), a łączna moc zainstalowanych w GPZ transformatorów wynosi 80 MVA¹⁰.

Sieć gazowa na terenie Mińska Mazowieckiego zasilana jest przez gaz ziemny wysokometanowy GZ-50 przesyłany do miasta rurociągiem wysokiego ciśnienia z Kołbieli do stacji redukcyjno-pomiarowej I° w Kędzieraku (przepustowość 12 000 m³/h). Ponadto w Mińsku Mazowieckim funkcjonują trzy stacje redukcyjne II° redukujące ciśnienie z średniego na niskie: stacja redukcyjna na osiedlu mieszkaniowym „Targówka” (przepustowość 1 600 m³/h), stacja redukcyjna przy ul. Konstytucji 3 Maja (przepustowość 1 500 m³/h) oraz stacja redukcyjna przy ul. Chrobrego (przepustowość 1 500 m³/h; własność J.W.)¹¹.

Usługi zbiorowego zapatrzenia w **ciepło** dla mieszkańców Mińska Mazowieckiego są realizowane przez *Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej*, ul. Sosnkowskiego 16. PEC zajmuje się produkcją i sprzedażą ciepła na terenie Mińska Mazowieckiego, przeznaczanego na cele centralnego ogrzewania, podgrzania wody użytkowej oraz ciepła wentylacji, a także remontami i eksploatacją własnych sieci ciepłowniczych i węzłów cieplnych oraz odpłatnie eksploatacją węzłów cieplnych będących własnością odbiorców ciepła. Odbiorcami ciepła dostarczanego przez spółkę są spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, obiekty budżetowe (w tym szkoły i przedszkola), obiekty gospodarki komunalnej, przemysł oraz inni.

⁹ Za: <http://www.pwikminsk.pl/index.html> (14.03.2018)

¹⁰ Za: *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Mińsk Mazowiecki*

¹¹ J.W.

PEC jest właścicielem pięciu ciepłowni na terenie miasta (ul. Jana Pawła II 10, ul. Nadrzeczna, ul. Dąbrówki 43, ul. 1 PLM Warszawa, ul. Warszawska), a miejski system ciepłowniczy zasilany jest głównie z ciepłowni węglowej przy ul. Jana Pawła II (o mocy 10,9 MW) i ciepłownia gazowej przy ul. 1 PLM Warszawa 1 (o mocy 8,3 MW). Pozostałe ciepłownie i kotłownie stanowią źródła rezerwowe i są uruchamiane wyjątkowo w przypadku zaistnienia wyraźnej konieczności. Do sieci ciepłowniczej przyłączonych jest 285 węzłów ciepłych, w tym 110 stanowiących własność Spółki, 15 stanowiących współwłasność z odbiorcami i 148 węzłów będących własnością odbiorców ciepła. Łączna długość sieci ciepłowniczych wynosi 27 km, przy czym ponad 90% z nich stanowią nowoczesne sieci ciepłownicze wykonane w technologii preizolowanej. PEC ma podpisane umowy sprzedaży ciepła z 165 odbiorcami na terenie Mińska Mazowieckiego. Ciepło jest dostarczane do 326 obiektów budowlanych na terenie Miasta, w tym do 6 obiektów na potrzeby własne. W 2017 roku spółka PEC sprzedała 242 252 GJ ciepła, a moc cieplna zamówiona przez odbiorców wyniosła na koniec 2017 roku 34,39 MW¹².

Zadania z zakresu **gospodarki komunalnej** w Mińsku Mazowieckim realizowane są bezpośrednio przez jednostkę budżetową miasta *Zarząd Gospodarki Komunalnej*, ul. Tuwima 1. Przedmiotem działalności ZGK jest: zarządzanie nieruchomościami niezabudowanymi i zabudowanymi, lokalami mieszkaniowego zasobu miasta i lokalami użytkowymi, targowiskami miejskimi, cmentarzami komunalnymi, składowiskiem odpadów w fazie poeksploatacyjnej, punktami selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, płatnymi parkingami miejskimi, publicznymi szaletami miejskimi, powierzchnią reklamową miasta, w tym słupami i tablicami ogłoszeniowymi; utrzymanie, konserwacja i remonty wiat przystankowych, zadania z zakresu utrzymania terenów zieleni miejskiej, parków, skwerów, zieleni osiedlowej i w pasach drogowych, utrzymania miejsc pamięci narodowej i placów zabaw na terenach publicznych, oczyszczanie terenu miasta, sprawowanie opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz dekorowanie miasta flagami i dekoracjami świątecznymi¹³.

Miasto prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie mieszkań komunalnych i mieszkań socjalnych, jednak ich zakres ograniczony jest możliwościami finansowymi gminy. W skład mieszkaniowego zasobu miasta Mińska Mazowieckiego wchodzi lokale położone w budynkach będących w całości lub w części własnością Miasta oraz w budynkach władanych przez Miasto nie będących jego własnością. Planowane działania miasta w obszarze mieszkaniowym określone zostały w *Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2013-2020*, przyjętym Uchwałą Nr XXVI/266/13 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 14 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2013-2020.

Zasady funkcjonowania **gospodarki odpadami komunalnymi** w gminach wyznaczają w szczególności przepisy ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach. Obowiązujący system gospodarki odpadami komunalnymi w Mińsku Mazowieckim określa *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Mińsk Mazowiecki* przyjęty Uchwałą Nr XVII.177.2016 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 27 czerwca 2016 r., zmieniony Uchwałą Nr XXIII.225.2016 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 19 grudnia 2016 r. i Uchwałą Nr XXXIII.314.2017 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 18 września 2017 r. Zgodnie z ww.

¹² Za: <http://pec-minskmaz.pl/> (14.03.2018)

¹³ Za: <http://www.zgkmm.nbip.pl/zgkmm/> (14.03.2018)

Regulaminem prawidłowe prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych „u źródła” obejmujące 14 frakcji zostało podzielone na dwie grupy:

- podstawową – papier, szkło, metal, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji (z wyłączeniem odpadów zielonych) oraz pozostałe niesegregowane odpady;
- dodatkową – przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, odpady wielkogabarytowe (w tym meble), zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zielone, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne oraz zużyte opony.

Odpady zebrane przez właścicieli nieruchomości są odbierane i zagospodarowane przez wybrany w drodze przetargu podmiot zewnętrzny w oparciu o wyznaczony harmonogram częstotliwości odbioru odpadów komunalnych.

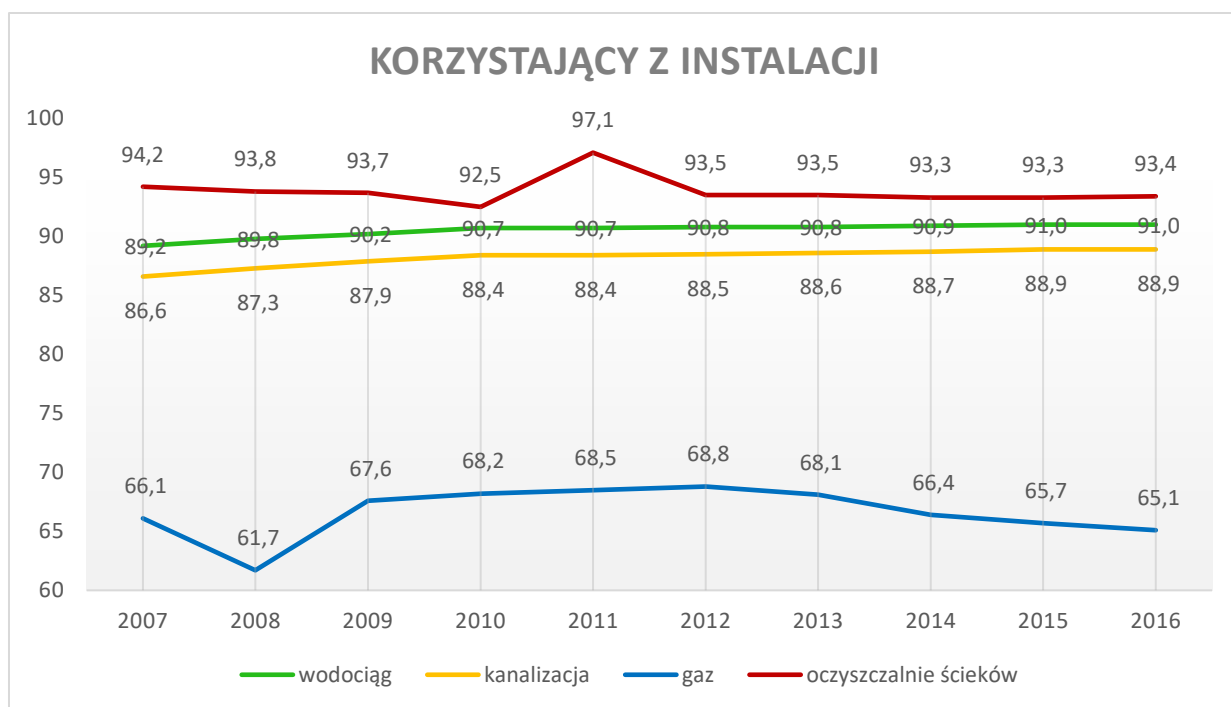
Ponadto selektywnie zebrane odpady komunalne mieszkańcy miasta mogą bezpłatnie dostarczać do działającego przy ul. Przemysłowej *Punktu Sелеktywnego Zbierania Odpadów Komunalnych*, prowadzonego przez ZGK. PSZOK przyjmuje następujące frakcje odpadów komunalnych: przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne oraz odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów. Przeterminowane lub niepotrzebne leki mieszkańcy miasta mogą dostarczać również do wyznaczonych aptek na terenie miasta¹⁴.

Miasto Mińsk Mazowiecki charakteryzuje powszechny dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W 2016 roku 91% mieszkańców korzystało z wodociągów, a 88,9% - z kanalizacji. Oba odsetki w niewielkim stopniu ulegały zmianom w latach 2007-2016, choć widoczny jest stały, powolny postęp w dostępności sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Dla porównania można wskazać, iż w 2016 roku siecią wodociągową objętych było 96,5% mieszkańców miast w Polsce i 93,4% mieszkańców miast na Mazowszu. W przypadku kanalizacji odsetki te wynosiły odpowiednio 90% i 89,7%. Mińsk Mazowiecki cechuje się również bardzo wysokim odsetkiem ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. Przez cały analizowany okres kształtował się on na poziomie powyżej 90%, a od 2012 roku wynosi ok. 93,5%.

Znacznie słabiej przedstawia się dostęp mieszkańców Mińska Mazowieckiego do sieci gazowej. W 2016 roku miasto było zgazyfikowane w 65,1%, podczas gdy w miastach kraju było to 71,4%, zaś w miastach województwa mazowieckiego – 71,7%. Należy jednak podkreślić, że we wszystkich jednostkach w analizowanym okresie odsetek mieszkańców objętych siecią gazową zmniejszał się.

¹⁴ Za: *Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi w Mieście Mińsk Mazowiecki za 2016 r.*

Wykres 12. Korzystający z instalacji w % mieszkańców w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

1.5 Planowanie przestrzenne

Głównymi dokumentami określającymi zasady gospodarowania przestrzennego w mieście Mińsk Mazowiecki są:

- *Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mińsk Mazowiecki* przyjęty Uchwałą Nr XX /223/04 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 19 lipca 2004 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Mińsk Mazowiecki (wraz z kolejnymi zmianami);
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mińsk Mazowiecki* przyjęte Uchwałą Nr XLIV/422/14 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mińsk Mazowiecki – Studium określa uwarunkowania oraz zawiera ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Mińsk Mazowiecki wraz z uzasadnieniem.

Zgodnie z założeniami *Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mińsk Mazowiecki* przyjęto podział miasta na 9 jednostek funkcjonalnych i podlegających im obszarów funkcjonalno-przestrzenne:

- 1) JEDNOSTKA „A” – CENTRUM („A1”-„A13”). Jednostka obejmuje obszar Śródmieścia, położony na zachód od rzeki Srebrnej (historyczny Sandomierz), między linią kolejową Warszawa-Terespol, ulicą Chełmońskiego, od zachodu ul. Licealną i dalej ul. Piękną, Kopernika

i Świętokrzyską, a od wschodu ul. Parkową. Jednostka „A” to wielofunkcyjny obszar śródmiejski z koncentracją usług, administracji i funkcji prestiżowych oraz z zabudową mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną (o zwiększonej intensywności).

- 2) JEDNOSTKA „B” – ZACHODNIA („B1”-„B5”). Jednostka „B” przylega od wschodu do jednostki „A” i obejmuje teren zawarty pomiędzy ul. Warszawską, ul. Kopernika, Piękną, Licealną, linią kolejową Pilawa-Tłuszcz oraz linią kolejową Warszawa-Terespol. Jednostka „B” to dzielnica mieszkaniowa z funkcją wiodącą – zabudową mieszkaniową jednorodzinną.
- 3) JEDNOSTKA „C” – NOWE MIASTO („C1”-„C6”). Jednostka obejmuje teren zawarty pomiędzy ulicą Warszawską, linią kolejową Pilawa-Tłuszcz, granicą miasta, ulicami Boczna, Chełmońskiego i Świętokrzyską. Jednostka „C” to dzielnica mieszkaniowa z funkcją wiodącą obszaru – zabudową mieszkaniową jednorodzinną.
- 4) JEDNOSTKA „D” – PARKOWA („D1”-„D7”). Obszar jednostki zawarty jest pomiędzy północną granicą miasta, rzeką Srebrną, ulicą Warszawską, dopływem rzeki Srebrnej (bez nazwy) oraz ulicami: Parkową, Chełmońskiego i Boczna. Funkcja wiodąca jednostki „D” to głównie tereny zieleni miejskiej (park, ogrody działkowe) oraz zabudowa mieszkaniowa.
- 5) JEDNOSTKA „E” – KOŚCIELNA („E1”-„E6”). Obszar jednostki ograniczony jest rzeką Srebrną, północnowschodnią granicą miasta oraz ul. Warszawską. Funkcja wiodąca jednostki „E” to głównie tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny obsługi komunalnej miasta (cmentarz, wysypisko śmieci) oraz tereny zieleni miejskiej (park, ogrody działkowe).
- 6) JEDNOSTKA „F” – SIENNICKA („F1”-„F9”). Obszar jednostki ograniczony jest ul. Warszawską, wschodnią granicą miasta, linią kolejową Warszawa-Terespol oraz rzeką Srebrną. Jednostka „F” to dzielnica mieszkaniowa z funkcją wiodącą – zabudową mieszkaniową różnych form.
- 7) JEDNOSTKA „G” – ANIELINA („G1”-„G3”). Obszar jednostki zawarty jest pomiędzy południowo-wschodnią granicą miasta i terenami linii kolejowej Warszawa-Terespol i rzeką Srebrną. Jednostka „G” to dzielnica mieszkaniowa z funkcją wiodącą – zabudową mieszkaniową różnych form z towarzyszeniem usług i zieleni.
- 8) JEDNOSTKA „H” – STANKOWIZNA („H1”-„H7”). Obszar jednostki ograniczony jest rzeką Srebrną, południową granicą miasta oraz torami linii Pilawa-Tłuszcz i Warszawa-Terespol. Jednostka „H” to dzielnica przemysłowa z koncentracją hurtowni, składów, baz oraz przemysłu i usług – a także z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną.
- 9) JEDNOSTKA „J” – KĘDZIERAK („J1”-„J4”). Obszar jednostki ograniczony jest zachodnią granicą miasta i torami linii kolejowych Warszawa-Terespol i Pilawa-Tłuszcz oraz południową granicą miasta. Główne funkcje jednostki „J” to obsługa techniczna miasta oraz tereny zabudowy usługowej z towarzyszącą zielenią.

Przedmiotem ustaleń *Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Mińsk Mazowiecki* są: przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania; linie rozgraniczające ulice, place oraz drogi publiczne wraz z urządzeniami pomocniczymi, a także tereny niezbędne do wytyczenia ścieżek rowerowych; tereny przeznaczone dla realizacji celów publicznych oraz linie rozgraniczające te tereny; granice i zasady

zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie; zasady obsługi w zakresie infrastruktury technicznej oraz linie rozgraniczające tereny tej infrastruktury; lokalne warunki, zasady i standardy kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym również linie zabudowy i gabaryty obiektów, a także maksymalne lub minimalne wskaźniki intensywności zabudowy; zasady i warunki podziału terenów na działki budowlane; szczególne warunki zagospodarowania terenów, w tym zakaz zabudowy, wynikające z potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi, prawidłowego gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych; tereny, na których przewiduje się stosowanie systemów indywidualnych lub grupowych oczyszczenia ścieków lub zbiorników bezodpływowych; tymczasowe sposoby zagospodarowania, urządzenia oraz użytkowania terenu; granice obszarów: zorganizowanej działalności inwestycyjnej, rehabilitacji istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej oraz przekształceń obszarów zdegradowanych.

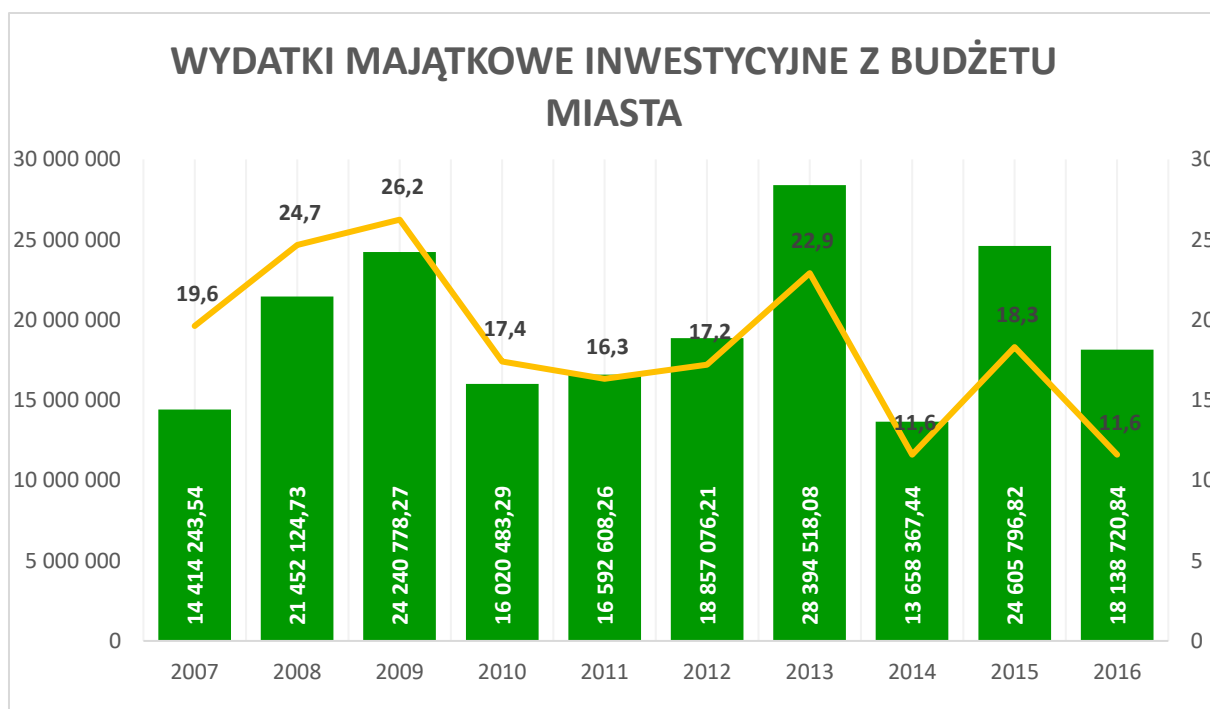
Dla każdego z ww. obszarów funkcjonalno-przestrzennych ustalono w *Planie* przeznaczenie terenu oraz sposób zagospodarowania.

Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęta jest całość obszaru miasta Mińsk Mazowiecki.

1.6 Inwestycje miejskie

Inwestycje są jednym z wyznaczników rozwoju. Na przestrzeni ostatnich 10 lat najwyższe wydatki inwestycyjne z budżetu miasta Mińska Mazowieckiego zostały poniesione w 2013 roku. Ich wysokość ukształtowała się na poziomie 28,3 mln zł, co stanowiło 22,9% udziału w wydatkach ogółem. Znaczący poziom wydatków inwestycyjnych w Mińsku Mazowieckim odnotowano także w 2015 roku (24,6 mln zł), 2009 roku (24,2 mln zł) oraz 2008 roku (21,4 mln zł). Natomiast udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wahał się od 11,6% (w 2014 roku) do 26,2% (2009 roku).

Wykres 13. Wydatki majątkowe inwestycyjne z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w latach 2007-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wśród najważniejszych inwestycji miejskich realizowanych w Mińsku Mazowieckim na przestrzeni ostatnich lat można wymienić:

- Inwestycje w zakresie przestrzeni publicznej i budynków użyteczności publicznej:
 - Remont jednego z pomieszczeń w poziomie parteru Pałacu Dernałowiczów – siedzibie Miejskiego Domu Kultury z przeznaczeniem na Salę Ślubów Urzędu Stanu Cywilnego (2011)
 - Remont pomieszczeń biurowych Urzędu Miasta, w tym powstanie Biura Obsługi Klienta (2011)
 - Budowa parkingów przy ul. Ignacego Daszyńskiego (2011)
 - Przebudowa placu zabaw na terenie parku miejskiego (2011-2012)
 - Budowa przy stacji kolejowej parkingu w systemie „Parkuj i jedź” (2011-2012)
 - Przebudowa Skweru Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego (2011-2015)
 - Budowa parkingów przy ul. Spółdzielczej (2012)
 - Przebudowa Placu Dworcowego oraz ul. 1 Maja (2012)
 - Budowa parkingów przy ul. T. Kościuszki (2012)
 - Budowa 24 miejsc postojowych równoległych i prostopadłych oraz chodnika przy ul. Topolowej 4 (2012)
 - Przebudowa placu przed Miejskim Domem Kultury wraz z budową fontanny (2013)
 - Przebudowa targowiska miejskiego (2013)
 - Remont Placu Stary Rynek (2013)
 - Zamontowanie toalety publicznej przy ul. Kościuszki (2013)
 - Budowa placu zabaw przy dworcu autobusowym (2013)
 - Rozbudowa monitoringu miejskiego (2013)

- Wykonanie parkingów przy ul. Konstytucji 3 Maja przed budynkiem Starostwa Powiatowego (2013)
 - Budowa 32 miejsc parkingowych przy ul. Szczecińskiej naprzeciwko Urzędu Skarbowego (2013)
 - Rozbudowa budynku administracyjno-socjalnego z zapleczem sanitarnym i technicznym Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ul. Sportowej (2013-2014)
 - Mieszkania socjalne przy ul. Józefa Chełmońskiego (2014)
 - Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (2014)
 - Wykonanie siłowni plenerowych w 5 lokalizacjach (2014)
 - Budowa Stacji Uzdatniania Wody Nr 1 (2014-2015)
 - Budowa placu zabaw przy ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 56 (2015)
 - Budowa stadionu sportowego przy ul. Budowlanej w Mińsku Mazowieckim (2015-2016)
 - Nowe mieszkania socjalne przy ul. Skrzyneckiego (2016)
 - Nowa kładka dla pieszych w parku miejskim (2017)
 - Budowa Street Workout Parku przy ul. Budowlanej 2A (2017)
 - Przebudowa jazu na rzece Srebrnej wraz z budową 2 kładek wraz z ciągami dla pieszych i oświetleniem (2016)
 - Rozwój i rewaloryzacja terenów zieleni w centrum Mińska Mazowieckiego (2017-2018)
 - Rozbudowa systemu gospodarowania wodami opadowymi w Mińsku Mazowieckim – I etap (2017-2018).
- Inwestycje w obszarze placówek edukacyjnych:
 - Remont i termomodernizacja Przedszkola Miejskiego nr 3 (2011-2013)
 - Remont, przebudowa i termomodernizacja Przedszkola Miejskiego nr 4 (2011-2014)
 - Remont i rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 1 i Gimnazjum Miejskiego nr 1: rozbudowa budynku szkoły, budowa hali widowiskowo-sportowej, budowa boiska wielofunkcyjnego (2012)
 - Kuchnia i stołówka w Szkole Podstawowej nr 2 im. Dąbrówki (2012)
 - Modernizacja placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 5 (2012)
 - Remont i rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej nr 5 (2012-2014)
 - Budowa placu zabaw przy Zespole Szkół Miejskich nr 2 (2013)
 - Budowa szkolnego placu zabaw przy Zespole Szkół Miejskich nr 1 (2013)
 - Montaż urządzeń zabawowych przy Przedszkolu Miejskim nr 1 (2013-2014)
 - Budowa sali sportowej przy Gimnazjum Miejskim nr 2 w Mińsku Mazowieckim (2014-2015)
 - Część dydaktyczna Miejskiej Szkoły Artystycznej (2016)
 - Wyposażenie Sali Koncertowej Miejskiej Szkoły Artystycznej w Mińsku Mazowieckim (2017)
 - Przebudowa stołówki i kuchni z zapleczem w Szkole Podstawowej nr 5 (2017)
 - Budowa Przedszkola Miejskiego nr 5 w Mińsku Mazowieckim przy ul. Konstytucji 3-go Maja 11 (2015-2017)
 - Remont kuchni w Gimnazjum Miejskim nr 2 (2016-2017).

- Inwestycje drogowe:
 - Przebudowa ulicy Widok (2011)
 - Przebudowa ul. Braci Śniadeckich (2011)
 - Przebudowa ul. Kazimierza III Wielkiego (2011)
 - Przebudowa ul. A. Struga (2011)
 - Przebudowa ul. Ks. S. Brzóska (2011)
 - Przebudowa ul. E. Plater (2011)
 - Przebudowa ul. Bratniej (2011)
 - Przebudowa ul. Zacisze (2011)
 - Rozbudowa ul. Z. Mirosza (2012)
 - Przebudowa ul. W. Łokietka (2012)
 - Przebudowa ul. J. Kusocińskiego (2012)
 - Budowa ul. M. Konopnickiej (2012)
 - Przebudowa ul. gen. Z. Berlinga (2012)
 - Sięgacz ul. Mikołaja Kopernika (2013)
 - Rozbudowa ul. Michaliny Szczepankowskiej (2013)
 - Rozbudowa ul. Chochołowskiej wraz z budową kolektora deszczowego (2013)
 - Przebudowa kanalizacji deszczowej i sanitarnej ul. gen. K. Sosnkowskiego (2013)
 - Budowa ul. Dźwigowej i ul. K. Rudzkiego (2013)
 - Remont nawierzchni z betonowej kostki brukowej drogi wewnętrznej i utwardzeń terenu na nieruchomości przy ul. Miodowej 3 i 4 (2013)
 - Przebudowa drogi łączącej ul. Siennicką z ul. Dąbrówki (2013)
 - Rozbudowa ul. Leśnej wraz z budową kanalizacji deszczowej ul. Zuzanny Małaszczyckiej (2013)
 - Budowa łącznika ul. Błonie z ul. Siennicką (2013)
 - Rozbudowa ul. J. Długosza (2013)
 - Wykonanie prawoskrętów w ul. Bogusława Limanowskiego (2014)
 - Przebudowa ul. Bulwarnej (2014)
 - Rozbudowa ul. Królewieckiej, Piasta i budowa ul. Ziemowita (2014)
 - Budowa ul. Jagiellońskiej (2014)
 - Rozbudowa ul. J. Grzeszaka (2014-2015)
 - Przebudowa ulic Narutowicza i Rodziny Łubieńskich (2015)
 - Przebudowa ul. Oskara Kolberga (2015)
 - Przebudowa skrzyżowania ulic Siennickiej, Szpitalnej i Limanowskiego (2016)
 - Nowe skrzyżowanie ulic Bocznej, Toruńskiej i Litewskiej (2016)
 - Rozbudowa ul. Dąbrówki (2017)
 - Budowa ulic Pomorskiej i Kaszubskiej (2017).

1.7 Transport publiczny

Transport publiczny w Mińsku Mazowieckim odbywa się z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury drogowej i kolejowej.

Transport kolejowy zapewnia przebiegająca przez Mińsk Mazowiecki magistrala kolejowa E-20 Kunowice – Poznań – Warszawa – Terespol oraz linia towarowa nr 13 Krusze – Pilawa. Na linii E-20 w obrębie miasta znajdują się 2 przystanki kolejowe: stacja Mińsk Mazowiecki oraz przystanek Mińsk Mazowiecki-Anielina. Miasto posiada liczne połączenia kolejowe z Warszawą oraz Siedlcami, ale dostępne są także bezpośrednie połączenia z Lublinem, Chełmem, Białą Podlaską, Terespołem, Toruniem, Bydgoszczą, Kołobrzegiem, Radomiem, Poznaniem, Szczecinem, Świnoujściem czy nawet Brześciem i Kijowem.

Transport drogowy odbywa się z wykorzystaniem ponad 100 km dróg znajdujących się w obrębie miasta. Zarządcą *dróg gminnych* na terenie Mińska Mazowieckiego jest Burmistrz Miasta, a zadania związane z bieżącym utrzymaniem dróg gminnych zostały powierzone spółce Zarząd Dróg Miejskich Sp. z o.o. w Mińsku Mazowieckim. *Drogi powiatowe* (w mieście są to ul. Smoleńskiego, Chrościelewskiego, Sosnkowskiego, Jasna, Z. Małaszczyczej, Przemysłowa, Dąbrówki, Budowlana, Kościelna, A. Mickiewicza – łącznie 8,673 km) podlegają jednostce organizacyjnej powiatu mińskiego Zarządowi Dróg Powiatowych w Mińsku Mazowieckim.

Przez miasto przebiega jedna *droga wojewódzka* DW nr 802 Mińsk Mazowiecki – Seroczyn oraz dwie *drogi krajowe*: DK nr 50 Ciechanów – Ostrów Mazowiecka (pełni funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy) oraz DK nr 92 Rzepin – Warszawa – Mińsk Mazowiecki. Północna *obwodnica miasta* stanowi odcinek autostrady A2.

Usługi z zakresu drogowego transportu zbiorowego dla mieszkańców miasta realizują przewoźnicy, głównie PKS w Mińsku Mazowieckim S.A. (będący częścią Grupy Mobilis)¹⁵ oraz liczne busy zapewniające komunikację wewnątrz miasta, gmin ościennych oraz dalszych miejscowości, w tym regularne połączenia z Warszawą.

Od 8 stycznia 2018 roku mieszkańcy Mińska Mazowieckiego mają do dyspozycji **komunikację miejską**. Uruchomiono 3 linie komunikacyjne, łączące krańce miasta z centrum¹⁶. Zgodnie ze zmianami obowiązującymi od 1 kwietnia 2018 roku schemat komunikacji miejskiej w Mińsku Mazowieckim przedstawia się następująco:

- M1: Plac Dworcowy – Rondo Daszyńskiego – ul. Kazikowskiego – Przedszkole nr 5 – Biblioteka – Szkoła Podstawowa nr 2 – ul. Dąbrówki – ul. Mickiewicza – ul. Jana III Sobieskiego – Cmentarz – ul. Budowlana – ul. Jasna – Karolina – ul. Małaszczyczej – ul. Krasickiego – ul. Leśna – ul. Bagnista – ul. Jagiellońska – ul. Litewska – ul. 11 Listopada – ul. Kościuszki – ul. Okrzei – Plac Dworcowy;
- M2: Plac Dworcowy – Rondo Daszyńskiego – ul. Kazikowskiego – Przedszkole nr 5 – ul. Mireckiego – Chemik – Szpital – ul. Łupińskiego – ul. Serbinów – ul. Mickiewicza –

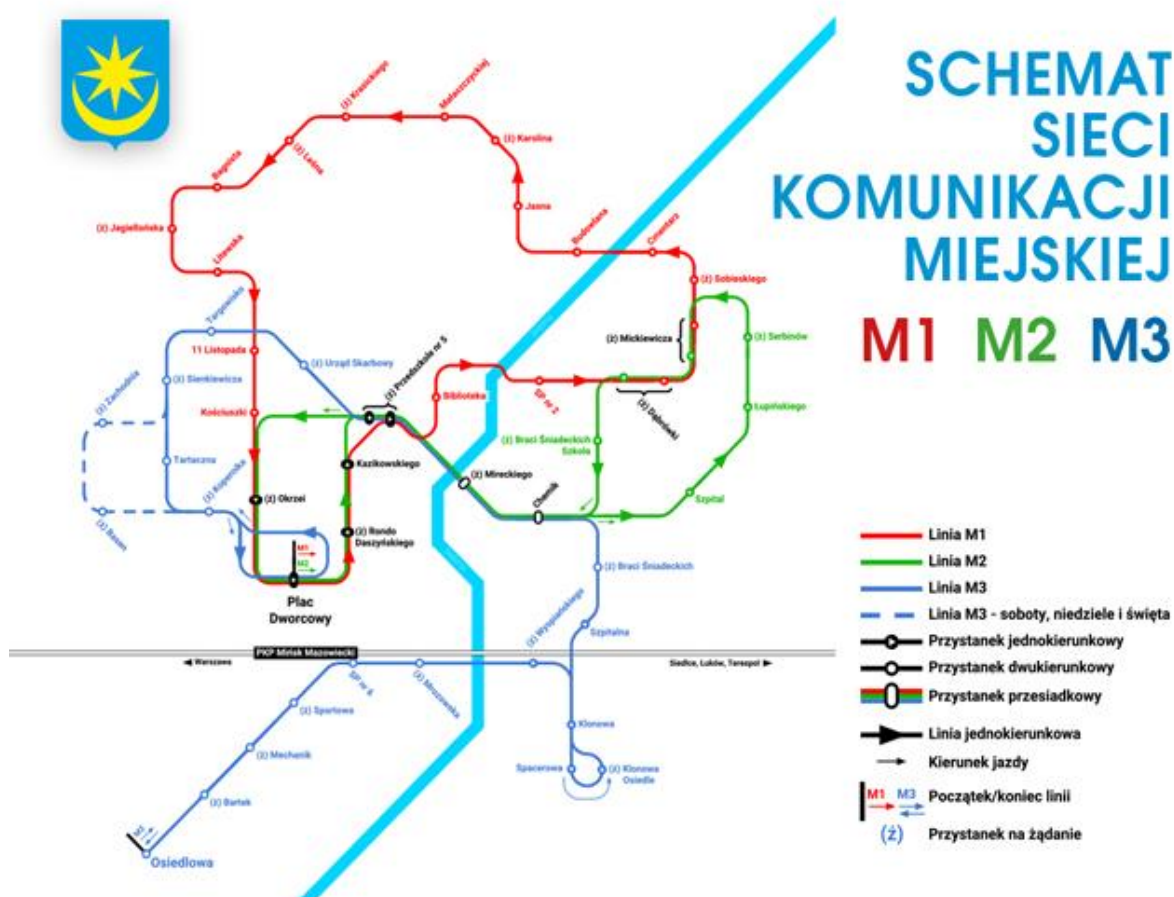
¹⁵ PKS w Mińsku Mazowieckim S.A. zaprzestaje prowadzenia działalności transportowej z dniem 30.06.2018 roku.

¹⁶ Prowadzone są rozmowy dotyczące uruchomienia kolejnej linii komunikacji miejskiej, tym razem miejsko-gminnej, która łączyłaby Stojadła i Targówkę.

ul. Dąbrówki – ul. Śniadeckich szkoła – Chemicz – ul. Mireckiego – Przedszkole nr 5 – ul. Okrzei – Plac Dworcowy;

- M3, kierunek Osiedlowa: Plac Dworcowy – ul. Kopernika – ul. Tartaczna – ul. Sienkiewicza – Targowisko – Urząd Skarbowy – Przedszkole nr 5 – ul. Mireckiego – Chemicz – ul. Śniadeckich – ul. Spacerowa – ul. Klonowa-osiedle – ul. Mrozowska – Szkoła Podstawowa nr 6 – ul. Sportowa – Mechanik – Bartek – ul. Osiedlowa;
- M3, kierunek Plac Dworcowy: ul. Osiedlowa – Bartek – Mechanik – ul. Sportowa – Szkoła Podstawowa nr 6 – ul. Mrozowska – ul. Wyspiańskiego – ul. Spacerowa – ul. Klonowa-osiedle – ul. Klonowa – ul. Szpitalna – ul. Śniadeckich – Chemicz – ul. Mireckiego – Przedszkole nr 5 – Urząd Skarbowy – Targowisko – ul. Sienkiewicza – ul. Tartaczna – ul. Kopernika – Plac Dworcowy.

Zdjęcie 2. Schemat sieci komunikacji miejskiej w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/569,marzec-2018?tresc=14259> (03.04.2018)

Kursujące po mieście autobusy marki Karsan ATAК są komfortowe, niskopodłogowe i klimatyzowane, posiadają 25 miejsc siedzących, są przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, obsługi przystanków „na żądanie” oraz posiadają ogólnodostępne gniazda USB. Usługi przewozu regularnego w zakresie lokalnego transportu zbiorowego transportem autobusowym na terenie miasta Mińsk Mazowiecki oraz sprzedaż biletów na podstawie zawartej umowy świadczone są przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej „Polonus” w Warszawie S.A.

Na podstawie *Uchwały Nr XXIX.285.2017 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 22 maja 2017 r. w sprawie ustalenia cen biletów oraz wykazu osób uprawnionych do przejazdów bezpłatnych i ulgowych w komunikacji miejskiej Miasta Mińsk Mazowiecki* ustalono cenę normalnego biletu jednorazowego na poziomie 2 zł, a ulgowego – 1 zł. Dostępne są również bilety miesięczne w cenie 60 zł (normalny) i 30 zł (ulgowy).

Ww. uchwała przewiduje jednak szereg wyjątków, uprawniających do bezpłatnych i ulgowych przejazdów komunikacją miejską. Prawo do *bezpłatnych przejazdów* w Mińsku Mazowieckim posiadają:

- osoby posiadające Kartę Mieszkańca (za jej okazaniem) – do otrzymania *Mińskiej Karty Mieszkańca* uprawniony jest każdy mieszkaniec miasta Mińsk Mazowiecki zameldowany lub zamieszkały na terenie miasta, który rozlicza podatek dochodowy w mińskim Urzędzie Skarbowym i deklaruje w swoim zeznaniu podatkowym, że jego miejscem stałego zamieszkania jest miasto Mińsk Mazowiecki. MKM wydawana jest bezpłatnie na podstawie złożonego wniosku, na okres jednego roku i ma postać plastikowej karty zbliżeniowej¹⁷,
- zasłużeni honorowi dawcy krwi (na podstawie legitymacji honorowego dawcy krwi),
- dzieci, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych do dnia ukończenia dwudziestego pierwszego roku życia (na podstawie legitymacji szkolnej),
- inwalidzi I grupy lub osoby:
 - uznane za całkowicie niezdolne do pracy i samodzielnej egzystencji na podstawie orzeczenia ZUS wraz z opiekunem;
 - uznane za niepełnosprawne w stopniu znacznym na podstawie orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność wydanego przez zespół orzekający o stopniu niepełnosprawności wraz z opiekunem;
- inwalidzi wojenni i wojskowi (na podstawie Książeczki Inwalidy Wojennego lub Wojskowego) oraz przewodnik inwalidy wojennego lub wojskowego I grupy (na podstawie wskazania przez inwalidę),
- podróżujący w umundurowaniu funkcjonariusze Policji, Straży Miejskiej oraz Żandarmerii Wojskowej podczas wykonywania obowiązków służbowych;
- osoby, które ukończyły sześćdziesiąty piąty rok życia.

Z kolei do *przejazdów ulgowych* uprawnieni są: emeryci i renciści do dnia ukończenia sześćdziesiątego piątego roku życia (na podstawie legitymacji emeryta lub rencisty) oraz studenci szkół wyższych (na podstawie legitymacji studenckiej).

W celu poprawy jakości usług komunikacji publicznej w Mińsku Mazowieckim został wdrożony również *system dynamicznej informacji pasażerskiej* działający w oparciu o serwis internetowy *kiedy.przyjedzie.pl*. Dzięki tej funkcjonalności pasażerowie mają dostęp do informacji o rzeczywistych godzinach odjazdów autobusów z dowolnego przystanku komunikacji miejskiej.

Na podstawie *Uchwały Nr XXXIV.329.2017 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 30 października 2017 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, wysokości stawek opłat za postój pojazdów*

¹⁷ Za: Zarządzenie Nr 883/259/17 Burmistrza Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie Regulaminu korzystania z „Mińskiej Karty Mieszkańca” oraz wzoru dokumentów związanych z „Mińską Kartą Mieszkańca”

*samochodowych, wprowadzenia opłat abonamentowych i zerowej stawki opłaty dla niektórych użytkowników dróg oraz wysokości opłaty dodatkowej i określenia sposobu pobierania tych opłat ustalono **strefę płatnego parkowania** w Mińsku Mazowieckim, zwaną SPP. Zgodnie z Uchwałą Nr XXXVIII.361.2018 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 12 lutego 2018 r. zmieniającą uchwałę w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania, wysokości stawek opłat za postój pojazdów samochodowych, wprowadzenia opłat abonamentowych i zerowej stawki opłaty dla niektórych użytkowników dróg oraz wysokości opłaty dodatkowej i określenia sposobu pobierania tych opłat SPP obejmuje obszar ograniczony ulicami: Warszawską od skrzyżowania z ulicą Mikołaja Kopernika do skrzyżowania z ulicą Zygmunta Kazikowskiego, Zygmunta Kazikowskiego od skrzyżowania z ulicą Warszawską do skrzyżowania z ulicą Konstytucji 3 Maja, Konstytucji 3 Maja od skrzyżowania z ulicą Zygmunta Kazikowskiego do skrzyżowania z ulicą Józefa Piłsudskiego, Józefa Piłsudskiego od skrzyżowania z ulicą Konstytucji 3 Maja do skrzyżowania z ulicą Zygmunta Kazikowskiego wraz ze skwerem, od skweru przy skrzyżowaniu ulic Zygmunta Kazikowskiego i Józefa Piłsudskiego do Placu Dworcowego, Placem Dworcowym do ulicy 1 Maja, 1 Maja od Placu Dworcowego do ulicy Kolejowej, Kolejową od ulicy 1 Maja do skrzyżowania z ulicą Licealną, Licealną od skrzyżowania z ulicą Kolejową do skrzyżowania z ulicą Piękną, Piękną od skrzyżowania z ulicą Licealną do skrzyżowania z ulicą Zieloną, Zieloną od skrzyżowania z ulicą Piękną do skrzyżowania z ulicą Siedlecką, Siedlecką od skrzyżowania z ulicą Zieloną do skrzyżowania z ulicą Stefana Kardynała Wyszyńskiego, Stefana Kardynała Wyszyńskiego od skrzyżowania z ulicą Siedlecką do skrzyżowania z ulicą Mikołaja Kopernika, Mikołaja Kopernika od skrzyżowania z ulicą Stefana Kardynała Wyszyńskiego do skrzyżowania z ulicą Warszawską. W ramach Strefy Płatnego Parkowania wyodrębniono 3 podstrefy, nie jest ona strefą parkingu strzeżonego.*

Opłaty za postój pojazdów samochodowych w SPP w dni od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy, w godzinach od 8:30 do 16:30 ustalono w następującej wysokości:

- za pierwszą godzinę – 2,00 zł,
- za drugą godzinę – 2,20 zł,
- za trzecią godzinę – 2,40 zł,
- za czwartą i kolejne godziny – po 2,00 zł.

Ustalono również *roczną opłatę abonamentową* za postój pojazdu samochodowego w SPP dla mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki na jeden posiadany pojazd w wysokości 120 zł. Ponadto każdy kierowca, niezależnie od miejsca zamieszkania, może wnieść *opłatę zryczałtowaną* za parkowanie w oznaczonej podstrefie w wysokości 240 zł na okres trzech miesięcy. W obu przypadkach dokumentem potwierdzającym wniesienie opłaty (abonamentowej i zryczałtowanej) jest wydawana przez Burmistrza Miasta, na wniosek mieszkańca – karta abonamentowa i karta zryczałtowa.

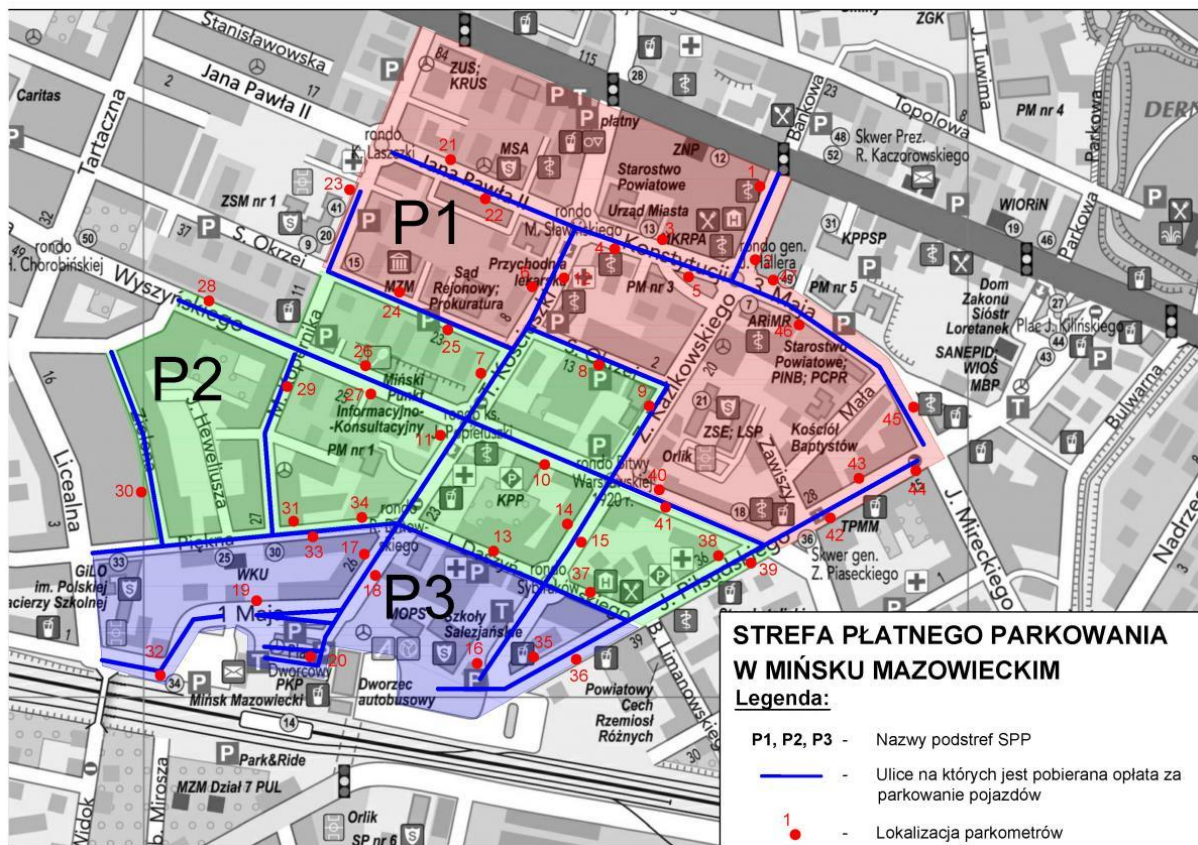
Do *bezpłatnego parkowania* w SPP uprawnieni są:

- osoby niepełnosprawne legitymujące się kartą parkingową oznaczającą dany pojazd,
- pracownicy służb obsługi miasta, infrastruktury technicznej i drogowej oraz Straży Miejskiej podczas wykonywania obowiązków służbowych pojazdami zewnętrznymi trwale oznaczonymi,
- pracownicy Urzędu Miasta i Starostwa Powiatowego podczas wykonywania obowiązków służbowych samochodami służbowymi,

- pracownicy Urzędu Miasta podczas wykonywania obowiązków służbowych samochodami prywatnymi na podstawie umów o używanie dojazdów lokalnych w celach służbowych,
- pracownicy MOPS, PCPR oraz osób wykonujących zadania hospicjów domowych podczas wykonywania obowiązków służbowych pojazdami zewnętrznymi trwale oznaczonymi,
- kierujący pojazdami z napędem elektrycznym oraz pojazdami hybrydowymi,
- kierujący motocyklami,
- mieszkańcy strefy SPP na posiadany jeden pojazd samochodowy,
- osoby zamieszkujące nieruchomości położone poza obszarem SPP, które przylegają do granic danej podstrefy lub które mają zapewniony wyłączny dostęp do drogi publicznej położonej w danej podstrefie na posiadany jeden pojazd samochodowy.

Dla mieszkańców SPP, uprawnionych do zerowej stawki opłaty za postój pojazdów w SPP, wydawane są karty strefowe, odpowiednio P1, P2, P3. Karty wydawane są na wniosek mieszkańca, na okres nie dłuższy niż 1 rok przez Burmistrza Miasta.

Zdjęcie 3. Strefa Płatnego Parkowania w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/569,marzec-2018?tresc=14294> (03.04.2018)

2. Historia i tradycje sportu w Mińsku Mazowieckim¹⁸

Historia sportu jako odrębnej aktywności mieszkańców Mińska Mazowieckiego sięga przełomu XIX i XX wieku – mińszczanie początkowo zafascynowali się jazdą na rowerze, lekkoatletyką, a w dalszej kolejności grami zespołowymi. Początki aktywności sportowej mieszkańców miasta są związane z działalnością cyklistów, podlegających pierwotnie pod Mazowieckie Towarzystwo Kolarskie. Pierwszym miejskim stowarzyszeniem propagującym sport było Mińskie Towarzystwo Cyklistów, a pierwszym obiektem sportowym – służący za tor kolarski welodrom przy ul. Tadeusza Kościuszki. Wśród znanych mińskich cyklistów tego okresu należy przywołać postać Feliksa Rawskiego, który w 1912 roku został mistrzem Jazdy Cyklowej Królestwa Polskiego, czy Jana Rysia, właściciela zakładu fotograficznego i jednego z pierwszych fotografów sportowych.

Kolejne stowarzyszenia sportowe pojawiły się w Mińsku Mazowieckim w okresie międzywojennym: w 1922 roku zarejestrowano Mińsko-Mazowieckie Towarzystwo Sportowe, w 1923 roku Towarzystwo Gimnastyczne Sokół, w 1926 roku Towarzystwo Sportowe Mazovia, w 1927 roku Mazowieckie Towarzystwo Kolarskie, a w 1928 roku Towarzystwo Sportowe Jutrznia, zrzeszające młodzież żydowską. Działalnością sportową pośrednio zajmował się także Związek Strzelecki.

Z historią mińskiego sportu nierozzerwalnie związana jest postać dr Zygmunta Rozena, lekarza powiatowego i znanego społecznika. Był on prezesem Towarzystwa Sportowego Mazovia, liczącego w 1926 roku 120 członków, aktywnie propagował aktywność fizyczną i to z jego inicjatywy wybudowano stadion przy ul. Sportowej. Na stadionie można było grać w piłkę nożną i koszykówkę, wokół boiska znajdowała się żużlowa bieżnia, a obok boiska – korty tenisowe, boisko do siatkówki, trybuny i szatnia. Na stadionie organizowane były różne imprezy sportowe, którym zazwyczaj sędziował dr Rozen. Kolejną znaczącą postacią dla mińskiego sportu był płk Michał Kłobukowski, prezes związku kolarzy. Niestety mińscy cykliści zakończyli swoją działalność w 1932 roku.

Sport cieszył się popularnością wśród młodzieży szkolnej, sukcesy odnosiło koło lekkoatletyczne Gimnazjum Towarzystwa Szkół Średnich. Pod powołaniu Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Sportu, po 1927 roku rozwój sportu był wspierany przez państwo, odbywały się zawody i przedsięwzięcia umożliwiające zdobycie Państwowej Odznaki Sportowej. Ww. urzędowi podporządkowano również paramilitarny Związek Strzelecki. Popularnością cieszyły się coroczne zawody hippiczne organizowane przez stacjonujący w Mińsku 7 Pułk Ułanów Lubelskich im. gen. Kazimierza Sosnkowskiego.

W 1924 roku odbyła się jedna z pierwszych ważnych imprez sportowych zorganizowanych w Mińsku – I Zawody Lekkoatletyczne Mińsko-Mazowieckiego Towarzystwa Sportowego z udziałem 16 zawodników. Podczas imprezy rozegrano zawody w następujących dyscyplinach: biegi, skok wzwyż, skok w dal, rzut oszczepem, rzut dyskiem i rzut kulą. W 1926 roku w mieście zorganizowano

¹⁸ Jeśli nie wskazano inaczej, wszystkie informacje w podrozdziale cyt. za:
<http://www.turystycznyminsk.com/465,kultura-i-sport> (17.03.2018)

mistrzostwa szosowe, w których zwyciężył Stanisław Jensen z wynikiem 50 km w czasie 1 godziny 44 minut.

Lat 20. XX wieku sięga historia mińskiej piłki nożnej. Od 1924 roku mecze rozgrywała drużyna Mazowianki, a od 1925 roku – Mazowi. Za inicjatora powstania Mazowi uznaje się mińskiego aptekarza Hipolita Pfadta, a piłkarze korzystali z boiska na Stankowiznie. Pierwszy mecz rozegrano 10 sierpnia 1924 roku, a przeciwnikiem była wojskowa drużyna „Pocisk” Rembertów. Mińszczanie niestety przegrali mecz inauguracyjny, podobnie jak i kolejny, 24 sierpnia 1924 roku z drużyną Wyższej Szkoły Sanitarnej – WP z Warszawy. W 1928 roku Mazowia rozgrywała mecze o mistrzostwo klasy C WOZPN i zdołała awansować do klasy B. W 1939 roku działalność klubu została zawieszona.

Okres II wojny światowej i bezpośrednio po wojnie nie sprzyjał rozwojowi sportu w Mińsku Mazowieckim. Brakowało infrastruktury sportowej, boisk i sal. Przedwojenny stadion przy ul. Sportowej i kolejny przy ul. Budowlanej wybudowany w latach 70. XX wieku nie zaspokajały potrzeb mieszkańców ani nie spełniały standardów jakościowych. Wraz z rozwojem sieci placówek edukacyjnych powstawały nowe sale gimnastyczne, nadal jednak brakowało w mieście odpowiednich hal sportowych, które ostatecznie powstały dopiero na przełomie XX i XXI wieku. Jeden z pierwszych szkolnych kompleksów sportowych powstał przy Zespole Szkół Zawodowych nr 2, tzw. „Mechaniku” i został oddany do użytku w roku szkolnym 1974/75. Od lat 70. XX wieku w mieście funkcjonował również kryty basen, administrowany przez wojsko. Miejski basen powstał dopiero w 2010 roku.

Mimo niedostatków bazy sportowej, aktywność fizyczna w Mińsku Mazowieckim cieszyła się dużą popularnością, do czego przyczyniała się działalność Szkolnych Klubów Sportowych czy organizowane miejskie i powiatowe dni sportu. Wśród dyscyplin sportowych prym wiodła piłka nożna. W 1948 roku reaktywowano klub Mazovia, który od 1955 roku miał swoją siedzibę na stadionie przy ul. Sportowej. W rozgrywkach wojewódzkich i okręgowych klub utrzymywał się w klasie A lub B. Z Mazovią związany był, zasłużony dla mińskiego sportu, Piotr Siankowski. Siankowski był założycielem Klubu Biegacza Amator, współorganizatorem biegów Mazowiecka Piętnastka, Czwartków z MOSiR-em, Biegów Przełajowych Powitanie Wiosny, Olimpiady Przedszkoli czy Ligi Tenisa Stołowego. Z jego inicjatywy do klubu wprowadzono sekcję warcabów stupolowych. Od lat 70. XX wieku, z inicjatywy Pawła Filleborna w Mińsku Mazowieckim rozwijała się kulturystyka, której tradycje były kontynuowane przez Alberta Szczygielskiego.

W 1976 roku powstał Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który od tego momentu zarządza miejskimi obiektami sportowymi w Mińsku Mazowieckim. MOSiR organizuje również wiele imprez sportowych, głównie z dyscyplin: piłka nożna, łyżwiarstwo, badminton, biegi, kolarstwo, koszykówka, pływanie, siatkówka plażowa, szachy, warcaby, tenis ziemny i stołowy czy trójbój rakiетkowy. Oprócz MOSiR na terenie miasta działalność prowadzą liczne kluby sportowe, stowarzyszenia i towarzystwa, oferujące szeroką gamę zajęć i zawodów z różnych dyscyplin sportowych, zarówno dla amatorów, jak i profesjonalistów. Funkcjonują również szkoły sportowe w takich dyscyplinach jak m.in.: piłka nożna, siatkówka, koszykówka, tenis stołowy czy lekkoatletyka. Do największych imprez sportowych rozgrywanych na terenie Mińska Mazowieckiego zalicza się bieg Mazowiecka Piętnastka (organizowany od 1996 roku) oraz Kolarskie Kryterium Uliczne Memoriał Feliksa Rawskiego.

Na przestrzeni lat w mińskim sporcie funkcjonowały kluby, sekcje i drużyny z różnych dyscyplin sportowych. W dalszej części podrozdziału przedstawiono krótki rys wybranych klubów sportowych

prowadzących działalność w Mińsku Mazowieckim w przeszłości i obecnie, w podziale na dyscypliny sportowe.

Miejski Klub Sportowy „Mazovia” Mińsk Mazowiecki jest jednym z najbardziej znanych mińskich klubów sportowych, a jego działalność jest silnie związana z historią sportu w mieście. Jak wspomniano Miejski Klub Sportowy „Mazovia” Mińsk Mazowiecki powstał w 1925 roku, w dużej mierze dzięki zaangażowaniu właściciela apteki przy ul. Warszawskiej Hipolita Pfata, który zarejestrował klub w starostwie powiatowym i wraz z Zarządem zajmował się sprawami organizacyjnymi. Pierwsze klubowe boisko powstało na gruntach przy ul. Stankowizna przekazanych w drodze darowizny przez Hrabinę Łubieńską. Wśród zawodników przeważała niezamożna młodzież robotnicza – zgodnie z obowiązującym prawem uczniowie gimnazjum mieli zakaz przynależności do klubów sportowych. W klubie istniała wówczas tylko jedna sekcja – piłki nożnej, a brak środków finansowych nie ułatwiał jego rozwoju. Jednak dzięki zaangażowaniu skarbnika, a jednocześnie mińskiego rzemieślnika Wacława Rozpary, udało się przekonać wielu miejscowych kupców i rzemieślników do wspierania klubu i dzięki ich składkom pokrywano niezbędne wydatki związane z wyjazdami drużyny piłki nożnej.

Stopniowo sytuacja finansowa klubu poprawiała się i w latach 30. zbudowano profesjonalny obiekt piłkarski. Powołano również drugą sekcję sportową – kolarską. Pod koniec lat 30. Mazovia została po raz pierwszy zgłoszona do rozgrywek Polskiego Związku Piłki Nożnej w klasie C, a w 1938 roku klub zyskał profesjonalnego trenera w osobie T. Przybysza. Rozkwit klubu przerwał wybuch II wojny światowej. Na niemal 10 lat jego działalność została zawieszona.

Reaktywacja Mazovii nastąpiła w 1948 roku dzięki grupie piłkarzy, którzy spotkali się przy odbudowie fabryki Rudzkiego. W działalność ponownie zaangażowali się Hipolit Pfat i Wacław Rozpara, dzięki którym klub zyskał finansowe wsparcie kupców i rzemieślników. Klub otrzymał siedzibę w fabryce Rudzkiego, a pierwszym trenerem został dyrektor Powiatowego Przedsiębiorstwa Budowlanego – Zenon Romanowicz. Dzięki powiązaniom z Powiatowym Przedsiębiorstwem Budowlanym klubowi łatwiej było pozyskać środki finansowe na rozwój zaplecza sportowego: ogrodzono boisko, wybudowano domek klubowy z pomieszczeniami dla zarządu, szatnią i magazynem na sprzęt sportowy. Klub pozyskiwał środki także z imprez tanecznych organizowanych w sezonie letnim oraz ze sprzedaży biletów na mecze piłki nożnej. Do mińskiej drużyny powrócił jeden z najlepszych piłkarzy okresu międzywojennego – Mieczysław Gałach. W 1950 roku w Mazovii reaktywowana została sekcja kolarska.

W tym samym czasie przy mińskiej jednostce wojskowej powstała nowa drużyna piłki nożnej – Iskra, która została zgłoszona do rozgrywek w WOZPN w klasie B. W wyniku presji ze strony wojewódzkich władz sportowych i związków zawodowych w 1952 roku drużyny Mazovii i Iskry zostały połączone. Powstał WKS Mazovia z siedzibą w jednostce wojskowej – prezesem klubu został ppłk Z. Rutkowski, a sam klub przeszedł pod finansowanie Ministerstwa Obrony Narodowej. W klubie funkcjonowały dwie sekcje – piłki nożnej i siatkówki. Mecze odbywały się na terenie wojskowym i nie cieszyły się zbyt dużą popularnością wśród mieszkańców miasta, mimo dość dobrych wyników drużyny w rozgrywkach WOZPN. Po kilkunastu latach jednostka wojskowa straciła zainteresowanie prowadzeniem klubu. W lutym 1968 roku zastępca dowódcy ppłk Dzięgiel poinformował Prezydium Powiatowej Rady Narodowej o rozwiązaniu WKS Mazovia.

Klub ponownie stał się klubem cywilnym, działającym na podstawie prawa o stowarzyszeniach. W marcu 1968 roku pod nazwą MZKS Mazovia został wpisany do rejestru stowarzyszeń i związków

(nr. 2506). Godłem MZKS Mazovia były niebieskie litery „Mazovia” na tarczy koloru czerwono-biało-niebieskiego oraz herb miasta Mińsk Mazowiecki. W 1970 roku wybrano kierujący klubem zarząd w składzie:

- prezes – dyrektor PZU Grzegorz Karpiłowski,
- wiceprezes – dyrektor ZNTK Józef Bogdan,
- wiceprezes – przewodniczący Powiatowej Rady Narodowej Mieczysław Izdebski,
- sekretarz – pracownik FUD-u Jan Wielgo,
- skarbnik – pracownik ZNTK Mirosław Wawrzeńczak.

Od lat 70. XX wieku rozpoczął się szybki rozwój klubu, powstały nowe sekcje sportowe, a także baza i sprzęt sportowy. Prezesami klubu, oprócz wspomnianego powyżej Grzegorza Karpiłowskiego, byli kolejno: Jerzy Jaworski, Stanisław Gołaszewski, Michał Wasilewski, Henryk Ludwiczak, Adam Bagiński, Krzysztof Koziorzębski, Piotr Siankowski, Mirosław Krusiewicz i Andrzej Kuć (obecnie)¹⁹.

Piłka nożna

Sekcja piłki nożnej jest najstarszą sekcją klubu Mazovia. Drużyna piłkarska zawiązała się wiosną 1954 roku, a jej członkami byli głównie pracownicy mińskich Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego. Początkowo stanowili niezorganizowaną grupę, ale dość szybko udało się stworzyć drużynę. Inicjatorami tego przedsięwzięcia byli: Grzegorz Karpiłowski, Kazimierz Ochocki i Piotr Glanas, a opiekę nad klubem pełnił ZNTK. Pierwszy mecz odbył się w marcu 1955 roku w Siedlcach z reprezentacją kolejarzy. W 1962 roku drużyna wstąpiła w rozgrywkach o mistrzostwo w klasie A województwa, ale jej gra nie była stabilna. W 1965 roku zespół spadł do klasy B. Mimo niepowodzenia podjęto działania związane ze szkoleniem zawodników oraz zapewnieniem odpowiedniego zaplecza do treningów i rozgrywania meczy. W sezonie 1967/68 drużyna uzyskała awans do klasy A ligi okręgowej. Sekcja piłki nożnej posiadała w tym czasie dwie drużyny seniorów i jedną drużynę juniorów.

Od 1972 roku trenerem drużyny piłki nożnej został Jan Michalak, dzięki któremu zespoły zajmowały wysokie lokaty w swoich ligach. W 1973 roku drużyna Mazovii startowała w Pucharze Polski, gdzie doszła do finału na szczeblu okręgowym. Mimo pewnych sukcesów, praca sekcji nie była zadowalająca, o czym decydowała słaba frekwencja na treningach i kłopoty wychowawcze. Na początku lat 70. w klubie położono nacisk na zwiększenie dotacji i stworzenie odpowiednich warunków do szkolenia młodych zawodników. Drużyna seniorów przez cały czas utrzymywała się w klasie A. W 1976 roku piłkarze Mazovii uzyskali awans do ligi okręgowej. Trenerem seniorów był wówczas Jerzy Hołub, zaś juniorów – pomagający mu społecznie Stanisław Biechoński. W 1976 roku trenerem drużyny został Bogusław Gańko, a sekcja liczyła w tym czasie 60 zawodników (drużyny seniorów, juniorów młodszych i starszych). Mimo zmian już po jednym sezonie w lidze okręgowej zespół Mazovii wrócił do A klasy, gdzie pozostał do sezonu 1980/81, uzyskując awans do ligi międzyokręgowej. W 1982 roku sekcja piłki nożnej w klubie liczyła 85 zawodników w dwóch drużynach juniorskich i jednej seniorskiej. W 1984 roku sekcja piłki nożnej posiadała cztery drużyny: trampkarzy, juniorów młodszych, juniorów i seniorów. Mimo trudności z obsadzeniem stanowiska trenera oraz nieporozumień między zawodnikami, po zakończeniu sezonu 1983/84 drużyny Mazovii awansowały do klasy

¹⁹ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

międzyokręgowej. Opiekował się nimi Kazimierz Płochocki, który ponownie objął drużynę seniorów, drużynę juniorów starszych po ustąpieniu Piotra Glanasa przejął Jan Szuba, a drużyna juniorów młodszych była trenowana przez Waldemara Roszuka. W sezonie 1987 drużyna seniorów spadła do klasy A, zaś drużyny juniorów starszych i trampkarzy starszych zdobyły mistrzostwo okręgu. W rundzie wiosennej sezonu 1987/88 w mistrzostwach klasy A okręgu siedleckiego uczestniczyły cztery drużyny Mazovii w różnych grupach wiekowych.

Wiosną 2010 roku Mazovia posiadała dwie drużyny – seniorów w lidze okręgowej OZP Siedlce i juniorów w klasie A OZP Siedlce. Po czterech meczach rundy wiosennej drużynę juniorów rozwiązano, a w to miejsce powołano drużynę juniorów z rocznika 1993/94. Drużyna seniorów po spadku z IV ligi w sezonie 2008/09 podejmowała działania związane z budową mocnego zespołu. Od 2010 roku seniorów prowadził trener Jerzy Milik, a juniorów Arkadiusz Sołowiej, który zrezygnował z funkcji po sezonie 2010/11. W klubie wprowadzono trening indywidualny bramkarzy, prowadzony przez Andrzeja Płacheckiego. W sezonie 2011/12 do rozgrywek zgłoszono dwie drużyny: w lidze okręgowej z trenerem Andrzejem Płacheckim i drużynę młodzieżową do klasy B z trenerem Alanem Grabkiem. Awans do IV ligi udało się uzyskać dopiero w sezonie 2014/15, po pięciu sezonach w lidze okręgowej. Natomiast drugi zespół Mazovii wywalczył awans do ligi okręgowej. Trenerem I zespołu był Janusz Puchalski, trenerem II zespołu Alan Grabek, zaś kierownikiem drużyny – Henryk Szwach²⁰.

Aktualnie w klubie funkcjonują dwie drużyny piłki nożnej:

- I drużyna – Mazovia Mińsk Mazowiecki uczestniczy w rozgrywkach IV ligi, grupa mazowiecka (północ). Boiskiem meczowym I drużyny jest Stadion MOSiR przy ul. Sportowej 1, a boiskiem treningowym – Boisko MOSiR przy ul. Budowlanej 2a;
- II drużyna – Mazovia II Mińsk Mazowiecki uczestniczy w rozgrywkach ligi okręgowej, grupa: Siedlce. Boiskiem meczowym II drużyny jest Boisko MOSiR przy ul. Budowlanej 2a²¹.

Rocznie obydwie drużyny piłki nożnej biorą udział w 60 zawodach mistrzowskich oraz około 10 zawodach pucharowych. Aktualna liczba członków sekcji piłka nożna wynosi 45 zawodników oraz 12 działaczy. Liczba ta waha się na przestrzeni lat, jednak z uwagi na liczbę drużyn piłki nożnej, które niezmiennie są dwie, oscyluje w zakresie 40-60 zawodników i 5-15 działaczy.

W mieście dostępna jest szeroka oferta zajęć *piłki nożnej dla dzieci i młodzieży*. Ich trzon stanowią chłopięce szkółki piłkarskie zgromadzone wokół uczniowskich klubów sportowych, klas sportowych oraz MOSiR w Mińsku Mazowieckim. W zależności od rocznika urodzenia chłopca istnieje możliwość uczęszczania do szkółki w ramach UKS lub MOSiR:

- MOSiR 2002
- MOSiR 2003 (MOSiR I, MOSiR II)
- MOSiR 2004
- MOSiR 2005 (UKS „Szóstka” I, UKS „Szóstka” II)

²⁰ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

²¹ Za: <http://mksmazovia.pl/> (22.03.2018)

- Rocznik 2005/06/07 (UKS „Piątka” 2006, UKS „Dąbrówka” 2005/06, „Dwie Jedyńki” 2006 Grupa I, „Dwie Jedyńki” 2006 Grupa II, „Dwie Jedyńki” 2007 Grupa I, „Dwie Jedyńki” 2007 Grupa II)
- Rocznik 2008/09 (UKS „Szóstka” 2008/09, UKS „Dąbrówka” 2008/09, „Dwie Jedyńki” 2008/09)
- Rocznik 2010/11 (UKS „Piątka” 2010/11, „Szóstka” i „Dwie Jedyńki” 2010/11, UKS „Dąbrówka” 2010/11)
- Rocznik 2012/11 (DJ/ „Szóstka”)²².

Zajęcia piłkarskie dla najmłodszych w Mińsku Mazowieckim prowadzą również:

- Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska Champions” Mińsk Mazowiecki – szkołka piłkarska posiadająca 70 oddziałów w całej Polsce. Opiekunem grup w Oddziale Mińsk Mazowiecki jest Rafał Bednarkiewicz. Akademia Piłkarska Champions prowadzi w Mińsku Mazowieckim zajęcia treningowe z zakresu piłki nożnej w grupach: grupa I Kinder 2010-2012 oraz grupa II U 2007-2009²³.
- Fundacja Akademia Piłki Nożnej Miński Mazowiecki – fundacja założona w 2013 roku, mająca na celu stworzenie miejsca, w którym dzieci mogą realizować swoje sportowe marzenia. Zajęcia odbywają się na orlikach miejskich i hali sportowej. Akademia organizuje regularne treningi, ale także turnieje i obozy piłkarskie, zapewnia uczestnictwo podopiecznych w tego typu imprezach w kraju. Zapisy do Akademii Piłki Nożnej Mińsk Mazowiecki trwają cały rok, a treningi odbywają się w małych grupach podzielonych ze względu na wiek. Obecnie prowadzone są grupy: Skrzaty, Żak I, Żak II, Orliki, Grupa 2005/2006 oraz Grupa 2003/2004²⁴.

Piłka siatkowa

Sekcje piłki siatkowej istniały w mińskich klubach od lat 50. W 1954 roku kobieca drużyna siatkówki Zrzeszenia Sportowego „Stal” Mińsk Mazowiecki grała w klasie A, w 1959 roku zespół siatkówki męskiej MKS „Olimp” zajął 1 miejsce w mistrzostwach województwa warszawskiego, a w 1964 roku w rozgrywkach w klasie A uczestniczyła drużyna siatkówki męskiej – zespół „Iskry”²⁵.

W latach 70. XX sekcja piłki siatkowej pojawiła się w Mazovii. Zaczątek sekcji stanowili uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 1 – prowadzący tam zajęcia w-f Adam Cichoń zdobył z chłopcami III miejsce w rozgrywkach drużyn szkół podstawowych w województwie warszawskim. Drużyna siatkówki w Mazovii oparta była o uczniów LO Mińsk Mazowiecki, „Mechanika” oraz ZSZ Siennica. Uczestniczyła w rozgrywkach klasy A i w lidze okręgowej. Mińszczanie odnosili sukcesy w rywalizacji w ramach Szkolnego Związku Sportowego. W 1976 rok siatkarze LO Mińsk Mazowiecki (głównie gracze Mazovii) okazali się najlepsi w województwie siedleckim. W rozwój mińskiej siatkówki najbardziej zaangażowani byli: Jerzy Smoliński, Jerzy Jaworski, prezes Mazovii oraz Stanisław Gołaszewski, naczelnik miasta;

²² Za: <http://mosirek.com.pl/> (22.03.2018)

²³ Za: <http://www.tuzaczynasiefutbol.pl/pl/72,oddzialy/26,wojewodztwo-mazowieckie/71,minsk-mazowiecki.html#lokalizacja> (22.03.2018)

²⁴ Za: <http://akademiaminskmaz.futbolowo.pl/index.php> (22.03.2018)

²⁵ Za: J. Garbaczewski, *Sport w Mińsku Mazowieckim (1924-1979)*, *Rocznik Mińsko Mazowiecki* Zeszyt 11, 2003/2004, s. 104-105.

sprzyjały jej dyrekcje szkół oraz zakłady pracy. Treningi i mecze rozgrywane były w hali „Mechanika”. Sekcja piłki siatkowej w Mazovii przestała istnieć wraz z odejściem zawodników, w wyniku zakończenia przez nich edukacji w szkołach średnich²⁶.

Współcześnie tradycje siatkarskie w Mińsku Mazowieckim kontynuują:

- Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski – klub piłki siatkowej męskiej założony w 2004 roku, prezesem klubu jest Ryszard Wolski. Klub uczestniczy w rozgrywkach IV ligi piłki siatkowej (seniorzy)²⁷. Oprócz szkolenia w grupie seniorów, w 2012 roku utworzono grupy w kategorii kinder, młodzik, kadet i junior. Największymi sukcesami klubu na przestrzeni lat 2013-2017 klub było stworzenie grup młodzieżowych, które uczestniczyły w rozgrywkach Mazowiecko-Warszawskiego Związku Piłki Siatkowej. Obecnie w klubie zrzeszonych jest ok. 50 osób, ale liczba członków systematycznie wzrasta.
- Klub Sportowy „Fabos” – klub piłki siatkowej męskiej założony w 1994 roku. W latach 1994-2000 uczestnik 3 ligi makroregionu siatkówki, obecnie uczestniczący w rozgrywkach Powiatowej Ligi Siatkówki. Siedmiokrotny Mistrz Powiatowej Ligi Siatkówki: 2003, 2004, 2005, 2006, 2008, 2013, 2014²⁸.
- Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP” – uczniowski klub sportowy, z siedzibą w Zespole Szkół Miejskich Nr 1 w Mińsku Mazowieckim przy ul. Kopernika 9 (*obecnie Szkoła Podstawowa Nr 1*), którego prezesem jest Sławomir Gromek. Celem Klubu jest szkolenie utalentowanej młodzieży w różnych dyscyplinach sportowych. MKS „OLIMP” prowadzi następujące grupy treningowe piłki siatkowej żeńskiej: Siatkarskie Przedszkole, IV Klasy, V Klasy, VI Klasy, Młodziczki II, Młodziczki I, Kadetki II, Kadetki I, Seniorki²⁹. Klub jest członkiem Mazowiecko-Warszawskiego Związku Piłki Siatkowej w Warszawie. Bierze udział w rozgrywkach prowadzonych przez MWZPS w kategorii młodziczek, kadetek, senierek, a także w zawodach mini siatkówki w kategorii dwójki, trójki i czwórki. W sumie w 2017 roku drużyny klubowe rozegrały ponad 60 meczów, nie licząc turniejów towarzyskich organizowanych przez nasz i inne kluby. Od wielu lat klub organizuje dla dzieci i młodzieży z Mińska Mazowieckiego turnieje piłki siatkowej: mini siatkówki dla dwójek, trójek i czwórek, turnieje Mikołajkowy oraz Powitanie Lata, Turniej „Wiosna.....” dla dziewcząt, Turniej Piłki Siatkowej Dziewcząt im. Stanisława Brody dla młodziczek. Klub bierze udział, w różnych kategoriach, w turniejach organizowanych przez kluby w województwie mazowieckim, a także w turniejach za granicą kraju. Liczba członków klubu nie jest stabilna, szczególnie w grupach młodszych, ze względu na naturalną selekcję, ale z roku na rok jest coraz większa. W 2012 roku klub liczył 54 członków, w 2014 – 65 osób, w 2016 – 112 osób, a obecnie w treningach uczestniczy około 180 dziewcząt. Liczba ta wynika z faktu posiadania przez klub zorganizowanych grup, począwszy od klasy pierwszej szkoły podstawowej.

²⁶ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

²⁷ Za: <https://www.facebook.com/MinskoMazowieckiKlubSportowy/> (22.03.2018)

²⁸ Za: <https://www.facebook.com/Fabos-Mińsk-Mazowiecki-1611807232217696/> (22.03.2018)

²⁹ Za: <http://www.mksolimp.pl/index.html> (22.03.2018)

Piłka koszykowa

Sekcje koszykarskie istniały w mińskich klubach sportowych już w latach 50. W 1950 roku w rozgrywkach w klasie A uczestniczył zespół koszykówki męskiej „Iskry” – Mińsk, a w klasie A juniorów – drużyna „Iskra”. W 1959 roku sekcję koszykówki męskiej w klasie A prowadził MKS „Olimp”³⁰.

Obecnie tradycje koszykarskie w Mińsku Mazowieckim kontynuowane są w ramach kształcenia sportowego dzieci i młodzieży:

- Uczniowski Klub Sportowy „Probasket” – klub koszykówki męskiej założony w 2009 roku i skupiający chłopców ze szkół podstawowych z Mińska Mazowieckiego i okolic. W klubie prowadzone są dwie grupy treningowe: Roczniak 2002/03 oraz Roczniak 2004/05³¹. Prezesem klubu jest Sylwester Oszako.

Piłka ręczna³²

Historia piłki ręcznej w Mińsku Mazowieckim związana jest zarówno z drużyną wojskową, jak i klubem Mazovia. W 1968 roku drużyna 1. PLM Warszawa zajęła drugie miejsce w Mistrzostwach Wojska Polskiego. Trenerem był kapitan Ludwik Rodziewicz, a drużyna opierała się na kadrze zawodowej i żołnierzach służby zasadniczej pułku. Treningi odbywały się na „klepisku” przed pałacem, gdzie mieściło się Technikum Chemiczne. Asfalt został położony przed technikum dopiero w 1969 roku, przed Wojewódzkimi Igrzyskami Młodzieży Szkolnej.

Pierwszym cywilem w wojskowej drużynie był Adam Cichoń, który wrócił do Mińska Mazowieckiego w 1968 roku, po ukończeniu Studium Nauczycielskiego w Płocku na kierunku wychowanie fizyczne z biologią i miał rozpocząć pracę w Szkole Podstawowej Nr 1. Na spotkaniu władz powiatu z nauczycielami wychowania fizycznego przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego poinformowano o powołaniu drużyny piłki ręcznej mężczyzn w Międzyzakładowym Klubie Sportowym Mazovia. Drużyna powstała w oparciu o ww. drużynę 1 PLM Warszawa, a mecze piłki ręcznej przyciągały liczne grono widzów. Na zajęcia SKS w szkole przychodzili absolwenci Szkoły Podstawowej Nr 1, uczniowie szkół średnich. Po konsultacjach z prezesem Mazovii, Adam Cichoń utworzył z chętnych drużynę juniorów, wśród których trzon stanowili absolwenci „Kopernika”. Juniorzy często stawali się później podstawowymi zawodnikami pierwszej drużyny. Seniorzy grali w lidze okręgowej, a po sezonie 1970/71 awansowali do ligi międzywojewódzkiej. Niestety trudności finansowe i braki kadrowe, a także zmiana dowódcy pułku, spowodowały spadek do ligi okręgowej już po jednym sezonie. Umownym kierownikiem sekcji piłki ręcznej był Stefan Daniewicz, a później Wojciech Wojdyga. W latach 1976-79 drużyny seniorów i juniorów prowadził Tadeusz Trzeciński, a oba zespoły uczestniczyły w rozgrywkach ligowych i pucharowych prowadzonych przez Okręgowy Związek Piłki Ręcznej w Siedlcach.

Tradycje szczypiorniaka w Mińsku Mazowieckim kontynuuje współcześnie jeden klub sportowy:

³⁰ Za: J. Garbaczewski, *Sport w Mińsku Mazowieckim (1924-1979)*, *Rocznik Mińsko Mazowiecki* Zeszyt 11, 2003/2004, s. 104-105.

³¹ Za: <http://www.ukspobasket.pl/>, <https://www.facebook.com/ukspobasket.minskamaz/> (22.03.2018)

³² Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

- Klub Sportowy „Leliwa” Mińsk Mazowiecki – jedyny w powiecie mińskim klub piłki ręcznej chłopców i dziewcząt.

Rugby³³

Tradycje rugby w Mińsku Mazowieckim sięgają lat 60. XX wieku i wiążą się z postacią Zbigniewa Mirosza. W 1963 roku Mirosz, wielokrotny reprezentant i kapitan reprezentacji Polski, wrócił do Mińska Mazowieckiego. Jako absolwent warszawskiej AWF z tytułem trenera II klasy ze specjalizacją rugby rozpoczął pracę w „Mechaniku”, gdzie powstała pierwsza mińska drużyna rugby, MKS Olimp. W czerwcu 1971 roku sekcja MKS Olimp została przejęta przez klub Mazovia. Założycielem i pierwszym trenerem sekcji w klubie był również Zbigniew Mirosz, prowadzący drużynę do 1976 roku. Później drużynę prowadzili: Aleksander Sas (1976-78), Henryk Niedziółka (1978) i wielokrotny reprezentant Polski, Andrzej Kuć (1981-84).

Od samego początku istnienia sekcja rugby odnosiła sukcesy: już w pierwszym roku działalności juniorzy grali w eliminacjach Mistrzostw Polski Okręgu Warszawskiego, w kolejnym Mazovia została zgłoszona do Pucharu Polski (rozgrywek ligowych), a w 1971 roku mińska drużyna zwyciężyła w Wieloboju Rugbisty. Czołowymi postaciami drużyny byli Ryszard Piesio i Andrzej Kuć. Sukcesy odnosiła drużyna juniorów: w 1973 roku zawodnicy zdobyli tytuł wicemistrza Polski, a w 1975 roku – III miejsce w mistrzostwach Polski. Drużyna seniorów w latach 1971, 1974-76 uczestniczyła w rozgrywkach I ligi, a w latach 1972-74, 1976-78 i 1981-84 rywalizowała w II lidze. Na mińskim stadionie rozgrywane były także mecze międzynarodowe.

Pod koniec lat 70. Mazovia wycofała się z rozgrywek II ligi, a Zbigniew Mirosz poświęcił się pracy w szkole i prowadzeniu SKS Mechanik w lidze. Z tej drużyny juniorów wywodziło się wielu reprezentantów Polski, w tym Mirosław Mańkowski, broniący również barw Mazovii. W 1979 roku po towarzyskim meczu SKS Mechanik z Pocztowcem Berlin pojawiła się idea reaktywacji sekcji rugby w klubie. Trenerem został Andrzej Kuć, a efektem prowadzonych działań było zgłoszenie drużyny Mazovii do rozgrywek II ligi w 1981 roku. W II lidze drużyna rywalizowała przez kolejne 3 sezony, a do zakończenia działalności przyczyniły się braki kadrowe. Zbigniew Mirosz zakończył pracę w „Mechaniku” i przeniósł się do Warszawy, a sekcja rugby w SKS Mechanik przestała istnieć, przez co drużyna straciła zaplecze juniorskie. Wśród seniorów część zawodników zakończyła kariery, część otrzymało powołania do wojska. Drużyna dokończyła rundę w mocno okrojonym składzie, po czym została wycofana z rozgrywek. W dniu 17 sierpnia 1984 roku Zarząd klubu zdecydował o rozwiązaniu sekcji rugby.

Współcześnie tradycje rugby w Mińsku Mazowieckim kontynuuje jeden klub:

- Klub Sportowy RC Mazovia – klub odwołujący się do tradycji sekcji rugby w Mazovii Mińsk Mazowiecki, założony w 2015 roku³⁴. Prezesem klubu jest Andrzej Gołowicz. W latach 2015-2016 klub uczestniczył w rozgrywkach rugby 7, a także w innych programach rozgrywek, m.in. rugby na plaży w Łodzi, Warszawie i Siedlcach. W sezonie 2016/2017 RC Mazovia wystartowała w rozgrywkach II ligi Polskiego Związku Rugby. W rundzie zasadniczej klub

³³ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

³⁴ Za: <https://www.facebook.com/RC-Mazovia-Mińsk-Mazowiecki-1418738928419840/> (22.03.2018)

rozegrał sześć meczów, a na jesieni wziął udział w tzw. rundzie playoff i rozegrał cztery mecze, ostatecznie zajmując 12 miejsce. W 2018 roku RC Mazovia ponownie przystąpiła do rozgrywek o mistrzostwo II ligi. Obecnie w klubie trenuje ok. 30-35 osób, głównie pełnoletnich, a ich liczba stale wzrasta. Prowadzone są także szkolenia z dziećmi w szkołach (tzw. rugby TAG) oraz szkolenia dla nauczycieli wychowania fizycznego w tym kierunku.

Sporty walki

Sporty walki w Mińsku Mazowieckim zaznaczyły swoją obecność już w latach 50. XX wieku. W 1953 roku przy zakładach FUD – Zrzeszenie Sportowe „Stal” (dawna „Mazovia”) założono sekcję zapasów. Sekcja liczyła 25 zawodników, a trenerem został Władysław Maksymiak. W 1954 roku zespół zapaśników zdobył tytuł Mistrza Mazowsza, a juniorzy – wicemistrzostwo. Wyróżniającymi się zawodnikami sekcji zapaśniczej byli: Włodarek, Jemioła, Zawadka, Grochowski, Rędzikowski i bracia Wieczorkowie³⁵.

Sporty walki są współcześnie licznie reprezentowane wśród mińskich klubów sportowych. Prowadzą one jednak inne konkurencje sportów walki niż zapasy:

- Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO – jeden z najprężniej działających mińskich klubów sportowych, założony w 1994 roku. W 1995 roku został jednym ze współzałożycieli Okręgowego Warszawsko-Mazowieckiego Związku Taekwon-Do ITF. Klub jest licencjonowanym członkiem Polskiego Związku Taekwon-Do z siedzibą w Lublinie, należy także do Międzynarodowej Federacji Taekwon-Do (ITF) oraz Europejskiej Federacji Taekwon-Do (AETF). Zajęcia w klubie prowadzone są przez Mistrza Jacka Łuniewskiego VII DAN w trzech grupach w zależności od stopnia zaawansowania. Wśród zawodników trenujących w klubie znajduje się już 24 posiadaczy stopni mistrzowskich, w tym 10 reprezentantów Polski. Zawodnicy mogą pochwalić się licznymi sukcesami na szczeblu krajowym i międzynarodowym. Oprócz regularnych treningów w klubie prowadzone są zajęcia dla dzieci 4-7 lat (TKD Tiger), zajęcia odchudzające, kondycyjne i sprawnościowe (step, zumba, aerobic, joga, aqua Aerobic, gimnastyka kręgosłupa i inne), a także zajęcia na basenie³⁶. Liczba członków MKS „TAEKWON-DO” wynosi ponad sto osób i wzrasta na przestrzeni lat. Klub w ciągu roku bierze udział w dziesięciu turniejach krajowych, w tym Mistrzostwach Polski w różnych kategoriach wiekowych czy Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików, jak również w zawodach międzynarodowych: Mistrzostwach Europy i Świata oraz Pucharze Europy i Świata. Prezesem klubu jest Marta Łuniewska.
- Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushinkai – klub Karate Kyokusin w Mińsku Mazowieckim działa od ponad trzydziestu lat, od 1991 roku jest zrzeszony w Polskim Związku Karate, a jako aktywny członek Okręgowego Związku Karate bierze udział w Mazowieckiej Lidze Karate. Założycielem klubu i prezesem jest Maciej Wójcicki, a pierwszy trening odbył się pod egidą TKKF „Albatros” w roku 1981. Obecnie klub prowadzi profesjonalne treningi karate

³⁵ Za: J. Garbaczewski, *Sport w Mińsku Mazowieckim (1924-1979)*, *Rocznik Mińsko Mazowiecki* Zeszyt 11, 2003/2004, s. 104-105.

³⁶ Za: <http://www.mks-taekwondo.com/> (22.03.2018)

i samoobrony. Zajęcia przeznaczone są dla dzieci od 6 lat, młodzieży i dorosłych, a prowadzą je doświadczeni instruktorzy³⁷.

- Miński Klub Sportowy MMA TEAM – stowarzyszenie kultury fizycznej założone w 2012 roku, którego prezesem jest Marcin Frankiewicz. W klubie odbywają się treningi MMA, brazylijskiego jiu-jitsu oraz kick-boxingu³⁸. Rocznie klub bierze udział w ok. 35 zawodach i turniejach w Polsce i za granicą. Do największych osiągnięć seniorów w latach 2013-2017 należą: wygrane walki na zawodowych galach MMA w całym kraju, w tym na jednej z największych federacji MMA w Polsce FEN, zdobycie Pasa Międzynarodowego Mistrza Krajów Nadbałtyckich BMAF, zdobycie medali na Mistrzostwach Europy w Grapplingu na Łotwie, zdobycie medali na Mistrzostwach Polski w Brazylijskim Jiu Jitsu, zdobycie medali na Pucharze Polski w Jiu Jitsu, zdobycie medali na Mistrzostwach Polski Amatorskiego MMA czy zdobycie Pasa Mistrzowskiego na Międzynarodowych Mistrzostwach w Grapplingu. Natomiast sukcesy w grupie juniorów i dzieci obejmują: medale zdobyte na Mistrzostwach Polski w brazylijskim jiu jitsu, medale zdobyte na Mistrzostwach Polski w grapplingu, medale zdobyte na ogólnopolskich zawodach w brazylijskim jiu jitsu oraz medale zdobyte na ogólnopolskich zawodach w grapplingu. Od roku 2013 liczba osób trenujących w klubie systematycznie się zwiększa, zwłaszcza w grupach dzieci i młodzieży. Obecnie jest to ok. 50 osób (dzieci i młodzieży) i ok. 20 seniorów.
- Klub Sztuk Walk-Walhalla Fight Club – klub działający od 2009 roku, założony przez Kamila Chłopika, prowadzący sporty walki, ale również zajęcia sportowe i rekreacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Główną dyscypliną jest kick-boxing, ale w ofercie klubu są także cross trening, boks, taekwon-do, gimnastyka. Klub jest organizatorem m.in. Otwartych Mistrzostw Polski Sztuk Walk – Federacji WKSF³⁹. Liczba członków klubu wynosi obecnie ok. 60 osób, ale stale wzrasta.
- Klub Walki i Fitness „Grappler” – klub uczący sztuk walki (grappling, MMA, BJJ), ale prowadzący także zajęcia fitness. Klub jest organizatorem Grappler NIGHT – Mińskiej Gali Mieszanych Sztuk Walk⁴⁰.
- Klub Sportowy „Champion” (dawniej UKS „Ring”) – klub prowadzący zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, na różnym poziomie zaawansowania. Oferta klubu obejmuje zajęcia sztuk walki (boks, defendo, krav maga), ale również siłownię i zajęcia fitness, aerobic czy jogi⁴¹.
- Uczniowski Klub Sportowy Judo „Kontra” – prowadzi zajęcia judo dla dzieci i młodzieży. Klub należy do Polskiego Związku Judo⁴², a jego prezesem jest Zdzisław Wiązek. W 2013 roku klub brał udział w 40 zawodach rangi krajowej i międzynarodowej, w 2014 roku uczestniczył w 32 zawodach, w 2015 roku – w 37 zawodach, w 2016 roku – w 33 zawodach, a w 2017 roku – w 28 zawodach. W klubie trenuje średnio w roku 45-60 osób. Liczba uczestników jest raczej

³⁷ Za: <http://mkkk.pl/> (22.03.2018)

³⁸ Za: <https://www.facebook.com/Minski-Klub-Sportowy-MMA-Team-1378857732374177/> (22.03.2018)

³⁹ Za: <https://www.facebook.com/WalhallaFightClub/> (22.03.2018)

⁴⁰ Za: <http://www.klub-grappler.pl/> (22.03.2018)

⁴¹ Za: <https://www.facebook.com/championminskmaz/> (22.03.2018)

⁴² Za: <https://www.facebook.com/JudoKontra/> (22.03.2018)

stała, ale wzrasta liczba zawodników wyszkolonych i startujących w zawodach międzywojewódzkich i ogólnopolskich.

Lekka atletyka

Historia lekkiej atletyki w Mińsku Mazowieckim sięga początków lat 20. XX wieku. Już w 1924 roku zorganizowano pierwsze zawody lekkoatletyczne, w których uczestniczyło 16 zawodników. W trzech konkurencjach zwyciężył Jan Ryś: w biegu na 100 m (12,2 s), w skoku wzwyż (148 cm) i skoku w dal (480 cm). Konkurencję biegów przełajowych na 1800 m wygrał Kozłowski, w rzucie oszczepem (34,8 m) i rzucie dyskiem (24,13 m) najlepszy był Skręt, a w pchnięciu kulą (8,15 m) – Dobrakowski. Ponownie lekkoatletyka pojawiła się w Mińsku Mazowieckim dopiero w 1971 roku w ramach klubu Mazovia, a w roku kolejnym została zgłoszona do PZLA. W 1973 roku w Mińsku Mazowieckim odbyły się biegi przełajowe, na które zgłosili się najlepsi zawodnicy z Mazowsza. Wśród mińskich zawodników wyróżnili się: Małgorzata Łoboda, Tadeusz Padzik (w biegach długich) oraz Barbara Jakubowska (sprint)⁴³.

Obecnie w Mińsku Mazowieckim lekką atletykę reprezentują przede wszystkim kluby, w których uprawiane są konkurencje biegowe:

- Miński Klub Biegacza „Dreptak” – początki stowarzyszenia sięgają 2004 roku, choć oficjalnie zostało założone w 2005 roku, a pierwszym prezesem Klubu został Sławomir Toporowski. Obecnie klub skupia ponad 70 zawodniczek i zawodników, jest także organizatorem i współorganizatorem licznych imprez biegowych (m.in. Dreptak „Czelendź”, Jesienne Grand Prix Mińska Mazowieckiego w Biegach Przełajowych)⁴⁴.
- Klub Sportowy „KS Zielono-Czarni” – stowarzyszenie kultury fizycznej założone w 2013 roku. Klub liczy kilkudziesięciu zawodników, uczestników wielu imprez biegowych. KS Zielono-Czarni jest organizatorem imprez sportowych: Bieg po Choinkę, Bieg Pamięci Poległych Żołnierzy Żandarmerii Wojskowej im. sierż. Marcina Pastusiaka i kpr. Grzegorza Bukowskiego oraz Błękitny Bieg. W październiku 2017 roku uruchomiono sekcję lekkoatletyczną, która ma na celu wspieranie szkolenia młodych sportowców. Treningi odbywają się na Stadionie przy ul. Budowlanej i są prowadzone przez profesjonalnych trenerów i instruktorów⁴⁵.

Sporty motorowe⁴⁶

Historia sportów motorowych w Mińsku Mazowieckim sięga okresu powojennego. Po II wojnie światowej wyścigi motocyklowe na żużlu stały się popularną dyscypliną sportową w Polsce, także w Mińsku Mazowieckim. W 1948 roku mińscy żużlowcy występowali pod nazwą ZZT Sekcja Motocyklowa Mińsk Mazowiecki, następnie Klub Motocyklowy w Mińsku Mazowiecki, a także ZKS

⁴³ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

⁴⁴ Za: <http://www.mkbdreptak.pl/> (22.03.2018)

⁴⁵ Za: <https://www.zielonoczarni.pl/> (22.03.2018)

⁴⁶ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

Kolejarz – Mazovia Mińsk Mazowiecki. Prezesem klubu motocyklowego był Stanisław Niemczak, kapitanem sportowym – Romuald Kowszun, a sekretarzem – Stanisław Szerszeniewski.

W dniu 18 maja 1950 roku na stadionie Mazovii przy ul. Sportowej odbyło się otwarcie letniego sezonu motorowego, w którym uczestniczyli przedstawiciele Zarządu Głównego Polskiego Związku Motorowego Okręg Warszawski z kapitanem Związku Cabajem. Mińscy żuźlowcy zdominowali te zawody, a na specjalne wyróżnienie zasłużyli: Stanisław Cichocki, Aleksander Rawski, Florian Brzoskwiniwicz. Zawody żużlowe cieszyły się znaczną popularnością wśród mieszkańców miasta – każdorazowo oglądało je 3000-4000 kibiców. Sekcja żużla w Mazovii zakończyła swoją działalność na początku lat 50.

Do tradycji sportów motorowych w Mińsku Mazowieckim odwołuje się jeden klub sportowy:

- Klub Dawnych Motocykli „Magnet” – stowarzyszenie skupiające miłośników dawnej motoryzacji jednośladowej, zarówno posiadaczy, jak i sympatyków dawnych motocykli: kolekcjonerów, pasjonatów i restauratorów zabytkowych pojazdów. Początek działalności klubu sięga lat 1994/95, a w 1997 roku nastąpiła rejestracja stowarzyszenia. Klub jest organizatorem ogólnopolskich imprez weterańskich – Mazowieckiego Rajdu Weteranów Szos MAGNET i Mińskiego Zlotu Pojazdów Zabytkowych WARKOT⁴⁷.

Kolarstwo

Kolarstwo ma silne tradycje w Mińsku Mazowieckim. Z działalnością mińskich cyklistów związane są początki aktywności sportowej w mieście w okresie międzywojennym. Powołali pierwsze w mieście stowarzyszenie sportowe, aktywnie użytkowali również welodrom przy ul. Kościuszki służący za tor kolarski, a do historii mińskiego sportu przeszły nazwiska Feliksa Rawskiego czy Jana Rysia.

Sekcja kolarska istniała w klubie Mazovia – po raz pierwszy została powołana w latach 30., a następnie reaktywowana w 1950 roku. Pierwszym trenerem w latach 30. był trenujący również piłkarzy T. Przybysz. Sekcja kolarska nie miała znacznego wsparcia ze strony klubu. Kolarze nie uczestniczyli w regularnych zawodach sportowych, ale dzięki silnym związkom z Warszawą zawodnicy czasami rywalizowali z kolarzami ze stołecznych klubów. W reaktywowanej w 1950 roku sekcji kolarskiej uprawiano raczej turystykę niż sport wyczynowy. Klub nie finansował sekcji, umożliwiał jedynie trenowanie w jego barwach, a członkowie posiadali własny sprzęt. Mimo tak niesprzyjających warunków zawodnicy zdołali osiągać pojedyncze sukcesy – Stanisław Śpiewak, zawodnik mińskiej sekcji kolarskiej wygrał Pierwszy Wyścig Dookoła Mazowsza zorganizowany przez redakcję „Trybuny Ludu”⁴⁸.

Współcześnie tradycje kolarskie w Mińsku Mazowieckim kontynuują następujące kluby sportowe:

- Klub Kolarski V-Max Mińsk Mazowiecki – stowarzyszenie powstałe w 2012 roku, skupiające zawodników reprezentujących ziemię mińską. Trenerem i prezesem klubu „V-MAX” jest Jacek Tomkiewicz. Mecenat sportowy nad formacją kolarską sprawuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji Mińsk Mazowiecki. W latach 2013-2018 liczba członków Klubu oscylowała wokół 40-50 zawodników w wieku od 12 do 50 lat i wykazuje tendencję rosnącą.

⁴⁷ Za: <http://www.kdm-magnet.pl/> (22.03.2018)

⁴⁸ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

- Mińska Grupa Rowerowa – stowarzyszenie założone w 2016 roku. Skupia zawodników różnych rowerowych dyscyplin oraz rowerzystów z terenu powiatu mińskiego, chcących działać na rzecz rowerowej społeczności⁴⁹.

Gry planszowe

Tradycje sportowe w konkurencjach gier planszowych w mińskich klubach sięgają kilkunastu lat wstecz. Mimo dość krótkiej historii zawodnicy miejskich klubów sportowych osiągają liczne sukcesy zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. Do klubów i stowarzyszeń sportowych prowadzących na terenie miasta zajęcia i treningi szachowe i warcabowe należą:

- MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki – sekcja warcaby – istnieje od 2004 roku, a jej kierownikiem jest Tadeusz Kosobudzki. Sekcja dysponuje 43 zawodnikami zarejestrowanymi w Polskim Związku Warcabowym, z czego ok. 15 osób trenuje regularnie. Na co dzień treningi obejmują ok. 15-20 zawodników, którzy są kandydatami do sekcji, ale jeszcze nie są jej zawodnikami. Liczba ta utrzymuje się na mniej więcej podobnym poziomie od kilku lat. Podstawowymi zawodnikami sekcji są: Łukasz Kosobudzki, Przemysław Kosobudzki, Stanisław Urbanek, Natalia Sadowska, Robert Karczmarski, Marta Stangret, Bartosz Królak, Damian Derlatka, Ewa Kosobudzka, Mateusz Nowakowski. W ramach sekcji prowadzone są cotygodniowe treningi, koordynacja rozgrywek szkół podstawowych, szkolenie kandydatów na zawodników (członków sekcji), udział w turniejach czy starty w reprezentacji Polski (Mistrzostwa Europy, Mistrzostwa Świata). Spotkania zawodników odbywają się w Klubie Osiedlowym „Przełom” przy ul. Kopernika⁵⁰. Zawodnicy sekcji warcabowej biorą udział w około 20 turniejach rangi Mistrzostw Polski, w 3-5 Pucharach Świata i Mistrzostwach Świata oraz w 4-6 turniejach Grand Prix Mazowsza, a także w wielu lokalnych turniejach. W latach 2013-2017 zawodnicy sekcji zdobyli wiele medali Mistrzostw Polski, a także medale Mistrzostw Europy i Świata (Natalia Sadowska).
- Mińskie Towarzystwo Szachowe – stowarzyszenie kultury fizycznej założone w 2005 roku, którego prezesem jest Krzysztof Parol. MTSz prowadzi drużynę seniorów i drużynę juniorów, organizuje turnieje szachowe, a także prowadzi szkołę szachową (w Klubie Osiedlowym „Przełom”)⁵¹. Liczba zawodników MTSz wynosi około 100, z czego około połowa aktywnie uczestniczy w turniejach. Od momentu wprowadzenia szachów do szkół liczba nieznacznie rośnie. W treningach organizowanych przez MTSz uczestniczy około 40 zawodników. Ponadto zawodnicy Towarzystwa biorą udział w szkoleniach szachowych organizowanych na terenie miasta (warsztaty w Miejskim Domu Kultury, zajęcia w Szkole Salezjańskiej, zajęcia w Szkole Podstawowej nr 2, zajęcia w przedszkolu Funny Kids). Treningi trwają 2-4 godziny w tygodniu. Średniorocznie zawodnicy Mińskiego Towarzystwa Szachowego startują w około 150 turniejach oraz zdobywają około 2 medali rocznie na imprezach rangi mistrzostw Polski.

⁴⁹ Za: <http://minskagruparowerowa.pl/> (22.03.2018)

⁵⁰ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

⁵¹ Za: <http://www.mtsz.org.pl/> (22.03.2018)

- Gminny Klub Sportowy „Diagram” – klub należący do Polskiego Związku Warcabowego. W GKS „Diagram” Mińsk Mazowiecki zrzeszonych jest 34 osób posiadających licencje zawodników. Kierownikiem klubu jest Grzegorz Kulma⁵².

Brydź sportowy⁵³

Pierwsza drużyna brydża sportowego na terenie Mińska Mazowieckiego pojawiła się w 1966 roku. Wówczas do rozgrywek klasy B okręgu warszawskiego zgłoszona została drużyna LZS Mińsk Mazowiecki. Już w pierwszym roku zespół awansował do klasy A, gdzie występował pod nazwą GKO Walet. Patronat nad drużyną pełnił Garnizonowy Klub Oficerski w Mińsku Mazowieckim. W styczniu 1968 roku sekcja brydża sportowego została przejęta przez Międzyzakładowy Klub Sportowy Mazovia i oprócz krótkiej przerwy w latach 70. pozostaje w klubie do czasów współczesnych.

Początkowo drużyna uczestniczyła w rozgrywkach klasy A okręgu warszawskiego, a po reformie administracyjnej z 1975 roku – w rozgrywkach ligi okręgowej, gdzie wygrywała rywalizację w większości sezonów. W 1987 roku utworzono ligę makroregionalną, w której drużyna Mazovii występowała do kolejnej reformy administracyjnej w 1999 roku. W sezonie 1996/97 drużyna w składzie: Krzysztof Kulka, Krzysztof Rogulski, Cezary Przasnek, Kazimierz Samoder, Zenon Paca, Bernard Juściński, Zbigniew Szostak, Jacek Ochjewicz, Tadeusz Piechowicz i Marian Sęk po raz pierwszy w historii sekcji uzyskała awans do rozgrywek II ligi. Choć wówczas utrzymała się w II lidze tylko jeden sezon, ciągle była najsilniejszym ośrodkiem brydżowym w województwie siedleckim, a mińscy zawodnicy osiągalni sukcesy na szczeblu krajowym i zagranicznym. Po spadku z II ligi i reformie administracyjnej z 1999 roku mińska drużyna występowała w rozgrywkach III ligi Warszawskiego Związku Brydża Sportowego (lata 1999-2004). W 2004 roku ponownie udało się wywalczyć awans do II ligi, a przyczynili się do tego głównie: Krzysztof Kulka, Krzysztof Rogulski, Cezary Przasnek, Zbigniew Szostak, Tadeusz Piechowicz, Kazimierz Samoder, Marian Sęk i Bernard Juściński. W 2005 roku drużyna spadła do III ligi mazowieckiej, by kolejny awans uzyskać w sezonie 2007/08. Wówczas zespół został wzmocniony przez dwóch arcymistrzów: Andrzeja Ogłoblina i Jana Nadaję oraz mistrza międzynarodowego Zygmunta Kuczyńskiego. W kolejnych sezonach drużyna grała bardzo dobrze, co owocowało coraz lepszymi lokatami. W sezonie 2010/11 zespół awansował do I ligi, gdzie po rozegraniu 15 spotkań zajęł 2 miejsce, uzyskując prawo do gry w play-off o awans do ekstraklasy. Mimo niepowodzenia, był to największy sukces mińskich brydżystów od momentu powołania sekcji. W sezonach 2011/2012 i 2012/2013 drużyna występowała w I lidze, po czym na jeden sezon (2013/2014) spadła do II ligi. Kolejny sezon 2014/2015 to powrót do I ligi i wysokie miejsca w rozgrywkach. W 2017 roku nastąpił historyczny moment dla klubu, gdy po 50 latach od zarejestrowania sekcji, brydżyści „Mazovii” awansowali do ekstraklasy, najwyższego szczebla rozgrywek ligowych, w których uczestniczy 16 najlepszych drużyn spośród 547 zarejestrowanych w Polsce.

Sukcesom drużynowym przez cały okres towarzyszyły indywidualne osiągnięcia zawodników klubowych, zarówno na arenie krajowej, jak i międzynarodowej. W ostatnich latach liczba

⁵² Za: http://rejestr.warcaby.pl/ew_warcaby/viewpage.php?page_id=2&zwiasek=&typ_czlonka (22.03.2018)

⁵³ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

zarejestrowanych w PZBS zawodników jest stała i wynosi 14 brydżystów. Aktualnie w „Mazovii” występuje 5 arcymistrzów, 6 mistrzów międzynarodowych oraz 3 mistrzów krajowych. 7 zawodników posiada I Klasę Sportową, 4 Złotą Odznakę PZBS, 2 – Srebrną Odznakę, 1 zawodnik – Brązową. We wszystkich turniejach brydżysty „Mazovii” występują na własny koszt, a ogólna liczba imprez brydżowych, w których biorą udział zawodnicy, wynosi około 80 turniejów w roku.

Tenis stołowy⁵⁴

Historia tenisa stołowego w Mińsku Mazowieckim sięga 1948 roku, gdy grupa entuzjastów związana z największymi wówczas zakładami pracy, Fabryką Urządzeń Dźwigowych i Zakładami Naprawczymi Taboru Kolejowego, utworzyła koło pingpongowe. Koło zostało przekształcone następnie w klub pod nazwą Stal Mińsk. Treningi odbywały się w drewnianej świetlicy na tyłach ZNKT, a pierwszym organizatorem i instruktorem był Jan Dąbrowski. W sezonie 1952/53 mińska drużyna występowała w rozgrywkach ligowych B-klasy, po czym awansowała do A-klasy, a następnie do ligi okręgowej. W 1954 roku nastąpiło połączenie LZS Mińsk i Stali Mińsk, a tenisiści stołowi weszli w strukturę MZKS Mazovia. Patronat nad klubem sprawował ZNTK. Podstawowymi zawodnikami tego okresu byli: Jan Dąbrowski, Jan Wrzos, M. W. Wawrzeńczak, Ryszard Kościński i Janusz Wilczyński. Aż do 1991 roku funkcję trenera i kierownika drużyny pełnił M. W. Wawrzeńczak. Do 1966 roku zawodnicy grali na stołach paździerzowych, bardzo prostymi raketkami. Dopiero na początku lat 70. pojawiły się lepszej jakości stoły wyczynowe. W tym czasie treningi i mecze odbywały się w Szkole Podstawowej Nr 4.

W okresie 1957-1991 drużyna tenisistów stołowych występowała pod różnymi nazwami (Mazovia Mińsk, LZS Mińsk, LZS Tęcza Mińsk), regularnie uczestnicząc w rozgrywkach ligi okręgowej i A-klasy, a także ligi międzywojewódzkiej. W 1991 roku na stanowisko trenera powołano wychowanka klubu, Mirosława Krusiewicza, a miński tenis stołowy ponownie zaczął się dynamicznie rozwijać. W latach 90. zreorganizowana drużyna zajmowała czołowe miejsca w II lidze, trzykrotnie walcząc w barażach o I ligę. W 1999 roku drużyna Mazovii została zgłoszona do rozgrywek III ligi, a w sezonie 2001/02 wywalczyła awans do II ligi. W 2005 roku wysokie koszty zmusiły klub do wycofania drużyny z II ligi męskiej i zgłoszono ją do rozgrywek w III lidze. W tym samym czasie w III lidze kobiet, a potem II zaczęły grać dziewczęta. Od sezonu 2007/08 trenerem drużyny mężczyzn został Marek Kudelski, a kierownikiem sekcji tenisa stołowego – Mirosław Krusiewicz. W 2011 roku z uwagi na m.in. wysokie koszty zespół dziewcząt został wycofany z rozgrywek. Drużyna męska występowała w III lidze. Od sezonu 2014/15 klub pozyskał sponsora strategicznego (Bank Spółdzielczy) i w rozgrywkach kwalifikowanych drużyna tenisa stołowego występuje jako MKS Mazovia Bank Spółdzielczy Mińsk Mazowiecki. Od sezonu 2015/2016 drużyna uczestniczy w rozgrywkach II ligi mężczyzn, a w sezonie 2016/2017 zajęła 2 miejsce w rozgrywkach II ligi. Zawodnicy sekcji tenisa stołowego co roku rozgrywają około 25 pojedynków ligowych drużynowych oraz rywalizują w kilkunastu wojewódzkich turniejach klasyfikacyjnych.

Na początku XX wieku silny nacisk został położony na szkolenie młodzieży, a od sezonu 2001/2002 pracę z najmłodszymi zawodnikami zaczął Marek Kudelski, nauczyciel ze Szkoły Podstawowej Nr 5. Uczniowski Klub Sportowy LUKS „Piątka” Mińsk Mazowiecki stał się zapleczem MKS Mazovii. Uczniowie zdobywali medale mistrzostw województwa młodzików, kadetów i juniorów, odnosili sukcesy w finałach Igrzysk Młodzieży Szkolnej, turniejach im. Janusza Strzałkowskiego, a także zdobyli

⁵⁴ Cyt. za: *Monografia MKS MAZOVIA Mińsk Mazowiecki*, Mińsk Mazowiecki 2015.

wicemistrzostwo kraju UKS w Stroniu Śląskim w 2000 roku i otrzymywali powołania do kadry wojewódzkiej (Damian Wróbel, Aneta Janisiewicz) czy narodowej (Katarzyna Krusiewicz).

Liczba członków sekcji tenisa stołowego z licencjami zawodniczymi wynosi 15 i ze względu na koszty jest stała. Natomiast liczba trenujących amatorów uczestniczących w turniejach ogólnodostępnych wynosi około 40 osób i stale wzrasta.

Tenis ziemny

Dyscyplinę tenisa ziemnego w Mińsku Mazowieckim reprezentuje jeden klub sportowy:

- Mińsko-Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe – towarzystwo skupiające pasjonatów tenisa ziemnego w Mińsku Mazowieckim. MMTT jest organizatorem i współorganizatorem lokalnych zawodów, turniejów czy imprez tenisowych⁵⁵. Prezesem klubu jest Maciej Żbikowski.

Hokej, łyżwiarstwo i rolkarstwo:

Mieszkańcy miasta mogą uczyć się jazdy na łyżwach czy rolkach w jednym z dwóch podmiotów:

- Hokejowy Klub Sportowy Mińsk Mazowiecki – stowarzyszenie kultury fizycznej powstałe w 2011 roku. Misją HKS jest nauka jazdy na rolkach, ćwiczenia korekcyjne, sport. Zajęcia są prowadzone przez prezesa klubu, Kamila Ołdaka, instruktora łyżwiarstwa oraz wrotkarstwa⁵⁶.
- Stowarzyszenie Figurowy Mińsk Mazowiecki – stowarzyszenie założone w 2017 roku przez pasjonatów łyżwiarstwa figurowego i tańca na lodzie. Zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych (grupy podstawowe i zaawansowane) prowadzone są przez instruktorów łyżwiarstwa figurowego, byłych zawodników i trenerów z doświadczeniem, a odbywają się na mińskim lodowisku⁵⁷.

Sporty siłowe

Na terenie Mińska Mazowieckiego działalność prowadzi kilkanaście siłowni oraz kluby sportowe, które umożliwiają mieszkańcom uprawianie sportów siłowych:

- Miński Klub Sportowy „Kwadrat” – w klubowej siłowni prowadzone są zajęcia z zakresu kulturystyki i fitness, ale również zajęcia odchudzające i ćwiczenia siłowe – ogólnowzmacniające⁵⁸.
- Klub Sportowy „Atletic” – klub prowadzi szereg zajęć sportowych i rekreacyjnych, w tym sekcję podnoszenia ciężarów. Zajęcia przeznaczone jest dla dzieci i młodzieży od 9 roku życia,

⁵⁵ Za: <https://www.facebook.com/towarzysztwotenisowe/> (22.03.2018)

⁵⁶ Za: <https://www.facebook.com/rolkowyminsk/> (22.03.2018)

⁵⁷ Za: <https://www.facebook.com/FigurowyMM/> (22.03.2018)

⁵⁸ Za: <https://www.facebook.com/KwadratStudioSportowe/> (22.03.2018)

a na treningach wykonywane są głównie ćwiczenia ogólnorozwojowe poprawiające cechy motoryczne u dzieci⁵⁹.

Pływanie

Powstanie mińskiego aquaparku przyczyniło się do rozwoju sportów wodnych w mieście. Na basenach przy ul. Wyszyńskiego odbywają się zajęcia i treningi prowadzone przez kluby:

- Klub Sportowy „Barakuda” – klub, którego prezesem jest Tomasz Radomiński, prowadzi profesjonalne treningi pływackie dla dzieci i młodzieży (w sezonie 2016/2017 funkcjonowały 4 grupy treningowe), a jego zawodnicy z sukcesami startują w zawodach pływackich. Klub prowadzi ponadto zajęcia w ramach bezpłatnej nauki pływania dla dzieci. W klubie, oprócz sekcji pływackiej, uruchomiono sekcję triathlonu⁶⁰. Klub w ciągu roku bierze udział w ok. 40 zawodach pływackich, triathlonowych, biegowych i kolarskich. Jedną z zawodniczek klubu, Wiktoria Wróbel, otrzymała powołanie do Kadry Narodowej Młodzików w Triathlonie na 2018 rok. W klubie trenuje ok. 60 zawodników. W latach 2011- 2016 liczba ta rosła systematycznie (od 20 do 60 zawodników), od tego momentu utrzymuje się na zbliżonym poziomie.
- Fundacja Adrenalina – świadczy usługi w zakresie nauki i doskonalenia umiejętności pływania. Zajęcia odbywają się na pływalni „Aquapark” w kompleksie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim przy ul. Wyszyńskiego 56⁶¹.
- Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO – dominującą dyscypliną sportową w klubie jest taekwondo, ale oferta obejmuje zajęcia na basenie: nauka pływania dla dzieci i młodzieży, aqua aerobik czy aqua TBC⁶².

Inne dyscypliny

Wśród innych dyscyplin sportowych obecnych w Mińsku Mazowieckim można wskazać:

- Klub Sportowy „Akademia Parkour Wschód” – stowarzyszenie zrzeszające pasjonatów sztuki przemieszczania się (parkour), którego prezesem jest Piotr Lichota. Klub prowadzi regularne treningi dla dzieci i młodzieży, jest także organizatorem Warsztatów Parkour, odbywającej się w Mińsku Mazowieckim największej tego typu imprezy w kraju. Podopieczni klubu biorą udział w warsztatach organizowanych na terenie miasta oraz zlotach organizowanych w Polsce. Liczba podopiecznych podczas zajęć wynosi około 60 osób z powiatu mińskiego, ale ciągle wzrasta, z uwagi na bardzo duże zainteresowanie, jakim cieszą się zajęcia. W dyscyplinie parkour nie ma zawodów, klub nie prowadzi szkoleń. Osobną działalnością Klubu Sportowego Akademia Parkour Wschód jest Mińska Liga Mistrzów, czyli rozgrywki amatorskie szóstek piłkarskich, gdzie zespoły walczą o pozycje. Mińska Liga Mistrzów to dwie ligi po 10 drużyn w każdej po 15 zawodników (w sumie 300 osób). Rozgrywki odbywają się w każdy weekend od

⁵⁹ Za: <https://www.facebook.com/KSAtletic/> (22.03.2018)

⁶⁰ Za: <http://anakonda.net.pl/barakuda/> (22.03.2018)

⁶¹ Za: <http://www.adrenalina24.pl/> (22.03.2018)

⁶² Za: <http://www.mks-taekwondo.com/> (22.03.2018)

września do grudnia oraz od marca do czerwca na boiskach typu Orlik. W ramach działalności MLM organizowany jest również Turniej Mistrzów Futsalu, na którym zespoły rywalizują w piłce halowej w kategorii open. W roku 2018 turniej zgromadził 32 drużyny po 10 piłkarzy w każdej.

- Mińskie Stowarzyszenie Sportów Ekstremalnych – stowarzyszenie skupiające pasjonatów sportów ekstremalnych. W ramach działalności MSSE prowadzona była m.in. Mińska Szkołka Deskorolki⁶³. Prezesem klubu jest Przemysław Konefał.

⁶³ Za: <https://www.facebook.com/stowarzyszeniemsse/> (22.03.2018)

3. Diagnoza stanu mińskiego sportu

3.1 Baza sportowa i rekreacyjna (charakterystyka wybranych obiektów)

Dla rozwoju sportu profesjonalnego, ale także aktywności sportowej dzieci i młodzieży czy promowania zdrowego stylu życia, aktywności sportowej i rekreacyjnej ogółu dorosłych mieszkańców konieczne jest stworzenie sprzyjających warunków, w tym odpowiednio dobrze wyposażonej i sprofilowanej bazy sportowo-rekreacyjnej. Miasto Mińsk Mazowiecki dysponuje licznymi obiektami, na których możliwe jest uprawianie sportu, zarówno amatorsko, jak i profesjonalnie. Obiekty sportowe są także doskonałym miejscem do aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców miasta.

Obiekty sportowe w Mińsku Mazowieckim znajdują się w zarządzie różnych instytucji i podmiotów, przy czym obiekty miasta pozostają przede wszystkim w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Pozostałe obiekty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej znajdują w zarządzie jednostek oświatowych, klubów sportowych, wojska lub stanowią własność prywatną.

Miejskie obiekty sportowe w Mińsku Mazowieckim cieszyły się zróżnicowanym zainteresowaniem wśród mieszkańców miasta w perspektywie ostatnich 5 lat. Zdecydowanie największą popularnością cieszą się baseny w Aquaparku Miejskim przy ul. Wyszyńskiego 56, które odwiedziło ponad 1,1 mln osób. Z kolejnych pod względem frekwencji obiektów sportowych skorzystało znacznie mniej mieszkańców miasta – ok. 342 tys. osób z wewnętrznych boisk do piłki siatkowej, ok. 190 tys. z lodowiska, ok. 180 tys. z boisk do piłki nożnej, a ok. 100 tys. z boisk do koszykówki. Kilkudziesięciotysięczną frekwencję odnotowano na Orlikach (80 tys. osób), siłowniach plenerowych (60 tys. osób), halach sportowych i salach gimnastycznych (50-70 tys. osób), halach widowiskowo-sportowych (45-60 tys. osób), stadionie lekkoatletycznym (42 tys. osób), kortach tenisowych (48,2 tys. osób), boiskach do piłki ręcznej (25 tys. osób) oraz stadionach piłkarskich (15-20 tys. osób). Frekwencja na poziomie kilku tysięcy osób wystąpiła na pozostałych obiektach sportowych: stołach do tenisa stołowego (10 tys. osób), skateparku (7,5 tys. osób) i parkour park (1 tys. osób).

Tabela 7. Szacunkowa frekwencja na miejskich obiektach sportowych w Mińsku Mazowieckim w perspektywie 5 lat (2013-2017)

	Miasto		Placówki oświatowe	
	Liczba obiektów	Frekwencja	Liczba obiektów	Frekwencja
Hale widowiskowo-sportowe			3	45-60 tys.
Hale sportowe, sale gimnastyczne			10	50-70 tys.
Stadiony piłkarskie	2	15-20 tys.		
Stadiony lekkoatletyczne (od 20.03.2016)	1	42 tys.		
Boiska do piłki nożnej			7	180 tys.
Boiska do piłki siatkowej (wewnętrzne)			27	340 tys.
Boiska do piłki siatkowej (zewewnętrzne)	5	2 tys.		
Boiska do koszykówki (wewnętrzne)			11	100 tys.
Boiska do koszykówki (zewewnętrzne)			8	8 tys.
Boiska do piłki ręcznej (wewnętrzne)			7	20 tys.
Boiska do piłki ręcznej (zewewnętrzne)			4	5 tys.

Kompleks boisk sportowych Orlik			4	80 tys.
Korty tenisowe (wewnętrzne)	3	27 tys.		
Korty tenisowe (zewnętrzne)	4	21 tys.	1	0,2 tys.
Baseny i pływalnie	1	1,11 mln		
Lodowiska	1	190 tys.		
Skatepark	1	7,5 tys.		
Stoły tenisowe (do tenisa stołowego)			43	10 tys.
Siłownie outdoor	5	60 tys.		
ParkourPark (od 07.2017)	1	1 tys.		

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki

Poniżej przedstawiono charakterystykę wybranych obiektów sportowych i rekreacyjnych, znajdujących się na terenie miasta Mińsk Mazowiecki.

STADIONY I BOISKA

Stadion Miejski, ul. Sportowa 1 (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Obiekt rekreacyjno-sportowy zajmujący łączną powierzchnię 2,2 ha, na który składają się:

- płyta piłkarska z nawierzchnią z trawy naturalnej doświetlona o wymiarach 96 m x 70 m,
- bieżnia lekkoatletyczna sześciotorowa o długości 400 m (o nawierzchni żużlowej),
- kort tenisowy ziemny oświetlony,
- ogrodzone i oświetlone boisko do piłki nożnej z nawierzchnią syntetyczną o wymiarach 30 m x 60 m (boisko treningowe),
- dwa boiska do siatkówki plażowej z nawierzchnią z piasku naturalnego (z infrastrukturą towarzyszącą: oświetlenie, trybuny, słupki do naciągu siatki, siatka, piłkochwyty),
- trybuny z krzesłkami na 976 miejsc siedzących,
- budynek administracyjno-socjalny z szatniami i węzłem sanitarnym dla zawodników oraz pracowników Ośrodka,
- pomieszczenia gospodarcze,
- sala sportowa wielofunkcyjna o kubaturze 650 m³ i 148 m² powierzchni użytkowej.

W okresie wiosenno-jesiennym na obiekcie odbywają się treningi grup sportowych MOSiR, grupy rekreacyjnej MOSiR, zespołów MKS Mazovia oraz spotkania ligowe mińskich zespołów sportowych. W okresie zimowym obiekt przy ul. Sportowej 1 funkcjonuje głównie jako świetlica udostępniana stowarzyszeniom i klubowym sportowym oraz dzieciom i młodzieży, a na boiskach odbywają się treningi czy mecze sparingowe drużyn piłki nożnej. W ciągu roku z obiektów korzystają również dzieci i młodzież w ramach szkolnych zajęć wychowania fizycznego oraz organizowane są liczne imprezy o charakterze rekreacyjno-sportowym. Klienci indywidualni mogą korzystać z kortu tenisowego i boiska treningowego zgodnie z harmonogramem wykorzystania i cennikiem, zaś boiska do siatkówki plażowej udostępniane są nieodpłatnie.

Zdjęcie 4. Stadion Miejski przy ul. Sportowej 1 w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <http://mksmazovia.pl/menu,2,18,stadion.html?action=bramki> (13.03.2018)

Stadion Sportowy, ul. Budowlana 2a (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Nowoczesny obiekt oddany do użytku w marcu 2016 roku. Na obiekt położony na terenie o powierzchni 2,6 ha składa się:

- pełnowymiarowe boisko o wymiarach 105 m x 65 m umożliwiające grę w piłkę nożną i rugby (z nawierzchnią z trawy syntetycznej),
- obiekty lekkoatletyczne: bieżnia lekkoatletyczna dookólna czterotorowa z poszerzeniem z jednej strony na prostym odcinku 120 m do 6 torów (z nawierzchnią typu „sandwich”, bezspoinowa, poliuretanowo-gumowa), skocznia do skoku w dal i trójskoku, skocznia do skoku wzwyż i rzutnia do pchnięcia kulą,
- niezadaszona trybuna mieszcząca 316 osób,
- oświetlenie za pomocą lamp o dużej mocy świetlnej rozlokowane na 8 słupach,
- zaplecze szatniowo-kontenerowe.

Obiekt jest wykorzystywany do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego przez pobliskie szkoły, prowadzenia treningów młodzieżowych grup piłkarskich MOSiR, rozgrywania meczy zainteresowanych klubów piłkarskich oraz przeprowadzania imprez własnych MOSiR oraz innych podmiotów działających w obszarze kultury fizycznej.

Obiekt przy ul. Budowlanej 2a spełnia wymagania IAAF i PZLA i został przez Polski Związek Lekkiej Atletyki zaliczony do stadionów kategorii VB, tj. stadionów, na których mogą być rozgrywane wszystkie konkurencje biegowe, chód sportowy, skok wzwyż, skok w dal i trójskok (do poziomu klasy I) oraz pchnięcie kulą (zawody rekreacyjne). Wyniki uzyskiwane w tych konkurencjach mogą być podstawą do przyznania zawodnikom określonej klasy sportowej po spełnieniu ogólnych wymagań dotyczących rangi zawodów.

Zdjęcie 5. Stadion Sportowy przy ul. Budowlanej 2a w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <http://mksmazovia.pl/menu,2,18,stadion.html?action=bramki> (13.03.2018)

Zespół boisk wielofunkcyjnych na lodowisku (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Znajduje się w otwartym w 2010 roku Centrum Sportowo-Rekreacyjnym AQUAPARK ze sztucznym lodowiskiem w Mińsku Mazowieckim, przy ul. Wyszyńskiego 56. W sezonie zimowym (XII-III) obiekt wykorzystywany jest jako zadaszone, pełnowymiarowe sztuczne lodowisko, zaś w pozostałym okresie – po zastosowaniu uniwersalnej wykładziny sportowej – jako zespół boisk wielofunkcyjnych o nawierzchni syntetycznej SPORT COURT Powergame. Zespół obejmuje:

- boisko do futsalu
- 3 boiska do siatkówki/3 korty tenisowe.

Zdjęcie 6. Zespół boisk wielofunkcyjnych w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <http://sportcourt.pl/news/12/34/SPORT-COURT-w-MOSiR-Minsk-Mazowiecki> (13.03.2018)

Zespół boisk wielofunkcyjnych na osiedlu „Targówka”, ul. Dąbrówki (obiekt administrowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Przełom”)

Boiska zostały wybudowane w 2001 roku we współpracy miasta i SM „Przełom”, zaś od 2003 roku zgodnie z umową użyczenia obiekt jest administrowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Przełom”. Obiekt zlokalizowany jest na osiedlu „Targówka” przy ul. Dąbrówki i obejmuje teren o powierzchni 3 144 m². W ogrodzonym kompleksie na ul. Dąbrówki znajdują się boiska wielofunkcyjne do piłki ręcznej, piłki nożnej, siatkówki, koszykówki i tenisa.

Obiekt jest wykorzystywany do rekreacyjnego i aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców oraz organizacji licznych imprez sportowych i rekreacyjnych. Obecnie wymaga remontu i renowacji ze względu na zły stan techniczny nawierzchni boisk i ogrodzenia.

Boiska w Parku Miejskim, ul. Ogrodowa

Kompleks boisk sportowo-rekreacyjnych znajdujący się za kanałem od strony ul. Ogrodowej w Parku Miejskim. Obejmuje on:

- boisko do koszykówki o nawierzchni akrylowej o wymiarach 30 m x 16 m,
- boisko wielofunkcyjne o nawierzchni asfaltowej o wymiarach 40 m x 20 m,

- boisko do piłki siatkowej plażowej o wymiarach 20 m x 10 m.

Ponadto w Parku Miejskim znajduje się skatepark oraz plac zabaw – Ogród im. dr. Jana Huberta.

Orliki

W Mińsku Mazowieckim funkcjonują cztery kompleksy sportowe „Orlik”:

- *Orlik ul. Małopolska 11* (przy Szkole Podstawowej nr 5) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.
- *Orlik ul. Sosnkowskiego 1* (przy Szkole Podstawowej Nr 6) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.
- *Orlik ul. Kazikowskiego 18* (przy Zespole Szkół Ekonomicznych) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko wielofunkcyjne oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.
- *Orlik ul. Budowlana 4* (przy Zespole Szkół Nr 1) – kompleks sportowo-rekreacyjny obejmujący boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki i siatkówki oraz zaplecze sanitarno-szatniowe.

Boiska zewnętrzne przy placówkach edukacyjnych

Oprócz obiektów miejskich, boiska zewnętrzne zlokalizowane są przy mińskich placówkach edukacyjnych. Znajdują się one:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Mikołaja Kopernika, ul. Kopernika 9 – boisko wielofunkcyjne z bieżnią do biegów na 60 m ze skrzynią do skoku w dal. Boisko ma szerokość 23 m, w tym 1,5 m strefy bezpieczeństwa z obu stron oraz długość 45 m, w tym 2,5 m strefy bezpieczeństwa za każdą z linii bramkowych. Nawierzchnia boiska pokryta jest sztuczną trawą z wymalowanymi liniami boiska do gry w piłkę ręczną, mini piłkę nożną. Boisko jest ogrodzone i wyposażone w system oświetlenia. Bieżnia do biegów składa się z trzech torów o szerokości 1,17 m każdy i długości 73,15 m oraz z odcinka startowego o długości 2,05 m z możliwością pomiaru biegów na 30 m, 40 m, 50 m, 60 m i wybiegu za metą o długości 11 m. Nawierzchnię bieżni wykonano jako poliuretanową. Za wybiegiem umieszczono skrzynię do skoku w dal o wymiarach 7,0 m x 3,71 m wypełnioną piaskiem. Przed skrzynią na środkowym torze znajduje się belka do wybicia.
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Dąbrówki, ul. Dąbrówki 10 – boisko do piłki nożnej z nawierzchnią syntetyczną o wymiarach 30 m x 60 m, ogrodzone i oświetlone. Wokół boiska znajduje się 200 m bieżnia tartanowa oraz rozbieg do skoku w dal. Zaplecze sanitarno-szatniowe znajduje się w budynku szkoły.
- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Budowlana 3 – boiska o nawierzchni asfaltowej.

- Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Siennicka 17 – boisko o nawierzchni akrylowej, kort, skocznia w dal.
- Zespół Szkół nr 1, ul. Budowlana 4 – boisko o nawierzchni asfaltowej.
- Zespół Szkół Zawodowych nr 2, ul. Sosnkowskiego 43 – boisko o nawierzchni akrylowej.
- Zespół Szkół, ul. 1-go PLM „Warszawa” 1 – boisko o nawierzchni asfaltowej i boisko o nawierzchni trawiastej.
- Zespół Szkół Ekonomicznych, ul. Kazikowskiego 18 – boisko o nawierzchni asfaltowej.
- PLO – boisko do piłki ręcznej o nawierzchni asfaltowej, 2 boiska do piłki koszykowej o nawierzchni asfaltowej, boisko trawiaste⁶⁴.

HALE SPORTOWE I SALE GIMNASTYCZNE

Sale sportowe przy placówkach edukacyjnych:

- Hala widowiskowo-sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 1 im. Mikołaja Kopernika, ul. Kopernika 9 – sala wielofunkcyjna o wymiarach boiska do piłki ręcznej 40 m x 20 m, z obejściem ok. 1,3 m wzdłuż boiska i ok. 2,4 m za bramkami. Na sali można prowadzić zajęcia z koszykówki (boisko 15,0 m x 28,0 m) oraz siatkówki (na 3 boiskach o wymiarach 9,0 m x 18 m równocześnie). Podłoga w sali sportowej została wykonana jako wentylowana, elastyczna, drewniana na ruszcie systemowym. W podłodze zamontowano gniazda dla słupków i bramek. Na ścianach pojawiły się dwa kosze składane elektrycznie do gry w koszykówkę. Na sali umieszczono drabinki gimnastyczne i udostępniono trybuny stałe mieszczące 290 osób. Jest też tablica wyników. Ściany i sufit sali zostały częściowo wyłożone płytami akustycznymi w celu poprawy akustyki. Zaplecze sali gimnastycznej zlokalizowano na parterze budynku w bezpośrednim sąsiedztwie sali gimnastycznej. Mieszczą się w nim w szczególności: dwa zespoły szatniowo-sanitarne, magazyny sprzętu sportowego, pomieszczenia dla nauczycieli.
- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. Dąbrówki, ul. Dąbrówki 10 – wielofunkcyjny obiekt obejmujący dwie sale do gier zespołowych: koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej oraz halowej piłki nożnej. Sale mają wymiary 30 m x 18 m i 9,7 m wysokości oraz 12 m x 18 m i 8,5 m wysokości.
- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej Nr 3 im. Jana Pawła II, ul. Budowlana 2 (dawniej Gimnazjum Miejskie Nr 2 im. Jana Pawła II) – sala gimnastyczna o wymiarach 21 m x 36 m z zapleczem szatniowo-sanitarnym, mieszcząca: boisko do siatkówki 9 m x 18 m, boisko do koszykówki 28 m x 15 m, boisko do tenisa ziemnego 10,97 m x 23,77 m oraz boisko do piłki ręcznej 15,60 m x 31 m. Sala dzielona jest kurtynami umożliwiającymi prowadzenie różnych zajęć równolegle. Salę wyposażono w kosze główne z napędem elektrycznym, kosze boczne, bramki, siatki, tablicę wyników, drabinki, drążki oraz liny. Na środku długości boku boiska

⁶⁴ Za: <https://www.minsk-maz.pl/stary/84,rekreacja.html> (13.03.2018)

znajduje się scena, a po jej przeciwnej stronie trybuny na 244 miejsca. Zaplecze sanitarne składa się z dwóch zespołów szatniowo-sanitarnych dostosowanych dla osób niepełnosprawnych, pokoju dla nauczycieli wychowania fizycznego. Na piętrze znajdują się sale pomocnicze: siłownia, sala rekreacyjna z zapleczem magazynowym.

- Hala sportowa w Szkole Podstawowej Nr 4 im. Powstańców Styczniowych, ul. Siennicka 17 – sala sportowa o wymiarach 45 m x 24 m i wysokości 6,5 m/7,20 m.
- Hala sportowa w Szkole Podstawowej Nr 5 im. Józefa Wybickiego, ul. Małopolska 11 – dwie sale sportowe o wymiarach 24 m x 12 m i 8 m wysokości (nowa sala) oraz 17 m x 15 m i 6,5 m wysokości.
- Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej Nr 6 im. Henryka Sienkiewicza, ul. Sosnkowskiego 1 – sala gimnastyczna o wymiarach 21 m x 11 m i 10 m wysokości oraz salka do gimnastyki korekcyjnej.
- Hala sportowa w Liceum Ogólnokształcącym im. Polskiej Macierzy Szkolnej, ul. Piękna 7a – pełnowymiarowa hala sportowa o powierzchni 915 m² wyposażona w nowoczesne zaplecze socjalno-techniczne. Sala sportowa o wymiarach 48,4 m x 24,28 m i 9,80 m wysokości znajduje się w budynku parterowym, zaś 3-kondygnacyjne zaplecze mieści: na parterze salę gimnastyczną z szatniami, łazienkami i pokojem nauczycielskim, na pierwszym piętrze – pomieszczenia techniczne, na drugim piętrze – salę ćwiczeń z przeznaczeniem na siłownię i zajęcia kół zainteresowań dla uczniów z węzłem sanitarnym.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół Nr 1 im. Kazimierza Wielkiego, ul. Budowlana 4 – sala o wymiarach 26 m x 15 m i wysokości 7 m.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Warszawy, ul. Sosnkowskiego 43 – sala o wymiarach 26,7 m x 14,5 m i wysokości 9,7 m.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół Ekonomicznych w Mińsku Mazowieckim, ul. Kazikowskiego 18 – sala gimnastyczna o wymiarach 24 m x 12 m i wysokości 5 m.
- Sala gimnastyczna w Zespole Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. 1-go PLM „Warszawa” 1 – sala gimnastyczna o wymiarach 25 m x 20 m i wysokości 9 m.
- Sala gimnastyczna w Szkołach Salesjańskich w Mińsku Mazowieckim: Publiczna Salesjańska Szkoła Podstawowa im. św. Dominika Savio oraz Salesjańskie Liceum Ogólnokształcące im. ks. Augusta Czarotowskiego, ul. Kościuszki 27 – sala gimnastyczna o wymiarach 30 m x 16 m i wysokości 7,5 m/8,25 m.

Pozostałe obiekty:

- **Sala sportowa dobudowana do budynku MOSiR, ul. Sportowa 1** (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim) – wielofunkcyjna sala sportowa o kubaturze 650 m³ i 148 m² powierzchni użytkowej.

- **Sala treningowa przy ul. Dąbrówki 28/1** – klubowa sala treningowa (do-jang) oddana do użytku w 2005 roku i użytkowana przez Miński Klub Sportowy „TAEKWON-DO”. Nowoczesna sala posiada bogate zaplecze sprzętowe (tarcze proste oraz profilowane do uderzeń, packi do kopnięć, ochraniacze, kaski, rękawice, maszyny do kopnięć, pałki soft-stick oraz maty treningowe, manekiny zapaśnicze i atrapy broni – do praktycznych ćwiczeń walki/samoobrony), a także pełną infrastrukturę towarzyszącą (szatnie wraz z węzłem sanitarnym – natryski i toalety)⁶⁵.
- **Sale treningowe przy ul. Mireckiego 11** (Galeria Armada) – 3 sale treningowe użytkowane przez Klub Sportowy „Champion”, wyposażone w profesjonalny sprzęt sportowy.
- **Sala klubu sportowego Walhalla Fight Club, ul. Warszawska 178.**
- **Hala sportowa Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim, ul. Warszawska 267**⁶⁶.

PŁYWALNIE I KĄPIELISKA

Aquapark Miejski, ul. Wyszyńskiego 56 (w zarządzie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

Miejski Aquapark jest jedynym tego rodzaju obiektem w Mińsku Mazowieckim. Cały kompleks sportowo-rekreacyjny posadowiony jest na działce o powierzchni ponad 1 ha, a łączna powierzchnia zabudowy wynosi 5 465,5 m², w tym 5 113,2 m² powierzchni użytkowej. Oddany do użytku w 2010 roku kompleks obejmuje:

- Część basenową:
 - basen pływacki sportowy o powierzchni 400 m², 6-torowy o wymiarach 25 m x 16 m i głębokości 1,2-1,8 m,
 - basen rekreacyjny o nieregularnym kształcie, którego częścią jest brodzik o głębokości 0,75 m oraz basen do nauki pływania 3-torowy o głębokości 0,9-1,2 m z urządzeniami do odnowy biologicznej (gejzery podwodne, sztuczna rzeka, masa karku i pleców),
 - 73 m zjeżdżalnia ślimakowa zewnętrzna z wanną hamowną,
 - odprężająca wanna do hydromasażu,
 - zespół saun (dwie sauny suche i jedna sauna parowa),
- Zadaszone lodowisko sztuczne o wymiarach 30 m x 60 m które w okresie letnim, po zastosowaniu uniwersalnej wykładziny sportowej, funkcjonuje jako zespół boisk sportowych.

⁶⁵ Za: <http://mks-taekwondo.com/taekwon-do/klub.html> (13.03.2018)

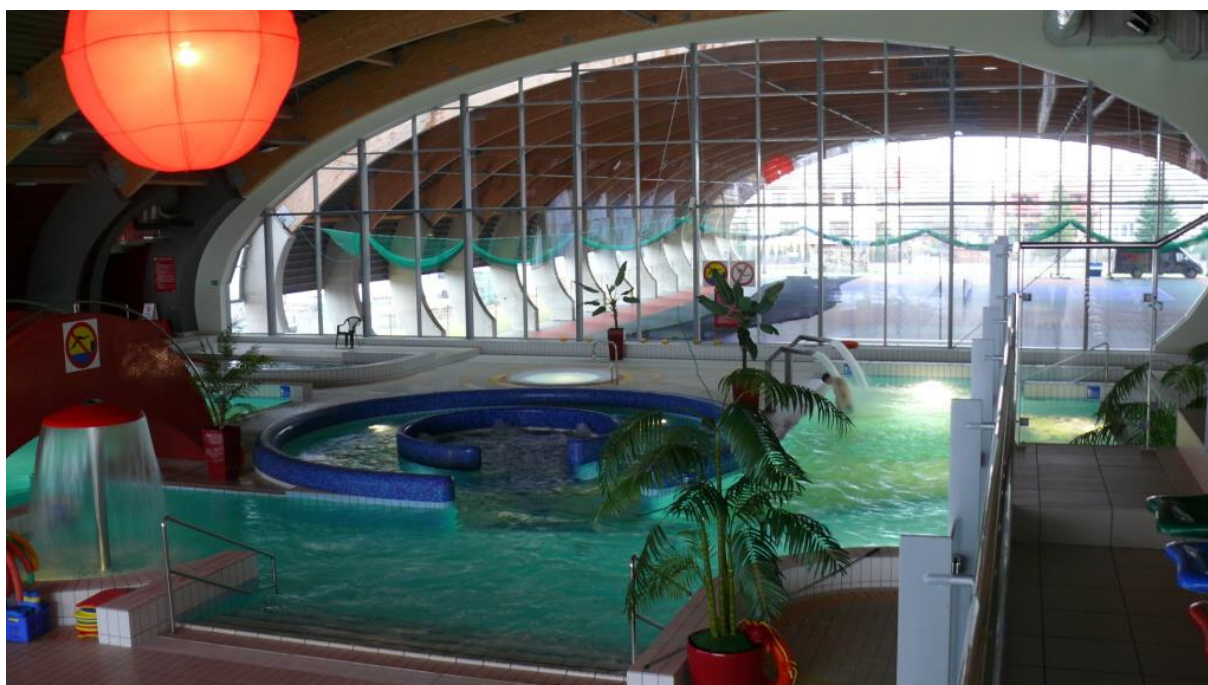
⁶⁶ Za: <http://zw.wp.mil.pl/pl/270.html> (13.03.2018)

Zdjęcie 7. Basen sportowy w Aquaparku w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <http://mosir.org.pl/aquapark/basen> (13.03.2018)

Zdjęcie 8. Basen rekreacyjny w Aquaparku w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <http://mosir.org.pl/aquapark/basen> (13.03.2018)

Do dyspozycji odwiedzających Aquapark jest również widownia dla 200 osób, parking i zaplecze techniczne. Ponadto w pomieszczeniach znajdujących się w obiekcie MOSiR (na zasadach najmu)

prowadzona jest działalność gospodarcza z zakresu: gastronomii, siłowni i zajęć fitness, sprzedaży artykułów sportowych, masażu oraz rehabilitacji i odnowy biologicznej.

LODOWISKO

W mieście Mińsk Mazowiecki dostępne jest jedno lodowisko:

- **Lodowisko w Centrum Sportowo-Rekreacyjnym AQUAPARK przy ul. Wyszyńskiego 56** jest obiektem sezonowym, funkcjonującym od grudnia do końca marca przez cały tydzień, zarządzanym przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim. Lodowisko jest zadaszone i pełnowymiarowe, jednorazowo może przebywać na nim do 220 osób. Funkcjonuje również wypożyczalnia łyżew, dysponująca łyżwami oraz kaskami. Istnieje możliwość korzystania z lodowiska indywidualnie, jak i w grupach zorganizowanych (maksymalnie 50 osób). W okresie wiosennym, letnim i jesiennym lodowisko funkcjonuje jako zespół boisk sportowych.

Zdjęcie 9. Lodowisko w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <http://sportcourt.pl/news/12/34/SPORT-COURT-w-MOSiR-Minsk-Mazowiecki> (13.03.2018)

KORTY TENISOWE

Na terenie Mińska Mazowieckiego znajdują się następujące korty tenisowe:

- kort ceglasty przy ul. Sportowej 1 (zarządzane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)

- 3 korty na boisku wielofunkcyjnym (w sezonie XII-III pełniącym rolę sztucznego lodowiska) przy ul. Wyszyńskiego 56 (zarządzane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim)
- 2 korty tenisowe ziemne przy ul. Wyszyńskiego 30a (zarządzane przez Mińskomazowieckie Towarzystwo Tenisowe).

SIŁOWNIE OUTDOOR

Na terenie miasta Mińsk Mazowiecki znajduje się obecnie 5 siłowni plenerowych. Do dyspozycji mieszkańców są obiekty zlokalizowane w następujących miejscach:

- ul. Wyszyńskiego 56 (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, wyciąg górny/wyciskanie siedząc, prasę nożną/wioślarza, tablicę informacyjną).
- ul. Kościuszki (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, wyciąg górny/wyciskanie siedząc, prasę nożną/wioślarza, tablicę informacyjną).
- ul. Sportowa 1 (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, wyciąg górny/wyciskanie siedząc, prasę nożną/wioślarza, tablicę informacyjną).
- ul. Warszawska 173 (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, tablicę informacyjną).
- ul. Budowlana (wyposażona w urządzenia: biegacz, twister/wahadło, orbitrek, drabinę/podciąg nóg, tablicę informacyjną).

Zdjęcie 10. Lokalizacja siłowni plenerowych w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <http://www.turystycznyminsk.com/462,silownie-plenerowe> (13.03.2018)

SIŁOWNIE I FITNESS

Ofertą z zakresu zajęć fitness i siłowni dla mieszkańców Mińska Mazowieckiego dysponują głównie podmioty prywatne:

- „Exo Fitness” Mińsk Mazowiecki, ul. Targowa 1/3
- „FIT&JOY”, ul. 11 Listopada 10
- Akademia Próżności „La notre” & SPA, ul. Kopernika 4 (fitness)
- Fabryka Sylwetki „First Class”, ul. Kościuszki
- Fitness Club „OLYMP”, ul. Kopernika 2
- Klub „Pas a pas”, ul. Nadrzeczna 2
- Klub Fitness i Siłownia „FIT Lady”, ul. Piłsudskiego 21
- Klub Walki i Fitness „Grappler”, ul. Piłsudskiego 11a
- Siłownia „Atlas”, ul. Wyszyńskiego 56
- Siłownia „SAMIR”, ul. Warszawska 239
- Siłownia&Fitness „IMPERIUM”, ul. Piłsudskiego 43
- Siłownia w Klubie Sportowym „Champion”, ul. Mireckiego 11
- Studio Sportowe „Kwadrat”, ul. Dąbrówki 52
- Zajęcia fitness w Mińskim Klubie Sportowym „TAEKWON-DO”, ul. Dąbrówki 28/1.

Siłownie znajduje się ponadto w niektórych placówkach oświatowych (m.in. Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II, ul. Budowlana 2; Zespół Szkół nr 1 im. Kazimierza Wielkiego, ul. Budowlana 4) oraz w Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim, ul. Warszawska 267.

SKATEPARKI I PARKOUR

W Mińsku Mazowieckim znajduje się jeden skatepark i jeden obiekt street workout:

- Miński skatepark to niewielki obiekt o nawierzchni betonowej zlokalizowany w parku przy ul. Ogrodowej. W skateparku znajdują się: dwa quartery, dwa riversy, 3 podjazdy o różnych rozmiarach oraz schodki, murek do grindu, 1 rampa oraz niski BOX.
- Street Workout Park z elementami Parkour to nowy obiekt sportowo-rekreacyjny zlokalizowany w parku przy ul. Budowlanej 2a oddany do użytku we wrześniu 2017 roku. Jest przeznaczony do trenowania parkour, street workout oraz jako ciekawa alternatywa uzupełniająca inne aktywności fizycznej. Park składa się z następujących elementów: drabinka pozioma z rur stalowych, drabinka pionowa z rur stalowych, poręcze równoległe wysokie z rur stalowych, poręcze równoległe niskie z rur stalowych, murki do pokonywania przeszkód betonowe (12 szt.), bariery do pokonywania przeszkód z rur stalowych (6 szt.), ławka z oparciem o konstrukcję stalową, siedzisko i oparcie drewniane malowane lakierobejcą (2 szt.), kosz na śmieci stalowy (2 szt.), tablica z regulaminem o konstrukcji stalowej, zabetonowana w gruncie, nawierzchnia bezpieczna z gumowych mat przerostowych ułożona na gruncie – 46,5 m².

Zdjęcie 11. Skatepark w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/stary/84,rekreacja.html> (13.03.2018)

Zdjęcie 12. Street Workout Park w Mińsku Mazowieckim

Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/230,inwestycje-miejskie> (13.03.2018)

Trasa do uprawiania narciarstwa biegowego

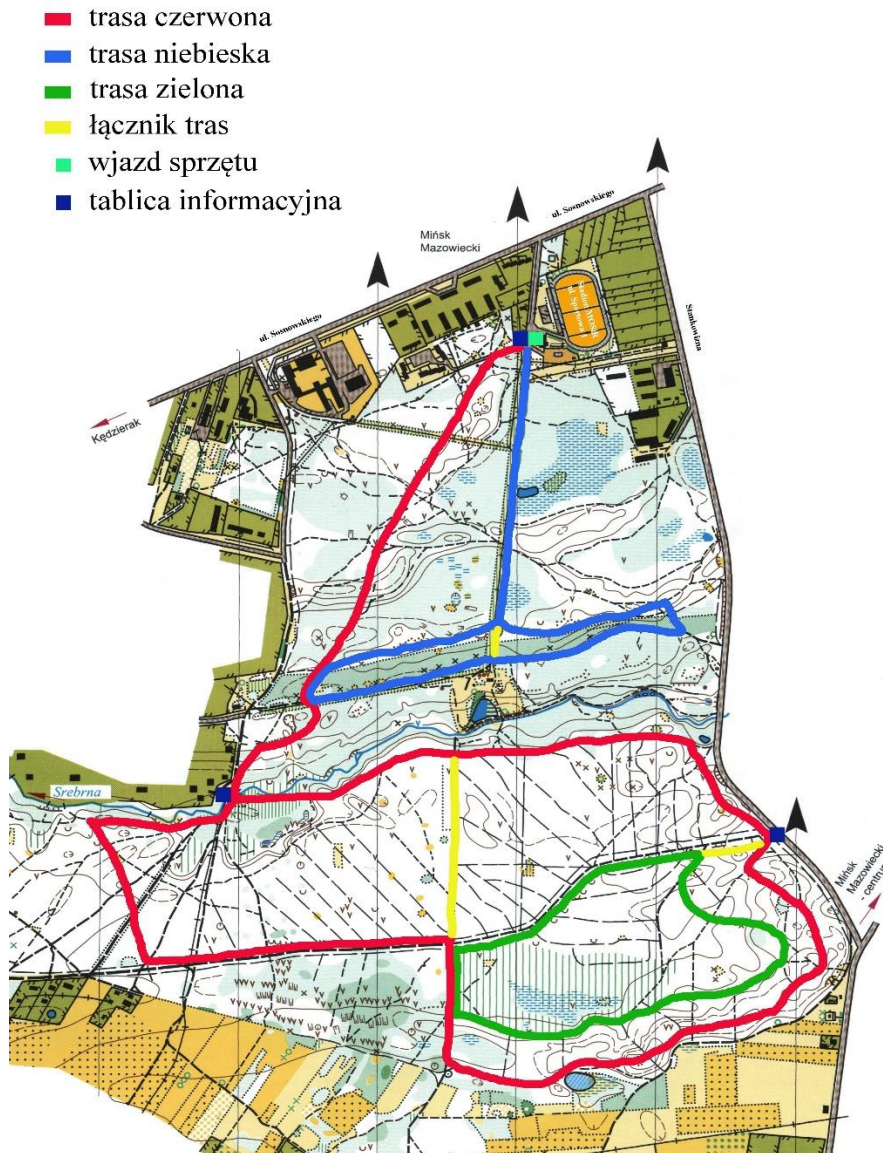
Trasy do uprawiania klasycznego narciarstwa biegowego zostały wyznaczone w 2012 roku w lesie mińskim otaczającym siedzibę MOSiR przy ul. Sportowej. Pod wyznaczone trasy przeznaczono tereny leśne o zróżnicowanym drzewostanie iglasto-liściastym oraz różnorodnym ukształtowaniu powierzchni, co pozwoliło na wytyczenie tras o różnej długości i różnej trudności. Wstępnie ustalono przebieg 3 tras:

- Trasa CZERWONA o długości około 5,700 km – najdłuższa i o najwyższym stopniu trudności,
- Trasa NIEBIESKA o długości około 2,550 km – najkrótsza o łagodnie zróżnicowanym terenie,

- Trasa ZIELONA o długości około 2,500 km + odległość dotarcia do trasy z punktu startowego – mała pętla wewnątrz trasy CZERWONEJ.

Trasy do narciarstwa biegowego są czynne od poniedziałku do niedzieli, od godz. 9:00 do zmierzchu i są udostępniane nieodpłatnie.

Zdjęcie 13. Trasy do uprawiania narciarstwa biegowego w Mińsku Mazowieckim

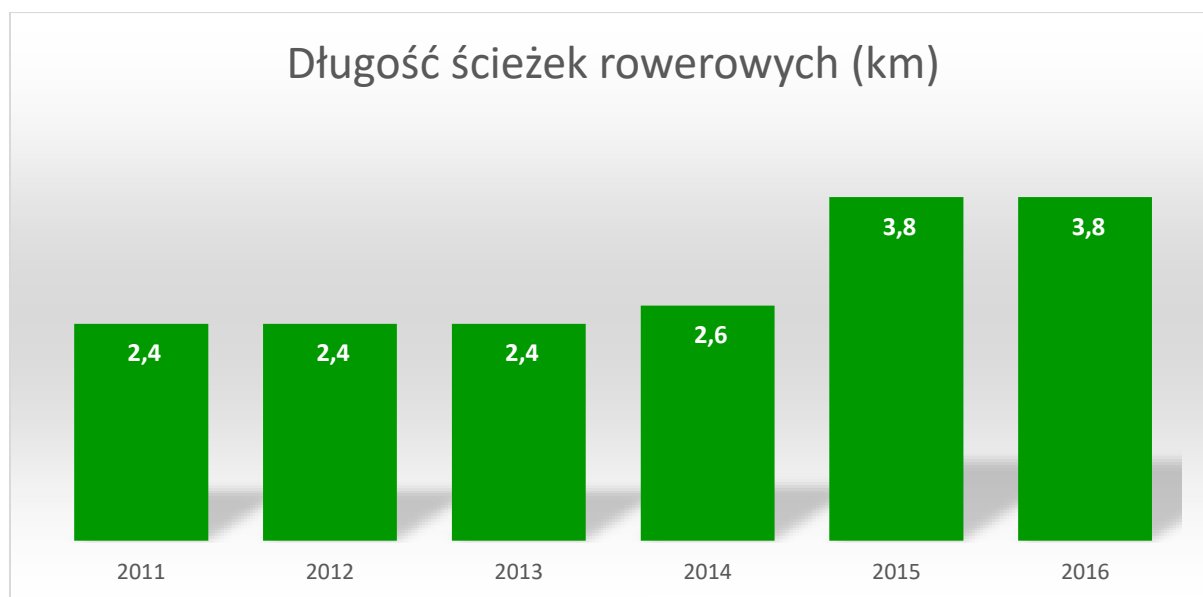

Źródło: <http://mosir.org.pl/stadion-miejski/trasa-do-uprawiania-narciarstwa-biegowego> (13.03.2018)

Aktywności fizycznej mieszkańców miasta, zarówno sportowej, jak i powiązanej z nią rekreacji, sprzyjają **ścieżki rowerowe**. Rosnącemu zapotrzebowaniu starają się sprostać władze miasta, budując przy nowych i remontowanych szlakach komunikacyjnych także drogi dla rowerów, ale potencjał w tym zakresie jest jeszcze w mieście bardzo duży. W 2016 roku Mińsk Mazowiecki dysponował 3,8 km ścieżek rowerowych, w tym 3,1 km pozostających pod zarządem gminy i 0,7 km ścieżek będących pod

zarządem urzędu marszałkowskiego⁶⁷. W porównaniu do 2011 roku długość ścieżek rowerowych w mieście zwiększyła się o 1,4 km, co oznacza przyrost na poziomie 58,3%.

Wykres 14. Długość ścieżek rowerowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2011-2016

Źródło: dane BDL GUS

Przewagę Mińska Mazowieckiego nad innymi jednostkami w zakresie posiadanej infrastruktury rowerowej można zaobserwować jedynie w przypadku wskaźnika ścieżek rowerowych na 10 tys. km² – na tle kraju, województwa mazowieckiego i powiatu mińskiego sytuacja miasta przedstawia się wyjątkowo korzystnie. W 2016 roku w przeliczeniu na 10 tys. km² powierzchni miasto dysponowało ponad 2,8 tys. km ścieżek rowerowych (o 1 tys. km więcej niż w 2011 roku), podczas gdy w pozostałych jednostkach wskaźnik przyjmował wartości kilkadziesiąt razy niższe: 360,1 km w przypadku kraju, 396 km w przypadku województwa i 120 km w przypadku powiatu. Warto jednak zwrócić uwagę na odmienny charakter jednostek – w przypadku Mińska Mazowieckiego dane dotyczą jedynie obszaru miasta, zaś w przypadku pozostałych dane są uśrednione i dotyczą zarówno obszarów wiejskich, jak i miejskich.

Drugi ze wskaźników, długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców pokazuje, jaki dystans dzieli Mińsk Mazowiecki od innych jednostek. W 2016 roku na 10 tys. ludności miasta przypadało zaledwie 0,9 km ścieżek rowerowych, tj. o 0,3 km więcej niż w 2011 roku. Tymczasem w województwie mazowieckim w 2016 roku na 10 tys. mieszkańców przypadało niemal trzykrotnie więcej ścieżek rowerowych (2,6 km), a na 10 tys. ludności kraju – ponad trzykrotnie więcej (2,9 km).

⁶⁷ Ujęto ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (przypis GUS BDL).

Tabela 8. Ścieżki rowerowe na 10 tys. km² i 10 tys. ludności w latach 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ścieżki rowerowe na 10 tys. km ²						
Polska	184,9	222,4	247,1	298,9	345,3	360,1
Mazowieckie	212,6	246,2	256,6	311,7	359,7	396,1
Powiat miński	80,8	89,4	76,5	110,0	120,3	120,3
Mińsk Mazowiecki	1 820,9	1 820,9	1 820,9	1 972,7	2 883,2	2 883,2
Ścieżki rowerowe na 10 tys. ludności						
Polska	1,5	1,8	2,0	2,4	2,8	2,9
Mazowieckie	1,4	1,7	1,7	2,1	2,4	2,6
Powiat miński	0,6	0,7	0,6	0,8	0,9	0,9
Mińsk Mazowiecki	0,6	0,6	0,6	0,6	0,9	0,9

Źródło: dane BDL GUS

Ważne funkcje rekreacyjne w mieście pełnią również **tereny zielone**. Głównym terenem zielonym w Mińsku Mazowieckim i jednocześnie ważnym obszarem rekreacji mieszkańców jest centralnie położony **Park Dernałowiczów**.

Park Miejski im. Dernałowiczów jest jednym z największych na terenie wschodniego Mazowsza. Został założony prawdopodobnie na początku XVII wieku jako ogród włoski, a na początku XIX wieku przekształcono go w stylu neoromantycznym z wykorzystaniem systemu wodnego. Po 1867 roku park został znacznie rozszerzony przez kolejnego właściciela dóbr ziemskich Mińsk – Seweryna Dorię-Dernałowicza. W 1944 roku, na mocy reformy rolnej, park przestał być własnością prywatną i wraz z pałacem zyskał nowego właściciela – Skarb Państwa. W 1957 roku park miejski został wpisany do rejestru zabytków⁶⁸.

W 2017 roku rozpoczął się proces rewitalizacji parku. W ramach projektu pn. „*Rozwój i rewaloryzacja terenów zieleni w centrum Mińska Mazowieckiego*” współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 zaplanowano następujące działania:

- rewitalizacja zieleni parku miejskiego,
- rewitalizacja Placu Stary Rynek, Rozbiórka Placu Stary Rynek,
- rozbiórka oczyszczalni ścieków położonej w parku,
- rewitalizacja szaty roślinnej fragmentu parku po nieczynnej oczyszczalni ścieków,
- prace utrzymaniowe brzegów rzeki Srebrnej biegnącej przez park miejski.

Projekt pn. „*Rozwój i rewaloryzacja terenów zieleni w centrum Mińska Mazowieckiego*” miał na celu podniesienie walorów użytkowych i przestrzennych parku oraz stworzenie sprzyjających warunków dla rekreacji i odpoczynku użytkowników, jak również przywrócenie właściwej funkcjonalności miejskiego parku i Placu Stary Rynek. Uwzględniono przy tym uwarunkowania historyczne, przyrodnicze i przestrzenne. Celem projektu było kompleksowe uporządkowanie i zagospodarowanie terenów zieleni miejskiej w Mińsku Mazowieckim: w parku miejskim oraz na Placu Stary Rynek. Rewitalizacji poddana została parkowa zieleń, a roślinność została skomponowana w taki sposób, aby ograniczać niekontrolowany ruch pieszych, izolować wnętrze parku od zanieczyszczeń i ruchu ulicznego oraz

⁶⁸ Cyt. za: <http://www.stara.strefaminsk.pl/pozostale/strefa-cos-dla-ducha/373-park-miejski-im-dernalowiczow.html> (22.03.2018)

uzupełniać istniejące elementy i wraz z nimi tworzyć malownicze widoki. W ramach prac został wykonany remont i przebudowa alei parkowych, co przyczyniło się do poprawy komunikacji w parku. Została wykonana rozbiórka nieczynnej oczyszczalni ścieków, a teren po niej zagospodarowany został nową zielenią. Dodatkowo w ramach zadania zostały wykonane prace utrzymaniowe brzegów rzeki Srebrnej na odcinku od jazu w ciągu ulicy Budowlanej do kładki łukowej przy stawie parkowym wraz z odnogą wzdłuż ulic Ogrodowej i Kościelnej. Projekt przewidywał również zagospodarowanie zielenią Placu Stary Rynek, co poprawiło jego funkcjonalność⁶⁹.

W maju 2017 roku rozszerzono rzeczowy zakres projektu o nowe zadanie pn. „Wykonanie nowych nasadzeń zieleni w ciągu ulicy Piłsudskiego i na terenie parku miejskiego od strony ulicy Chełmońskiego”. Prace w ramach zadania obejmują odtworzenie zdewastowanych i zniszczonych zieleńców przy ul. Piłsudskiego oraz wykonanie nasadzeń drzew przy tej ulicy, jak i w parku od strony ul. Chełmońskiego. Na ul. Piłsudskiego pojawią się klony kuliste, miłorzęby i wiśnie ozdobne, róże okrywowe i wielkokwiatowe, trzmielina, żywopłot z irgi błyszczącej oraz narcyzy. Natomiast teren parku wzdłuż kanału od strony ul. Chełmońskiego zostanie wzbogacony o lipy szerokolistne⁷⁰.

W 2018 roku w związku z realizacją projektu pn. „Rozwój i rewaloryzacja terenów zieleni w centrum Mińska Mazowieckiego” poszerzono aneksem zakres prac. Obejmą one nowe nasadzenia zieleni na:

- ul. Kościuszki – w rejonie od ul. Warszawskiej do skrzyżowania z ul. Konstytucji 3 Maja i ul. Jana Pawła II (wzdłuż ul. Kościuszki pojawią się drzewa liściaste oraz róże, a zieleńiec przy płatnym parkingu na ul. Kościuszki zostanie obsadzony różą okrywową, trawami ozdobnymi, kwitnącymi bylinami oraz drzewami i roślinami cebulowymi),
- ul. Konstytucji 3 Maja (wzdłuż ogrodzenia Przedszkola Miejskiego nr 5 zostaną zasadzone krzewy kwitnące, takie jak: hortensje, róże okrywowe, czerwonolistne berberysy oraz byliny kwitnące),
- terenie przy targowisku miejskim – skrzyżowanie ul. Chełmońskiego i Targowej, przy ogrodzeniu targowiska (na terenie przy targowisku powstanie nowy zieleńiec o powierzchni 12 m², który zostanie zagospodarowany drzewami, krzewami iglastymi i pnączami).

Celem wykonania projektu jest polepszenie warunków środowiskowych fragmentu ul. Kościuszki, ul. Konstytucji 3 Maja i terenu przy targowisku miejskim poprzez wprowadzenie możliwie jak największej ilości drzew i krzewów. Działanie takie wpłynie na poprawę mikroklimatu tych miejsc oraz poprawi ich estetykę. Ponadto w miejscach, w których zostaną utworzone nowe zieleńce, zwiększy się bioretencja wód opadowych⁷¹.

⁶⁹ Za: <https://www.minsk-maz.pl/532,aktualnosci-projektu?tresc=12068> (22.03.2018)

⁷⁰ Za: <https://www.minsk-maz.pl/532,aktualnosci-projektu?tresc=13038> (22.03.2018)

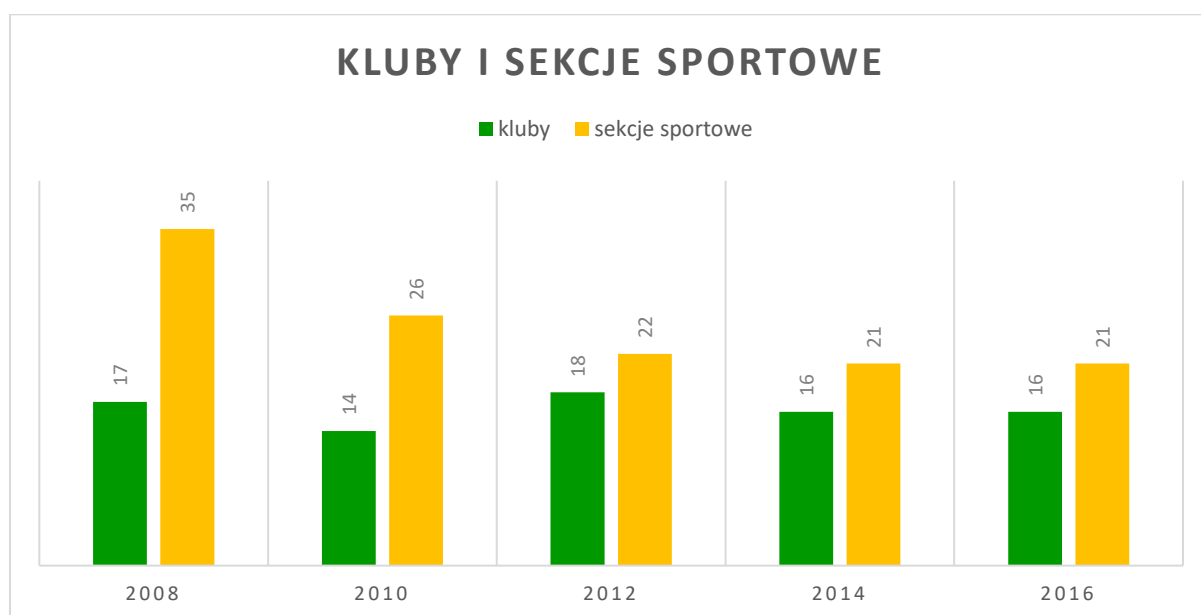
⁷¹ Za: <https://www.minsk-maz.pl/532,aktualnosci-projektu?tresc=14066> (22.03.2018)

3.2 Kadra szkoleniowa

Informacje dotyczące działalności klubów sportowych w Mińsku Mazowieckim zostały przedstawione z wykorzystaniem danych pochodzących ze statystyki publicznej (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego).

Badania GUS dotyczące działalności sportowej realizowane są w cyklu dwuletnim i obejmują kluby sportowe wraz z wyznaniowymi i UKS. Na ich podstawie można stwierdzić, iż w 2016 roku w Mińsku Mazowieckim funkcjonowało 16 klubów sportowych, w których prowadzono 21 sekcji sportowych. Na przestrzeni lat liczba klubów w mieście podlegała niewielkim wahaniom, od minimalnie 14 w 2010 roku do maksymalnie 18 w 2012 roku. Znacznie większym zmianom podlegała liczba sekcji sportowych. w 2008 roku w Mińsku Mazowieckim istniało 35 sekcji sportowych, w 2010 roku ich liczba zmniejszyła się do 26, w 2012 roku – do 22, zaś od 2014 roku utrzymuje się na poziomie 21 sekcji. Porównując jednak skrajne lata widoczne jest, że w 2016 roku działalność w mieście prowadził o 1 klub sportowy mniej niż w 2008 roku, zaś liczba sekcji sportowych okazała się mniejsza aż o 14.

Wykres 15. Kluby i sekcje sportowe w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016

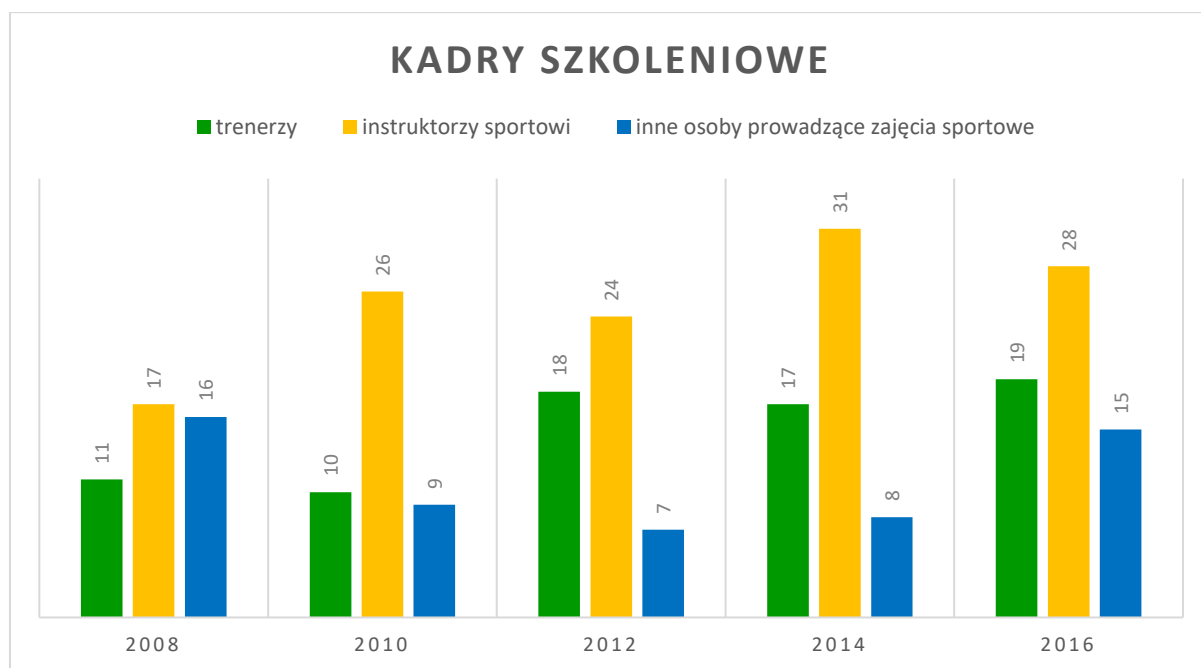
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

3.2.1 Zasoby kadry szkoleniowej, wyniki oraz kwalifikacje

Pozytywne zmiany można zaobserwować natomiast w zakresie zasobów kadry szkoleniowej w mińskich klubach sportowych. W 2016 roku pracowało w nich łącznie 19 trenerów, 28 instruktorów sportowych i 15 innych osób prowadzących zajęcia sportowe. W porównaniu do 2008 roku zasoby kadrowe klubów wzrosły ogółem o 40,9%, przy czym najszybciej przybywało trenerów, co świadczy również o postępującym procesie profesjonalizacji kadry szkoleniowej. Na przestrzeni lat 2008-2016 liczba osób pracujących w charakterze trenera w mińskich klubach sportowych zwiększyła się bowiem

o 8 osób, tj. o 72,7%. Fluktuacje dotyczyły liczby zatrudnionych instruktorów sportowych – o ile ich liczba w 2016 roku była o 64,7% wyższa niż w 2008 roku, to jednak ukształtowała się na poziomie niższym niż w 2014 roku, gdy w klubach sportowych w Mińsku Mazowieckim zatrudnionych było 31 instruktorów sportowych. Fluktuacjom podlegała również liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe – w 2008 roku było ich 16, w kolejnych latach liczba znacząco się zmniejszała, do minimalnych 7 osób w 2010 roku, a w 2016 roku ponownie wzrosła, niemal do poziomu z 2008 roku i wynosiła 15.

Wykres 16. Trenerzy, instruktorzy sportowi i inne osoby prowadzące zajęcia sportowe w klubach sportowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniższa tabela przedstawia kwalifikacje kadry trenersko-instruktorskiej wybranych mińskich klubów sportowych. W większości klubów znajdują się osoby dysponujące kwalifikacjami trenerskimi. Dotyczy to kadry szkoleniowej: UKS „Szóstka” (czterech trenerów, w tym jeden z certyfikatem UEFA A, jeden z certyfikatem UEFA C oraz dwóch z certyfikatem PZPN A), UKS „Dąbrówka” (trzech trenerów z licencjami PZPN, UEFA A i UEFA C), Akademia Parkour Wschód – Mińska Liga Mistrzów (dwóch trenerów), MKS „Mazovia” sekcja piłka nożna (dwóch trenerów z certyfikatem UEFA A), MKS „Mazovia” sekcja brydż sportowy (dwóch trenerów), RC Mazovia Mińsk Mazowiecki (dwóch trenerów), Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski (dwóch trenerów), Walhalla Fight Club (dwóch trenerów), MKS „Mazovia” sekcja tenis stołowy (jeden trener), MKS „Olimp” (jeden trener), Miński Klub Sportowy MMA TEAM (jeden trener), MKS TAEKWON-DO (jeden trener), UKS Judo KONTRA (jeden trener) oraz UKS „Piątka” (trenerzy z licencjami UEFA B i UEFA C), Mińskie Towarzystwo Szachowe (łącznie z instruktorami – sześć osób) i KS Barakuda (łącznie z instruktorami – sześć osób).

Natomiast kadrą instruktorską (różnego stopnia) dysponują: Walhalla Fight Club (trzech instruktorów), MKS „Mazovia” sekcja warcaby (trzech instruktorów), MKS „Olimp” (trzech instruktorów), Miński Klub Sportowy MMA TEAM (trzech instruktorów), Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski (dwóch instruktorów), MKS „Mazovia” sekcja tenis stołowy (dwóch instruktorów), MKS „Mazovia” sekcja piłka nożna (jeden instruktor), MKS „Mazovia” sekcja brydż sportowy (jeden instruktor), MKS TAEKWON-DO

(jeden instruktor), UKS Judo KONTRA (jeden instruktor), Klub Kolarski V-MAX (jeden instruktor) oraz Mińskie Towarzystwo Szachowe (łącznie z trenerami – sześć osób), KS Barakuda (łącznie z trenerami – sześć osób) i Akademia Parkour Wschód.

Tabela 9. Kwalifikacje kadry szkoleniowej wybranych mińskich klubów sportowych

Kwalifikacje	
MKS „Mazovia” sekcja piłka nożna	3 trenerów piłki nożnej: • 2 trenerów z certyfikatem UEFA A (uprawnienia do III ligi piłki nożnej łącznie), • 1 instruktor piłki nożnej
MKS „Mazovia” sekcja tenis stołowy	Kadra szkoleniowa z uprawnieniami PZTS i OZTS: • 1 trener II klasy tenisa stołowego, • 2 instruktorów tenisa stołowego, • 2 sędziów klasy okręgowej, • mgr wf (zawodnik II ligi).
MKS „Mazovia” sekcja brydż sportowy	Wśród zawodników znajduje się: • 2 trenerów II klasy • 1 instruktor II klasy
MKS „Mazovia” sekcja warcaby	Wśród zawodników znajdują się: • 3 osoby z uprawnieniami instruktorskimi
Mińskie Towarzystwo Szachowe	Liczba trenerów i instruktorów Polskiego Związku Szachowego wynosi 6. Czynnie zajęcia prowadzi 5, z czego 1 w ramach Mińskiego Towarzystwa Szachowego, pozostali w innych organizacjach na terenie miasta.
MKS „Olimp”	Kadrę szkoleniową stanowią nauczyciele SP nr 1, absolwenci AWF: • 1 trener II klasy • 3 instruktorów piłki siatkowej W proces treningowy włączają się starsze zawodniczki klubu.
Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski	Kadrę szkoleniową tworzą: • 2 trenerów piłki siatkowej • 2 instruktorów piłki siatkowej
UKS „Piątka”	Kwalifikacje kadry trenerskiej: • trenerzy z licencjami trenerskimi UEFA B i UEFA C
UKS „Szóstka”	Kwalifikacje kadry szkoleniowej: • 1 trener z certyfikatem UEFA A (Robert Gójski) • 2 trenerów z certyfikatem PZPN A (Tomasz Rokita, Piotr Jaguścik) • 1 trener z certyfikatem UEFA C (Mariusz Rechnio)
UKS „Dąbrówka”	Kadrę trenerską tworzy: • 3 trenerów z licencjami PZPN UEFA A i UEFA C
Klub Sportowy Akademia Parkour Wschód	Kadra szkoleniowa parkour: • nauczyciele wychowania fizycznego, • animatorzy sportu,

	• instruktorzy sporu oraz rekreacji ruchowej różnych dyscyplin Kadra szkoleniowa Mińskiej Ligi Mistrzów: • 2 trenerów • kilku wolontariuszy pracujących pod okiem trenera, instruktora
Walhalla Fight Club	Kadra trenerska klubu: • instruktor kickboxingu, absolwent AWF (Kamil Chłopak) • instruktor Kickboxingu, trener przygotowania motorycznego, absolwent Wyższej Szkoły Edukacja w Sporcie (Radosław Sitnicki) • instruktor kulturystyki, narciarstwa, trener II klasy z lekkiej atletyki, absolwentka AWF Biała Podlaska (Olga Pechcin) • pedagog, absolwentka Akademii Pedagogiki Specjalnej (Anna Tulej)
Miński Klub Sportowy MMA TEAM	Kadra szkoleniowa klubu: • brązowy pas Ju Jitsu pod Polskim Związkiem Ju Jitsu, purpurowy pas Brazylijskiego Jiu Jitsu, instruktor Rekreacji Ruchowej specjalność Samoobrona, instruktor Rekreacji Ruchowej specjalność MMA, instruktor Rekreacji Ruchowej specjalność Brazylijskie Jiu Jitsu, instruktor Rekreacji Ruchowej specjalność Trener Personalny, instruktor Rekreacji Ruchowej specjalność Boks, czynny zawodnik BJJ i Grapplingu oraz Boks (Marcin Frankiewicz) • czarny pas Brazylijskiego Jiu Jitsu, instruktor Rekreacji Ruchowej specjalność Samoobrona, czynny zawodnik BJJ i Grapplingu (Adam Parafiańczuk) • trener kickboxingu (Damiana Zięba) • instruktor rekreacji ruchowej specjalność Samoobrona (Marcin Gałązka)
Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO	Kadra szkoleniowa, trenersko - instruktorska: • trener I klasy Taekwon-do (Jacek Łuniewski) • instruktor Taekwon-do (Marek Skiba)
Klub Sportowy „RC Mazovia Mińsk Mazowiecki”	Kadra trenerska: • trener instruktor z licencją II ligi • trener do rugby TAG • wsparcie licencjonowanych trenerów z innych klubów
UKS Judo KONTRA	Kadra trenerska: • instruktor judo, I DAN (Michał Wiącek) • trener Judo, III DAN, mgr wychowania fizycznego (Zdzisław Wiącek)
Klub Sportowy Barakuda	Kadrę szkoleniową tworzy 6 osób, w tym: • instruktorzy pływania • trenerzy II klasy w pływaniu • trener II klasy w triathlonie
Klub Kolarski V-MAX	Kadrę szkoleniowo-instruktorską tworzą: • instruktor PZKOL (Jacek Tomkiewicz)

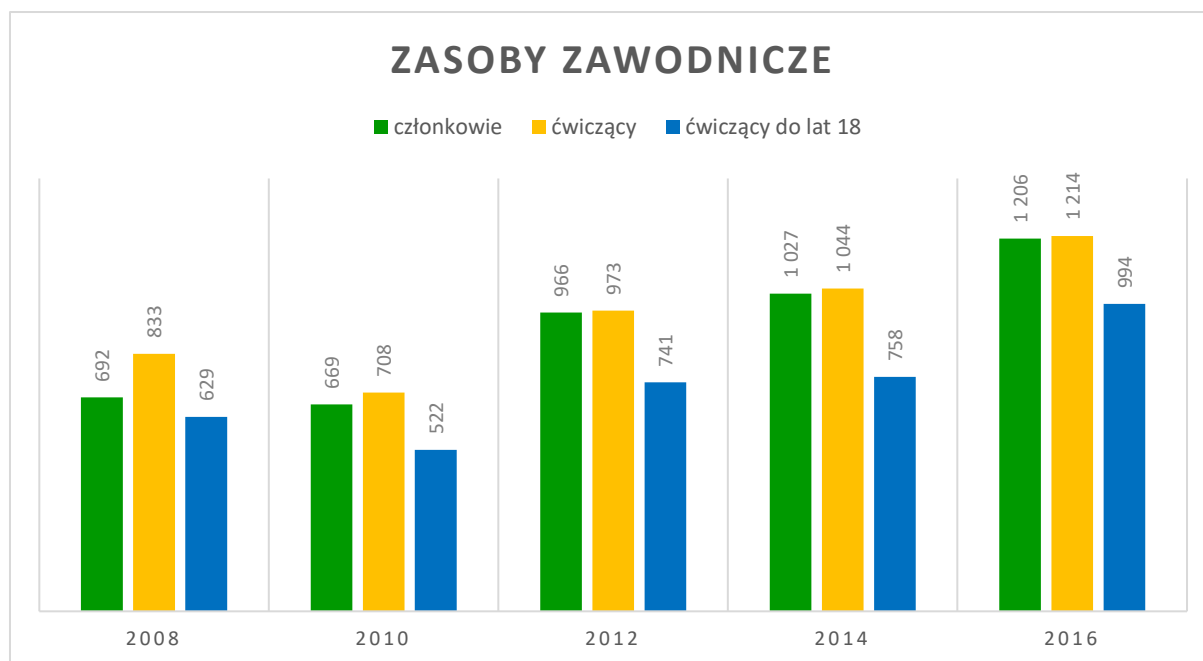
- lekarz medycyny sportowej (Jerzy Zaniewski)
- Laboratorium Diagnostyki Sportowej (Dariusz Kołakowski)

Źródło: dane klubów sportowych

3.2.2 Zasoby sekcyjne i zawodnicze

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2016 roku mińskie kluby sportowe liczyły 1 206 członków, a ćwiczyło w nich 1 214 osób. Większość ćwiczących stanowiły osoby mające nie więcej niż 18 lat – ich liczba wynosiła 994, tj. 81,9% ogółu ćwiczących. Rok 2016 okazał się najlepszym w analizowanym okresie pod względem liczby członków i ćwiczących w klubach sportowych w Mińsku Mazowieckim. Ogółem w latach 2008-2016 liczba członków klubów sportowych wzrosła o 74,3%, liczba ćwiczących o 45,7%, zaś liczba ćwiczących do lat 18 – o 58%.

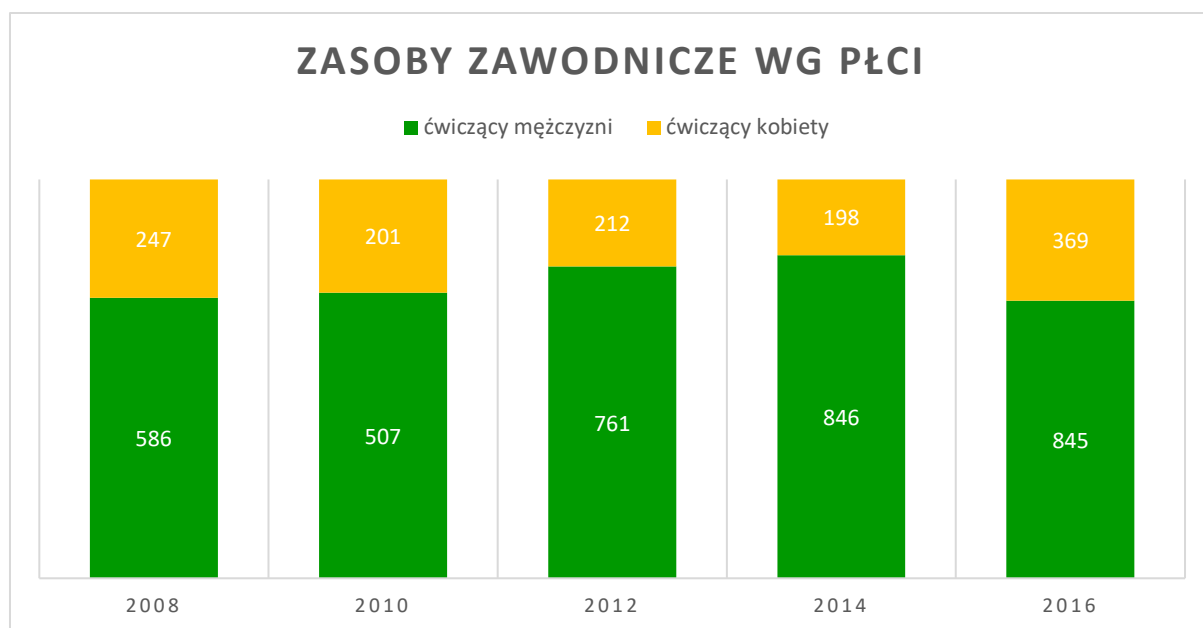
Wykres 17. Członkowie, ćwiczący ogółem i ćwiczący do lat 18 w klubach sportowych w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W klubach sportowych w Mińsku Mazowieckim ćwiczą przede wszystkim mężczyźni, co jest zgodne z ogólnopolskimi trendami. W 2016 roku jedynie 30,4% ćwiczących reprezentowało płeć żeńską, choć był to najwyższy odsetek, jaki osiągnięto w analizowanym okresie. Przez większość tego czasu liczba kobiet ćwiczących w mińskich klubach sportowych podlegała stopniowemu zmniejszaniu, do minimum na poziomie 198 osób w 2014 roku – wówczas jedynie niemal co piąta osoba ćwicząca w klubach sportowych była kobietą (19%). Rok 2016 przyniósł nagły skok do 369 kobiet ćwiczących w mińskich klubach sportowych, trudno jednak w tym momencie wyrokować, czy jest to początek stałej tendencji czy jednorazowe wahnięcie.

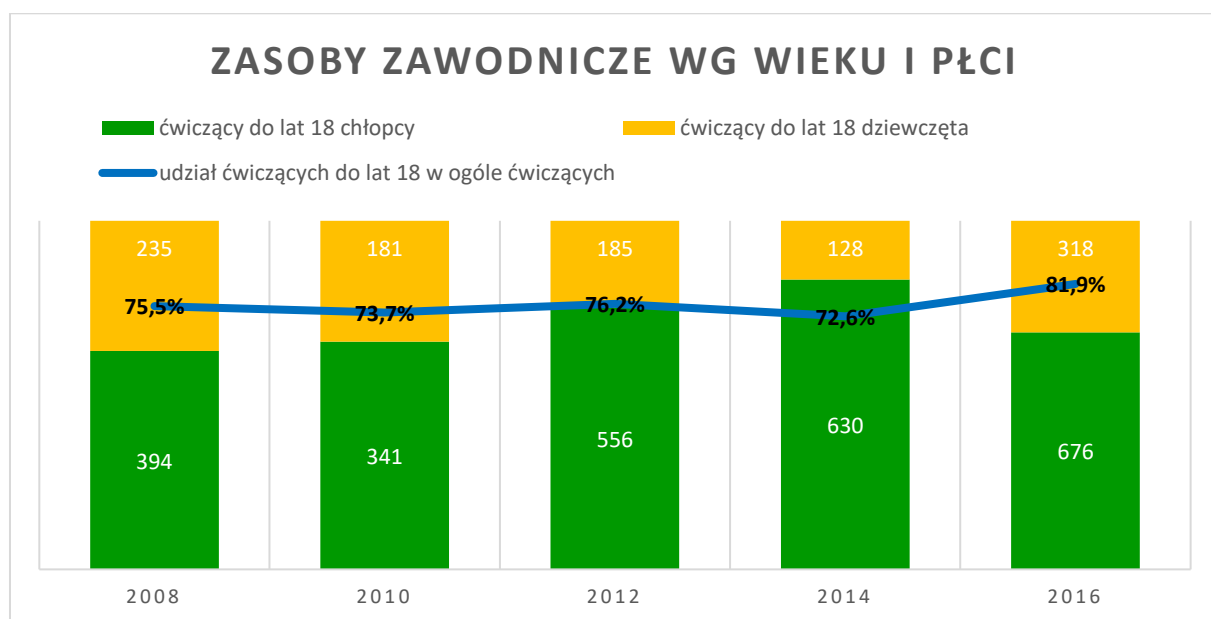
Wykres 18. Ćwiczący w klubach sportowych wg płci w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przez cały analizowany okres osoby do 18 lat stanowiły ponad 70% wszystkich ćwiczących w mińskich klubach sportowych – najniższy odsetek uzyskano w 2014 roku (72,6%), zaś najwyższy – w 2016 roku (81,9%). Podobnie jak w ogóle ćwiczących również w kategorii ćwiczących do lat 18 liczba chłopców znacząco przewyższała liczbę dziewcząt. W 2016 roku dziewczynki stanowiły 32% ćwiczących do 18 lat, tj. nieznacznie więcej niż wynosił udział kobiet wśród ogółu ćwiczących. Nadal jednak dysproporcja płciowa (na korzyść mężczyzn) wśród niepełnoletnich osób ćwiczących w mińskich klubach sportowych była znaczna.

Wykres 19. Ćwiczący w klubach sportowych wg wieku i płci w mieście Mińsk Mazowiecki w latach 2008-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na podstawie profili działalności klubów i stowarzyszeń prowadzących działalność sportową na terenie miasta Mińsk Mazowiecki można wskazać, że najczęściej występującą dyscypliną jest piłka nożna. Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji można stwierdzić, iż mińskie kluby i stowarzyszenia prowadzą następujące sekcje/grupy lub zajęcia sportowe:

- Piłka nożna
- Sporty walki: taekwondo, brazylijskie ju-jitsu, boks, judo, kick-boxing, karate, MMA
- Siatkówka
- Rugby
- Koszykówka
- Lekkoatletyka: biegi
- Szachy i warcaby
- Tenis stołowy i ziemny
- Kolarstwo
- Pływanie
- Brydż sportowy
- Sporty motorowe
- Piłka ręczna
- Parkour, freerun
- Łyżwiarstwo figurowe, hokej, jazda na rolkach
- Sporty siłowe i sylwetkowe: kulturystyka, trójbój siłowy
- Biegi na orientację
- Lotnictwo
- Strzelectwo
- Sporty ekstremalne
- Nordic walking.

Poniższa tabela przedstawia liczbę członków wybranych mińskich klubów sportowych. Najwięcej osób należy do MKS „Olimp” (ok. 180 dziewcząt) i MKS TAEKWON-DO (ponad 100 osób). Ponadto Mińska Liga Mistrzów organizowana przez Klub Sportowy Akademia Parkour Wschód zgromadziła 300 uczestników. W większości pozostałych klubów liczba członków i zawodników została oszacowana na poziomie kilkudziesięciu osób: UKS „Szóstka” (ok. 80 osób), Miński Klub Sportowy MMA TEAM (ok. 70 osób), UKS „Piątka” (70 zawodników), UKS „Dąbrówka” (ok. 60 osób), Akademia Parkour Wschód (ok. 60 osób), Walhalla Fight Club (ok. 60 osób), KS Barakuda (ok. 60 osób), UKS Judo KONTRA (ok. 45-60 osób), Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski (ok. 50 osób), Klub Kolarski V-MAX (40-50 osób), MKS „Mazovia” sekcja piłka nożna (45 zawodników) i RC Mazovia Mińsk Mazowiecki (o. 30-35 osób). Kilkunastu czynnych zawodników należy do MKS „Mazovia” sekcja tenis stołowy (14 zawodników), MKS „Mazovia” sekcja warcaby (ok. 15 zawodników) czy MKS „Mazovia” sekcja brydż sportowy (14 zawodników).

Tabela 10. Liczba członków w wybranych mińskich klubach sportowych

Liczba osób	
MKS „Mazovia” sekcja piłka nożna	45 zawodników
MKS „Mazovia” sekcja tenis stołowy	15 zawodników + ok. 40 amatorów
MKS „Mazovia” sekcja brydż sportowy	14 zawodników
MKS „Mazovia” sekcja warcaby	43 zarejestrowanych zawodników, ok. 15 osób trenuje regularnie + ok. 15-20 kandydatów do sekcji warcabowej
Mińskie Towarzystwo Szachowe	Ok. 100 zawodników, ok. 40 zawodników uczestniczy w treningach
MKS „Olimp”	Ok. 180 dziewcząt
Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski	Ok. 50 osób
UKS „Piątka”	70 zawodników
UKS „Szóstka”	Ok. 80 osób
UKS „Dąbrówka”	Ok. 60 osób
Klub Sportowy Akademia Parkour Wschód	Ok. 60 osób z powiatu mińskiego (parkour) 300 osób (Mińska Liga Mistrzów)
Walhalla Fight Club	Ok. 60 osób
Miński Klub Sportowy MMA TEAM	Ok. 50 dzieci i młodzieży + ok. 20 seniorów
Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO	Ponad 100 osób
Klub Sportowy „RC Mazovia Mińsk Mazowiecki”	Ok. 30-35 osób
UKS Judo KONTRA	Średnio 45-60 osób
Klub Sportowy Barakuda	Ok. 60 zawodników
Klub Kolarski V-MAX	40-50 zawodników w wieku 12-50 lat

Źródło: dane klubów sportowych

3.3 Osiągnięcia sportowe

Placówki edukacyjne są jednym z głównych miejsc, w których kształtuje się aktywność sportowa dzieci i młodzieży. Podstawą organizacji imprez sportowych w szkołach w Polsce jest obowiązujący **System Sportu Młodzieżowego (SSM)**, czyli przyjęty zbiór zasad i regulaminów organizacji szkolenia i współzawodnictwa sportowego młodzieży uzdolnionej, opracowany na zlecenie ministra właściwego d/s kultury fizycznej i sportu przez niego nadzorowany i koordynowany oraz dofinansowywany ze środków publicznych przeznaczanych corocznie na rozwój sportu dzieci i młodzieży. Za rozwój poszczególnych sportów odpowiadają odpowiednie polskie związki sportowe, które programują i realizują szkolenie sportowe, współdziałając z innymi organizacjami i stowarzyszeniami, a także organizują i prowadzą system współzawodnictwa w swoich sportach.

Celem SSM jest zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo optymalnych warunków do szkolenia i możliwości podnoszenia poziomu sportowego, a także wytypowanie zawodników o wysokim potencjale sportowym oraz przygotowanie ich do reprezentowania kraju w zawodach międzynarodowych we wszystkich kategoriach wiekowych. We współzawodnictwie dzieci i młodzieży wyniki sportowe uzyskane na zawodach mogą być efektem szkolenia, który spełnia tylko funkcję kontroli szkolenia w jego określonym okresie. Jednym z głównych zadań jest wspomaganie

upowszechnienia sportu w strukturach samorządowych i współpraca z nimi w wypracowywaniu wspólnych programów szkoleniowych adresowanych do zawodników w kategoriach młodzieżowych.

System Sportu Młodzieżowego obejmuje dwa podsystemy: szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej oraz współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży.

Podsystem szkolenia sportowego młodzieży uzdolnionej opisany został w odpowiednich Programach współfinansowanych ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Szkolenie kadr wojewódzkich młodzika (KWM) realizują wojewódzkie interdyscyplinarne stowarzyszenia sportowe (WISS), a szkolenie w pozostałych kategoriach wiekowych polskie związki sportowe (PZS) lub ogólnokrajowe stowarzyszenia i związki stowarzyszeń prowadzące działalność w zakresie sportu wyczynowego. Podsystem szkolenia sportowego jest podporządkowany celom perspektywicznym, tzn. ukierunkowany na identyfikację utalentowanych zawodników, którzy w trakcie zaplanowanego wieloletniego procesu szkolenia rozwijać będą swoje indywidualne predyspozycje, tak by poprzez kolejne etapy treningu walczyć o czołowe lokaty na najważniejszych międzynarodowych zawodach mistrzowskich w kategorii seniorów.

Podsystem współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży porządkuje różne formy i rodzaje rywalizacji, przewidując pewne ograniczenia nadmiernej lub nieuzasadnionej eksploatacji startowej młodych zawodników, zależnie od kategorii wieku i płci. Celem systemu nie są bowiem wyłącznie osiągnięcia na danym etapie szkolenia, lecz sukces sportowy w dalszej perspektywie czasowej. Współzawodnictwo młodzieży uzdolnionej zostało ujęte w system punktacji opracowany dla czterech kategorii wiekowych, od młodzika do młodzieżowca, w każdym ze sportów objętych SSM.

Współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży obejmuje dwa niezależne rodzaje rozgrywek:

- dla ogółu dzieci i młodzieży szkolnej
- dla dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo.

Zawody sportowe dla dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo rozgrywane są na szczeblu wojewódzkim, międzywojewódzkim i ogólnopolskim w ramach funkcjonującego w kraju od wielu lat jednolitego systemu klasyfikacji sportowej w kategoriach wiekowych:

- młodzik (punktacją objęte są imprezy: Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików, Mistrzostwa Polski Młodzików, Wojewódzkie Mistrzostwa Młodzików w grach zespołowych, wyniki końcowe cyklu zawodów – rankingi);
- junior młodszy (punktacją objęte są imprezy: Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży, Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych);
- junior (punktacją objęte są imprezy: Mistrzostwa Polski Juniorów);
- młodzieżowiec (punktacją objęte są imprezy: Młodzieżowe Mistrzostwa Polski)⁷².

System współzawodnictwa sportowego dla ogółu dzieci i młodzieży szkolnej prowadzony był do roku szkolnego 2016/2017 pod różnymi nazwami, w zależności od etapu nauczania:

- Igrzyska Młodzieży Szkolnej w szkołach podstawowych

⁷² Informacje na temat Systemu Sportu Młodzieżowego (SSM) za: *System Sportu Młodzieżowego Regulamin Współzawodnictwa Sportowego Młodzieży Uzdolnionej. Zasady Ogólne Systemu Sportu Młodzieżowego*, http://www.sport-mlodziezowy.pl/images/Regulamin_SSM_czesc_ogolna.pdf (16.03.2017)

- Gimnazjada w szkołach gimnazjalnych
- Licealiada w szkołach ponadgimnazjalnych.

W ramach obowiązującego systemu dzieci i młodzież uczestniczą w zawodach szkolnych, rozgrywkach na poziomie gminy oraz rejonu, a następnie – w przypadku wygranej – w zawodach i rozgrywkach na szczeblu wojewódzkim oraz krajowym.

3.3.1 Wyniki w zawodach międzyszkolnych (na szczeblu wojewódzkim i w przypadku zwycięstwa, również krajowym)

Igrzyska Młodzieży Szkolnej

Igrzyska Młodzieży Szkolnej są formą współzawodnictwa sportowego prowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych. Organizatorami rozgrywek na poszczególnych etapach (miejskim, powiatowym, regionalnym i wojewódzkim) są odpowiednie szkolne związki sportowe. W latach 2012/13 – 2016/17 do rywalizacji sportowej przystąpili uczniowie szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim⁷³:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Mikołaja Kopernika (SP1)
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Dąbrówki (SP2)
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. Powstańców Styczniowych (SP4)
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Józefa Wybickiego II (SP5)
- Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Henryka Sienkiewicza (SP6)
- Publiczna Salezjańska Szkoła Podstawowa im. Św. Dominika Savio (SP Sal).

Po zakończeniu rozgrywek na **poziomie miejskim** odbywają się zawody na **poziomie powiatowym**. Organizatorem rozgrywek w powiecie mińskim jest **Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Mińsku Mazowieckim**, a zawody dla szkół podstawowych rozgrywane są w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, festiwal cheerleaders, pływanie (indywidualnie), pływanie (sztafety), 2 ognie, tenis stołowy, mini koszykówka, unihokej, gimnastyka, mini piłka ręczna, mini piłka nożna, mini siatkówka oraz czwórbój lekkoatletyczny.

Miejskie szkoły podstawowe rokrocznie są liderami klasyfikacji końcowej rywalizacji szkół podstawowych rozgrywanych na poziomie powiatu. Jest to w znacznej mierze zasługa bardzo dobrych rezultatów osiągniętych przez Szkołę Podstawową Nr 2 (lidera w latach 2012/2013-2014/2015 oraz 2016/2017), Szkołę Podstawową Nr 5, Szkołę Podstawową Nr 1 i Szkołę Podstawową Nr 6 (lidera w roku szkolnym 2015/2016). Ogółem każdego roku miejskie szkoły gromadziły około połowy punktów, jakie zostały przyznane wszystkim szkołom podstawowym uczestniczącym w rywalizacji sportowej na etapie rozgrywek powiatowych w powiecie mińskim.

W roku szkolnym **2012/2013** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych w powiecie mińskim uczniowie z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 208,5 punktów (42% ogólnej ich liczby), z czego 467,5 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji

⁷³ W nawiasach umieszczono skróty szkół, które są wykorzystywane w dalszych analizach (odpowiednio do sytuacji sprzed reformy szkolnej wprowadzanej w roku szkolnym 2017/2018).

końcowej szkół podstawowych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich szkół podstawowych zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: mini piłka nożna chłopców (łącznie 122 pkt) oraz gimnastyka sportowa dziewcząt (łącznie 86 pkt).

W roku szkolnym **2013/2014** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych w powiecie mińskim uczniowie z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 243 punkty (45% ogólnej ich liczby), z czego 376 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich szkół podstawowych zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 100 pkt), pływanie sztafety chłopców (łącznie 92 pkt), gimnastyka sportowa dziewcząt (84 pkt) oraz festiwal cheerleaders (łącznie 82 pkt).

W roku szkolnym **2014/2015** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych w powiecie mińskim uczniowie z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 390 punktów (49% ogólnej ich liczby), z czego 400 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich szkół podstawowych zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 94 pkt) oraz sztafetowe biegi przełajowe chłopców (łącznie 84 pkt).

W roku szkolnym **2015/2016** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych w powiecie mińskim uczniowie z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 493,5 punkty (55% ogólnej ich liczby), z czego 443,5 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 6 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich szkół podstawowych zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 122 pkt) oraz pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 87 pkt).

W roku szkolnym **2016/2017** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych w powiecie mińskim uczniowie z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 492,5 punkty (55% ogólnej ich liczby), z czego 405 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich szkół podstawowych zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 111 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 90 pkt), indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (łącznie 87 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 82 pkt) oraz festiwal cheerleaders (80 pkt).

Tabela 11. Klasyfikacja końcowa mińskich szkół podstawowych w rozgrywkach powiatu mińskiego w latach szkolnych 2012/2013-2016/2017

		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Liczba punktów zgromadzonych przez mińskie szkoły		1 208,5	1 243	1 390	1 493,5	1 492,5
SP1	miejsce	4	4	4	4	2
	liczba punktów	206	228	236	302	322
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	14	32	36
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	x	2	14	14
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	4	6	8	20	38
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	5	2	5	9	8
	festiwal cheerleaders	14	16	x	17	16
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	18	14	8	14	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	14	7	9	x	15
	pływanie (sztafety) dziewcząt	20	9	8	14	9
	pływanie (sztafety) chłopców	9	9	9	19	25
	2 ognie dziewcząt	4	1	9	1	4
	2 ognie chłopców	4	4	9	10	8
	tenis stołowy dziewcząt	8	4	6	6	8
	tenis stołowy chłopców	1	6	4	4	4
	mini koszykówka dziewcząt	9	4	6	6	6
	mini koszykówka chłopców	9	23	42	8	8
	unihokej dziewcząt	7	8	10	28	8
	unihokej chłopców	9	4	9	12	12
	gimnastyka sportowa dziewcząt	16	15	17	18	16
	mini piłka ręczna dziewcząt	3	8	6	6	4
	mini piłka ręczna chłopców	8	25	12	1	6
	mini piłka nożna dziewcząt	4	6	6	9	6
	mini piłka nożna chłopców	8	4	1	4	9
	mini siatkówka dziewcząt	6	10	6	4	12

	mini siatkówka chłopców	8	23	8	8	10
	czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt	8	20	15	19	16
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	10	x	x	19	9
SP2	miejsce	1	1	1	3	1
	liczba punktów	467,5	376	400	328,5	405
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	1	1	
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	12	36	14	9	32
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	7	4	x	6	9
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	8	21	10	17	21
	festiwal cheerleaders	15	21	25	21	32
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	14	32	28	10	16
	pływanie (indywidualnie) chłopców	25	28	28	23	25
	pływanie (sztafety) dziewcząt	21	20	20	10	20
	pływanie (sztafety) chłopców	23	42	28	28	28
	2 ognie dziewcząt	9	6	4	9	4
	2 ognie chłopców	9	8	4	1	9
	tenis stołowy chłopców	1	x	x	x	x
	mini koszykówka dziewcząt	19	8	19	8	21
	mini koszykówka chłopców	25	9	8	23	6
	unihokej dziewcząt	5	8	8	4	9
	unihokej chłopców	6	8	4	9	1
	gimnastyka sportowa dziewcząt	17	16	19	17	25
	gimnastyka sportowa chłopców	25	x	x	x	x
	mini piłka ręczna dziewcząt	18,5	10	28	10	10
	mini piłka ręczna chłopców	28	21	28	28	20,5
	mini piłka nożna dziewcząt	1	6	9	8	46
	mini piłka nożna chłopców	110	21	50	40	8
	mini siatkówka dziewcząt	28	23	23	20,5	14
	mini siatkówka chłopców	8	9	9	12	6

	czwóróbój lekkoatletyczny dziewcząt	10	10	12	4	7
	czwóróbój lekkoatletyczny chłopców	23	9	21	10	36
SP4	miejsce	x	x	x	22	13
	liczba punktów	x	x	x	21	59
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	1
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	x	x	x	2
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	4
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	x	x	x	x	6
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	x	x	x	14	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	x	x	x	5	9
	pływanie (sztafety) dziewcząt	x	x	x	1	x
	pływanie (sztafety) chłopców	x	x	x	1	x
	2 ognie dziewcząt	x	x	x	x	1
	unihokej dziewcząt	x	x	x	x	4
	unihokej chłopców	x	x	x	x	1
	mini piłka ręczna dziewcząt	x	x	x	x	4
	mini piłka ręczna chłopców	x	x	x	x	4
	mini piłka nożna chłopców	x	x	x	x	1
	czwóróbój lekkoatletyczny dziewcząt	x	x	x	x	4
	czwóróbój lekkoatletyczny chłopców	x	x	x	x	1
SP5	miejsce	2	3	2	2	3
	liczba punktów	292	305	379	341,5	314
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	x	15	x	14
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	32	32	32	32	25
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	6	5	10	10	x
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	18	25	42	21	9
	festiwal cheerleaders	16	25	16	16	17
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	17	16	25	16	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	14	14	15	19	18

	pływanie (sztafety) dziewcząt	14	38	25	23	23
	pływanie (sztafety) chłopców	10	18	12	23	10
	2 ognie dziewcząt	4	4	1	6	4
	2 ognie chłopców	8	8	14	14	4
	tenis stołowy dziewcząt	9	4	9	4	x
	tenis stołowy chłopców	8	9	8	x	8
	mini koszykówka dziewcząt	6	6	8	6	9
	mini koszykówka chłopców	10	12	12	38	46
	unihokej dziewcząt	8	4	4	x	4
	unihokej chłopców	4	4	8	x	8
	gimnastyka sportowa dziewcząt	25	28	21	25	18
	mini piłka ręczna dziewcząt	9	8	8	6	8
	mini piłka ręczna chłopców	10	9	10	12	12
	mini piłka nożna dziewcząt (5dz)	10	6	4	6	8
	mini piłka nożna chłopców (5ch)	9	21	12	20,5	23
	mini siatkówka dziewcząt	6	6	25	6	4
	mini siatkówka chłopców	25	8	19	9	12
	czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt	4	4	6	7	8
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	6	10	18	9	7
SP6	miejsce	3	2	3	1	4
	liczba punktów	236	322	318	443,5	311,5
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	1	15	32	32	4
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	32	32	64	38
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	5	23	23	21	6
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	10	9	23	32	25
	festiwal cheerleaders	17	20	x	18	15
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	20	14	14	19	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	14	19	15	21	7
	pływanie (sztafety) dziewcząt	9	10	9	21	10

	pływanie (sztafety) chłopców	20	23	10	x	9
	2 ognie dziewcząt	6	9	4	1	4
	2 ognie chłopców	6	6	8	9	4
	tenis stołowy dziewcząt	6	6	9	8	8
	tenis stołowy chłopców	1	3	8	4	15,5
	mini koszykówka dziewcząt	4	4	6	18,5	4
	mini koszykówka chłopców	8	6	9	8	6
	unihokej dziewcząt	5	8	8	8	10
	unihokej chłopców	6	9	8	10	8
	gimnastyka sportowa dziewcząt	28	25	18	19	17
	gimnastyka sportowa chłopców	19	28	21	23	28
	mini piłka ręczna dziewcząt	3	6	10	9	4
	mini piłka ręczna chłopców	6	8	6	10	4
	mini piłka nożna dziewcząt	9	8	8	23	10
	mini piłka nożna chłopców	4	4	12	9	28
	mini siatkówka dziewcząt	6	6	9	10	6
	mini siatkówka chłopców	9	4	6	4	4
	czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt	5	9	5	18	2
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	9	8	10	34	20
SP Sal.	miejsce	30	27	14	13	11
	liczba punktów	7	12	57	57	81
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	5	32
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	x	14	3	x
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	x	x	4	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	x	2	3	14	14
	pływanie (indywidualnie) chłopców	7	4	8	6	8
	pływanie (sztafety) dziewcząt	x	x	6	x	x
	2 ognie dziewcząt		4	8	6	2
	2 ognie chłopców	x	2	1	1	x

tenis stołowy chłopców	x	x	4	4	4
mini koszykówka dziewcząt	x	x	x	4	4
unihokej dziewcząt	x	x	4	8	4
unihokej chłopców	x	x	4	x	x
mini piłka ręczna dziewcząt	x	x	x	4	1
mini piłka ręczna chłopców	x	x	1	x	x
mini piłka nożna dziewcząt	x	x	x	6	6
mini piłka nożna chłopców	x	x	x	x	1
czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt	x	x	x	x	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego w Mińsku Mazowieckim

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie powiatowym najlepsi zawodnicy ze szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim awansują do zawodów rozgrywanych na **poziomie regionalnym**. Organizatorem rozgrywek w Regionie Siedlce jest **Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Siedlcach**, a zawody rozgrywane są w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, narciarstwo, festiwal cheerleaders, pływanie (indywidualnie), pływanie (sztafety), tenis stołowy, mini koszykówka, unihokej, gimnastyka, mini piłka ręczna, piłka nożna, mini siatkówka oraz czwórbój lekkoatletyczny.

W roku szkolnym **2012/2013** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych Regionu Siedlce uczestniczyły 203 szkoły podstawowe. Uczniowie szkół podstawowych z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 798,5 punktów, z czego 389,5 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 5 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów mińscy uczniowie zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: mini piłka nożna chłopców (łącznie 110 pkt) oraz gimnastyka sportowa dziewcząt (łącznie 86 pkt).

W roku szkolnym **2013/2014** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych Regionu Siedlce uczestniczyło 206 szkół podstawowych. Uczniowie szkół podstawowych z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 831,5 punkty, z czego 280 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 6 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów mińscy uczniowie zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 100 pkt), gimnastyka sportowa dziewcząt (łącznie 84 pkt), pływanie sztafety chłopców (łącznie 83 pkt) oraz pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 76 pkt).

W roku szkolnym **2014/2015** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych Regionu Siedlce uczestniczyło 210 szkół podstawowych. Uczniowie szkół podstawowych z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 896,5 punktów, z czego 330 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 5 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów mińscy uczniowie zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 92 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 81 pkt) oraz gimnastyka sportowa dziewcząt (łącznie 75 pkt).

W roku szkolnym **2015/2016** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych Regionu Siedlce uczestniczyło 215 szkół podstawowych. Uczniowie szkół podstawowych z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 056,5 punktów, z czego 363,5 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 6 zajmując 3 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów mińscy uczniowie zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 124 pkt), pływanie sztafety chłopców (91 pkt), gimnastyka sportowa dziewcząt (łącznie 79 pkt), pływanie indywidualne chłopców (77 pkt), festiwal cheerleaders (łącznie 72 pkt) oraz sztafetowe biegi przełajowe chłopców (70 pkt).

W roku szkolnym **2016/2017** we współzawodnictwie sportowym szkół podstawowych Regionu Siedlce uczestniczyło 215 szkół podstawowych. Uczniowie szkół podstawowych z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 005,5 punktów, z czego 347 pkt uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 zajmując 4 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół podstawowych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów mińscy uczniowie zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 109 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 104 pkt), festiwal cheerleaders (łącznie 83 pkt) oraz gimnastyka sportowa dziewcząt (łącznie 77 pkt).

Tabela 12. Klasyfikacja końcowa mińskich szkół podstawowych w rozgrywkach IMS Regionu Siedlce w latach szkolnych 2012/2013-2016/2017

		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Liczba szkół w klasyfikacji		203	206	210	215	215
łączna liczba punktów zgromadzonych przez mińskie szkoły		750,5	831,5	896,5	1 056,5	1 005,5
SP1	miejsce	24	17	23	10	13
	liczba punktów	82	136	105	214	180
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	15	32	34
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	x	x	14	14
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	20	28
	festiwal cheerleaders	14	16	x	17	17
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	18	14	14	14	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	14	x	x	14	15
	pływanie (sztafety) dziewcząt	20	x	x	x	x
	pływanie (sztafety) chłopców	x	x	x	19	25
	mini koszykówka chłopców	x	23	44	x	x
	unihokej dziewcząt	x	x	x	28	x
	gimnastyka sportowa dziewcząt	16	15	17	18	16
	mini piłka ręczna chłopców	x	25	x	x	x
	mini siatkówka chłopców	x	23	x	x	x
	czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt	x	20	15	19	16
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	x	x	x	19	x
SP2	miejsce	5	6	5	9	4
	liczba punktów	389,5	280	330	217,5	347
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	36	14	x	32
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	x	21	x	17	21
	festiwal cheerleaders	15	21	25	21	32
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	14	32	28	x	16
	pływanie (indywidualnie) chłopców	25	28	28	23	25

	pływanie (sztafety) dziewcząt	21	20	20	x	20
	pływanie (sztafety) chłopców	23	42	28	28	28
	mini koszykówka dziewcząt	21	x	18	x	20,5
	mini koszykówka chłopców	25	x	x	23	x
	gimnastyka sportowa dziewcząt	17	16	19	17	25
	gimnastyka sportowa chłopców	25	x	x	x	x
	mini piłka ręczna dziewcząt	18,5	x	28	x	20,5
	mini piłka ręczna chłopców	28	20,5	28	28	x
	mini piłka nożna dziewcząt	x	x	x	x	46
	mini piłka nożna chłopców	110	20,5	50	40	x
	mini siatkówka dziewcząt	28	23	23	20,5	25
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	19	x	21	x	36
SP4	miejsce	x	x	x	92	85
	liczba punktów	x	x	x	14	15
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	x	x	x	14	15
SP5	miejsce	14	11	6	8	11
	liczba punktów	161	216,5	250	233,5	187
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	x	15	x	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	32	32	32	32	25
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	18	25	40	21	x
	festiwal cheerleaders	16	25	16	16	18
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	17	16	25	16	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	14	14	15	19	18
	pływanie (sztafety) dziewcząt	x	38	25	23	23
	pływanie (sztafety) chłopców	x	18	x	23	x
	mini koszykówka chłopców	x	x	x	38	46
	gimnastyka sportowa dziewcząt	25	28	21	25	19
	mini piłka nożna chłopców	x	20,5	x	20,5	23
	mini siatkówka dziewcząt	x	x	25	x	x

	mini siatkówka chłopców	25	x	18	x	x
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	x	x	18	x	x
SP6	miejsce	16	12	9	3	9
	liczba punktów	118	199	197,5	363,5	202,5
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	15	32	32	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	32	32	64	38
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	23	23	21	x
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	x	x	23	32	25
	festiwal cheerleaders	17	20	x	18	16
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	20	14	14	19	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	14	19	15	21	x
	pływanie (sztafety) chłopców	20	23	x	21	x
	tenis stołowy dziewcząt	x	x	19,5	x	x
	tenis stołowy chłopców	x	x	x	x	15,5
	koszykówka dziewcząt	x	x	x	18,5	x
	gimnastyka sportowa dziewcząt	28	25	18	19	17
	gimnastyka sportowa chłopców	19	28	21	23	28
	mini piłka nożna dziewcząt	x	x	x	23	x
	mini piłka nożna chłopców	x	x	x	x	28
	czwórbój lekkoatletyczny dziewcząt	x	x	x	18	x
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	x	x	x	34	20
SP Sal.	miejsce	x	x	89	84	25
	liczba punktów	x	x	14	14	74
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	32
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	x	14	14	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	x	x	x	x	28
	pływanie (sztafety) dziewcząt	x	x	x	x	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego w Siedlcach, www.pszsiedlce.pl

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie powiatowym i rejonowym najlepsze drużyny ze szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim uczestniczyły w rywalizacji na **poziomie wojewódzkim** w ramach Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej. Organizatorem Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej jest **Szkolny Związek Sportowy Warszawy i Województwa Mazowieckiego**.

W roku szkolnym **2012/2013** w XV Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyły 283 szkoły podstawowe z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujące w 11 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, gimnastyka, mini koszykówka, mini piłka ręczna, tenis stołowy, mini siatkówka, czwórbój LA, unihokej, pływanie oraz mini piłka nożna. Uczniowie ze szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: *mini piłka nożna chłopców* (SP2 – 15 pkt) oraz indywidualne biegi przełajowe chłopców (SP5 – 0,5 pkt).

W roku szkolnym **2013/2014** w XVI Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyło 229 szkół podstawowych z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 10 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafety, mini koszykówka, mini piłka ręczna, tenis stołowy, mini siatkówka, czwórbój LA, unihokej, pływanie oraz mini piłka nożna. Uczniowie ze szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe chłopców (SP2 – 0,5 pkt; SP5 – 0,5 pkt; SP6 – 0,5 pkt), pływanie dziewcząt (SP5 – 2 pkt) oraz *pływanie chłopców* (SP2 – 5 pkt).

W roku szkolnym **2014/2015** w XVII Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyło 250 szkół podstawowych z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 11 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafety, gimnastyka, mini koszykówka, mini piłka ręczna, tenis, mini siatkówka, czwórbój LA, unihokej, pływanie, oraz mini piłka nożna. Uczniowie ze szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (SP6 – 0,5 pkt); indywidualne biegi przełajowe chłopców (SP5 – 0,5 pkt; SP6 – 0,5 pkt); *sztafety chłopców* (SP5 – 6 pkt); *mini piłka nożna chłopców* (SP2 – 9 pkt) oraz *mini koszykówka chłopców* (ZSM 1 – 7 pkt).

W roku szkolnym **2015/2016** w XVIII Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyło 226 szkół podstawowych z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 9 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafety, mini koszykówka, mini piłka ręczna, tenis stołowy, mini siatkówka, czwórbój LA, unihokej oraz mini piłka nożna. Uczniowie ze szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (SP1 – 0,5 pkt; SP6 – 0,5 pkt); *indywidualne biegi przełajowe chłopców* (SP5 – 0,5 pkt; SP6 – 15 pkt); sztafety chłopców (SP6 – 0,5 pkt), czwórbój chłopców (SP6 – 2 pkt), *mini piłka nożna chłopców* (SP2 – 7 pkt) oraz *mini koszykówka chłopców* (SP5 – 6 pkt).

W roku szkolnym **2016/2017** w XIX Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyły 232 szkoły podstawowe z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujące w 11 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafety, czwórbój LA, tenis, mini piłka nożna, mini piłka ręczna, mini siatkówka, pływanie, mini koszykówka, gimnastyka oraz unihokej. Uczniowie ze szkół podstawowych w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (SP1 – 1 pkt; SP Sal. – 0,5 pkt); *indywidualne biegi przełajowe chłopców* (SP2 – 0,5 pkt; SP5 – 0,5 pkt; SP6 – 6 pkt); sztafety dziewcząt (SP1 – 2 pkt);

czwórbój chłopców (SP2 – 4 pkt); *mini piłka nożna dziewcząt* (SP2 – 9 pkt) oraz *mini koszykówka chłopców* (SP5 – 9 pkt).

Klasyfikacja końcowa w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej organizowanych przez Szkolny Związek Sportowy Warszawy i Województwa Mazowieckiego pozwala stwierdzić, że najlepszą pozycję mińskie szkoły podstawowe uzyskały w roku szkolnym 2016/2017. Uczniowie startujący w zawodach IMS na poziomie wojewódzkim uzyskali wówczas 32,5 pkt, tj. najwięcej w analizowanym okresie. Spośród mińskich szkół podstawowych największy sukces odniosła Szkoła Podstawowa Nr 6 w roku szkolnym 2015/2016, która zgromadziła łącznie 18 punktów i zajęła 19 miejsce wśród wszystkich szkół podstawowych z województwa mazowieckiego uczestniczących w rywalizacji sportowej w tym roku. Pozytywnym faktem jest natomiast fakt, że w roku szkolnym 2012/2013 w klasyfikacji szkół podstawowych uczestniczących w Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uwzględniono tylko dwie szkoły z terenu Mińska Mazowieckiego, zaś w roku szkolnym 2016/2017 takich szkół było już 5. Warto podkreślić, że każdego roku w rywalizacji na poziomie wojewódzkim uczestniczyli uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 i Szkoły Podstawowej Nr 5, zaś od roku szkolnego 2013/2014 rokrocznie startują także uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 6.

Tabela 13. Klasyfikacja końcowa mińskich szkół podstawowych w rozgrywkach IMS województwa mazowieckiego w latach szkolnych 2012/2013-2016/2017

		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Liczba szkół w klasyfikacji		283	229	250	226	232
Liczba miejsc		167	138	158	131	124
Łączna liczba punktów zgromadzonych przez mińskie szkoły		16	8,5	23,5	32	32,5
SP1	miejsce	x	x	90	131	117
	liczba punktów	x	x	7	0,5	3
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	0,5	1
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	2
	mini koszykówka chłopców	x	x	7	x	x
SP2	miejsce	37	103	64	82	40
	liczba punktów	15,5	5,5	9	7	13,5
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	0,5	0,5	x	x	0,5
	pływanie (indywidualnie) chłopców	x	5	x	x	x
	mini piłka nożna dziewcząt	x	x	x	x	9
	mini piłka nożna chłopców	15	x	9	7	
	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	x	x	x	x	4
SP5	miejsce	167	120	99	88	60
	liczba punktów	0,5	2,5	6,5	6,5	9,5
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
	sztafety chłopców	x	x	6	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	x	2	x	x	x
	mini koszykówka chłopców	x	x	x	6	9
SP6	miejsce	x	138	129	19	97
	liczba punktów	x	0,5	1	18	6
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	0,5	0,5	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	0,5	0,5	15	6
	sztafety chłopców	x	x	x	0,5	x

	czwórbój lekkoatletyczny chłopców	x	x	x	2	x
SP Sal.	miejsce	x	x	x	x	124
	liczba punktów	x	x	x	x	0,5
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	0,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Szkolnego Związku Sportowego Warszawy i Województwa Mazowieckiego, www.szs-wwm.pl

Gimnazjada

Gimnazjady były formą współzawodnictwa sportowego prowadzonego wśród uczniów gimnazjów. Organizatorami rozgrywek na poszczególnych etapach (miejskim, powiatowym, regionalnym i wojewódzkim) były odpowiednie szkolne związki sportowe. W latach 2012/13 – 2016/17 do rywalizacji sportowej przystąpili uczniowie szkół gimnazjalnych w Mińsku Mazowieckim⁷⁴:

- Gimnazjum Miejskie Nr 1 im. Generała Władysława Andersa (G1)
- Gimnazjum Miejskie Nr 2 im. Jana Pawła II (G2)
- Gimnazjum Miejskie Nr 3 im. Janusza Kusocińskiego (G3)
- Salezjańskie Gimnazjum im. św. J. Bosko (G Sal.)
- Gimnazjum im. Polskiej Macierzy Szkolnej (G PMS).

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie miejskim odbywały się zawody na **poziomie powiatowym**. Organizatorem rozgrywek w powiecie mińskim był **Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Mińsku Mazowieckim**, a zawody gimnazjalne rozgrywane były w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, piłka ręczna, siatkówka, narciarstwo, festiwal cheerleaders, pływanie (indywidualnie), pływanie (sztafety), tenis stołowy, koszykówka, ringo (od 2013/2014), unihokej, dwubój nowoczesny, liga lekkoatletyczna oraz piłka nożna.

Miejskie gimnazja rokrocznie były liderami klasyfikacji końcowej rywalizacji szkół gimnazjalnych rozgrywanych na poziomie powiatu. Była to zasługa w znacznej mierze bardzo dobrych rezultatów osiąganych przez Gimnazjum Nr 1 (zwycięzcy od roku szkolnego 2013/2014, gromadzącego co rok coraz większą liczbę punktów), Gimnazjum Nr 2 i Gimnazjum Nr 3. Ogółem każdego roku miejskie szkoły gromadziły około połowy punktów, jakie zostały przyznane wszystkim szkołom uczestniczącym w rywalizacji na poziomie powiatu mińskiego.

W roku szkolnym **2012/2013** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych w powiecie mińskim uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 189 punktów (44% ogólnej ich liczby), z czego 385,5 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 3 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: liga lekkoatletyczna dziewcząt (łącznie 110 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 94 pkt), indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 84 pkt) oraz pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 83 pkt).

W roku szkolnym **2013/2014** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych w powiecie mińskim uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 519,5 punktu (54% ogólnej ich liczby), z czego 413,5 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: liga lekkoatletyczna dziewcząt (łącznie 124 pkt), pływanie sztafety dziewcząt (łącznie 101 pkt), liga lekkoatletyczna chłopców (łącznie 98 pkt), dwubój chłopców (łącznie 86 pkt), pływanie sztafety chłopców (łącznie 84 pkt) oraz indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 82 pkt).

⁷⁴ W nawiasach umieszczono skróty szkół, które są wykorzystywane w dalszych analizach (odpowiednio do sytuacji sprzed reformy szkolnej wprowadzanej w roku szkolnym 2017/2018).

W roku szkolnym **2014/2015** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych w powiecie mińskim uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 457 punkty (51% ogólnej ich liczby), z czego 473 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: dwubój chłopców (łącznie 118 pkt), dwubój dziewcząt (łącznie 106 pkt), indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (łącznie 102 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 90 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 86 pkt), piłka nożna chłopców (łącznie 85 pkt), pływanie sztafety dziewcząt (łącznie 84 pkt) oraz indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 82 pkt).

W roku szkolnym **2015/2016** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych w powiecie mińskim uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 260 punktów (44% ogólnej ich liczby), z czego 516 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: dwubój dziewcząt (łącznie 95 pkt), indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (łącznie 95 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 94 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 88 pkt) oraz indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 82 pkt).

W roku szkolnym **2016/2017** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych w powiecie mińskim uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 464 punkty (49% ogólnej ich liczby), z czego 532 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1 zajmując 1 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych powiatu mińskiego. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: liga lekkoatletyczna chłopców (łącznie 111 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 98 pkt) oraz pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 88 pkt).

Tabela 14. Klasyfikacja końcowa mińskich szkół gimnazjalnych w rozgrywkach powiatu mińskiego w latach szkolnych 2012/2013-2016/2017

		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
łączna liczba punktów zgromadzonych przez mińskie szkoły		1 189	1 519,5	1 457	1 260	1 464
G1	miejsce	3	1	1	1	1
	liczba punktów	281	413,5	473	516	532
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	14	15	32	32
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	36	15	15	32	38
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	6	x	16	19	32
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	5	8	10	23	46
	piłka ręczna dziewcząt	7	10	10	9	10
	piłka ręczna chłopców	8	7	12	12	12
	siatkówka dziewcząt	7	18,5	25	46	38
	siatkówka chłopców	2	3	6	6	9
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	15	32	23	21	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	20	17	21	20	16
	pływanie (sztafety) dziewcząt	9	44	21	25	20
	pływanie (sztafety) chłopców	10	10	10	20	10
	tenis stołowy dziewcząt	9	3	10	5	8
	tenis stołowy chłopców		4	1	1	4
	koszykówka dziewcząt	12	25	9	8	8
	koszykówka chłopców	9	9	12	12	12
	ringo	x	8	14	12	12
	unihokej dziewcząt	6	5	28	38	28
	unihokej chłopców	8	8	7	8	10
	dwubój dziewcząt	18	42	40	28	20
	dwubój chłopców	23	42	42	20	25
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	14	32	32	28	15
	liga lekkoatletyczna chłopców	32	14	14	15	32

	piłka nożna dziewcząt	10	25	10	12	40
	piłka nożna chłopców	1	18	70	64	40
G2	miejsce	2	2	2	3	3
	liczba punktów	317,5	411,5	355	259	345
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	15	32	14	10
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	14	14	32	14	14
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	10	15	19	4	10
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	7	7	16	8	8
	piłka ręczna dziewcząt	6	5	6	3	7
	piłka ręczna chłopców	10	18,5	5	4	8
	siatkówka dziewcząt	2	5	9	7	2
	siatkówka chłopców	9	25	3	5	7
	narciarstwo dziewcząt	x	17	x	x	x
	narciarstwo chłopców	x	14	x	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	23	8	15	20	28
	pływanie (indywidualnie) chłopców	17	20	18	25	32
	pływanie (sztafety) dziewcząt	25	10	10	10	25
	pływanie (sztafety) chłopców	20	42	23	25	28
	tenis stołowy dziewcząt	5	19,5	8	x	3
	tenis stołowy chłopców	15,5	15,5	8	6	10
	koszykówka dziewcząt	8	7	7	7	7
	koszykówka chłopców	10	8	8	4	8
	ringo	x	9	6	7	6
	unihokej dziewcząt	4	23	10	5	8
	unihokej chłopców	5	6	4	6	4
	dwubój dziewcząt	23	17	17	20	28
	dwubój chłopców	20	25	19	28	15
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	32	32	32	9	32
	liga lekkoatletyczna chłopców	14	14	14	14	32

	piłka nożna dziewcząt	1	12	28	10	9
	piłka nożna chłopców	23	8	6	4	4
G3	miejsce	1	3	3	2	2
	liczba punktów	385,5	404	314	281	464
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	15	14	14	32
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	32	21	14	32	14
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	7	10	5	8	20
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	21	38	9	10	21
	piłka ręczna dziewcząt	8	25	20	28	38
	piłka ręczna chłopców	28	20,5	28	23	19
	siatkówka dziewcząt	6	9	7	2	7
	siatkówka chłopców	10	12	10	9	8
	narciarstwo dziewcząt	20	1	x	x	18
	narciarstwo chłopców	16	19	x	x	21
	festiwal cheerleaders	17	x	x	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	14	14	20	14	16
	pływanie (indywidualnie) chłopców	19	16	8	14	14
	pływanie (sztafety) dziewcząt	x	x	9	x	10
	pływanie (sztafety) chłopców	9	9	9	10	21
	tenis stołowy dziewcząt	4	10	5	3	6
	tenis stołowy chłopców	8	1	1	2	6
	koszykówka dziewcząt	9	12	19	9	10
	koszykówka chłopców	28	10	9	10	25
	ringo	x	10	10	9	8
	unihokej dziewcząt	8	20,5	9	7	10
	unihokej chłopców	16,5	23	8	9	6
	dwubój dziewcząt	x	16	21	15	17
	dwubój chłopców	21	19	17	14	17
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	32	32	14	15	32

	liga lekkoatletyczna chłopców	20	38	34	18	32
	piłka nożna dziewcząt	8	2	5	5	28
	piłka nożna chłopców	10	1	9	1	8
G PMS	miejsce	5	4	4	6	8
	liczba punktów	163	253,5	253	139	91
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	36	14	9	3	1
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	1	32	5	4	1
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	8
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	x	x	x	x	9
	piłka ręczna dziewcząt	x	x	4	x	x
	siatkówka dziewcząt	4	12	8	9	5
	siatkówka chłopców	3	1	9	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	17	25	28	28	23
	pływanie (indywidualnie) chłopców	23	23	28	21	21
	pływanie (sztafety) dziewcząt	10	47	44	28	x
	pływanie (sztafety) chłopców	25	23	25	x	x
	koszykówka dziewcząt	10	10	x	x	x
	koszykówka chłopców	x	20,5	25	9	9
	dwubój dziewcząt	x	x	28	32	x
	dwubój chłopców	x	x	40	x	x
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	32	14	x	x	x
	liga lekkoatletyczna chłopców	x	32	x	x	14
	piłka nożna dziewcząt	1	x	x	x	x
	piłka nożna chłopców	1	x	x	5	x
G Sal.	miejsce	19	18	15	17	20
	liczba punktów	42	37	62	65	32
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	14	32	32	1
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	1	x	15	x	1
	siatkówka dziewcząt	1	x	x	x	x

	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	14	x	x	5	6
	pływanie (indywidualnie) chłopców	15	x	15	14	15
	tenis stołowy dziewcząt	x	x	x	x	7
	tenis stołowy chłopców	4	x	x	x	1
	unihokej dziewcząt	3	6	x	x	x
	unihokej chłopców	4	x	x	x	x
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	x	14	x	14	x
	liga lekkoatletyczna chłopców	x	x	x	x	1
	piłka nożna dziewcząt	x	2	x	x	x
	piłka nożna chłopców	x	1	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego w Mińsku Mazowieckim

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie powiatowym najlepsi zawodnicy ze gimnazjów w Mińsku Mazowieckim awansują do zawodów rozgrywanych na **poziomie regionalnym**. Organizatorem rozgrywek w Regionie Siedlce jest **Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Siedlcach**, a zawody rozgrywane są w następujących dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, piłka ręczna, siatkówka, narciarstwo, festiwal cheerleaders, pływanie (indywidualnie), pływanie (sztafety), tenis stołowy, koszykówka, unihokej, dwubój nowoczesny, liga lekkoatletyczna oraz piłka nożna.

W roku szkolnym **2012/2013** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce uczestniczyło 137 gimnazjów. Uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 873 punkty, z czego 298,5 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 3 zajmując 7 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: liga lekkoatletyczna dziewcząt (łącznie 110 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 94 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 83 pkt), indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 82 pkt) oraz indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (łącznie 78 pkt).

W roku szkolnym **2013/2014** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce uczestniczyły 134 gimnazja. Uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 179 punktów, z czego 318 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 3 zajmując 6 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce, 313,5 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 2 i zajęli 7 miejsce w klasyfikacji końcowej, zaś 303 pkt. uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1, którzy zajęli 8 miejsce w klasyfikacji końcowej. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: liga lekkoatletyczna chłopców (łącznie 98 pkt), pływanie sztafety dziewcząt (91 pkt), dwubój chłopców (łącznie 86 pkt), indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 82 pkt), liga lekkoatletyczna dziewcząt (łącznie 80 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 76 pkt), indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (łącznie 72 pkt) oraz pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 71 pkt).

W roku szkolnym **2014/2015** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce uczestniczyły 134 gimnazja. Uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 075,5 punktów, z czego 363 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1 zajmując 4 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: dwubój chłopców (łącznie 118 pkt), indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (łącznie 93 pkt), dwubój dziewcząt (łącznie 86 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 86 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 82 pkt) oraz liga lekkoatletyczna dziewcząt (łącznie 78 pkt).

W roku szkolnym **2015/2016** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce uczestniczyły 134 gimnazja. Uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 947 punktów, z czego 431 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1 zajmując 2 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: dwubój dziewcząt (łącznie 95 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 94 pkt), indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (łącznie 92 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 83 pkt), indywidualne biegi przełajowe chłopców (łącznie 78 pkt), liga lekkoatletyczna dziewcząt (łącznie 78 pkt) oraz piłka nożna chłopców (70 pkt).

W roku szkolnym **2016/2017** we współzawodnictwie sportowym szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce uczestniczyło 138 gimnazjów. Uczniowie gimnazjów z Mińska Mazowieckiego zgromadzili łącznie 1 143 punkty, z czego 437 pkt uzyskali uczniowie Gimnazjum Nr 1 zajmując 3 miejsce w klasyfikacji końcowej szkół gimnazjalnych Regionu Siedlce. Najwięcej punktów uczniowie mińskich gimnazjów zdobyli w następujących dyscyplinach sportowych: liga lekkoatletyczna chłopców (łącznie 110 pkt), pływanie indywidualne chłopców (łącznie 97 pkt), pływanie indywidualne dziewcząt (łącznie 82 pkt) oraz liga lekkoatletyczna dziewcząt (łącznie 79 pkt).

Tabela 15. Klasyfikacja końcowa mińskich szkół gimnazjalnych w rozgrywkach IMS Regionu Siedlce w latach szkolnych 2012/2013-2016/2017

		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Liczba szkół w klasyfikacji		137	134	134	134	138
Łączna liczba punktów zgromadzonych przez mińskie szkoły		873	1 179	1 075,5	947	1 143
G1	miejsce	14	8	4	2	3
	liczba punktów	172	303	363	431	437
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	14	15	32	32
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	36	15	16	32	38
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	x	16	19	32
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	x	x	x	23	46
	siatkówka dziewcząt	x	18,5	25	46	38
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	15	32	23	21	15
	pływanie (indywidualnie) chłopców	20	17	21	20	16
	pływanie (sztafety) dziewcząt	x	44	21	25	20
	pływanie (sztafety) chłopców	x	x	x	20	x
	koszykówka dziewcząt	x	25	x	x	x
	unihokej dziewcząt	x	x	28	38	28
	dwubój dziewcząt	18	42	40	28	20
	dwubój chłopców	23	42	42	20	25
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	14	15	32	28	15
	liga lekkoatletyczna chłopców	32	14	14	15	32
	piłka nożna dziewcząt	x	25	x	x	40
	piłka nożna chłopców	x	18	70	64	40
G2	miejsce	8	7	11	16	12
	liczba punktów	240,5	313,5	248	160	234
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	15	32	14	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	14	14	32	14	14
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	15	19	x	x

	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	x	x	16	x	x
	piłka ręczna chłopców	x	18,5	x	x	x
	siatkówka chłopców	x	25	x	x	x
	narciarstwo dziewcząt	x	17	x	x	x
	narciarstwo chłopców	x	14	x	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	23	x	15	20	28
	pływanie (indywidualnie) chłopców	17	20	18	25	32
	pływanie (sztafety) dziewcząt	25	x	x	x	25
	pływanie (sztafety) chłopców	20	42	23	25	28
	tenis stołowy dziewcząt	x	19,5	x	x	x
	tenis stołowy chłopców	15,5	15,5	x	x	x
	unihokej dziewcząt	x	23	x	x	x
	dwubój dziewcząt	23	17	x	20	28
	dwubój chłopców	20	25	19	28	15
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	32	19	32	x	32
	liga lekkoatletyczna chłopców	14	14	14	14	32
	piłka nożna dziewcząt	x	x	28	x	x
	piłka nożna chłopców	23	x	x	x	x
G3	miejsce	7	6	17	12	5
	liczba punktów	298,5	318	187,5	187	385
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	14	15	14	14	32
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	32	21	x	32	14
	sztafetowe biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	20
	sztafetowe biegi przełajowe chłopców	21	38	x	x	21
	piłka ręczna dziewcząt	x	25	20,5	28	38
	piłka ręczna chłopców	28	20,5	28	23	19
	narciarstwo dziewcząt	20	1	x	x	18
	narciarstwo chłopców	16	19	x	x	21
	festiwal cheerleaders	17	x	x	x	x

	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	14	14	20	14	16
	pływanie (indywidualnie) chłopców	19	16	x	14	14
	pływanie (sztafety) chłopców	x	x	x	x	21
	koszykówka dziewcząt	x	x	19	x	x
	koszykówka chłopców	28	x	x	x	25
	unihokey dziewcząt	x	20,5	x	x	x
	unihokey chłopców	16,5	23	x	x	x
	dwubój dziewcząt	x	16	21	15	17
	dwubój chłopców	21	19	17	14	17
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	32	32	14	15	32
	liga lekkoatletyczna chłopców	20	38	34	18	32
	piłka nożna dziewcząt	x	x	x	x	28
GPow. Mińsk Maz.	miejsce	17	12	14	27	44
	liczba punktów	133	216,5	215	109	58
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	36	14	x	x	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	32	x	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	17	25	28	28	23
	pływanie (indywidualnie) chłopców	23	23	28	21	21
	pływanie (sztafety) dziewcząt	x	47	44	28	x
	pływanie (sztafety) chłopców	25	23	25	x	x
	koszykówka chłopców	x	20,5	25	x	x
	dwubój dziewcząt	x	x	25	32	x
	dwubój chłopców	x	x	40	x	x
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	32	x	x	x	x
	liga lekkoatletyczna chłopców	x	32	x	x	14
G. Kat. Mińsk Maz.	miejsce	x	x	x	x	85

	liczba punktów	x	x	x	x	15
	pływanie (sztafety) chłopców	x	x	x	x	15
G Sal.	miejsce	73	81	66	42	94
	liczba punktów	29	28	62	60	14
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	14	32	32	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	x	15	x	x
	pływanie (indywidualnie) dziewcząt	14	x	x	x	x
	pływanie (indywidualnie) chłopców	15	x	15	14	14
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	x	14	x	14	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Szkolnego Związku Sportowego w Siedlcach, www.pszssiedlce.pl

Po zakończeniu rywalizacji na poziomie powiatowym i rejonowym najlepsze drużyny z gimnazjów w Mińsku Mazowieckim uczestniczyły w rywalizacji na poziomie **wojewódzkim** w ramach Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej. Organizatorem Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej jest **Szkolny Związek Sportowy Warszawy i Województwa Mazowieckiego**.

W roku szkolnym **2012/2013** w XV Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyło 347 gimnazjów z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 11 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafetowe biegi przełajowe, liga lekkoatletyczna, koszykówka, piłka ręczna, tenis stołowy, siatkówka, dwubój nowoczesny, unihokej, pływanie mini piłka nożna. Uczniowie z gimnazjów w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (G PMS – 0,5 pkt); indywidualne biegi przełajowe chłopców (G1 – 0,5 pkt; G2 – 0,5 pkt; G3 – 0,5 pkt); liga lekkoatletyczna dziewcząt (G2 – 0,5 pkt; G3 – 0,5 pkt; G Mińsk Mazowiecki – 0,5 pkt) oraz liga lekkoatletyczna chłopców (G1 – 0,5 pkt).

W roku szkolnym **2013/2014** w XVI Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyło 287 gimnazjów z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 11 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafety, tenis, piłka nożna, koszykówka, siatkówka, piłka ręczna, unihokej, dwubój nowoczesny, pływanie oraz liga lekkoatletyczna. Uczniowie z gimnazjów w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe chłopców (G Pow. Mińsk Maz. – 0,5 pkt); sztafety chłopców (G3 – 1 pkt); *pływanie dziewcząt* (G1 – 7 pkt; Gim Pow. Mińsk Maz. – 8 pkt); *pływanie chłopców* (G2 – 6 pkt); *dwubój nowoczesny dziewcząt* (G1 – 5 pkt); *dwubój nowoczesny chłopców* (G1 – 6 pkt); liga lekkoatletyczna dziewcząt (G3 – 0,5 pkt; G PMS Mińsk Maz. – 0,5 pkt) oraz liga lekkoatletyczna chłopców (G1 – 0,5 pkt; G3 – 1 pkt).

W roku szkolnym **2014/2015** w XVII Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyło 307 gimnazjów z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 11 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafety, tenis, piłka nożna, koszykówka, siatkówka, piłka ręczna, unihokej, dwubój nowoczesny, pływanie oraz liga lekkoatletyczna. Uczniowie z gimnazjów w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (G2 – 0,5 pkt; G Sal. Mińsk Maz. – 0,5 pkt); indywidualne biegi przełajowe chłopców (G2 – 0,5 pkt); *piłka nożna chłopców* (G1 – 15 pkt); dwubój nowoczesny dziewcząt (G1 – 4 pkt); *dwubój nowoczesny chłopców* (G1 – 6 pkt; PMS Mińsk Maz. – 4 pkt); *pływanie dziewcząt* (PMS Mińsk Maz. – 7 pkt); liga lekkoatletyczna dziewcząt (G1 – 0,5 pkt; G2 – 0,5 pkt) oraz liga lekkoatletyczna chłopców (G3 – 0,5 pkt).

W roku szkolnym **2015/2016** w XVIII Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyło 247 gimnazjów z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 8 dyscyplinach sportowych: indywidualne biegi przełajowe, sztafety, tenis, piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, koszykówka oraz unihokej. Uczniowie z gimnazjów w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (G1 – 0,5 pkt; G Sal. Mińsk Maz. – 0,5 pkt); indywidualne biegi przełajowe chłopców (G1 – 0,5 pkt; G3 – 0,5 pkt); *piłka nożna chłopców* (G1 – 15 pkt); *piłka siatkowa dziewcząt* (G1 – 9 pkt) oraz *unihokej dziewcząt* (G1 – 7 pkt).

W roku szkolnym **2016/2017** w XIX Mazowieckich Igrzyskach Młodzieży Szkolnej uczestniczyły 322 gimnazja z terenu województwa mazowieckiego, rywalizujących w 10 dyscyplinach sportowych:

indywidualne biegi przełajowe, sztafety, tenis, piłka nożna, piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, liga lekkoatletyczna, pływanie oraz unihokej. Uczniowie z gimnazjów w Mińsku Mazowieckim uczestniczyli i punktowali w rywalizacji w następujących dyscyplinach: indywidualne biegi przełajowe dziewcząt (G1 – 0,5 pkt; G3 – 0,5 pkt); *indywidualne biegi przełajowe chłopców* (G1 – 6 pkt); sztafety dziewcząt (G1 – 0,5 pkt); *sztafety chłopców* (G1 – 6 pkt); *piłka nożna dziewcząt* (G1 – 7 pkt); piłka nożna chłopców (G1 – 7 pkt); *piłka ręczna dziewcząt* (G3 – 5 pkt); *piłka siatkowa dziewcząt* (G1 – 6 pkt); liga lekkoatletyczna dziewcząt (G2 – 0,5 pkt; G3 – 0,5 pkt) oraz liga lekkoatletyczna chłopców (G1 – 0,5 pkt; G2 – 0,5 pkt; G3 – 0,5 pkt).

Klasyfikacja końcowa w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej organizowanych przez Szkolny Związek Sportowy Warszawy i Województwa Mazowieckiego pozwala stwierdzić, że najlepszą pozycję mińskie szkoły gimnazjalne uzyskały w roku szkolnym 2016/2017. Uczniowie startujący w zawodach IMS na poziomie wojewódzkim uzyskali wówczas łącznie 41 punktów, tj. najwięcej w analizowanym okresie. Spośród mińskich gimnazjów największy sukces odniosło Gimnazjum Nr 1 w roku szkolnym 2015/2016, które zgromadziło łącznie 32 punkty i zajęło 6 miejsce wśród wszystkich szkół gimnazjalnych z województwa mazowieckiego uczestniczących w rywalizacji sportowej w tym roku. W roku szkolnym 2016/2017 Gimnazjum Nr 1 uzyskało 33,5 pkt, jednak pozwoliło to szkole zająć dopiero 9 miejsce w klasyfikacji końcowej. Warto podkreślić, że każdego roku w rywalizacji na poziomie wojewódzkim uczestniczyli uczniowie Gimnazjum Nr 1 (którzy od roku szkolnego 2012/2013 systematycznie rokrocznie uzyskują coraz więcej punktów) i Gimnazjum Nr 3, zaś oprócz roku szkolnego 2015/2016 we wszystkich zawodach wojewódzkich startowali także uczniowie Gimnazjum nr 2.

Tabela 16. Klasyfikacja końcowa mińskich szkół gimnazjalnych w rozgrywkach IMS województwa mazowieckiego w latach szkolnych 2012/2013-2016/2017

		2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Liczba szkół w klasyfikacji		347	287	307	247	322
Liczba miejsc		215	195	194	122	215
Łączna liczba punktów zgromadzonych przez mińskie szkoły		4	36	39	33	41
G1	miejsce	162	28	13	6	9
	liczba punktów	1	18,5	25,5	32	33,5
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	0,5	0,5
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	0,5	x	x	0,5	6
	sztafety dziewcząt	x	x	x	x	0,5
	sztafety chłopców	x	x	x	x	6
	pływanie (indywidualne) dziewcząt	x	7	x	x	x
	piłka siatkowa dziewcząt	x	x	x	x	6
	unihokej dziewcząt	x	x	x	7	x
	dwubój dziewcząt	x	5	4	9	x
	dwubój chłopców	x	6	6	x	x
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	x	x	0,5	x	x
	liga lekkoatletyczna chłopców	0,5	0,5	x	x	0,5
	piłka nożna dziewcząt	x	x	x	x	7
	piłka nożna chłopców	x	x	15	15	7
G2	miejsce	162	92	126	x	155
	liczba punktów	1	6	1,5	x	1
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	0,5	x	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	0,5	x	0,5	x	x
	pływanie (indywidualnie) chłopców	x	6	x	x	x
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	0,5	x	0,5	x	0,5
	liga lekkoatletyczna chłopców	x	x	x	x	0,5
G3	miejsce	162	116	194	122	87

	liczba punktów	1	2,5	0,5	0,5	6,5
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	x	x	0,5
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	0,5	x	x	0,5	x
	sztafety chłopców	x	1	x	x	5
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	0,5	0,5	x	x	0,5
	liga lekkoatletyczna chłopców	x	1	0,5	x	0,5
G Mińsk Maz.	miejsce	215	x	x	x	x
	liczba punktów	0,5	x	x	x	x
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	0,5	x	x	x	x
G PMS	miejsce	215	195	61	x	x
	liczba punktów	0,5	0,5	11	x	x
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	0,5	x	x	x	x
	pływanie dziewcząt	x	x	7	x	x
	dwubój chłopców	x	x	4	x	x
	liga lekkoatletyczna dziewcząt	x	0,5	x	x	x
G Pow. Mińsk Maz.	miejsce	x	65	x	x	x
	liczba punktów	x	8,5	x	x	x
	indywidualne biegi przełajowe chłopców	x	0,5	x	x	x
	pływanie (indywidualne) dziewcząt	x	8,0	x	x	x
G Sal.	miejsce	x	x	194	122	x
	liczba punktów	x	x	0,5	0,5	x
	indywidualne biegi przełajowe dziewcząt	x	x	0,5	0,5	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Szkolnego Związku Sportowego Warszawy i Województwa Mazowieckiego, www.szs-wwm.pl

Szkolnictwo sportowe w Mińsku Mazowieckim

Zasady prowadzenia szkolnictwa sportowego dla dzieci i młodzieży reguluje obowiązujące od 1 września 2017 roku *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego* (Dz.U. z dn. 29 marca 2017 r. poz. 671). Rozporządzenie określa:

- 1) warunki tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów i szkół sportowych oraz oddziałów i szkół mistrzostwa sportowego,
- 2) warunki realizacji w oddziałach i szkołach sportowych oraz oddziałach i szkołach mistrzostwa sportowego zajęć sportowych obejmujących szkolenie sportowe w oparciu o programy szkolenia opracowane przez polskie związki sportowe.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. Rozporządzeniu kształcenie sportowe może być realizowane w formie oddziałów sportowych i oddziałów mistrzostwa sportowego w szkołach podstawowych i szkołach ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży oraz szkół sportowych i szkół mistrzostwa sportowego podstawowych i ponadpodstawowych dla dzieci i młodzieży. Tym samym kształcenie sportowe realizowane jest na dwóch etapach: ukierunkowanym (mającym na celu ujawnienie predyspozycji i uzdolnień kwalifikujących uczniów do szkolenia w określonym sporcie) oraz specjalistycznym.

Należy dodać, iż w latach poprzednich zasady organizacji szkolnictwa sportowego dla dzieci i młodzieży określało *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 października 2012 roku w sprawie warunków tworzenia, organizacji oraz działania oddziałów sportowych, szkół sportowych oraz szkół mistrzostwa sportowego* (Dz.U. z 2012 poz. 1129). Zapisy Rozporządzenia były dostosowane do obowiązującego wówczas trzyetapowego systemu edukacji dzieci i młodzieży (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła ponadgimnazjalna). Nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej uwzględniła zmiany systemu kształcenia wprowadzone od roku szkolnego 2017/2018.

Na terenie miasta Mińsk Mazowiecki prowadzone jest **kształcenie sportowe** dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych. Różnymi formami kształcenia sportowego objęto łącznie 792 dzieci w mińskich szkołach podstawowych, z czego najwięcej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 (240 uczniów, tj. 30,3% ogółu uczestniczących w kształceniu sportowym) i Szkole Podstawowej Nr 1 (234 uczniów, tj. 29,5% ogółu). W Szkole Podstawowej Nr 4 kształcenie sportowe objęto 176 dzieci, w Szkole Podstawowej Nr 6 – 72 dzieci, w Szkole Podstawowej Nr 5 – 54 dzieci, zaś w Szkole Podstawowej Nr 3 – 16 dzieci.

W ramach kształcenia sportowego realizowane są zajęcia z różnych dyscyplin sportowych, choć dominują wśród nich sporty zespołowe: piłka siatkowa i piłka nożna. Wśród pozostałych dyscyplin znajdują się: piłka ręczna, piłka koszykowa, gimnastyka sportowa, cheerleaders, zajęcia ogólnorozwojowe, pływanie, zajęcia ogólnorozwojowe z piłką nożną, taniec, unihokey czy gry i zabawy ruchowe.

W poniższej tabeli przedstawiono dokładną charakterystykę kształcenia sportowego dla dzieci i młodzieży realizowanego w szkołach podstawowych w Mińsku Mazowieckim:

Tabela 17. Liczba uczniów objętych kształceniem sportowym w szkołach w Mińsku Mazowieckim

Szkoła	Liczba osób	Charakterystyka	
Szkoła Podstawowa Nr 1	234	Ministerialny SKS – 60 osób w tym:	
		30 osób: piłka siatkowa	
		Klasy sportowe – 89 osób, w tym:	
		40 osób: piłka siatkowa 49 osób: piłka nożna	
		SKS – 40 osób: dyscypliny zespołowe	
Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1	240	Akademia siatkówki – 20 osób	
		Zajęcia piłkarskie – 25 osób	
		Program Szkolny Klub Sportowy:	
		- kl. IV-VI – 18 osób: piłka siatkowa, ręczna, koszykówka - kl. V a, d – 22 osób: piłka nożna, koszykówka, piłka ręczna	
		Cheerladers (kl. IV-VI) – 22 osób	
		Gimnastyka sportowa:	
		- kl. I-VI – 20 osób - kl. I-III – 24 osób	
		Piłka siatkowa (kl. Vc, Vd) – 9 osób	
		Piłka ręczna, koszykówka, piłka siatkowa /cht/ (kl. VI b, c, d) – 16 osób	
		Piłka siatkowa /dz/ (VI a, b, c, d) – 16 osób	
		Zajęcia ogólnorozwojowe:	
Szkoła Podstawowa Nr 3	16	- kl. VI a, b, c, d, VII b – 15 osób - kl. III b, III f, II a – 10 osób - kl. VI d – 13 osób	
		Zajęcia ogólnorozwojowe z piłką nożną:	
		- kl. III a, b – 13 osób - kl. V c – 12 osób	
Szkoła Podstawowa Nr 4	176	Piłka nożna (kl. III) – 30 osób	
		I semestr taniec	
		I semestr piłka siatkowa	
		- 16 osób (1 godz. tyg.)	
		SP	GIM
		Pływanie /dz/ i /cht/ (kl. V) – 30 osób	Gry zespołowe /dz/ (kl. II-III) – 26 osób
		Gry zespołowe/dz/ (kl. IV-VI) – 20 osób	Piłka ręczna /cht/ (kl. II-III) – 20 osób
Szkoła Podstawowa Nr 5	54	Gry zespołowe /cht/ (kl. IV-VI) – 36 osób	Unihokej /cht/ (kl. II-III) – 16 osób
		Gimnastyka /dz/ (kl. IV-VI) – 12 osób	
		Siatkówka /cht/ (kl. V) – 16 osób	
Szkoła Podstawowa Nr 6	72	Projekt Ministerstwa Sportu:	
		- gry i zabawy ruchowe dla dziewcząt (kl. IV) – 18 uczniów (2 godziny) - piłka koszykowa (kl. VI-VII) – 21 uczniów (2 godziny)	
Szkoła Podstawowa Nr 6	72	SKS – 15 osób: piłka siatkowa (kl. IV-VII)	
		Piłka siatkowa:	
		- kl. IV – 10 osób - kl. V – 12 osób - kl. VI – 12 osób	

		Piłka nożna: • kl. IV – 12 osób • kl. V – 10 osób • kl. VI – 16 osób
ŁĄCZNIE	792	

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki

Gimnazjum Miejskie nr 1 im. Gen. Władysława Andersa w Mińsku Mazowieckim⁷⁵, we współpracy z MKS „Olimp”, od 2012 roku realizuje projekt **Siatkarskich Ośrodków Szkolnych**. Siatkarskie Ośrodki Szkolne (SOS) to ogólnopolski projekt szkoleniowy finansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, skierowany do dzieci i młodzieży. Jego głównym celem jest upowszechnianie sportu, a w szczególności siatkówki. Opiera się na idei współpracy szkoły, lokalnego samorządu i związku sportowego⁷⁶.

Natomiast 6 lutego 2015 roku w sali konferencyjnej Urzędu Miasta podpisano Akt Inaugurujący powstanie *Akademii Siatkówki S.O.S.* przy Gimnazjum Miejskim nr 1. Zadaniem GM1 jako szkoły założycielskiej jest stworzenie programu rozwoju Akademii poprzez realizowanie systemu rozgrywek dla danego poziomu wiekowego oraz wsparcia szkoleniowego dla uczniów i nauczycieli. Do Akademii Siatkówki zaproszono mińskie szkoły:

- Szkołę Podstawową nr 1 im. M. Kopernika,
- Szkołę Podstawową nr 2 im. Dąbrówki,
- Szkołę Podstawową nr 5 im. J. Wybickiego
- Szkołę Podstawową nr 6 im. H. Sienkiewicza.

Szkoły uczestniczące w programie mogą korzystać ze wsparcia sprzętowego, organizacyjnego i promocyjnego organizowanego lokalnie lub centralnie⁷⁷.

3.3.2 Wyniki w zawodach na poziomie juniora włącznie (młodzieżowym) organizowanych przez związki sportowe⁷⁸

Mińskie kluby sportowe każdego roku uczestniczą w rozgrywkach w ramach **współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży**. Obejmują one rywalizację w czterech kategoriach wiekowych:

- młodzika,
- juniora młodszego,
- juniora,

⁷⁵ Klasy gimnazjalne Gimnazjum Miejskiego nr 1 im. Gen. Władysława Andersa od roku szkolnego 2017/2018 zostały włączone do Szkoły Podstawowej nr 1 im. Mikołaja Kopernika

⁷⁶ Za: https://www.mlodziejowasiatkowka.pl/o-nas/czym-sa-siatkarskie-osrodki-szkolne_382.html (22.03.2018)

⁷⁷ Za: <http://gm1minskmazowiecki.szkolnastrona.pl/p,196,sos-akademia-siatkowki> (22.03.2018)

⁷⁸ Informacje w podrozdziale za: Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2013, Polska Federacja Sportu Młodzieżowego (<http://www.sportmlodziejowy.pl/wspolzawodnictwo/wspol.htm>); Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2014-2017, Zespół Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu w Warszawie (<http://www.sport-mlodziejowy.pl/index.php/2014-06-19-07-22-42>).

- młodzieżowca.

Rozgrywki są organizowane przez związki sportowe właściwe dla danej dyscypliny sportowej na podstawie opracowanych regulaminów dla każdej dyscypliny sportowej. Zbiorcze publikacje z wynikami podsumowującymi roczne współzawodnictwo dzieci i młodzieży od 2014 roku przygotowuje Zespół Sportu Młodzieżowego Instytutu Sportu w Warszawie. Do 2013 roku włącznie zadania te realizowała Polska Federacja Sportu Młodzieżowego.

Na podstawie danych zamieszczonych w opracowaniu *Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w 2017 roku* można stwierdzić, że miasto Mińsk Mazowiecki uplasowało się na 158 miejscu na 919 gmin sklasyfikowanych w skali kraju. Mińskie kluby zgromadziły łącznie 166,00 pkt. rankingowych, tj. mniej niż w latach 2015-2016, ale więcej niż w latach 2012-2014. W analizowanym okresie w ramach współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego Mińsk Mazowiecki najwyższą pozycję – miejsce 91 na 887 gmin w kraju – zajął w 2016 roku, gdy mińskie kluby sportowe zgromadziły 286 pkt. rankingowych.

W 2017 roku mińskie kluby najczęściej punktowały w kategorii wiekowej młodzieżowca (90,00 pkt.), w 2016 roku najwięcej punktów zgromadziły w kategorii juniora (139 pkt.), a w latach poprzednich – w kategorii juniora młodszego (odpowiednio: 97 pkt., 87 pkt., 100 pkt., 47 pkt.). Przez cały analizowany okres zdobywcą największej liczby punktów dla Mińska Mazowieckiego w ramach współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży był Miński Klub Sportowy „TAEKWON-DO”.

Tabela 18. Wyniki rocznego współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w latach 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
liczba sklasyfikowanych gmin w kraju	884	889	876	867	887	919
miejsce Mińska Mazowieckiego w kraju	232	173	182	137	91	158
punktacja łączna Mińska Mazowieckiego	108,83	153,33	145,42	186,00	286,00	166,00
punktacja w kategoriach wiekowych						
młodzieżowiec	x	x	x	x	x	90,00
junior	24,00	28,00	27,00	41,00	139,00	35,00
junior młodszy	47,00	100,00	87,00	97,00	68,00	x
młodzik	37,83	25,50	31,42	48,00	79,00	41,00
punktacja klubów						
MKS Taekwon-do Mińsk Mazowiecki	63,83	116,50	106,42	136,00	211,00	135,00
UKS Judo Kontra Mińsk Maz.	10,00	10,00	15,00	19,00	9,00	16,00
MTSz. Mińsk Mazowiecki	10,00	14,00	15,00	14,00	22,00	13,00
KS Barakuda Mińsk Maz.	x	x	x	x	2,00	1,00
Mińsko-Mazowiecki KK Kyokushin	x	x	x	2,00	x	1,00
KS V-MAX Mińsk Mazowiecki	x	x	x	10,00	8,00	0,00
GKS Diagram Mińsk Mazowiecki	x	x	x	x	6,00	x
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	23,00	13,00	2,00	5,00	6,00	x
UKS Probasket Mińsk Maz.	x	x	x	x	22,00	x
MOSiR Mińsk Mazowiecki	x	x	7,00	x	x	x
PUKS Mewa Mińsk Mazowiecki	2,00	x	x	x	x	x

Źródło: Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2017

Najwyżej plasującym się w klasyfikacji ogólnopolskiej klubem sportowym ze Mińska Mazowieckiego jest Miński Klub Sportowy „TAEKWON-DO”. Najwyższą lokatę, 104 miejsce, MKST Mińsk Mazowiecki uzyskał w 2016 roku i był to dotychczas najlepszy wynik, zarówno tego klubu, jak i wszystkich innych miejskich organizacji sportowych. Pozostałe mińskie kluby sportowe, uczestniczące we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży, uzyskiwały znacznie mniej punktów rankingowych, przez co zajmowały w klasyfikacji ogólnopolskiej dalsze miejsca: w drugim, trzecim i czwartym tysiącu wśród wszystkich klubów.

Tabela 19. Miejsce klubów sportowych z Mińska Mazowieckiego w klasyfikacji ogólnopolskiej rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży w latach 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Miejsce klubu w klasyfikacji ogólnopolskiej						
MKS Taekwon-do Mińsk Mazowiecki	591	285	327	227	104	228
UKS Judo Kontra Mińsk Maz.	1991	2095	1692	1541	2240	1779
MTSz. Mińsk Mazowiecki	1991	1792	1692	1799	1445	1979
KS Barakuda Mińsk Maz.	x	x	x	x	3093	3467
Mińsko-Mazowiecki KK Kyokushin	x	x	x	3014	x	3467
KS V-MAX Mińsk Mazowiecki	x	x	x	2090	2353	3638
GKS Diagram Mińsk Mazowiecki	x	x	x	x	2548	x
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	1306	1854	3005	2608	2548	x
UKS Probasket Mińsk Maz.	x	x	x	x	1445	x
MOSiR Mińsk Mazowiecki	x	x	2344	x	x	x
PUKS Mewa Mińsk Mazowiecki	2952	x	x	x	x	x
Liczba sklasyfikowanych klubów sportowych w kraju	3315	3329	3371	3372	3474	3686

Źródło: Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2017

W ramach współzawodnictwa dzieci i młodzieży kluby sportowe z Mińska Mazowieckiego na przestrzeni lat 2012-2017 były klasyfikowane w następujących dyscyplinach sportowych: judo kobiet i mężczyzn, karate kyokushin, kolarstwo, koszykówka mężczyzn, piłka nożna mężczyzn, pływanie, szachy, taekwondo ITF, triathlon i warcaby.

We wskazanych dyscyplinach sportowych kluby z Mińska Mazowieckiego zajmowały w poszczególnych latach różne miejsca. Na tle wszystkich klubów na szczególną uwagę zasługuje Miński Klub Sportowy „TAEKWON-DO”, który w 2017 roku zajął 6 miejsce wśród sklasyfikowanych w kraju klubów taekwondo ITF. Dość wysoko w klasyfikacjach klubów w swoich dyscyplinach sportowych uplasowały się ponadto UKS Judo „Kontra” Mińsk Mazowiecki (40 miejsce wśród klubów judo kobiet) czy Mińskie Towarzystwo Szachowe (52 miejsce wśród klubów szachowych). Pozostałe kluby zajmowały dalsze pozycje w klasyfikacjach według dyscyplin sportowych.

Tabela 20. Miejsce klubów sportowych z Mińska Mazowieckiego w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży według dyscyplin sportowych w latach 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Judo (k)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (61/121)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (71/124)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (54/122)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (39/134)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (61/131)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (40/133)
Judo (m)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (135/138)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (89/133)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (77/136)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (67/148)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (114/137)	UKS Judo Kontra Mińsk Maz. (115/153)
Karate kyokushin	x	x	x	Mińsko-Mazowiecki KK Kyokushin (58/81)	x	Mińsko-Mazowiecki KK Kyokushin (63/71)
Kolarstwo	x	x	x	KS V-MAX Mińsk Mazowiecki (74/134)	KS V-MAX Mińsk Mazowiecki (87/134)	KS V-MAX Mińsk Mazowiecki (140/144)
Koszykówka (m)	x	x	x	x	UKS Probasket Mińsk Mazowiecki (41/94)	x
Piłka nożna (m)	PUKS Mewa Mińsk Mazowiecki (186/222)	x	MOSiR Mińsk Mazowiecki (107/162)	x	x	x
Pływanie	x	x	x	x	x	KS Barakuda Mińsk Maz. (149/154)
Szachy	MTSz. Mińsk Mazowiecki (64/142)	MTSz. Mińsk Mazowiecki (48/150)	MTSz. Mińsk Mazowiecki (46/152)	MTSz. Mińsk Mazowiecki (46/151)	MTSz. Mińsk Mazowiecki (36/147)	MTSz. Mińsk Mazowiecki (52/154)
Taekwondo ITF	MKS Taekwon-do Mińsk Mazowiecki (16/50)	MKS Taekwon-do Mińsk Mazowiecki (6/52)	MKS Taekwon-do Mińsk Mazowiecki (7/56)	MKS Taekwon-do Mińsk Mazowiecki (5/55)	MKST Mińsk Mazowiecki (3/60)	MKST Mińsk Mazowiecki (6/61)

Triathlon	x	x	x	x	KS Barakuda Mińsk Maz. (35/40)	x
Warcaby	MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki (1/14)	MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki (4/15)	MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki (15/17)	MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki (11/17)	GKS Diagram Mińsk Mazowiecki (9/20) MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki (10/20)	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Wyniki współzawodnictwa Systemu Sportu Młodzieżowego w latach 2012-2017

Wśród mińskich zawodników osiągających największe sukcesy sportowe w kategoriach młodzika, juniora młodszego, juniora i młodzieżowca wyróżniają się zawodnicy uprawiający dyscypliny związane ze sportami walki: przede wszystkim judo (UKS Judo KONTRA) i taekwondo (Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO), ale także grapplingu, MMA czy kick-boxingu (Klub Walki Grappler, Wallhala Fight Club, Akademia Sztuk Walki). Wśród laureatów zawodów na szczeblu krajowym znajdowali się także przedstawiciele kolarstwa, piłki nożnej, piłki siatkowej, warcabów, tenisa stołowego czy szachów.

W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze sukcesy mińskich zawodników w rywalizacji dzieci i młodzieży, z zachowaniem podziału na dyscypliny sportowe:

Tabela 21. Wybrane sukcesy mińskich zawodników w ramach rywalizacji dzieci i młodzieży w latach 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Judo	Puchar Polski Juniorek Młodszych i Juniorów Młodszych (Piła) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Paulina Przyczyna), 5 miejsce (Katarzyna Przyczyna), 5 miejsce klubu w punktacji drużynowej 10 Wielkopolski Międzynarodowy Turniej Judo Dzieci, Młodzików, Juniorów Młodszych (Suchy Las) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Katarzyna Przyczyna), 1 miejsce (Franciszek Zieliński), 1 miejsce (Jakub Kretowicz), 3 miejsce (Paulina Przyczyna) Puchar Europy Juniorek Młodszych w Judo (Kijów) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: Paulina Przyczyna Puchar Polski Juniorek Młodszych (Suchy Las) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Katarzyna Przyczyna), 3 miejsce (Paulina Przyczyna) Puchar Europy Juniorek Młodszych w Judo (Bielsko-Biała) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: Paulina Przyczyna Otwarty Puchar Polski Juniorek/Juniorów (Łódź) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Paulina Przyczyna), 3 miejsce (Tomasz Sternicki)	Puchar Polski Juniorek Młodszych i Juniorów (Piła) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Paulina Przyczyna) Mistrzostwa Polski Młodzików i Młodziczek (Luboń) – udział mińszczanina, reprezentującego klub UKJ „AON Warszawa”: 1 miejsce w kat. punktowej i medalowej w kategorii judo aon (Maciej Rombel) Międzynarodowe Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w Judo (Lublin) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. młodziczek (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 57 kg (Katarzyna Przyczyna), 1 miejsce w kat. 52 kg (Dominika Adamczyk), 3 miejsce (Jakub Kretowicz), 3 miejsce w kat. dzieci 57 kg (Wiktoria Zalewska) Międzynarodowy Turniej Judo im. Antoniego Laszuka (Łapy k/Białegostoku) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. młodzików 55 kg (Jakub Kretowicz) Otwarty Puchar Polski Juniorek/Juniorów (Łódź) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Paulina Przyczyna), 3 miejsce (Robert Rybczyński) Otwarty Puchar Polski Juniorek/Juniorów (Opole) – udział	Międzynarodowe Mistrzostwa Województwa Lubelskiego Juniorów Młodszych (Lublin) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 40 kg (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce w kat. 60 kg (Jakub Kretowicz) XII Wielkopolski Międzynarodowy Puchar Polski Młodzików, Młodziczek, Juniorek i Juniorów Młodszych (Suchy Las) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. 40 kg (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce w kat. 60 kg (Jakub Kretowicz) XI Ogólnopolski Turniej Judo Młodzików (Mysiadło k/Warszawy) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 40 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. 57 kg (Dominika Adamczyk), 1 miejsce w kat. 60 kg (Jakub Kretowicz), 1 miejsce w kat. 73 kg (Patryk Pszonka) Mistrzostwa Mazowsza Juniorek i Juniorów Młodszych (Józefów k/Warszawy) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 40 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. 52 kg (Katarzyna Przyczyna), 2 miejsce w kat. 60 kg (Jakub Kretowicz)	Puchar Polski w Judo młodziczek, młodzików, juniorek młodszych i juniorów młodszych (Suchy Las k/Poznań) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce młodziczek w kat. 63 kg (Wiktoria Zalewska) XII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Halowych WARMIA MAZURY 2016, Mistrzostwa Polski Juniorek i Juniorów Młodszych w Judo (Elbląg) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska) Otwarte Mistrzostwa Mazowsza Juniorów/Juniorek Młodszych w judo (Mysiadło k/Piasieczna) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 48 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. 52 kg (Katarzyna Przyczyna), 2 miejsce młodziczek w kat. 63 kg (Wiktoria Zalewska) Warszawska Olimpiada Młodzieży juniorów młodszych, juniorek młodszych, młodziczek i młodzików (Wesoła) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. młodziczek 63 kg (Wiktoria Zalewska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 48 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 52 kg (Katarzyna Przyczyna)	Puchar Polski Młodziczek i Juniorek Młodszych (Suchy Las k/Poznań) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 44 kg (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce w kat. młodziczek 48 kg (Natalia Łukaszewicz) Puchar Polski Juniorek i Juniorów w Judo (Luboń k/Poznań) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska) Puchar Polski Juniorek Młodszych (Suchy Las k/Poznań) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska) XXIII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży, Mistrzostwa Polski Juniorek i Juniorek Młodszych w Judo (Gorzów Wielkopolski) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska) Puchar Europy Juniorek Młodszych (Bielsko-Biała) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: Aleksandra Polkowska Puchar Europy Juniorek w Judo (Gdynia) – udział zawodników

Otwarty Puchar Polski Juniorek Młodszych, Juniorów Młodszych (Opole) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Paulina Przyczyna), 5 miejsce (Katarzyna Przyczyna) Otwarty Puchar Polski Juniorek/Juniorów (Opole) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce (Paulina Przyczyna), 2 miejsce (Tomasz Sternicki) XIX Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży Juniorek Młodszych (Łódź) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce 63 kg (Paulina Przyczyna) VII Ogólnopolski Turniej Judo dzieci i młodzików (Sochaczew) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. dzieci 39 kg (Franciszek Zieliński), 1 miejsce w kat. dzieci 50 kg (Jakub Kretowicz), 1 miejsce w kat. dzieci 55 kg (Adrian Lema), 1 miejsce w kat. młodzików 52 kg (Katarzyna Przyczyna), 2 miejsce w kat. 40 kg (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce w kat. młodzików 38 kg (Franciszek Zieliński), 3 miejsce w kat. 66 kg (Patryk Pszonka) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodziczek (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Katarzyna Przyczyna) XII Baltic international Judo Cup Młodzików (Gdynia) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce (Jakub Kretowicz)	zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Paulina Przyczyna), 2 miejsce (Robert Rybczyński) Puchar Europy Juniorek i Juniorów (Wrocław) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: Paulina Przyczyna i Robert Rybczyński (w reprezentacji Polski) VI Otwarty Międzynarodowy Puchar Polski Juniorów i Juniorek (Sochaczew) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Katarzyna Przyczyna) VIII Międzynarodowy Turniej Judo Młodzików i Dzieci (Sochaczew) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 40 kg (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce w kat. 70 kg (Daria Zaperta), 2 miejsce w kat. 39 kg (Krystian Adamczyk), 3 miejsce w kat. 52 kg (Dominika Adamczyk), 3 miejsce w kat. 57 kg (Wiktoria Zalewska), 3 miejsce w kat. 73 kg (Patryk Pszonka), 3 miejsce w kat. 55 kg (Aleksander Wiącek), 3 miejsce w kat. 55 kg (Witold Cieślík) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodziczek (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce (Jakub Kretowicz) XVI Warsaw Judo Open International Polish Cup (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Paulina Przyczyna) Otwarty Puchar Polski Juniorek/rów (Oleśnica) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Paulina	Warszawska Olimpiada Młodzieży młodziczek i młodzików w judo (Warszawa Wesola) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 40 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. 57 kg (Dominika Adamczyk), 1 miejsce w kat. 73 kg (Patryk Pszonka), 2 miejsce w kat. 60 kg (Jakub Kretowicz) Otwarty Puchar Polski Młodziczek i Młodziczek w judo, V Międzynarodowe Mistrzostwa Młodziczek i Młodzików w judo (Łódź) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. do 60 kg (Jakub Kretowicz) VII Otwarty Międzynarodowy Puchar Polski Juniorek i Juniorów (Sochaczew) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. 70 kg (Paulina Przyczyna) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików i Młodziczek w judo (Wesola) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. 60 kg (Jakub Kretowicz), 2 miejsce w kat. 57 kg (Dominika Adamczyk), 2 miejsce w kat. 63 kg (Wiktoria Zalewska), 3 miejsce w kat. 73 kg (Patryk Pszonka) Ogólnopolski Turniej Dzieci i Młodzików w judo (Kowala k/Radomia) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. dzieci (Krystian Adamczyk), 2 miejsce w kat. młodziczek	Otwarte Mistrzostwa Województwa Lubelskiego juniorek młodszych i juniorów młodszych (Lublin) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 48 kg (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce w kat. 57 kg (Dominika Adamczyk), 3 miejsce w kat. 73 kg (Patryk Pszonka) Puchar Polski Juniorek Młodszych w Judo (Piła) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. 52 kg (Katarzyna Przyczyna) Otwarte Mistrzostwa Płocka w Judo (Płock) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. młodziczek 63 kg (Wiktoria Zalewska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 48 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 57 kg (Katarzyna Przyczyna), 3 miejsce w kat. juniorów młodszych 73 kg (Patryk Pszonka) Warszawska Olimpiada Młodzieży (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w roczniku 2007 (Piotr Marczał) Puchar Europy Juniorek Młodszych (Bielsko Biała) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: Katarzyna Przyczyna (w reprezentacji Polski) Międzynarodowe Mistrzostwa Województwa Lubelskiego (Lublin) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat.	UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Aleksandra Polkowska) Warszawska Olimpiada Młodzieży (Warszawa Wesola) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: w kategorii junior (rocznik 1997-99): 1 miejsce w kat. 57 kg (Katarzyna Przyczyna), 3 miejsce w kat. 66 kg (Szymon Ngo Trong); w kategorii junior młodszy (rocznik 2001-200): 2 miejsce w kat. 48 kg (Aleksandra Polkowska), 5 miejsce w kat. 73 kg (Patryk Pszonka); w kategorii młodzik (rocznik 2003-2004): 1 miejsce w kat. 48 kg (Natalia Łukaszewicz), 3 miejsce w kat. 44 kg (Jagoda Zawadzka), 4 miejsce w kat. 40 kg (Laura Ngo Trong) Ogólnopolski Turniej Judo Młodziczek „Żoliborz Judo Cup 2017” (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 48 kg (Natalia Łukaszewicz) IX Otwarty Międzynarodowy Puchar Polski Juniorek (Sochaczew) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. 57 kg (Katarzyna Przyczyna), 1 miejsce klubu w klasyfikacji medalowej i 3 w klasyfikacji punktowej Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodziczek i Młodzików w Judo, (Józefów) – udział zawodników UKS Judo
--	--	--	---	--

	XV Warsaw Judo Open International Polish Cup (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Aleksandra Polkowska) Otwarty Puchar Polski Juniorek/rów (Kąty Wrocławskie) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce Paulina Przyczyna Międzynarodowe Mistrzostwa Województwa Lubelskiego Juniorów, Seniorów (Lublin) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Paulina Przyczyna), 1 miejsce (Robert Rybczyński), 1 miejsce (Katarzyna Przyczyna), 2 miejsce (Tomasz Sternicki)	Przyczyna), 3 miejsce (Robert Rybczyński) Ogólnopolski Turniej Judo z ok. „Narodowego Dnia Niepodległości” Dzieci, Młodzików i Juniorów Młodszych (Rembertów) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Katarzyna Przyczyna), 1 miejsce (Patrik Pszonka), 2 miejsce (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce (Krystian Adamczyk)	(Aleksandra Polkowska), 2 miejsce w kat. młodziczek (Wiktorja Zalewska), 3 miejsce w kat. dzieci młodszych (Piotr Marczak) WARSAW JUDO OPEN (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. 60 kg (Jakub Kretowicz) Mistrzostwa Polski Młodzików i Młodziczek w Judo (Bochnia) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. 73 kg (Patrik Pszonka) International Oleśnica Championships – zawody juniorek młodszych i juniorek w judo (Oleśnica) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. juniorek 70 kg (Paulina Przyczyna), 3 miejsce w kat. juniorek młodszych 52 kg (Katarzyna Przyczyna) Memoriał Józefa Wiśniewskiego – Otwarty Puchar Polski Juniorów Młodszych i Juniorek Młodszych w Judo (Bytom) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. 52 kg (Katarzyna Przyczyna), 3 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska) IX Międzynarodowy Turniej Judo Dzieci i Młodzików – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. młodziczek 44 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. 73 kg (Patrik Pszonka), 2 miejsce w kat. 63 kg (Wiktorja Zalewska), 2 miejsce w kat. 57 kg (Dominika	juniorek młodszych 48 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 57 kg (Katarzyna Przyczyna), 3 miejsce w kat. młodzików 55 kg (Damian Zaperty), 3 miejsce w kat. dzieci młodszych 33 kg (Piotr Marczak) Puchar Polski Juniorek Młodszych i Juniorów Młodszych w Judo (Opole) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. juniorek 44 kg (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce w kat. juniorek młodszych 44 kg (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce w kat. juniorek młodszych 57 kg (Katarzyna Przyczyna) VIII Otwarty Międzynarodowy Puchar Polski Juniorek i Juniorów Młodszych (Sochaczew) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. 48 kg (Aleksandra Polkowska) XII Ogólnopolski Białotłęcki Turniej Judo „Memoriał Grzegorza Malika” dla dzieci i dla dzieci młodszych (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. dzieci młodszych 33 kg (Piotr Marczak), 3 miejsce w kat. dzieci 36 kg (Mikołaj Poślada) XVIII WARSAW JUDO OPEN (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. juniorek 44 kg (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce w kat. juniorek młodszych 44 kg (Aleksandra Polkowska)	KONTRA: 2 miejsce w kat. 44 kg (Jagoda Zawadzka), 2 miejsce w kat. 48 kg (Natalia Łukaszewicz), 3 miejsce w kat. 66 kg (Damian Zaperty) XIX WARSAW JUDO OPEN (Warszawa) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. juniorek 44 kg (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce w kat. juniorek młodszych 44 kg (Aleksandra Polkowska) Mistrzostwa Polski Młodziczek i Młodzików w Judo (Poznań) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. 48 kg (Natalia Łukaszewicz), 5 miejsce w kat. 44 kg (Jagoda Zawadzka) Puchar Polski Juniorek (Oleśnica) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce (Aleksandra Polkowska) Otwarty Puchar Polski juniorek młodszych i juniorów młodszych oraz młodzików i młodziczek w judo – IX Memoriał Jigoro Kano (Poznań) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 44 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 48 kg (Natalia Łukaszewicz), 1 miejsce w kat. młodziczek 48 kg (Natalia Łukaszewicz), 1 miejsce klubu w klasyfikacji medalowej,
--	---	---	---	---	---

			Adamczyk), 2 miejsce w kat. dzieci (Krystian Adamczyk)	Otwarty Międzynarodowy Turniej Judo Juniorek (Oleśnica) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 3 miejsce w kat. 57 kg (Katarzyna Przyczyna) Otwarty Puchar Polski juniorek i juniorów młodszych w judo – VIII Memoriał Jigoro Kano (Poznań) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska) 3 miejsce w kat. 73 kg (Jakub Kretowicz) XIII Międzynarodowy Turniej Judo (Łapy k/Białegostoku) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. dzieci młodszych 33 kg (Piotr Marczak), 1 miejsce w kat. dzieci 42 kg (Dawid Kwiatkowski), 1 miejsce w kat. juniorów młodszych 48 kg (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce w kat. juniorów młodszych 73 kg (Jakub Kretowicz) Otwarte Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w Judo – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 48 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 57 kg (Katarzyna Przyczyna), 3 miejsce w kat. juniorów młodszych 73 kg (Jakub Kretowicz) Otwarty Puchar Polski Juniorek Młodszych i Juniorów Młodszych w Judo – Memoriał Józefa Wiśniewskiego (Bytom) – udział zawodników UKS Judo KONTRA:	3 miejsce klubu w klasyfikacji punktowej Otwarty Puchar Polski Juniorek Młodszych i Juniorów Młodszych w Judo – IV Memoriał Józefa Wiśniewskiego (Bytom) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce (Natalia Łukaszewicz), 2 miejsce (Aleksandra Polkowska), 2 miejsce klubu w klasyfikacji medalowej i 6 miejsce w klasyfikacji punktowej XVI Międzynarodowy Turniej Judo INTERNATIONAL JUDO BALTIC CUP (Gdynia) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kategorii juniorek 44 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 44 kg (Aleksandra Polkowska), 1 miejsce w kat. juniorek młodszych 48 kg (Natalia Łukaszewicz), 1 miejsce juniorek młodszych w klasyfikacji medalowej, 2 miejsce w kat. młodziczek 48 kg (Natalia Łukaszewicz), 3 miejsce w kat. juniorek 57 kg (Katarzyna Przyczyna), 1 miejsce juniorek młodszych w klasyfikacji medalowej, 1 miejsce juniorek młodszych w klasyfikacji punktowej
--	--	--	--	---	---

				2 miejsce w kat. 44 kg (Aleksandra Polkowska) XXI Turniej Judo Dzieci z okazji Narodowego Dnia Niepodległości (Rembertów) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 2 miejsce w kat. dzieci starszych 44 kg (Natalia Łukaszewicz), 3 miejsce w kat. dzieci 46 kg (Dawid Kwiatkowski) XV Międzynarodowy Turniej Judo INTERNATIONAL JUDO BALTIC CUP (Gdynia) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 1 miejsce w kat. 44 kg junierek (Aleksandra Polkowska), 3 miejsce w kat. 44 kg junierek młodszych (Aleksandra Polkowska)	
Taekwondo	XX Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych (Ciechanów) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce klubu w klasyfikacji generalnej, 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni DAN (Karol Łuniewski), 2 miejsce w walkach kobiet do 46 kg (Gabriela Misterkiewicz), 2 miejsce w walkach kobiet do 50 kg (Natalia Cecotka), 3 miejsce w walkach kobiet do 50 kg (Natalia Taraszewska), 3 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni KUP (Michalina Mikulska), 3 miejsce w walkach kobiet do 55 kg (Natalia Piórkowska), 3 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni KUP (Mateusz Radomski)	Puchar Polski Seniorów i Juniorów (Ciechanów) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce 2 miejsce w walkach do 75 kg (Karol Łuniewski), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni KUP (Mateusz Zgódk) XXI Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych (Nowa Ruda) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni KUP (Michalina Mikulska), 1 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni I DAN (Mateusz Zgódk), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni KUP (Natalia Cecotka), 2 miejsce w walkach kobiet do 46 kg (Julia Kawka), 3 miejsce w walkach kobiet do 50 kg (Natalia	Puchar Polski Seniorów i Juniorów Taekwon-Do ITF (Ciechanów) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji układów formalnych mężczyzn stopni mistrzowskich II DAN (Karol Łuniewski), 1 miejsce w walkach w kat. do 75 kg (Karol Łuniewski), 1 miejsce w konkurencji układów formalnych kobiet stopni uczniowskich KUP (Michalina Mikulska), 3 miejsce w walkach w kat. do 62 kg (Mateusz Zgódk), 3 miejsce w walkach w kat. do 60 kg (Michalina Mikulska), 3 miejsce w układach formalnych kobiet stopni uczniowskich KUP (Natalia Cecotka), 3 miejsce w walkach w kat. do 50 kg (Julia Kawka),	Puchar Polski Seniorów i Juniorów w Taekwon-Do ITF (Rybnik) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji układów formalnych mężczyzn stopni mistrzowskich I DAN (Mateusz Zgódk), 1 miejsce w konkurencji układów formalnych kobiet stopni uczniowskich KUP (Viviana Widerska), 1 miejsce w walkach kobiet w kat. do 50 kg (Julia Kawka), 2 miejsce w walkach kobiet w kat. do 45 kg (Marta Krajewska), 3 miejsce w walkach kobiet w kat. do 60 kg (Michalina Mikulska), 3 miejsce w układach formalnych stopni mistrzowskich I DAN (Michalina Mikulska), 3 miejsce w układach formalnych stopni uczniowskich KUP (Natalia Cecotka), 3 miejsce	Puchar Polski w Taekwon-Do ITF (Mykanów k/Częstochowy) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji układów formalnych junierek stopni mistrzowskich I DAN (Marta Krajewska), 1 miejsce w walkach junierek w kat. do 45 kg (Marta Krajewska), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych junierek stopni mistrzowskich I DAN (Michalina Mikulska), 2 miejsce w walkach junierek w kat. do 55 kg (Julia Kawka), 2 miejsce w walkach juniorów w kat. do 62 kg (Jakub Hamerski), 3 miejsce w konkurencji układów

		Cecotka), 3 miejsce w walkach kobiet do 50 kg (Gabriela Misterkiewicz), 3 miejsce w walkach kobiet do 60 kg (Michalina Mikulska) Mistrzostwa Europy (Riccione, Włochy) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w drużynowych technikach specjalnych juniorów (Karol Łuniewski), 3 miejsce w walkach juniorów do 75 kg (Karol Łuniewski) XXIII Mistrzostwa Polski Juniorów (Bystrzyca Kłodzka) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 3 miejsce w walkach do 75kg (Karol Łuniewski) Puchar Świata (Montego Bay, Jamajka) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 3 miejsce w konkurencji układów formalnych juniorów stopni I DAN (Karol Łuniewski) VI Puchar Europy Taekwon-Do ITF (Budapeszt, Węgry) – udział 16 zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w walkach kobiet do 60 kg (Michalina Mikulska), 1 miejsce w układach formalnych kobiet stopni KUP (Michalina Mikulska), 1 miejsce w walkach kobiet do 50 kg (Julia Kawka), 1 miejsce w układach formalnych mężczyzn stopni KUP (Mateusz Radomski), 1 miejsce drużynowo w walkach kobiet (Michalina Mikulska, Natalia Cecotka, Natalia Piórkowska, Gabriela Misterkiewicz	3 miejsce w walkach w kat. do 45 kg (Marta Krajewska) XXII Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w Taekwon-Do ITF (Nowa Ruda) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni mistrzowskich I DAN (Mateusz Zgódk), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni mistrzowskich I DAN (Marta Krajewska), 2 miejsce w walkach w kat. do 42 kg (Viviana Wiederska), 2 miejsce w konkurencji technik specjalnych (Natalia Piórkowska), 3 miejsce w kat. do 60 kg (Michalina Mikulska), 3 miejsce w układach formalnych stopni mistrzowskich I DAN (Michalina Mikulska), 3 miejsce w walkach kobiet w kat. do 50 kg (Julia Kawka), 3 miejsce w układach formalnych stopni mistrzowskich I DAN (Natalia Cecotka), 3 miejsce w walkach kobiet w kat. do 50 kg (Natalia Cecotka) Mistrzostwa Świata w Taekwon-Do ITF (Jesolo, Włochy) – udział 1 zawodnika Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: Karol Łuniewski II DAN; 3 miejsce drużynowo w kat. juniorów w konkurencjach walk (Karol Łuniewski), 3 miejsce drużynowo w kat. juniorów w konkurencjach układów formalnych (Karol Łuniewski), 3 miejsce drużynowo w kat. juniorów w konkurencjach technik specjalnych (Karol Łuniewski), 3 miejsce drużynowo w kat. juniorów w konkurencjach testów siły (Karol Łuniewski),	w walkach kobiet w kat. do 45 kg (Viviana Wiederska), 3 miejsce w walkach mężczyzn w kat. do 68 kg (Mateusz Zgódk) XXXI Mistrzostwa Europy Seniorów i XXII Mistrzostwa Europy Juniorów w Taekwon-Do ITF (Tampere, Finlandia) – udział 5 zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: Mateusz Zgódk, Julia Kawka, Michalina Mikulska, Natalia Piórkowska, Marta Krajewska (I DAN); 1 miejsce w konkurencji walk aranżowanych juniorów (Michalina Mikulska, Natalia Piórkowska), 1 miejsce w konkurencji drużynowych testów siły juniorów (Mateusz Zgódk), 2 miejsce w konkurencji walk drużynowych junierek (Michalina Mikulska), 2 miejsce w drużynowych technikach specjalnych junierek (Natalia Piórkowska), 3 miejsce w walkach kobiet w kat. junierek do 45 kg (Marta Krajewska), 3 miejsce w walkach kobiet w kat. junierek do 60 kg (Michalina Mikulska), 3 miejsce w drużynowym konkursie testów siły junierek (Michalina Mikulska), 4 miejsce w walkach kobiet w kat. junierek do 55 kg (Julia Kawka) I Otwarte Mistrzostwa Europy UITF (Strzegom) – udział zawodników Akademii Sztuk Walki: 1 miejsce w softach (Aleksandra Piotrkowicz), 1 miejsce w układach (Kornelia Naumiuk), 1 miejsce w technikach specjalnych (Kornelia Naumiuk), 1 miejsce w technikach specjalnych	formalnych junierek stopni mistrzowskich I DAN (Julia Kawka); 2 miejsce klubu w klasyfikacji medalowej juniorów Grand Prix Polski Seniorów i Juniorów (Bartoszyce) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji układów formalnych juniorów stopni I DAN (Marta Krajewska), 1 miejsce w walkach juniorów do 45 kg (Marta Krajewska), 2 miejsce w walkach juniorów do 62 kg (Jakub Hamerski), 3 miejsce w walkach juniorów do 55 kg (Julia Kawka), 3 miejsce w konkurencji układów formalnych juniorów stopni KUP (Cezary Jackowski) XXXII Mistrzostwa Europy Seniorów i XXIII Mistrzostwa Europy Juniorów w Taekwon-Do ITF (Sofia, Bułgaria) – udział 4 zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: Jakub Hamerski, Julia Kawka, Michalina Mikulska, Marta Krajewska (I DAN); 2 miejsce w walkach kobiet w kat. junierek do 60 kg (Michalina Mikulska), 2 miejsce w walkach kobiet w kat. junierek do 45 kg (Marta Krajewska), 2 miejsce w konkurencji walk drużynowych w kat. junierek (Michalina Mikulska), 5 miejsce w walkach kobiet w kat. junierek do 55 kg (Julia Kawka), 5 miejsce w walkach mężczyzn w kat. juniorów do 62 kg (Jakub Hamerski)
--	--	---	---	---	--

		i Julia Kawka), 1 miejsce drużynowo w układach formalnych stopni KUP (Michalina Mikulska, Natalia Cecotka, Natalia Piórkowska, Gabriela Misterkiewicz i Julia Kawka), 2 miejsce w walkach kobiet do 60 kg (Natalia Cecotka), 2 miejsce w walkach mężczyzn do 75 kg (Karol Łuniewski), 2 miejsce w walkach kobiet do 60 kg (Natalia Piórkowska), 2 miejsce w układach formalnych stopni KUP (Mateusz Zgódką), 2 miejsce w walkach mężczyzn do 62 kg (Mateusz Zgódką), 3 miejsce w układach formalnych stopni mistrzowskich (Karol Łuniewski I DAN), 3 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni KUP (Natalia Piórkowska), 3 miejsce drużynowo w walkach mężczyzn (Mateusz Zgódką, Mateusz Radomski, Sewerian Widerski, Marcin Kalbara i Jakub Hamerski), 3 miejsce drużynowo w układach formalnych stopni KUP (Mateusz Zgódką, Mateusz Radomski, Sewerian Widerski, Marcin Kalbara, Jakub Hamerski)	3 miejsce w kat. juniorów do 75 kg (Karol Łuniewski) XXIV Mistrzostwa Polski Juniorów w Taekwon-Do ITF (Rybnik) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 3 miejsce w walkach mężczyzn w kat. do 75 kg (Karol Łuniewski II DAN) XXX Mistrzostwa Europy Seniorów i XXI Mistrzostwa Europy Juniorów w Taekwon-Do ITF (Motherwell, Szkocja) – udział 5 zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: Karol Łuniewski (II DAN), Mateusz Zgódką, Michalina Mikulska, Natalia Piórkowska, Marta Krajewska (I DAN); 1 miejsce w kat. juniorów w konkurencji drużynowych układów formalnych (Karol Łuniewski), 1 miejsce w kat. juniorów w konkurencji drużynowych testów siły (Karol Łuniewski), 1 miejsce w walkach drużynowo w kat. juniorek (Natalia Piórkowska), 2 miejsce drużynowo w kat. juniorów w konkurencji technik specjalnych (Karol Łuniewski), 3 miejsce drużynowo w walkach w kat. juniorów (Karol Łuniewski), 3 miejsce w walkach w kat. juniorów do 75 kg (Karol Łuniewski), 3 miejsce w konkurencji walk tradycyjnych (Michalina Mikulska, Natalia Piórkowska) IX Międzynarodowy Turniej MAZOVIA MASTERS CUP w Taekwon-Do ITF (Ciechanów) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-	(Roksana Naumiuk), 1 miejsce w walkach (Katarzyna Mazurowska), 1 miejsce w technikach specjalnych (Katarzyna Mazurowska), 1 miejsce w walkach light contact (Armik Badalyan), 2 miejsce w softach (Kornelia Naumiuk), 2 miejsce w walkach semmi contact (Roksana Naumiuk), 3 miejsce w walkach semmi contact (Aleksandra Piotrkowicz), 3 miejsce w walkach light contact (Jakub Brodzik) VI Puchar Świata Taekwon-Do ITF (Budapeszt, Węgry) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji kobiet walk drużynowych juniorów stopni mistrzowskich DAN (Michalina Mikulska, Marta Krajewska, Natalia Cecotka, Julia Kawka, Viviana Widerska), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych juniorów stopni KUP (Jakub Hamerski), 3 miejsce w walkach juniorów 60 kg stopni DAN (Michalina Mikulska), 3 miejsce w walkach juniorów 75 kg stopni DAN (Mateusz Zgódką), 3 miejsce w walkach juniorów 68 kg stopni KUP (Jakub Hamerski), 3 miejsce w konkurencji walk tradycyjnych stopni mistrzowskich DAN (Michalina Mikulska, Marta Krajewska), 3 miejsce w walkach tradycyjnych juniorów (Natalia Cecotka) Puchar Polski Taekwon-do ITF w Kątach Wrocławskich (Kąty Wrocławskie) – udział zawodników Akademii Sztuk	XXVI Mistrzostwa Polski Juniorów (Dąbrowa Białostocka) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w walkach do 60 kg (Michalina Mikulska), 1 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni I DAN (Michalina Mikulska), 2 miejsce w walkach do 55 kg (Julia Kawka), 3 miejsce w konkurencji technik specjalnych (Michalina Mikulska), 3 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni I DAN (Julia Kawka), 3 miejsce w walkach do 68 kg (Jakub Hamerski) XXIV Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w Taekwon-Do ITF (Głubczyce) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni mistrzowskich I DAN (Marta Krajewska), 1 miejsce w walkach kobiet w kat. 46 kg (Marta Krajewska), 2 miejsce klubu w klasyfikacji medalowej VIII Puchar Europy Taekwon-Do ITF (Lublin) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w kat. juniorów w walkach kobiet do 60 kg (Michalina Mikulska), 1 miejsce w kat. juniorów w walkach mężczyzn do 68 kg (Jakub Hamerski), 1 miejsce w kat. juniorów w układach
--	--	---	--	--	---

			DO: 1 miejsce w walkach w kat. juniorów stopni I DAN do 75 kg (Mateusz Radomski), 1 miejsce w walkach w kat. juniorów stopni KUP do 45 kg (Viviana Widerska), 1 miejsce w układach formalnych w kat. juniorów stopni KUP (Natalia Cecotka), 2 miejsce w walkach w kat. do 45 kg (Marta Krajewska), 2 miejsce w układach formalnych w kat. juniorów stopni KUP (Viviana Widerska), 2 miejsce w walkach w kat. juniorów stopni KUP do 62 kg (Jakub Hamerski), 3 miejsce w układach formalnych w kat. juniorów stopni KUP (Jakub Hamerski), 3 miejsce w walkach w kat. juniorów stopni KUP do 50 kg (Julia Kawka)	Walki: 1 miejsce w układach juniorów (Jakub Brodzik), 2 miejsce w walkach hogo-semi kadetek (Oliwia Piotrkowicz), 2 miejsce w walkach hogo-semi (Natalia Michalczyk), 2 miejsce w technikach specjalnych (Natalia Michalczyk), 2 miejsce w układach (Armik Badalayn), 3 miejsce w walkach hogo-semi kadetek (Aleksandra Piotrkowicz), 3 miejsce w technikach specjalnych (Aleksandra Piotrkowicz), 3 miejsce w układach TKD ITF (Natalia Michalczyk), 3 miejsce w walkach juniorów (Jakub Brodzik), 3 miejsce w technikach specjalnych (Armik Badalayn) XXV Mistrzostwa Polski Juniorów (Kłobuck) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w walkach do 60 kg (Michalina Mikulska), 1 miejsce w walkach do 50 kg (Julia Kawka), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni I DAN (Michalina Mikulska, 2 miejsce w walkach do 50 kg (Natalia Cecotka), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni I DAN (Mateusz Zgódk), 3 miejsce w konkurencji technik specjalnych (Michalina Mikulska), 3 miejsce w walkach do 65 kg (Natalia Piórkowska), 3 miejsce w walkach do 62 kg (Jakub Hamerski) VII Puchar Europy (Cluj-Napoca, Rumunia) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 1 miejsce w walkach juniorów do 50kg	formalnych kobiet stopni I DAN (Marta Krajewska), 1 miejsce w konkurencji walk tradycyjnych (Marta Krajewska, Michalina Mikulska), 1 miejsce w walkach kadetów powyżej 60 kg (Cezary Jackowski), 2 miejsce w kat. juniorów w walkach kobiet do 50 kg (Marta Krajewska), 2 miejsce w kat. juniorów w walkach kobiet do 55 kg (Julia Kawka), 2 miejsce w konkurencji walk drużynowych (Marta Krajewska, Michalina Mikulska, Julia Kawka), 3 miejsce w układach formalnych mężczyzn stopni I DAN (Jakub Hamerski), 3 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni 3-1 KUP (Cezary Jackowski), 3 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni 9-7 KUP (Aleksandra Kozłowska), 3 miejsce w walkach kadetów do 42 kg (Karolina Łuniewska); 1 miejsce w klasyfikacji medalowej juniorów, 3 miejsce w klasyfikacji generalnej Mistrzostwa Świata Taekwon-do ITF HQ Korea (Barneveld, Holandia) – udział 8-osobowej ekipy Akademii Sztuk Walki; 1 miejsce w kat. juniorów w light contact (Jakub Brodzik), 1 miejsce w walkach light contact (Natalia Michalczyk), 1 miejsce w walkach light contact (Katarzyna Mazurowska), 2 miejsce w kat. juniorów w walkach light contact (Armik Badalayn), 2 miejsce w technikach specjalnych (Kornelia
--	--	--	---	--	--

				stopni DAN (Julia Kawka), 3 miejsce w układach juniorów stopni I DAN (Julia Kawka) X Międzynarodowy Turniej MAZOVIA MASTERS CUP w Taekwon-Do ITF (Ciechanów) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON- DO: 1 miejsce w walkach juniorów do 55 kg stopni DAN (Julia Kawka) XXII Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych w Taekwon-Do ITF (Nowa Ruda) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni I DAN (Marta Krajewska), 2 miejsce w konkurencji układów formalnych stopni I DAN (Viviana Widerska), 2 miejsce w walkach do 46 kg (Viviana Widerska), 2 miejsce w walkach do 70 kg (Sewerian Widerski), 3 miejsce w walkach do 46 kg (Marta Krajewska)	Naumiuk), 3 miejsce w walkach bezkontaktowych (Kornelia Naumiuk), 3 miejsce w walkach semi-contact (Roksana Naumiuk), 3 miejsce w układach formalnych (Jakub Brodzik), 3 miejsce w walkach (Damian Walas) XX Mistrzostwa Świata Seniorów i XIV Mistrzostwa Świata Juniorów w Taekwon- Do ITF (Dublin, Irlandia) – udział 4 zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: Michalina Mikulska II DAN, Marta Krajewska II DAN, Julia Kawka I DAN i Jakub Hamerski I DAN; 3 miejsce w kat. junierek do 60 kg (Michalina Mikulska), 3 miejsce drużynowo w kat. junierek w konkurencji układów formalnych (Michalina Mikulska), 3 miejsce drużynowo w kat. junierek w konkurencji technik specjalnych (Michalina Mikulska), 3 miejsce drużynowo w kat. junierek w konkurencji układów formalnych (Marta Krajewska), 5 miejsce w kat. junierek do 45 kg (Marta Krajewska), 6 miejsce drużynowo w kat. juniorów w testach siły (Michalina Mikulska), 9 miejsce w kat. junierek w indywidualnych układach formalnych stopni II DAN (Michalina Mikulska), 9 miejsce w kat. junierek w indywidualnych układach II DAN (Marta Krajewska), 9 miejsce w kat. junierek do 55 kg (Julia Kawka), 9 miejsce
--	--	--	--	--	---

					w kat. juniorów do 62 kg (Jakub Hamerski)
Grappling, MMA, Jiu-jitsu			XII Mistrzostwa Polski Sportowego Jiu jitsu – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce (Oliwier Szczęsny), 2 miejsce (Wiktoria Klepcka), 2 miejsce (Krystian Woliński), 3 miejsce (Martyna Bodecka), 3 miejsce (Paulina Królka)		Diecieęca Liga Grapplingowa Young Grapplers (Sochaczew) – udział zawodników Klubu Walki Grappler i Mińskiego Klubu Sportowego MMA TEAM: 1 miejsce (Damian Wieczorek), 2 miejsce (Agata Lipska, Antoni Rosa, Jakub Pytkowski, Łukasz Cyran), 3 miejsce (Antoni Sikorski, Andrzej Frankiewicz, Bartek Osuch), 4 miejsce (Aleks Sitek, Jakub Jęda) II Mistrzostwa Polski Ligi Grapplingowej - Young Grapplers pod patronatem Polskiego Związku Jiu Jitsu (Żyrardów) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 2 miejsce (Agata Lipska, Joanna Wrona, Julka Paździoch, Jarek Bodecki, Damian Wieczorek), 3 miejsce (Andrzej Frankiewicz, Filip Kosut) Little Dragon's Den Cup I (Radom) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce (Bartek Osuch), 2 miejsce (Julia Paździoch, Jarek Bodecki, Ivan Novyk), 3 miejsce (Zuzanna Kłonica, Andrzej Frankiewicz, Damian Wieczorek, Patrycja Pląsek) Mistrzostwa Polski No Gi Mały Grappler (Warszawa) – turniej organizowany przez Polski Związek Zapaśniczy: 1 miejsce (Andrzej Frankiewicz), 2 miejsce (Zak Otsmane, Łukasz

					Godłoz, Filip Kosut, Jakub Jęda, Damian Wieczorek), 3 miejsce (Aleks Sitek, Wiktoria Koc, Łukasz Cyran, Ivan Novyk, Julia Paździoch, Joanna Wrona); 3 miejsce drużynowo Klub Walki Grappler Puchar Polski MMA 2017 (Sochaczew) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 2 miejsce w formule BJJ NO GI (Julia Paździoch), 4 miejsce w formule MMA w kat. 70 kg (Kamil Ambroży) I Turniej Polish Cup International (Oborniki Śląskie) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 3 miejsce w formule MMA w kat. junior do 66 kg (Rafał Perłowski), 3 miejsce w formule BJJ No Gi do 77 kg (Jakub Miś), 4 miejsce w kat. juniorów w kategorii light kich do 55 kg (Julia Paździoch), 4 miejsce w formule BJJ No Gi w kat. junior do 66 kg (Rafał Perłowski)
Kolarstwo	„Mazovia MTB Marathon” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 3 miejsce w rocznej klasyfikacji generalnej w kat. młodziczka (Izabela Wiercioch), 3 miejsce w rocznej klasyfikacji generalnej w kat. młodziczka (Ewelina Nowak)	Kolarskie Kryterium Uliczne - Memoriał F. Rawskiego w Mińsku Mazowieckim – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. junior (Dominik Jastrzębski), 3 miejsce w kat. junior (Adam Borkowski) „Mazovia MTB Marathon” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w rocznej klasyfikacji generalnej w kat. młodzik (Jakub Soszka)	Mistrzostwa Mazowsza w Kolarstwie Szosowym (Radzymin) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 2 miejsce w kat. młodziczka (Zuzanna Sierhej) „Mazovia MTB Marathon” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w rocznej klasyfikacji generalnej w kat. młodziczka (Zuzanna Sierhej)	„Mazovia MTB Marathon” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 3 miejsce w rocznej klasyfikacji generalnej w kat. młodzik (Mateusz Szczepański) Memoriał Stanisława Królaka (Warszawa) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. junior młodszy (Jakub Soszka) Ogólnopolski Wyścig o Puchar Przewodniczącego LZS Białystok –	„Mazovia MTB Marathon” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 3 miejsce w rocznej klasyfikacji generalnej w kat. młodzik (Mateusz Szczepański) Wyścig Szosowy o Puchar Miasta (Garwolin) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. młodzika (Adrian Dobowski)

			Kolarskie Kryterium Uliczne - Memoriał F. Rawskiego w Mińsku Mazowieckim – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 2 miejsce w kat. młodziczka (Zuzanna Sierhej), 2 miejsce w kat. junior młodszy (Miłosz Gębarski) Liga Szosowa Mazowska (Wołomin) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. młodzik (Jakub Soszka), 3 miejsce w kat. młodziczka (Zuzanna Sierhej) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Warmii i Mazur w Kolarstwie Szosowym (Warpuny) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. młodzik (Jakub Soszka), 1 miejsce w jeździe na czas (Jakub Soszka) I edycja Maratonów Kolarskich „SK-Bank Mazovia Marathon” (Legionów) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce na dystansie 6 km (Zuzanna Sierhej), 2 miejsce na dystansie 23 km (Ewelina Nowak) Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików (Giżycko) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w jeździe na czas (Jakub Soszka), 2 miejsce ze startu wspólnego (Jakub Soszka), 3 miejsce w jeździe na czas duetu dziewcząt (Ewelina Nowak, Zuzanna Sierhej)	udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 4 miejsce w challenge’u (Jakub Soszka) Puchar Polski – Jazda indywidualna na czas (Siedlce) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 9 miejsce w kat. junior młodszy (Jakub Soszka) Puchar Polski w Kolarstwie Szosowym (Częstochowa) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 3 miejsce w kat. juniorka młodsza (Zuzanna Sierhej) Międzywojewódzki Wyścig Kolarski Młodzików (Warpuny) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. juniorka młodsza (Zuzanna Sierhej) Mistrzostwa Polski Szkółek Kolarskich (Raszków) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. juniorka młodsza (Zuzanna Sierhej) Wyścig o Koronę Warmii i Mazur (Mrągowo) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. juniorka młodsza (Zuzanna Sierhej) Mały Wyścig Pokoju (Baboszewo) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 2 miejsce w kat. juniorka młodsza (Zuzanna Sierhej) Mały Wyścig Pokoju (Nowy Dwór Mazowiecki) – udział zawodników Klubu Kolarskiego	
--	--	--	--	--	--

				V-MAX: 2 miejsce w kat. juniorka młodsza (Zuzanna Sierhej) Szosowe Mistrzostwa Mazowsza – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. młodziczek (Zuzanna Sierhej), 2 miejsce w kat. junior młodszy (Jakub Soszka) Roczny Challenge MWZKOL – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w wyścigach szosowych w kat. junior młodszy (Jakub Soszka), 3 miejsce w konkurencjach torowych w kat. junior młodszy (Jakub Soszka) Kolarskie Kryterium Uliczne Memoriał F. Rawskiego (Mińsk Mazowiecki) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. juniorów młodszych (Jakub Soszka), 1 miejsce w kat. młodzik (Mateusz Szczepański)	
Piłka nożna			OSiR Włochy CUP 2015 – 1 miejsce drużyny MOSiR Mińsk Mazowiecki rocznik 2001 Coca-Cola Cup 2015 (Gdańsk) – 2 miejsce drużyny chłopców z Gimnazjum Miejskiego Nr 1		Liga OZPN Siedlce – wygranie ligi przez UKS „Szóstka” rocznik 2005 Telsiai City Cup Międzynarodowy Turniej Piłkarski (Telsze, Litwa) – 2 miejsce MOSiR’06 Liga jesienna OZPN Siedlce – 1 miejsce UKS „Piątka” rocznik 2007/08 Liga jesienna OZPN Siedlce – 1 miejsce UKS „Piątka” rocznik 2010

Pływanie				Grand Prix Warmii i Mazur (Olsztyn) – udział zawodników Klubu Sportowego Barakuda: 1 miejsce 50 m stylem klasycznym (Aleksandra Wąsak), 2 miejsce stylem klasycznym 100 m (Aleksandra Wąsak), 2 miejsce stylem klasycznym 200 m (Mikołaj Komorek), 3 miejsce stylem motylkowym 50 m (Aleksandra Wąsak), 3 miejsce stylem klasycznym 50 m (Mikołaj Komorek), 3 miejsce stylem dowolnym 50 m (Mikołaj Kupidura)	Mistrzostwa Polski Juniorów 15-letnich – udział zawodników Klubu Sportowego Barakuda: 8 miejsce 50 m stylem klasycznym (Aleksandra Wąsak) Drużynowe Mistrzostwa Młodzików 12-13-letnich – udział zawodników Klubu Sportowego Barakuda: 2 miejsce 100 m stylem motylkowym (Mikołaj Dominowski)
Kickboxing			Puchar Europy Kickboxingu PFKB – udział zawodników Walhalla Fight Club: Natalia Kowalczyk (junior): 1 miejsce Pointfighting - 170 cm, 3 miejsce Pointfighting +170 cm, 1 miejsce UFR Tatami +60 kg, 1 miejsce Kick Light +60 kg; Mateusz Bielicki (junior): 1 miejsce Kick Light -75 kg, 2 miejsce UFR Tatami - 75 kg, 1 miejsce Pointfighting -185 cm, 1 miejsce Pointfighting +185 cm; Adrian Cencora (junior): 1 miejsce UFR tatami - 60 kg	MISTRZOSTWA POLSKI WKA (Świdnica) – udział zawodników Walhalla Fight Club: Piotr Bielak (K1-Rules Junior - 75kg), Mateusz Bielicki (Full-Contact oraz Kick Light junior - 75 kg), Adrian Cencora (Light Contact oraz Kick Light junior - 65 kg), Piotr Mirosz (Light Contact oraz Kick Light junior - 85 kg) Zunifikowane Mistrzostwa Polski – Polskiej Federacji Kickboxingu (Susz) – udział zawodników Walhalla Fight Club: 1 miejsce semi w kat. kadet młodszy (Franciszek Sitnicki), 1 miejsce semi contact w kat. dzieci 7-9 lat (Marika Morelowska), 2 miejsce K1 w kat. junior (Adrian Cencora), 2 miejsce kalaki w kat. kadet młodszy (Franciszek Sitnicki), 2 miejsce w kalaki w kat. dzieci 7 lat (Anna Mitura), 2 miejsce semi contact w kat. dzieci 7-9 lat (Maja Mastalerz), 2 miejsce semi	Mistrzostwa Polski WKSF (Mińsk Mazowiecki) – udział zawodników Walhalla Fight Club: Anna Mitura (dzieci starsze, 2 miejsce kalaki - 125 cm), Olivier Błaszczak (3 miejsce pointfighting - 135 cm), Bartosz Jackiewicz (dzieci starsze, 3 miejsce kalaki - 135 cm), Szymon Kobza (kadet młodszy; 3 miejsce kalaki - 145 cm; pointfighting - 145 cm 3 miejsce), Dominika Kobza (dzieci starsze; 2 miejsce kalaki - 135 cm, 2 miejsce pointfighting - 135 cm), Maja Matasek (dzieci starsze; 3 miejsce kalaki - 135 cm; 3 miejsce pointfighting - 135cm), Piotr Mirosz (junior, 2 miejsce kick light - 85 kg), Rafał Spodar (kadet młodszy, 2 miejsce pointfighting - 135 cm), Bartosz Idźkiewicz (kadet starszy, 3 miejsce pointfighting - 170 cm), Adrian Cencora (junior, 2 miejsce kick light – 65 kg, 3 miejsce

				contact w kat. dzieci 7-9 lat (Sara Rokicka), 3 miejsce light contact w kat. junior (Adrian Cencora), 3 miejsce semi contact w kat. kadet starszy (Bartosz Idźkiewicz), 3 miejsce semi contact w kat. dzieci 7-9 lat (Dominika Kobza) I Mistrzostwa Polski Sztuk Walk federacji ICO (Sulejówek) – udział zawodników Walhalla Fight Club: 1 miejsce kalaki – 145 cm w kat. kadet młodszy (Szymon Kobza), 1 miejsce Pointfighting +185 cm w kat. junior (Piotr Mirosz), 1 miejsce w technikach specjalnych w kat. przedszkolaki (Oliwier Błaszczak), 1 miejsce w kalaki – 135 cm w kat. przedszkolaki (Oliwier Błaszczak), 2 miejsce kick-light - 84 kg w kat. junior (Piotr Mirosz), 2 miejsce w technikach specjalnych w kat. kadet starszy (Bartosz Idźkiewicz), 2 miejsce pointfighting – 145 cm w kat. dzieci starsze (Bartosz Jedliński), 3 miejsce pointfighting - 135 cm w kat. kadet młodszy (Franciszek Sitnicki), 3 miejsce Kick Light – 55 kg w kat. kadet starszy (Bartosz Idźkiewicz), 3 miejsce pointfighting - 170 cm w kat. kadet starszy (Bartosz Idźkiewicz) Puchar Europy (Tarczyn) – udział zawodników Walhalla Fight Club: – 1 miejsce Kick-light w kat. junior (Prometeusz Polkowski), 1 miejsce UFR Tatami w kat. junior – 70 kg (Prometeusz Polkowski), 1 miejsce kalaki w kat. dzieci młodsze (Oliwier Błaszczak), 1 miejsce UFR Tatmi w kat. junior (Adrian Cencora),	pointfighting - 175 cm), Natalia Biernat (dzieci starsze, 1 miejsce kalaki - 125 cm), Julia Biernat (dzieci starsze, 1 miejsce 145 cm), Marika Morelowska (1 miejsce kalaki - 135 cm; 1 miejsce pointfighting - 135cm) European Cup - XI Mazovia Cup International – udział zawodników Walhalla Fight Club: Kamila Chłopik (2 miejsce – tor przeszkód 6 latki, 2 miejsce – kalaki dzieci - 125cm, 1 miejsce - kalaki 6-latki), Anna Mitura (1 miejsce kalaki dzieci młodsze - 125cm, 2 miejsce pointfighting dzieci młodsze - 135cm), Zofia Szymańska (1 miejsce dzieci starsze – 155 cm, 3 miejsce kadet młodszy – 155 cm, 3 miejsce kalaki dzieci starsze – 155 cm), Marika Morelowska (3 miejsce – tor przeszkód dzieci starsze, 2 miejsce kalaki dzieci starsze - 145 cm, 1 miejsce pointfighting dzieci starsze – 145 cm) Franciszek Szymański (2 miejsce kalaki dzieci starsze, 3 miejsce pointfighting dzieci starsze), Monika Piekarska (kadet młodszy – 60kg: 1 miejsce – Kick-Light, 1 miejsce – UFR Light Contact), Bartosz Idźkiewicz (kadet starszy - 60 kg: 2 miejsce UFR Light Contact)
--	--	--	--	---	--

				1 miejsce Kick Light w kat. junior - 65kg (Adrian Cencora), 2 miejsce pointfighting +160 cm w kat. kadet starszy (Bartosz Idźkiewicz), 2 miejsce kalaki w kat. dzieci młodsze (Anna Mitura), 3 miejsce UFR Tatami - 70 kg w kat. junior (Bartek Jakimcio), 3 miejsce kalaki +125 cm w kat. dzieci starsze (Marika Morelowska)	
Koszykówka	Centralna liga koszykówki WOZKosz (grupa A młodzików) – 1 miejsce UKS PROBASKET U-14		Międzynarodowy Turniej w czeskim Krnovie (Krnov, Czechy) – udział zawodników UKS PROBASKET rocznik 2002: 2 miejsce Turniej III PROBASKET CUP nieoficjalne mistrzostwa Polski koszykówki chłopców U-14 (Mińsk Mazowiecki) – 2 miejsce UKS PROBASKET	III Międzynarodowy Turniej Koszykówki Dojlidy Cup – udział zawodników UKS PROBASKET rocznik 2002: 5 miejsce	
Siatkówka				Mazowieckie Igrzyska Młodzieży Szkolnej – 4 miejsce wśród gimnazjów reprezentacji ZSM nr 1 składającej się z zawodniczek MKS „Olimp”	Mistrzostwa Polski w piłce siatkowej w kat. młodziczek – 1 miejsce (Martyna Rozwadowska, wychowanka klubu MKS „Olimp” w barwach MKS MOS Wola Warszawa) Mazowieckie Igrzyska Młodzieży Szkolnej – 7 miejsce wśród gimnazjów reprezentacji ZSM nr 1 składającej się z zawodniczek MKS „Olimp”
Warcaby			Drużynowe Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w warcabach 100-polowych (Dąbki) – udział zawodników MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki sekcja warcaby: 2 miejsce drużynowo w kat.		Mistrzostwa Polski junierek do 23 lat w warcabach 64-polowych – udział zawodników MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki sekcja

			juniorów do lat 10 (Łukasz Jędrasik, Kamil Kwiatkowski, Mateusz Pióro), 2 miejsce drużynowo w kat. junierek do lat 19 (Kamila Biernat, Magdalena Padzik), 2 miejsce drużynowo w kat. juniorów do lat 19 (Robert Kaczmarek, Bartłomiej Królak, Marta Stangret), 2 miejscu w turnieju plażowym (Przemysław Kosobudzki)		warcaby: 1 miejsce (Marta Stangret)
Triathlon				Mistrzostwa Polski Młodzików w Triathlonie – udział zawodników Klubu Sportowego Barakuda: 11 miejsce (Aleksandra Radomińska)	Puchar Polski Juniorów w Triathlonie – udział zawodników Klubu Sportowego Barakuda: 2 miejsce (Arkadiusz Marczak)
Tenis stołowy	Turniej im. Janusza Strzałkowskiego – udział zawodników MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki sekcja tenis stołowy: 1 miejsce w finale regionalnym w kat. junior (Mateusz Majczyk)				Turniej im. Janusza Strzałkowskiego – udział zawodników MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki sekcja tenis stołowy: 2 miejsce w finale wojewódzkim w kat. młodzik (Igor Murasicki), 5 miejsce w finale wojewódzkim w kat. młodzik (Igor Murasicki)
Szachy	Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w Sportach Umysłowych D14 (Wałbrzych) – udział zawodnika MTSz: 5 miejsce (Pola Parol) Drużynowe Mistrzostwa Mazowska Juniorów 2012/2013 (Mińsk Mazowiecki) – IV miejsce MTSz – awans do II Ligi Juniorów (Maciej Kowalec, Paweł Dębała, Przemysław Laszczak, Jakub Dróżdż, Anna Delekta, Kamila Koseska); sukcesy indywidualne: 1 miejsce III szach. (Przemysław	Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży D-14 (Warszawa) – udział zawodnika MTSz: 2 miejsce (Pola Parol) Mistrzostwa Polski Gimnazjów (Dąbki) – udział zawodnika MTSz: 1 miejsce (Damian Kosecki)		Mistrzostwa Mazowska Juniorów - do lat 15 i 18 (Radzymin) – udział zawodników MTSz: 2 miejsce (Przemysław Laszczak) Mistrzostwa Polski Junierek do 16 lat w Szachach Błyskawicznych (Koszalin) – udział zawodników MTSz: 3 miejsce (Pola Parol)	XXVII Międzynarodowy Festiwal Szachowy CRACOVIA'2016 Grupa B (Kraków) – 1 miejsce (Paweł Parol) Mistrzostwa Mazowska Juniorów 2017 (Radzymin) – udział zawodników MTSz: 1 miejsce (Damian Kosecki)

	Laszczak), 1 miejsce V szach. Anna Delekta), 2 miejsce I szach. (Maciej Kowalec), 3 miejsce III szach. (Mateusz Nowicki) Drużynowe Mistrzostwa Polski Juniorów – I Liga (Karpacz) – VI miejsce MTSz (Jakub Suliborski, Filip Delekta, Damian Koseski, Przemysław Laszczak, Anna Delekta, Pola Parol); sukcesy indywidualne: 2 miejsce VI szach. (Pola Parol), 3 miejsce I szach. (Jakub Suliborski) Mistrzostwa Mazowsza Juniorów – do lat 13 (Zielonka) – 2 miejsce (Przemysław Laszczak) Drużynowe Mistrzostwa Mazowsza Szkół Podstawowych w szachach szybkich (Warszawa) – 1 miejsce (Przemysław Laszczak) Drużynowe Mistrzostwa Mazowsza Szkół Gimnazjalnych w szachach szybkich (Warszawa) – 2 miejsce Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej Mińsk Maz. (Pola Parol, Damian Koseski, Jakub Dróżdź, Kamila Koseska); sukcesy indywidualne: 1 miejsce II szach. (Olaf Kamiński – II drużyna GPMSz MM), 3 miejsce II szach. (Damian Koseski), 3 miejsce III szach. (Jakub Dróżdź)				
Źródło: dane klubów oraz https://www.minsk-maz.pl/					

3.3.3 Wyniki w zawodach na poziomie seniorskim organizowane przez związki sportowe

Rywalizacja na poziomie seniorskim podejmowana jest przez zawodników reprezentujących poszczególne kluby sportowe w Mińsku Mazowieckim. Znaczące sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej osiągają startujący w kategoriach seniorskich zawodnicy Klubu Walki Grappler, Wallhala Fight Club czy Akademii Sztuk Walki, którzy wielokrotnie zajmowali wysokie miejsce na różnych imprezach rangi ogólnopolskiej w różnych dyscyplinach sztuk walki (grappling, jiu-jitsu, MMA, kick-boxing).

Mińsk Mazowiecki może poszczycić się również licznymi sukcesami seniorów w brydżu sportowym, warcabach, szachach, tenisie stołowym, taekwon-do czy kolarstwie. W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze sukcesy mińskich zawodników w sporcie seniorskim, w zależności od dyscypliny sportowej:

Tabela 22. Wybrane sukcesy mińskich zawodników w ramach rywalizacji seniorskiej w latach 2013-2017

	2013	2014	2015	2016	2017
Judo		Puchar Polski Seniorek (Luboń) – udział zawodniczki UKS Judo KONTRA: Paulina Przyczyna	Puchar Polski Seniorek (Luboń) – udział zawodniczki UKS Judo KONTRA: 5 miejsce w kat. 70 kg (Paulina Przyczyna) Mistrzostwa Polski Seniorek (Kielce) – udział zawodników UKS Judo KONTRA: 7 miejsce w kat. 70 kg (Paulina Przyczyna), IX miejsce (Mikołaj Popis)		
Taekwondo		VI Puchar Europy Taekwon-Do ITF (Budapeszt, Węgry) – udział zawodników Mińskiego Klubu Sportowego TAEKWON-DO: 2 miejsce w kat. seniorów do 68 kg (Diana Jędrasik)		I Otwarte Mistrzostwa Europy UITF (Strzegom) – udział zawodników Akademii Sztuk Walki: 1 miejsce w walkach kobiet w kat. senior do 63 kg (Monika Wtulich), 1 miejsce w technikach specjalnych (Monika Wtulich), 3 miejsce w układach tradycyjnych (Monika Wtulich) Puchar Polski Taekwon-do ITF w Kątach Wrocławskich (Kąty Wrocławskie) – udział zawodników Akademii Sztuk Walki: 1 miejsce w technikach specjalnych (Damian Walas), 1 miejsce w walkach (Monika Wtulich), 1 miejsce w technikach specjalnych (Monika Wtulich), 1 miejsce w testach siły (Monika Wtulich), 1 miejsce w walkach light contact seniorów open (Dawid Matwiej), 1 miejsce w testach siły (Dawid Matwiej), 2 miejsce w walkach light (Damian Walas), 2 miejsce w układach (Damian Walas), 2 miejsce w układach (Monika Wtulich),	Mistrzostwa Świata Taekwon-do ITF HQ Korea (Barneveld, Holandia) – udział 8-osobowej ekipy Akademii Sztuk Walki; 1 miejsce w testach siły (Dawid Matwiej),

Grappling, MMA, kickboxing		Amatorska Liga MMA 69 – Mistrzostwa Polski Środkowej w MMA (Sochaczew) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w MMA w kat. do 84 kg (Sebastian Rawski), 2 miejsce w MMA w kat. do 70 kg (Kamil Kublik)	I Turniej Amatorski Sztuk Walki (Tłuszcz) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w MMA (Krystyna Iwanow), 1 miejsce w MMA do 85 kg (Sebastian Rawski), 2 miejsce w grapplingu (Krystyna Iwanow), 2 miejsce w MMA do 75 kg (Kamil Kublik), 3 miejsce w MMA do 75 kg (Marcin Gałązka) XVII GRAND PRIX Polski w MMA i Grapplingu (Wołomin) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w grapplingu w Gi (Krystyna Iwanow), 2 miejsce w No Gi (Krystyna Iwanow), 2 miejsce w grapplingu (Jakub Padzik), 2 miejsce w No Gi (Daniel Rozenek), 3 miejsce w Gi (Daniel Rozenek), 3 miejsce w MMA (Daniel Rozenek) III Amatorska Liga Bokserska „Białe Kołnierzyki” (Warszawa) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: zwycięstwa Krystyna Iwanow, Małgorzata Mroszczyk, Marcin Frankiewicz III Amatorski Turniej Sztuk Walki (Mięse k/ Tłuszczu) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w NO Gi (Krystyna Iwanow), 1 miejsce w BJJ (Oliwier Szczesny), 1 miejsce w MMA (Kamil Kublik), 1 miejsce w NO Gi (Kamil Kublik), 1 miejsce w MMA (Daniel Rozenek), 1 miejsce w NO Gi (Marcin Frankiewicz), 2 miejsce w BJJ (Antoni Rosa), 2 miejsce w BJJ (Mateusz Dorosz), 3 miejsce w NO Gi (Aleksandra Rosołowska), 3 miejsce w NO Gi (Daniel Rozenek), 3 miejsce w BJJ (Alex	Mazurska Noc Gladiatorów – gala MMA (Giżycko) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: zwycięstwo w walce w formule MMA 67 kg (Kamil Kublik) XVIII Grand Prix Polski MMA i Grapplingu (Wołomin) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w kat. 77 kg (Kamil Ambroż), 2 miejsce w kat. 70 kg (Patrycja Sejbuk), 2 miejsce w kat. 58 kg (Kacper Lasota), 3 miejsce w kat. 62 kg (Aleksandra Rosołowska) Zawodowa Gala MMA w Tłuszczu – Dragon Fight Night (Tłuszcz) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: zwycięstwo na punkty (Kamil Kublik) Turniej Brazylijskiego Jiu Jitsu VAI Finaliza (Warszawa) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 3 miejsce w kat. białe pasy do 88,3 kg (Jakub Miś), 3 miejsce w kat. purpurowe pasy +100,5 kg (Marcin Frankiewicz) Mistrzostwa Polski Centralnej ALMMA (Sochaczew) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 3 miejsce w formule BJJ No Gi w kat. kolorowe pasy (Kamil Kublik), 3 miejsce w formule BJJ No Gi w kat. białe pasy (Jakub Miś) Gala Sportów Walki Grappler Night (Halinów) – wygrana walka zawodnika Walhalla Fight Club: Adrian Cencora – senior 60 kg K1 Gala Sportów Walki - Kurpiowska Kuźnia Mistrzów (Wyszaków) –	VII Mistrzostwa Polski Polski No Gi Jiu Jitsu 2017 (Luboń) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 2 miejsce w kat. purpurowe pasy +97,5 kg (Marcin Frankiewicz) I Turniej Polish Cup International (Oborniki Śląskie) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w kategorii BJJ No Gi +91 kg (Marcin Frankiewicz) Puchar Polski Ju Jitsu (Sochaczew) – turniej organizowany przez Polski Związek Ju Jitsu – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w kat. +94 kg Ne waza No Gi (Marcin Frankiewicz), 2 miejsce w kat. 77 kg Ne waza No Gi (Jakub Miś) Mistrzostwa Polski WKSF (Mińsk Mazowiecki) – udział zawodników Walhalla Fight Club: 1 miejsce K1 Rules senior - 80 kg (Mateusz Bielicki), 3 miejsce K1 Rules senior – 75 kg (Piotr Bielak) European Cup - XI Mazovia Cup International – udział zawodników Walhalla Fight Club: 3 miejsce UFR Light Contact senior – 75 kg (Krzysztof Ołdak), 3 miejsce UFR Full Contact senior +90 kg (Paweł Mikołajewski)
--	--	--	---	---	--

			Sitek), 3 miejsce w BJJ (Kacper Bodecki), 3 miejsce w BJJ (Patryk Kesler), 3 miejsce w BJJ (Filip Kosut), 3 miejsce w BJJ (Jakub Jęda), 3 miejsce w BJJ (Oliwier Szczęsny) III Amatorska Liga Bokserska „Białe Kołnierzyki” (Warszawa) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: zwycięstwo w boksie w kat. do 80 kg (Kamil Stokowski) VIII Gala Sztuk Walki (Ostrołęka) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: zwycięstwo w formule MMA (Marcin Gałązka) III Amatorski Turniej Sztuk Walk (Radzymin) – udział zawodników Klubu Walki Grappler: 1 miejsce w formule MMA (Marcin Gałązka), 1 miejsce w grapplingu (Marcin Gałązka), 1 miejsce w formule MMA (Kamil Kublik), 1 miejsce w grapplingu (Krystyna Iwanow), 2 miejsce w formule MMA (Daniel Rozenek), 2 miejsce w grapplingu (Mariola Iwanow), 3 miejsce w grapplingu (Kamil Kublik), 3 miejsce w grapplingu (Daniel Rozenek), 3 miejsce w grapplingu (Aleksandra Rosołowska) Puchar Europy Kickboxingu PFKB – udział zawodników Walhalla Fight Club: 1 miejsce UFR Tatami +60 kg (Justyna Sokół), 1 miejsce kick light +60 kg (Justyna Sokół)	wygrana walka zawodnika Walhalla Fight Club: Mateusz Bielicki – senior 72 kg Low-Kick I Mistrzostwa Polski Sztuk Walk federacji ICO (Sulejówkę) – udział zawodników Walhalla Fight Club: 1 miejsce kick light 75 kg (Mateusz Bielicki), 1 miejsce 75 kg (Piotr Bielak), 2 miejsce pointfighting – 185 cm (Mateusz Bielicki), 2 miejsce K1 Rules +90 kg (Marcin Błazejczak), 3 miejsce K1 Rules – 85 kg (Łukasz Zawadka) Gala Sportów Walki - Kurpiowska Kuźnia Mistrzów (Wyszaków) – wygrana walka zawodnika Walhalla Fight Club: Sebastian Zychora Puchar Europy (Tarczyn) – udział zawodników Walhalla Fight Club: 1 miejsce UFR Ring (Mateusz Bielicki), 2 miejsce K1 senior - 75 kg (Mateusz Bielicki), 2 miejsce UFR Ring (Piotr Bielak), 3 miejsce K1 senior – 75 kg (Piotr Bielak)	
Warcaby	Puchar Świata Seniorek (Wageningen, Holandia) – 1 miejsce (Natalia Sadowska)	Finał Indywidualnych Mistrzostw Polski w warcabach 100-polowych (Sępólno Krajeńskie) – udział zawodników MKS Mazovia Mińsk	Finał Indywidualnych Mistrzostw Polski w warcabach 100-polowych (Lututów) – udział zawodników MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki sekcja warcaby: 1 miejsce (Łukasz		Mistrzostwa Świata Kobiet w warcabach 100-polowych – udział zawodników MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki sekcja

		Mazowiecki sekcja warszawy: 3 miejsce (Łukasz Kosobudzki)	Kosobudzki, 3 miejsce (Natalia Sadowska)		warszawy: 4 miejsce (Natalia Sadowska)
			Mistrzostwa Świata Kobiet w warszawach 100-północnych (Wuhan, Chiny) – udział zawodniczek MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki sekcja warszawska: 2 miejsce (Natalia Sadowska)		
Kolarstwo	Kolarskie Kryterium Uliczne - Memoriał F. Rawskiego w Mińsku Mazowieckim – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. cyclospor/senior (Dariusz Kołakowski) Ogólnopolskie wyścigi „Super Prestige” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w rocznym challenge’u w kat. cyclospor/senior (Dariusz Kołakowski), 2 miejsce w rocznym challenge’u w kat. cyclospor/senior (Krzysztof Kryczka) Międzynarodowe Kryterium Uliczne o Puchar Miasta Elk – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. senior/masters (Jacek Tomkiewicz)	Puchar Polski w Kolarstwie Szosowym (Sokołów) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. cyclospor/senior (Dariusz Kołakowski) Mistrzostwa Świata w Kolarstwie Szosowym (St. Johan, Austria) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 6 miejsce w kat. masters/senior (Tomasz Czyżkowski)	Ogólnopolskie wyścigi „Super Prestige” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w rocznym challenge’u w kat. masters/senior (Tomasz Czyżkowski) Liga Szosowa Mazowsza (Mrozy) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w klasyfikacji generalnej w kat. masters/senior (Jacek Tomkiewicz)	Ogólnopolskie wyścigi „Super Prestige” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w rocznym challenge’u w kat. cyclospor/senior (Maksymilian Błoński), 2 miejsce w rocznym challenge’u w kat. cyclospor/senior (Maksymilian Błoński) Kolarskie Kryterium Uliczne - Memoriał F. Rawskiego w Mińsku Mazowieckim – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. cyclospor/senior (Maksymilian Błoński)	Szostwy Puchar Mazowsza (Marianka) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. masters/senior (Andrzej Polak), 1 miejsce w kat. cyclospor (Mateusz Mikulski) Ogólnopolskie wyścigi „Super Prestige” – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w rocznym challenge’u w kat. masters/senior (Zbigniew Potylicki), 1 miejsce w kat. cyclospor/senior (Mateusz Mikulski) Mistrzostwa Polski Amatorów w Kolarstwie Szosowym (Nowy Dwór Mazowiecki) – udział zawodników Klubu Kolarskiego V-MAX: 1 miejsce w kat. cyclospor/senior (Mateusz Mikulski), 3 miejsce w kat. seniorka (Sylvia Stori)
Piłka nożna		Awans drużyny MKS „Mazovia” sekcja piłki nożnej do IV ligi (sezon 2013/2014)	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja piłki nożnej w rozgrywkach IV ligi; zajęcie 2 miejsca i udział w barażach o III ligę (sezon 2014/2015)	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja piłki nożnej w rozgrywkach IV ligi; udział w ¼ Pucharu Polski na Mazowszu; zawodnik klubu Michał Bondara z 32 golami zdobył tytuł króla strzelców IV ligi piłki nożnej (sezon 2015/2016)	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja piłki nożnej w rozgrywkach IV ligi; zajęcie 2 miejsca (sezon 2016/2017); sukcesy indywidualne zawodników klubu: Michał Bondara został piłkarzem III ligowego Widzewa Łódź, Sebastian Kaczyński został piłkarzem III ligowego Pelikana

					Łowicz, Daniel Smuga został piłkarzem III ligowej Viktorii Sulejówek
Rugby			Udział drużyny „RC MAZOVIA” w rozgrywkach rugby 7	Udział drużyny „RC MAZOVIA” w rozgrywkach rugby 7 (9 miejsce na 22 zespoły)	Udział drużyny „RC MAZOVIA” w rozgrywkach II ligi PZR (12 miejsce)
Tenis stołowy	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja tenisa stołowego w rozgrywkach III ligi mężczyzn	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja tenisa stołowego w rozgrywkach III ligi mężczyzn	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja tenisa stołowego w rozgrywkach III ligi mężczyzn	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja tenisa stołowego w rozgrywkach II ligi mężczyzn	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja tenisa stołowego w rozgrywkach II ligi mężczyzn (w sezonie 2016/17 zajęcie 2 miejsca)
Brydź sportowy	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja brydża sportowego w rozgrywkach I ligi	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja brydża sportowego w rozgrywkach II ligi	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja brydża sportowego w rozgrywkach I ligi	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja brydża sportowego w rozgrywkach I ligi (5. miejsce uprawniające do gry o awans do ekstraklasy)	Udział drużyny MKS „Mazovia” sekcja brydża sportowego w rozgrywkach ekstraklasy
Szachy	Mistrzostwa Polski Funkcjonariuszy Celnych 2013 (Białobrzegi) – udział zawodnika MTSz: 6 miejsce (Jacek Jóźwik) Akademickie Mistrzostwa Polski – Turniej Drużynowy (Katowice): 3 miejsce Uniwersytet Warszawski (Michał Kopczyński) Drużynowe Mistrzostwa Mazowsza 2012/2013 – II miejsce MTSz, awans do II Ligi Seniorów (Michał Kopczyński, Piotr Delekta, Robert Brewczyński, Jakub Suliborski, Paweł Parol, Marcin Zychowicz, Jacek Jóźwik, Dariusz Aniszewski, Artur Suliborski, Anna Delekta, Pola Parol); wyniki indywidualne: 1 miejsce IV szach. (Jacek Jóźwik), 2 miejsce II szach. (Robert	I Mistrzostwa Polski Amatorów w Szachach Szybkich (Pęgów k/Wrocławia) – udział zawodnika MTSz: 2 miejsce (Artur Suliborski) Indywidualne Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego II rzut (Lublin) – udział zawodników MTSz: 2 miejsce (Artur Suliborski) Drużynowe Akademickie Mistrzostwa Województwa w Szachach I rzut (Lublin) – udział zawodnika MTSz: 1 miejsce drużyna UMCS Lublin (I szachownica – 1. Artur Suliborski) Drużynowe Akademickie Mistrzostwa Województwa w Szachach II rzut (Lublin) – udział zawodnika MTSz: 1 miejsce drużyna UMCS Lublin (II szachownica – 1. Artur Suliborski)	II Mistrzostwa Polski Amatorów w Szachach Szybkich (Pęgów k/Wrocławia) – udział zawodnika MTSz: 2 miejsce (Artur Suliborski) Indywidualne Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego II rzut (Lublin) – udział zawodników MTSz: 1 miejsce (Artur Suliborski) Drużynowe Akademickie Mistrzostwa Województwa w Szachach I rzut (Lublin) – udział zawodnika MTSz: 1 miejsce drużyna UMCS Lublin (III szachownica – 1. Artur Suliborski) Drużynowe Akademickie Mistrzostwa Województwa w Szachach II rzut (Lublin) – udział zawodnika MTSz: 1 miejsce drużyna	III Mistrzostwa Polski Amatorów w Szachach Szybkich (Pęgów k/Wrocławia) – udział zawodnika MTSz: 3 miejsce (Artur Suliborski) I Mistrzostwa Polski Amatorów w Szachach Błyskawicznych (Pęgów) – udział zawodnika MTSz: 1 miejsce (Artur Suliborski) Drużynowe Akademickie Mistrzostwa Województwa w Szachach (Lublin) – udział zawodnika MTSz: 1 miejsce drużyna UMCS Lublin (III szachownica – 2. Artur Suliborski) Indywidualne Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego – Szachy (Lublin) – udział zawodników MTSz: 1 miejsce (Artur Suliborski)	IV Mistrzostwa Polski Amatorów w Szachach Szybkich (Pęgów k/Wrocławia) – udział zawodnika MTSz: 2 miejsce (Paweł Parol) Drużynowe Mistrzostwa Mazowsza 2016/2017 (Mazowsze) – 1 miejsce drużyny MTSz Drużynowe Akademickie Mistrzostwa Województwa w Szachach (Lublin) – 1 miejsce drużyny KU AZS UMCS Lublin (I szach. – 1. Artur Suliborski) Indywidualne Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego – Szachy (Lublin) – udział zawodników MTSz: 3 miejsce (Artur Suliborski)

Brewczyński), 3 miejsce V szach. (Anna Delekta) Akademickie Mistrzostwa Warszawy i Mazowsza w szachach (Warszawa) – 3 miejsce (Michał Kopczyński) IX Międzynarodowy Festiwal Szachowy „Perła Bałtyku” gr. B (Łąży) – udział zawodnika MTSz: 4 miejsce (Paweł Parol) X Międzynarodowy Festiwal Szachowy Ostróda 2013 – Open (Ostróda) – udział zawodnika MTSz: 4 miejsce (Maciej Kowalec) Konik Morski Rewala 2013 – GoldChess Open (Rewal) – udział zawodnika MTSz: 2 miejsce (Jakub Suliborski) Drużynowe Mistrzostwa Polski – II Liga Seniorów (Poronin) – IX miejsce MTSz (Robert Brewczyński, Jakub Suliborski, Paweł Parol, Jacek Józwik, Maciej Kowalec, Katarzyna Murawko, Artur Suliborski) Błyskawiczne Mistrzostwa Polski Sędziów Szachowych (Puławy) – udział zawodników MTSz: 6 miejsce (Artur Suliborski), 8 miejsce (Jakub Suliborski)		UMCS Lublin (I szachownica – 1. Artur Suliborski)		
---	--	--	--	--

Źródło: dane klubów oraz <https://www.minsk-maz.pl/>

3.3.4 Pozostałe rozgrywki i imprezy sportowe

Oprócz przedstawionego w poprzednich podrozdziałach współzawodnictwa dzieci i młodzieży oraz rozgrywek klubowych, w Mińsku Mazowieckim organizowane są liczne zawody, imprezy i wydarzenia o charakterze sportowym. Są one przeznaczone zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dorosłych, klubów sportowych i nieformalnych organizacji. Imprezy i wydarzenia tego typu przyczyniają się do rozpowszechniania w społeczeństwie dobrych nawyków sportowych, promują ruch i aktywność fizyczną jako elementy zdrowego stylu życia oraz wpływają na poprawę kondycji mieszkańców.

W kalendarzu imprez o charakterze sportowym, jakie w 2017 roku zorganizowano w Mińsku Mazowieckim, znalazły się m.in. następujące:

- rozgrywki ligowe klubów sportowych (seniorzy):
 - piłka nożna mężczyzn: IV liga (Mazovia Mińsk Mazowiecki)
 - tenis stołowy mężczyzn: II liga (MKS Mazovia/Bank Spółdzielczy Mińsk Mazowiecki)
 - rugby mężczyzn: II liga (RC Mazovia Mińsk Mazowiecki)
 - brydż sportowy: ekstraklasa (Mazovia Mińsk Mazowiecki)
 - siatkówka mężczyzn: IV liga grupa B (MMKS Mińsk Mazowiecki)
 - siatkówka kobiet: III liga (MKS „Olimp” Mińsk Mazowiecki)
- rozgrywki amatorskie sportów zespołowych:
 - Mińska Liga Mistrzów
 - Mazowiecka Liga Bładecross (V kolejka ligi odbyła się w Mińsku Mazowieckim)
- zawody i rozgrywki o zasięgu ogólnopolskim:
 - V Mistrzostwa Polski Sztuk Walk pod federacją WKSF
 - IV Mistrzostwa Mazowsza ASW
 - Freestyle Skate Day 2017 Mińsk Mazowiecki (półfinał mazowiecki) w ramach I ICE SKATING DAY IN MMZ – Mińsk Mazowiecki
 - IV Grand Prix Polski w Brazylijskim Jiu Jitsu 2017
 - V Bieg Pamięci Poległych Żołnierzy Żandarmerii Wojskowej
 - IX Memoriał Feliksa Rawskiego
 - 22. Mazowiecki Rajd Weteranów Szos „Magnet 2017”
 - 22. Mazowiecka Piętnastka
 - 3. Mazowiecka Piątka
 - VI Rajd Po Ziemi Mińskiej Pojazdów Zabytkowych
 - Miński Złot Pojazdów Zabytkowych „WARKOT”
 - VIII Turniej No Gi Fight Grappler Cup
 - V Mistrzostwa Mazowsza w Sztukach Walk
 - 4 Jesienne Grand Prix w Biegach Przełajowych
 - Międzynarodowy Błyskawiczny Turniej Szachowy o Puchar Prezesa Mińskiego Towarzystwa Szachowego
 - I Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej MOSIR CUP 2017 dla rocznika 2006 i młodszy
 - Mińska Gala Mieszanych Sztuk Walk Grappler Night 5

- 5. Bieg po choinkę (na dystansie 5 km)
- zawody i rozgrywki o zasięgu miejskim i lokalnym:
 - Turniej Świąteczny Szkółki Szachowej Funny Kids
 - Badminton dla szkół podstawowych w sezonie 2016-2017
 - Warsztaty Parkour I
 - Ferie z MOSiR 2017 (Familiada w Wodzie, Aquacycling Day, Familiada na Lodowisku)
 - Maraton fitness z okazji Dnia Kobiet
 - Turniej Mistrzów Futsalu 2017
 - Biegi „Powitanie Wiosny”
 - IV Turniej Bjj dla dzieci i młodzieży
 - IX Otwarte Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego w Badmintonie
 - X Jubileuszowe Otwarte Mistrzostwa w Szachach Szkoły Podstawowej nr 2 im. Dąbrówki w Mińsku Mazowieckim
 - I Otwarte Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego w Cross Triathlonie
 - Indywidualne i Drużynowe Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego Szkół Podstawowych w warcabach 100-półowych
 - 43 Otwarte Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego w Tenisie Stołowym
 - Turniej Tenisa Ziemnego o Puchar Dyrektora MOSiR
 - VII Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych w Pływaniu o Puchar Przechodni Dyrektora Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
 - IV Otwarte Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego Przedszkolaków w Szachach
 - Otwarte Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego w Tenisie Stołowym
 - VII Grand Prix Mińska Mazowieckiego w Pływaniu
 - Turniej Siatkówki Plażowej „Majówka na Piasku”
 - Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego w Tenisie Stołowym
 - Turniej Tenisa Ziemnego o Puchar Dyrektora MOSiR
 - Mistrzostwa Mazowska Przedszkolaków
 - VII Salezjański Turniej Szachowy
 - III Rajd rowerowy ulicami miasta
 - Piknik Lotniczy 2017
 - III piknik lotniczy dla dzieci
 - Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego w Tenisie Ziemnym o Puchar Burmistrza
 - Akademia Parkour
 - Sportowe wakacje z brazylijskim jiu-jitsu
 - Sportowe lato z MOSiR
 - Letni Turniej Koszykówki Ulicznej
 - Letni Turniej Siatkówki Plażowej
 - Przejazd Rolkowy
 - Rolkoteka
 - Turniej Mixtów w Piłce Siatkowej Plażowej
 - Mistrzostwa Powiatu w Tenisie Ziemnym o Puchar Starosty Mińskiego
 - Piknik Sportowo-Rekreacyjny „Party nie na żarty, czyli 4 urodziny mińskiej rodziny”
 - Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego Juniorów w Szachach

- Trójbój raketkowy: badminton-tenis stołowy-tenis ziemny
- Deblowy Turniej Tenisa Ziemnego o Puchar Dyrektora MOSiR
- VII Turniej w brazylijskim jiu-jitsu dla dzieci i młodzieży
- Mistrzostwa Powiatu Mińskiego w Tenisie Ziemnym
- Drużynowe i Indywidualne Mistrzostwa Mińska Mazowieckiego Szkół Podstawowych w warszawie
- I Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Dyrektora MECHANIKA
- Grand Prix Mińska Mazowieckiego w Tenisie Stołowym
- Grand Prix Mińska Mazowieckiego w Badmintonie
- Jesienny Maraton Pływacki
- II Turniej Mikołajkowy
- 6 Mityng Pływacki – Drużynowe Zawody Pływackie
- Turniej Inauguracyjny Hokeja na Lodzie o Puchar Dyrektora MOSiR.

3.4 Stan organizacji sportu w Mińsku Mazowieckim

Nadzór nad realizacją zadań jednostki w zakresie sportu i rekreacji sprawują odpowiednie organy Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki. W działalność w tym obszarze zaangażowane są poszczególne wydziały i jednostki organizacyjne urzędu, działające pod bezpośrednim nadzorem Burmistrza lub Zastępcy Burmistrza. Ponadto przy Radzie Miasta Mińsk Mazowiecki funkcjonuje *Komisja Spraw Społecznych*. Do zakresu działania Komisji należą m.in. sprawy: upowszechniania kultury, kultury fizycznej i turystyki, sportu dzieci i młodzieży, wydatków na kulturę, pomoc społeczną, sport i rekreację, sprawy jednostek komunalnych w zakresie kultury, sportu i pomocy społecznej czy współpracy ze stowarzyszeniami, instytucjami i placówkami prowadzącymi działalność z zakresu spraw społecznych oraz ochrony zdrowia.

Działania samorządu związane ze sportem w Mińsku Mazowieckim znajdują się przede wszystkim w gestii *Wydziału Promocji, Kultury i Sportu*, nad którym bezpośredni nadzór sprawuje Burmistrz Miasta. *Wydział Promocji, Kultury i Sportu* realizuje m.in. zadania z zakresu spraw kultury fizycznej, a w szczególności:

- opracowywanie założeń programowych oraz inicjowanie działań zmierzających do upowszechniania kultury i kultury fizycznej w Mieście;
- opracowywanie kalendarza imprez kulturalnych i sportowych odbywających się w Mieście oraz organizacja lub współorganizacja imprez realizowanych przy finansowym zaangażowaniu Miasta;
- nadzorowanie miejskich jednostek organizacyjnych prowadzących działalność z zakresu kultury fizycznej;
- prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem patronatu burmistrza wydarzeniom organizowanym dla mieszkańców miasta Mińsk Mazowiecki;
- stwarzanie odpowiednich warunków rozwoju sportu w Mieście i przygotowywanie spraw związanych z powoływaniem miejskich instytucji działających w zakresie organizacji kultury fizycznej, wypoczynku i rekreacji;

- przygotowywanie projektów podziałów środków finansowych przeznaczonych w budżecie Miasta na kulturę i kulturę fizyczną;
- współdziałanie z klubami i stowarzyszeniami sportowymi, w tym w zakresie określania zasad wykorzystywania bazy miejskich obiektów sportowych i urządzeń rekreacyjnych;
- przygotowywanie decyzji administracyjnych w sprawach zezwoleń na przeprowadzenie imprez masowych;
- przedstawianie Burmistrzowi wniosków w sprawie przyznawania stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe;
- opracowywanie projektów programu współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- przygotowywanie projektów rocznych wykazów zadań publicznych Miasta zleczanych do realizacji przez organizacje pozarządowe;
- przygotowywanie i przeprowadzanie, na podstawie ustawy, otwartych konkursów ofert na realizację przez organizacje pozarządowe zadań publicznych Miasta;
- nadzorowanie realizacji umów z organizacjami pozarządowymi;
- merytoryczne rozliczanie zadań publicznych zleczonych organizacjom pozarządowym;
- kontrola realizacji zleczonych zadań i wykorzystania dotacji przez organizacje pozarządowe.

Zadania mające pośredni wpływ na działalność sportową oraz infrastrukturę sportowo-rekreacyjną w mieście znajdują się również w zakresie zadań innych wydziałów m.in. Zespołu ds. Oświaty (nadzór nad placówkami edukacyjnymi, w tym ich bazą sportową), Wydziału Gospodarki Przestrzennej i Nieruchomości (zadania związane z planowaniem przestrzennym i zagospodarowaniem przestrzennym miasta, a także gospodarowaniem nieruchomościami stanowiącymi własność miasta), Wydziału Inwestycji (prowadzenie spraw związanych z przygotowaniem i realizacją inwestycji, w tym w obszarze infrastruktury sportowej), Wydział Rozwoju Gospodarczego Miasta (współpraca z Wydziałem Promocji, Kultury i Sportu w zakresie tworzenia i realizacji projektów prospołecznych i informacyjnych) czy Stanowisko ds. komunikacji społecznej (realizacja zadań związanych z komunikacją na linii urząd – mieszkańcy).

Działalność w obszarze sportu i kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim prowadzi jedna jednostka organizacyjna miasta: *Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji*. MOSiR zarządza miejskimi obiektami sportowymi, tj. Stadionem Miejskim przy ul. Sportowej 1, Ośrodkiem rekreacyjno-sportowym „AQUAPARK” z zapleczem i sztucznym lodowiskiem przy ul. Wyszyńskiego 56 oraz Stadionem Sportowym przy ul. Budowlanej 2a.

Działalność Wydziału Promocji, Kultury i Sportu oraz Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji uzupełniają zadania realizowane przez Zarząd Gospodarki Komunalnej, wśród których znajdują się między innymi:

- w przypadku Wydziału Zieleni:
 - budowa, utrzymanie, konserwacja i remonty terenów zieleni miejskiej, czyli parków, skwerów, zieleni osiedlowej, pasów zieleni w pasach drogowych i obiektów małej architektury
 - projektowanie i realizacja nowych klombów, kwietników i konstrukcji kwiatowych na terenie miasta;
- w przypadku Wydziału Technik Sanitarnych:
 - utrzymanie, konserwacja i remonty placów zabaw i obiektów małej architektury na terenach ogólnodostępnych.

3.4.1 Mińskie Kluby Sportowe

Na terenie miasta Mińsk Mazowiecki działalność w zakresie uprawiania i upowszechniania sportu prowadzi około 60 podmiotów. Wśród nich znajdują się kluby sportowe oraz stowarzyszenia kultury fizycznej, zrzeszające zarówno dzieci i młodzież, jak i dorosłych mieszkańców miasta.

Uczniowie mińskich szkół mogą podnosić swoje umiejętności sportowe w jednym z uczniowskich klubów sportowych, funkcjonujących przy szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Uczniowskie kluby sportowe oferują zajęcia z różnych dyscyplin sportowych, zarówno gier zespołowych, jak i sportów indywidualnych: piłki nożnej, koszykówki, siatkówki, pływania, judo czy strzelectwa.

Natomiast oferta pozostałych klubów i stowarzyszeń sportowych na terenie miasta Mińsk Mazowiecki obejmuje m.in. następujące dyscypliny sportowe: sporty walki (karate, judo, boks, ju-jitsu, taekwon-do, kich-boxing), sporty zespołowe (piłka nożna, koszykowa, siatkowa, ręczna, rugby), hokej, łyżwiarstwo i rolkarstwo, lekkoatletyka (w tym bieganie), pływanie, tenis ziemny i stołowy, sporty siłowe i sylwetkowe, sporty motorowe, kolarstwo, szachy, warcaby i brydż sportowy, lotnictwo, strzelectwo czy parkour i freerun.

Większość mińskich klubów i stowarzyszeń sportowych to jednostki zajmujące się sportem amatorskim oraz nastawione na rozwój sportowy dzieci i młodzieży. Ich uzupełnienie stanowią kluby i organizacje zrzeszające sportowców profesjonalistów i dorosłych mieszkańców miasta. Wśród mińskich klubów pod względem popularności i szerokiego zakresu działalności wyróżniają się kluby reprezentujące gry zespołowe (m.in. Mazovia Mińsk Mazowiecki – piłka nożna, Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski – piłka siatkowa, RC Mazovia – rugby), sporty walki (Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO, Klub Sztuk Walki Walhalla Fight Club, Klub Walki i Fitness „Grappler”, Uczniowski Klub Sportowy Judo „Kontra”, Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushinkai, Miński Klub Sportowy MMA TEAM), biegi (Miński Klub Biegacza „Dreptak”, Klub Sportowy „KS Zielono-Czarni”), pływanie (Klub Sportowy „Barakuda”), szachy i warcaby (Mińskie Towarzystwo Szachowe, MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki – sekcja warcaby 100 polowe, Gminny Klub Sportowy „Diagram”) czy tenis (MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki – sekcja tenis stołowy, Mińsko-Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe).

Tabela 23. Związki sportowe oraz kluby i stowarzyszenia sportowe na terenie miasta Mińsk Mazowiecki

Nazwa		Dyscyplina
Związki sportowe		
1	Miejski Szkolny Związek Sportowy ul. Mikołaja Kopernika 9	sport
2	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Mińsku Mazowieckim ul. Tadeusza Kościuszki 3	sport
Kluby i stowarzyszenia sportowe		
3	Akademia Sztuk Walki ⁷⁹ ul. Szkolna 17 lok. 5, Dębe Wielkie	taekwon-do, kick-boxing
4	Fundacja Adrenalina ul. Michaliny Szczepankowskiej 3	pływanie, nordic walking, turystyka

⁷⁹ Podmiot zarejestrowany w Dębem Wielkim, ale prowadzi zajęcia również na terenie miasta Mińska Mazowieckiego

5	Fundacja Akademia Piłki Nożnej ul. Topolowa 19	piłka nożna
6	Gminny Klub Sportowy „Diagram” ul. Chełmońskiego 14	warcaby
7	Harcerski Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Mińsku Mazowieckim ul. Kościelna 3	turystyka
8	Hokejowy Klub Sportowy Mińsk Mazowiecki ul. Wiśniowa 4	hokej, rolkarstwo
9	Klub Dawnych Motocykli „Magnet” ul. Warszawska 173	motoryzacja
10	Klub Kolarski V-Max Mińsk Mazowiecki ul. Siennicka 8 lok. 26	kolarstwo
11	Klub Sportowy „Akademia Parkour Wschód” ul. Stefana Okrzei 18A	parkour, freerun
12	Klub Sportowy „Atletic” ul. Zygmunta Kazikowskiego 7 lok. 13	zajęcia ogólnorozwojowe
13	Klub Sportowy „Barakuda” ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 56	pływanie
14	Klub Sportowy „Champion” (dawniej UKS RING) ul. Mireckiego 11	boks
15	Klub Sportowy „Fabos” ul. Stefana Żeromskiego 9 lok. 1	siatkówka
16	Klub Sportowy „KS Zielono-Czarni” ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 12 lok. 103	biegi
17	Klub Sportowy „Leliwa Mińsk Mazowiecki” ul. Tadeusza Kościuszki 25A lok. 32	piłka ręczna
18	Klub Sportowy „Pasjonaci Sportu” ul. Mikołaja Kopernika 16 lok. 1	sport
19	Klub Sportowy „RC Mazovia Mińsk Mazowiecki” ul. Armii Ludowej 6	rugby
20	Klub Sztuk Walk-Walhalla Fight Club ul. Warszawska 178	sporty walki
21	Klub Walki i Fitness „Grappler” ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 11A	sporty walki, fitness
22	Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Mińskiej ul. Tadeusza Kościuszki 3	turystyka
23	Miejski Klub Lekkoatletyczny w Mińsku Mazowieckim ul. Budowlana 2	lekkoatletyka
24	Miejski Klub Sportowy „Mazovia” Mińsk Mazowiecki ul. Sportowa 1	piłka nożna, warcaby 100 polowe, brydż sportowy, tenis stołowy
25	Mińska Grupa Rowerowa ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 41B lok. 7	kolarstwo
26	Miński Klub Biegacza „Dreptak” ul. Sosnkowskiego 12/26	biegi
27	Miński Klub Lotniczy przy I Pułku Lotnictwa Myśliwskiego „Warszawa” ul. Kościuszki 13/26	lotnictwo
28	Miński Klub Sportowy „Kwadrat” ul. Warszawska 114	trójbój siłowy
29	Miński Klub Sportowy MMA Team ul. Mikołaja Kopernika 11 lok. 58	MMA, BJJ, boks
30	Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO ul. Dąbrówki 28 lok. 1	taekwon-do
31	Mińskie Stowarzyszenie Sportów Ekstremalnych ul. Michaliny Szczepankowskiej 5	sporty ekstremalne

32	Mińskie Towarzystwo Strzeleckie im. Żołnierzy Wyklętych ul. Warszawska 222 lok. 13	strzelectwo
33	Mińskie Towarzystwo Szachowe ul. Marcina Borelowskiego 3a	szachy
34	Mińsko-Mazowiecki Klub Karate Kyokushinkai ul. Dąbrówki 33 lok. 14	karate kyokushinai
35	Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski ul. Szczecińska 16g	siatkówka
36	Mińsko-Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 30a	tenis
37	Parafialny Klub Sportowy „Antoni” ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 54	sport
38	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Zarząd Oddziału w Mińsku Mazowieckim ul. Ogrodowa 1	turystyka
39	Stowarzyszenie „Punisher Gym” ul. Mała 6	kick-boxing
40	Stowarzyszenie Figurowy Mińsk Mazowiecki ul. Szczepankowskiej 21	łyżwiarstwo
41	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „SL Salos” ul. Kościuszki 27	sport
42	Stowarzyszenie Mińsko Mazowieckie Towarzystwo Tenisowe ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 30A	tenis
43	Stowarzyszenie Sportowo-Rekreacyjne „Mechanik” przy Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Warszawy w Mińsku Mazowieckim ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 43	sport, rekreacja
44	Stowarzyszenie Sportów Siłowych i Kultury „Samir” ul. Mikołaja Kopernika 13	sporty siłowe
45	Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Albatros” ul. Okrzei 14a	sport
	Uczniowskie Kluby Sportowe	
46	Międzyszkolny Klub Sportowy „Olimp” ul. Mikołaja Kopernika 9	siatkówka
47	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Korona” ul. Budowlana 4	piłka koszykowa, siatkowa, nożna, judo, aerobik, biegi na orientację, strzelectwo, pływanie
48	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „TOM BOXING TEAM” ul. 1 PLM „Warszawa” 14 lok. 47	boks
49	Stowarzyszenie „Dwie Jedyńki” ul. Mikołaja Kopernika 9	piłka nożna
50	Parafialno-Uczniowski Klub Sportowy „Mewa” ul. Stefana Kard. Wyszyńskiego 54	piłka nożna
51	Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska Champions” Mińsk Mazowiecki ul. Siennicka 17	piłka nożna
52	Uczniowski Klub Sportowy „Dąbrówka” ul. Gabriela Narutowicza 22	piłka nożna
53	Uczniowski Klub Sportowy „Joker” ul. Małopolska 11	sport
54	Uczniowski Klub Sportowy „Kopernik” ul. Mikołaja Kopernika 9	sport
55	Uczniowski Klub Sportowy „Piątka” ul. Małopolska 11	piłka nożna
56	Uczniowski Klub Sportowy „Szóstka” ul. Gen. Kazimierza Sosnkowskiego 1	piłka nożna

57	Uczniowski Klub Sportowy Judo „Kontra” ul. Budowlana 12	judo
58	Uczniowski Klub Sportowy „Probasket” ul. Ignacego Paderewskiego 7	koszykówka
59	Uczniowski Klub Sportowy „Ring” ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego 23 lok. 15	boks

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Mińsk Mazowiecki oraz www.bazy.ngo.pl (20.03.2018)

3.4.2 Analiza systemu finansowania sportu w Mińsku Mazowieckim

Miasto Mińsk Mazowiecki wspiera rozwój sportu dzieci i młodzieży oraz działalność klubów sportowych, stwarzając odpowiednie warunki dla ich funkcjonowania. Władze gminy realizują inwestycje w zakresie poprawy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w mieście, ale, co bardzo istotne, podmiotom i osobom związanym ze sportem, udzielane jest również wsparcie finansowe.

Warunki i tryb finansowania zadania własnego obejmującego tworzenie warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu zostały określone w *Uchwale Nr XIII/105/11 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie warunków i trybu finansowania rozwoju sportu*. Ww. uchwała wnosi, że warunkiem finansowania rozwoju sporu przez miasto jest działanie zmierzające do osiągnięcia następujących celów publicznych:

- 1) poprawy warunków uprawiania sportu przez zawodników klubów sportowych na terenie Miasta Mińsk Mazowiecki,
- 2) poprawy kondycji fizycznej i zdrowia psychicznego mieszkańców poprzez uczestnictwo w aktywnym stylu życia,
- 3) zwiększenia dostępności mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki do działalności sportowej,
- 4) popularyzacji uprawiania sportu dla podnoszenia sprawności fizycznej,
- 5) promocji sportu i aktywnego stylu życia,
- 6) zaspokojania potrzeb społecznych poprzez integrowanie się kibiców,
- 7) osiągania wyższych wyników sportowych przez zawodników klubów sportowych,
- 8) umożliwienia dostępu do różnorodnych form aktywności sportowej jak największej liczbie mieszkańców Miasta Mińsk Mazowiecki,
- 9) kreowania pozytywnego wizerunku Miasta Mińsk Mazowiecki poprzez sprzyjanie współzawodnictwu sportowemu na wszelkich poziomach.

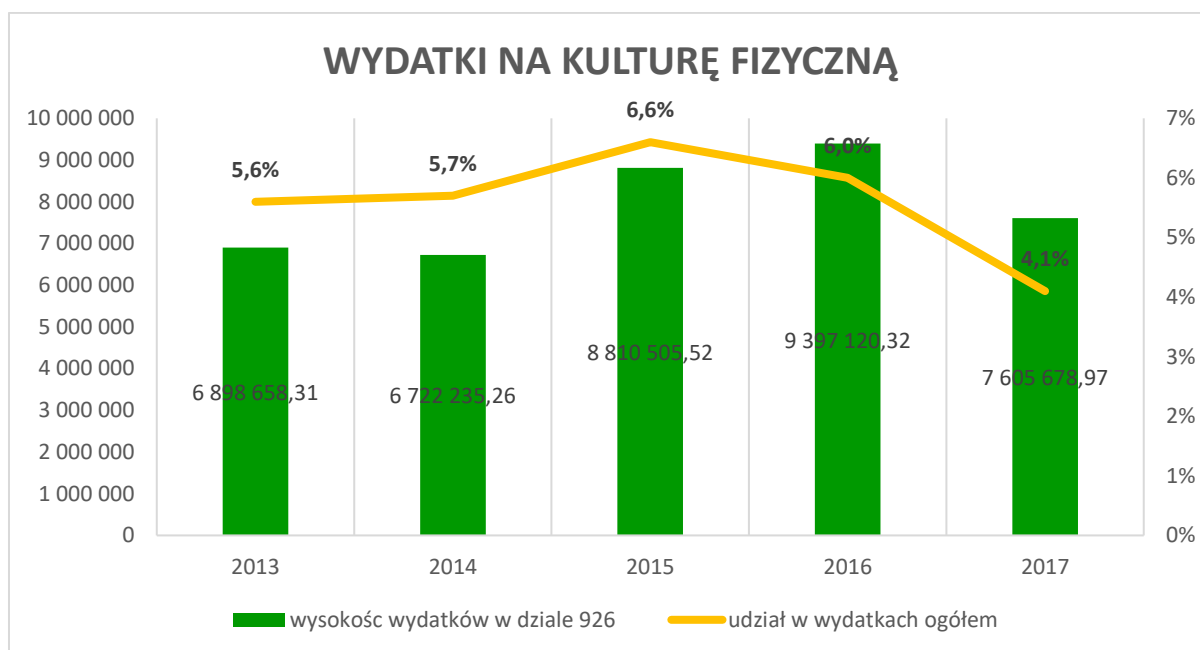
Również w *Uchwale Nr XIII/105/11 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie warunków i trybu finansowania rozwoju sportu* wskazano tryby finansowania rozwoju sportu na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. Należą do nich:

- 1) udzielanie dotacji dla klubów sportowych realizujących cele publiczne określone powyżej z zastosowaniem przepisów:
 - ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
 - ustawy o finansach publicznych,
 - ustawy o sporcie,
- 2) współorganizacji imprez sportowych,
- 3) rozbudowy i utrzymania miejskiej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,

4) wspierania rozwoju sportu szkolnego.

Wydatki miasta Mińsk Mazowiecki na kulturę fizyczną wykazywały w latach 2013-2016 tendencję rosnącą. Ich wysokość jest związana z rosnącymi nakładami władz samorządowych na finansowanie zadań związanych ze sportem. W 2016 roku wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w *dziale 926 Kultura fizyczna* wyniosły niemal 9,4 mln zł (co stanowiło 6% ogółu wydatków miasta) i były najwyższe w całym analizowanym okresie. Cztery lata wcześniej, w 2013 roku, w *dziale 926 Kultura fizyczna* wydatkowano z budżetu miasta 6,8 mln zł, tj. 5,6% wydatków z budżetu ogółem. W 2017 roku tendencja wzrostowa w zakresie wysokości wydatków ponoszonych w Mińsku Mazowieckim w *dziale 926* została zahamowana – na kulturę fizyczną wydatkowano łącznie 7,6 mln zł, tj. mniej niż w latach 2015-2016, ale jednocześnie więcej niż w latach 2013-2014. Znacząco zmniejszył się w 2017 roku udział wydatków w *dziale 926* w ogóle wydatków miasta. Ukształtował się on na poziomie 4,1%, tj. nie tylko poniżej wartości maksymalnej z 2015 roku (6,6%), ale również z lat wcześniejszych (5,6-5,7% w latach 2013-2014).

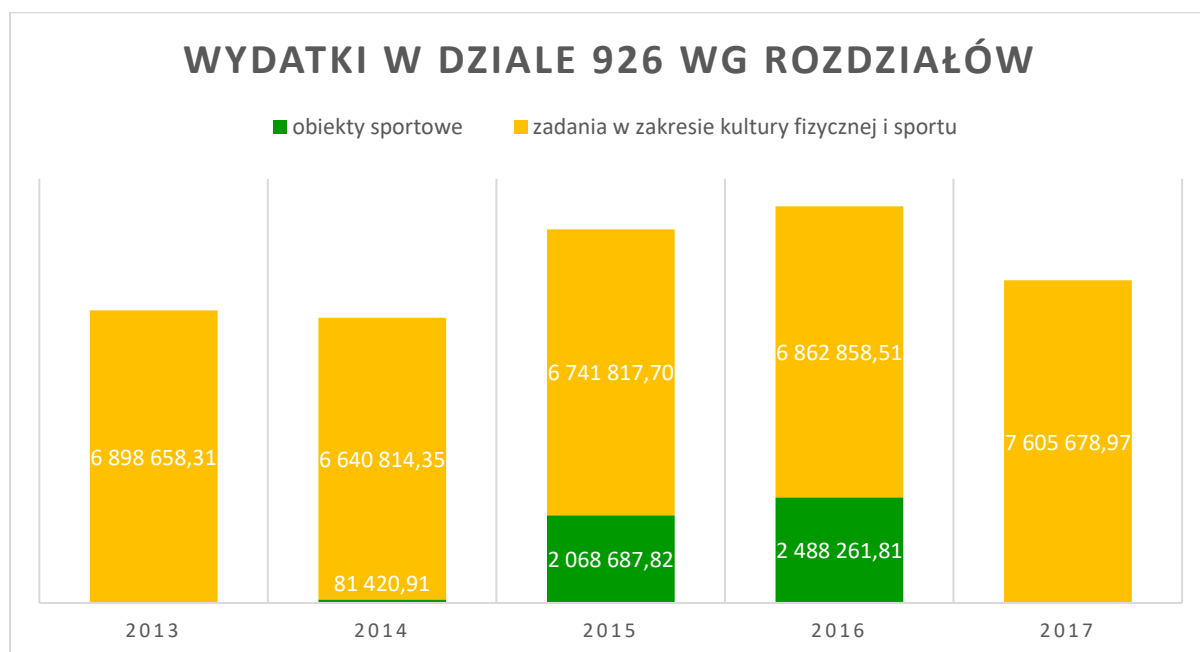
Wykres 20. Wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017

Źródło: dane BDL GUS

Wydatki w *dziale 926* obejmują wydatki klasyfikowane w dwóch rozdziałach: *obiekty sportowe* (92601) i *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* (92605). W analizowanym okresie wydatki sklasyfikowane w rozdziale *obiekty sportowe* pojawiały się w budżecie miasta w latach 2014-2016, przy czym najwyższe były w 2015 roku (ponad 2 mln zł) i 2016 roku (niemal 2,5 mln zł). W tych szczytowych latach udział wydatków w rozdziale *obiekty sportowe* w ogóle wydatków w *dziale 926* kształtował się na poziomie 23,5% i 26,5%. Natomiast w 2013 i 2017 roku w budżecie miasta nie wystąpiły wydatki klasyfikowane w rozdziale *obiekty sportowe*. W tych latach całość wydatków w *dziale 926* stanowiły wydatki w rozdziale *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu*. Wydatki w rozdziale *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* także w pozostałych latach stanowiły większość wydatków w *dziale 926*. Ich wysokość wahała się od 6,6 mln zł w 2014 roku do 6,8 mln zł w 2016 roku, zaś udział w ogóle wydatków w *dziale 926* – od 73% (w 2016 roku) do 98,8% (w 2014 roku).

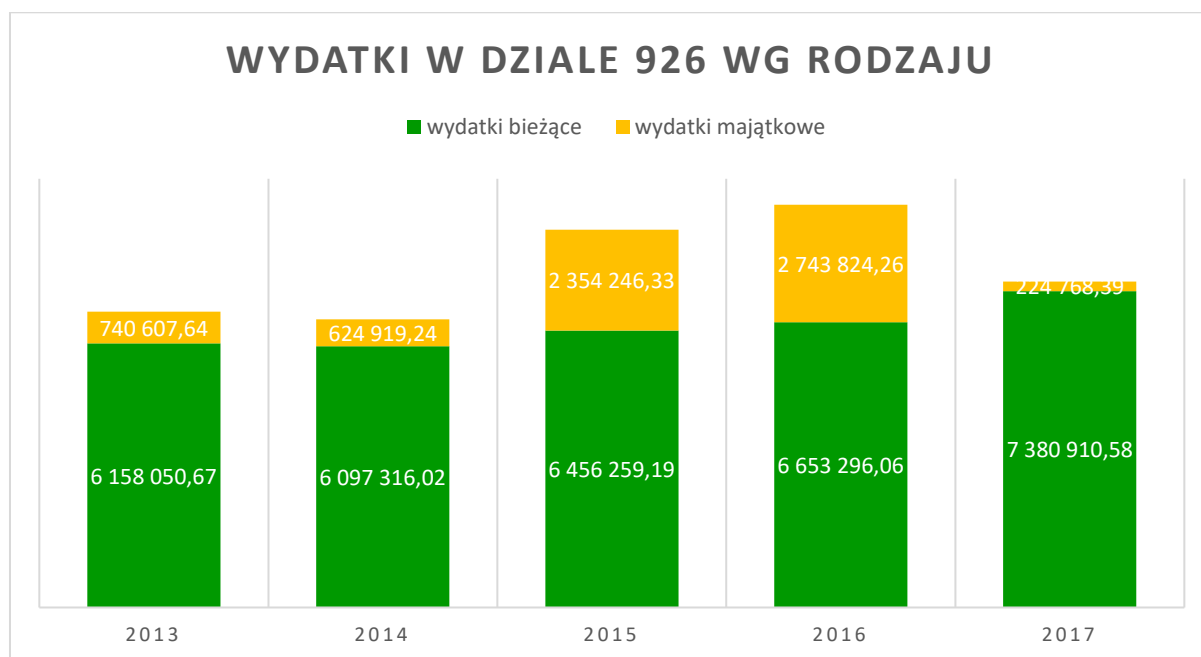
Wykres 21. Wydatki wg rozdziałów z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017

Źródło: dane BDL GUS

W ramach wydatków ponoszonych z budżetu miasta wyróżnia się ich dwa podstawowe rodzaje: bieżące i majątkowe. Ich wysokość w poszczególnych latach w przypadku miasta Mińsk Mazowiecki okazała się zróżnicowana. W 2013 roku wydatki bieżące w *dziale 926* wyniosły ponad 6,1 mln zł, w 2014 roku okazały się minimalnie niższe (6 mln zł), a w kolejnych latach wzrastały z 6,4 mln zł w 2015 roku do 7,3 mln zł w 2017 roku. Znaczącym wahaniom podlegała natomiast wysokość wydatków majątkowych w ramach realizacji zadań związanych z kulturą fizyczną, co skutkowało ich zmiennym udziałem w ogóle wydatków miasta w *dziale 926*. W 2013 roku wydatki majątkowe na kulturę fizyczną wyniosły 740 tys. zł, co stanowiło 10,7% wydatków w tym dziale. W kolejnym roku wysokość wydatków zmniejszyła się do 624 tys. zł, a ich udział spadł do 9,3%. Następne lata przyniosły jednak wzrost inwestycji w obszarze kultury fizycznej i wydatki majątkowe w *dziale 926* wzrosły do 2,3 mln zł w 2015 roku i 2,7 mln zł w 2016 roku. Tym samym znacząco zwiększył się ich udział w ogóle wydatków na kulturę fizyczną, wynosząc odpowiednio 26,7% i 29,2%. Rok 2017 przyniósł spadek wydatków majątkowych na kulturę fizyczną, zarówno ogółem (do poziomu 224 tys. zł), jak i ich udziału w całości wydatków w *dziale 926* (jedynie 3%).

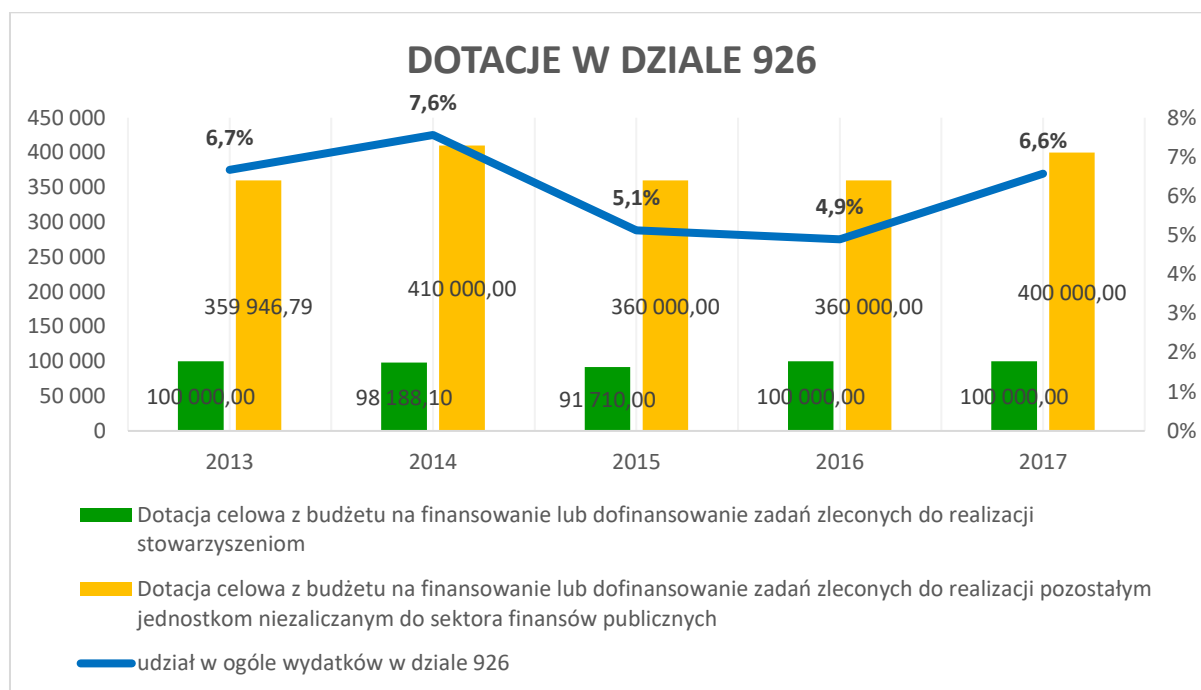
Wykres 22. Wydatki bieżące i majątkowe z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2013-2017

Źródło: dane BDL GUS

W ramach wydatków w rozdziale *zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* klasyfikowane są wydatki związane z dotacjami celowymi na realizację określonych zadań udzielanymi przez miasto podmiotom zewnętrznym. Dotacja celowa z budżetu miasta na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom przez cały analizowany okres kształtowała się w Mińsku Mazowieckim na poziomie 100 tys. zł. Z kolei wysokość dotacji celowej z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych podlegała zmianom – w 2013 roku oraz w latach 2015-2016 wynosiła 360 tys. zł, w 2014 roku – 410 tys. zł, zaś w 2017 roku – 400 tys. zł.

Wykres 23. Wybrane wydatki z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki w rozdziale zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu w dziale 926 Kultura fizyczna w zł latach 2013-2017

Źródło: dane BDL GUS

Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego

Kluby, stowarzyszenia i inne organizacje sportowe mogą ubiegać o **dotacje celowe** z budżetu miasta na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego. Każdego roku Burmistrz Miasta Mińsk Mazowiecki ogłasza otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim. Zlecenie realizacji ww. zadania publicznego następuje w formie wspierania wykonania zadania z udzieleniem dotacji na jego realizację, która nie będzie pokrywać pełnych kosztów realizacji zadania. Dotacje są udzielane na podstawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert.

W 2017 roku na podstawie rozstrzygniętego otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej dotację otrzymało sześć podmiotów, które zrealizowały siedem zadań. Otrzymały one dotacje na łączną kwotę 78 tys. zł. W latach poprzednich kwota dotacji wahała się od 71 tys. zł (2014 rok) do 81 tys. zł (2016 rok).

Rokrocznie największym beneficjentem otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim jest Miejski Szkolny Związek Sportowy. Dotacja dla Miejskiego Szkolnego Związku Sportowego przeznaczona jest na organizację miejskiego systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w Mińsku Mazowieckim.

Tabela 24. Wykaz podmiotów, które otrzymały dotację z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w Mińsku Mazowieckim w latach 2013-2017

2013	
łącznie – 75 000 zł (planowana wysokość środków – 100 000,00 zł)	
Miejski Szkolny Związek Sportowy: „Organizacja miejskiego systemu rozgrywek sportu dla dzieci i młodzieży”	33 000,00
Miński Klub Sportowy „Kwadrat”: „XXXVII Mistrzostwa Polski w Kulturystyce i Fitness”	15 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe: „Organizacja i przeprowadzenie cyklu turniejów szachowych”	9 000,00
Mińskie Towarzystwo Hokejowe: „Upowszechnianie Kultury Fizycznej i Sportu”	9 000,00
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalno-Sportowe „Ad Astra”: „Puchar Mazowsza – Ad Astra 2013 w tańcach standardowych i latynoamerykańskich”	9 000,00
2014	
łącznie – 71 000 zł (planowana wysokość środków – 100 000,00 zł)	
Miejski Szkolny Związek Sportowy: „Organizacja miejskiego systemu rozgrywek sportu dla dzieci i młodzieży”	33 000,00
Stowarzyszenie „Dwie Jedyńki”: „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu”	8 000,00
Miński Klub Biegacza „Dreptak”: „I. Jesienne Grand Prix Mińska Mazowieckiego w Biegach Przełajowych”	5 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe: „Organizacja i przeprowadzenie cyklu turniejów szachowych”	5 000,00
Mińskie Towarzystwo Hokejowe: „Upowszechnianie Kultury Fizycznej i Sportu”	12 000,00
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalno-Sportowe „Ad Astra”: „Puchar Mazowsza – Ad Astra 2014 w tańcach standardowych i latynoamerykańskich”	8 000,00
2015	
łącznie – 79 000 zł (planowana wysokość środków – 100 000,00 zł)	
Miejski Szkolny Związek Sportowy: „Organizacja miejskiego systemu rozgrywek sportu dla dzieci i młodzieży”	33 000,00
Stowarzyszenie „Dwie Jedyńki”: „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu”	10 000,00
Miński Klub Biegacza „Dreptak”: „II. Jesienne Grand Prix Mińska Mazowieckiego w Biegach Przełajowych”	5 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe: „Organizacja i przeprowadzenie cyklu turniejów szachowych”	5 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe: „Organizacja i przeprowadzenie turniejów szachowych dla przedszkolaków”	4 000,00
Mińskie Towarzystwo Hokejowe: „Upowszechnianie Kultury Fizycznej i Sportu”	12 000,00
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Albatros”: „Halowy Turniej Piłki Nożnej”	10 000,00
2016	
łącznie – 81 000 zł (planowana wysokość środków – 100 000,00 zł)	
Miejski Szkolny Związek Sportowy: „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu”	35 000,00

Hokejowy Klub Sportowy: „Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie jazdy na łyżwach i rolkach wraz z organizacją imprez łyżwiarskich i rolkowych”	12 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe: „Organizacja i przeprowadzenie cyklu turniejów szachowych”	4 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe: „Organizacja i przeprowadzenie turniejów szachowych dla przedszkolaków”	4 000,00
Miński Klub Biegacza „Dreptak”: „3. Jesienne Grand Prix Mińska Mazowieckiego w biegach przełajowych”	5 000,00
Klub Sportowy Athletic: „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu”	5 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „PIĄTKA”: „Szkolenie dzieci i młodzieży oraz organizacja turnieju piłkarskiego sezonu 2015/2016”	6 000,00
Stowarzyszenie „Dwie Jedyńki”: „Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu”	10 000,00
2017	
łącznie – 78 000,00 zł (planowana wysokość środków – 90 000,00 zł)	
Miejski Szkolny Związek Sportowy: „Organizacja miejskiego systemu współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży”	35 000,00
Stowarzyszenie „Dwie Jedyńki”: „Zajęcia piłkarskie”	12 000,00
Miński Klub Biegacza „Dreptak”: „4. Jesienne Grand Prix Mińska Mazowieckiego w biegach przełajowych”	6 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe: „Organizacja cyklu turniejów szachowych w 2017 roku”	7 000,00
Hokejowy Klub Sportowy: „Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie jazdy na łyżwach i rolkach wraz z organizacją imprez łyżwiarskich i rolkowych”	10 000,00
Miński Klub Sportowy „MMA TEAM”: „Sportowe wakacje z brazylijskim JIU-JITSU dla dzieci i młodzieży”	4 000,00
Miński Klub Sportowy „MMA TEAM”: „VII Turniej w brazylijskim JIU-JITSU dla dzieci i młodzieży”	4 000,00

Źródło: Zarządzenia Burmistrza Miasta Mińsk Mazowiecki, <https://www.minsk-maz.pl/311,wyniki-konkursow> (16.03.2018)

Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych i nie działającym w celu osiągnięcia zysku

Mińskie kluby sportowe mogą otrzymać dotację z budżetu miasta na realizację zadań z zakresu tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu. Jak wskazano powyżej, wysokość dotacji celowych z budżetu miasta Mińska Mazowieckiego przyznanych klubom sportowym niezaliczanym do sektora finansów publicznych i nie działającym w celu osiągnięcia zysku podlega wahaniom. W 2013 roku oraz w latach 2015-2016 wysokość dotacji na realizację zadań publicznych z zakresu tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu wynosiła 360 tys. zł, w 2014 roku było to 410 tys. zł, zaś w 2017 roku – 400 tys. zł.

Rokrocznie największym beneficjentem postępowania w sprawie przyznania klubom sportowym dotacji na realizację ww. zadań jest Miejski Klub Sportowy „Mazovia” Mińsk Mazowiecki. Dotacja dla „Mazovii” w analizowanym okresie kształtowała się w przedziale od 230 000,00 zł (2013 rok) do 275 000,00 zł (2014 rok), co stanowiło ok. dwóch trzecich środków przeznaczanych na dotacje dla wszystkich klubów sportowych. W 2017 roku MKS „Mazovia” otrzymał 248 tys. zł (tj. 60% ogólnej kwoty), zaś dotacje dla pozostałych klubów sportowych nie przekraczały kilku (KS „Barakuda”, KC RC Mazovia, UKS „SZÓSTKA”), kilkunastu (MTSz, UKS Judo „KONTRA”, MKS Taekwon-do, KK V-MAX, MMKS) czy kilkudziesięciu (MKS „OLIMP”, UKS „PROBASKET”) tysięcy złotych.

Tabela 25. Wykaz klubów sportowych niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, którym przyznano dotację na realizację zadania z zakresu tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu w Mińsku Mazowieckim w latach 2013-2017

2013	
łącznie – 360 000 zł	
Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP”	25 000,00
Uczniowski Klub Sportowy Judo „KONTRA”	8 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „DĄBRÓWKA”	15 000,00
Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski	20 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „PROBASKET”	25 000,00
Miejski Klub Sportowy „MAZOVIA”	230 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe	5 000,00
Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO	7 000,00
Klub Sportowy „BARAKUDA”	7 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „SZÓSTKA”	10 000,00
Klub Kolarski V-MAX (działalność sekcji kolarskiej)	8 000,00
łącznie – 410 000 zł	
Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP”	25 000,00
Uczniowski Klub Sportowy Judo „KONTRA”	10 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „DĄBRÓWKA”	16 000,00
Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski	20 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „PROBASKET”	25 000,00
Miejski Klub Sportowy „MAZOVIA”	275 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe	16 000,00
Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO	8 000,00
Parafialno-Uczniowski Klub Sportowy „MEWA”	4 000,00
Klub Kolarski „V-MAX” Mińsk Mazowiecki (działalność sekcji kolarskiej)	11 000,00
2015	
łącznie – 360 000 zł	

Uczniowski Klub Sportowy „SZÓSTKA”	8 000,00
Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP”	25 000,00
Uczniowski Klub Sportowy Judo „KONTRA”	10 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „PROBASKET”	25 000,00
Miejski Klub Sportowy „MAZOVIA”	240 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe	8 000,00
Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO	7 000,00
Klub Sportowy „BARAKUDA”	8 000,00
Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski	16 000,00
Klub Kolarski „V-MAX” Mińsk Mazowiecki (działalność sekcji kolarskiej)	13 000,00
2016	
łącznie – 360 000 zł	
Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO	10 000,00
Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP”	27 000,00
Klub Kolarski „V-MAX” Mińsk Mazowiecki	15 000,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe	8 000,00
Uczniowski Klub Sportowy Judo „KONTRA”	10 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „PROBASKET”	27 000,00
Miejski Klub Sportowy „MAZOVIA”	235 000,00
Klub Sportowy „BARAKUDA”	6 000,00
Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski	15 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „SZÓSTKA”	7 000,00
2017	
łącznie – 400 000,00 zł	
Uczniowski Klub Sportowy „SZÓSTKA”	9 000,00
Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP”	30 000,00
Uczniowski Klub Sportowy Judo „KONTRA”	12 000,00
Uczniowski Klub Sportowy „PROBASKET”	30 000,00
Miejski Klub Sportowy „MAZOVIA”	248 000,00

Mińskie Towarzystwo Szachowe	10 000,00
Miński Klub Sportowy TAEKWON-DO	15 000,00
Klub Sportowy „BARAKUDA”	6 000,00
Klub Kolarski „V-MAX” Mińsk Mazowiecki	17 000,00
Mińsko-Mazowiecki Klub Siatkarski	17 000,00
Klub Sportowy RC MAZOVIA	6 000,00

Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/311,wyniki-konkursow> (26.03.2018)

Stypendia sportowe

Istotnym elementem budowania systemu wsparcia dla lokalnych sportowców przez władze miasta Mińsk Mazowiecki jest funkcjonujący system stypendialny oraz system nagród dla zawodników osiągających wysokie wyniki sportowe.

Szczegóły dotyczące zasad przyznawania stypendiów sportowych określa *Uchwała Nr XXXVIII.370.2018 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 12 lutego 2018 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości nagród dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe*. Uchwała określa szczegółowe zasady, tryb przyznawania i pozbawiania oraz rodzaje i wysokość nagród dla osób fizycznych, które osiągnęły wysokie wyniki sportowe w międzynarodowym współzawodnictwie sportowym lub w krajowym współzawodnictwie sportowym.

Zgodnie z zapisami uchwały nagrodę może otrzymać osoba fizyczna będąca mieszkańcem Miasta Mińsk Mazowiecki, reprezentująca indywidualne lub drużynowe dyscypliny sportowe takie jak: lekkoatletyka, pływanie, sporty walk i sylwetkowe, kolarstwo, brydż sportowy, szachy, warcaby, tenis stołowy, sporty motorowe lub gry zespołowe, która:

- zajęła I-VI miejsce w igrzyskach olimpijskich (1 500 złotych);
- zajęła I-VI miejsce w mistrzostwach świata organizowanych przez międzynarodową organizację sportową działającą w danym sporcie, do której należy polski związek sportowy (1 200 złotych);
- zajęła I-VI miejsce w mistrzostwach Europy organizowanych przez międzynarodową organizację sportową działającą w danym sporcie, do której należy polski związek sportowy (1 000 złotych);
- zajęła I-III miejsce na uniwersjadzie, akademickich mistrzostwach świata i Europy (800 złotych);
- zajęła I-III miejsce w mistrzostwach Polski organizowanych przez polski związek sportowy działający w danej dyscyplinie sportowej (600 złotych);
- zajęła I-III miejsce w mistrzostwach województwa organizowanych przez wojewódzki bądź okręgowy związek sportowy działający w danej dyscyplinie sportowej (400 złotych).

Nagrodę może otrzymać również osoba fizyczna reprezentująca gry zespołowe, która uzyskała następujące wyniki:

- zajęła I-VI miejsce w rozgrywkach szczebla centralnego w kategorii wiekowej „senior” lub I-III miejsce w rozgrywkach wojewódzkich prowadzonych przez ogólnopolski lub wojewódzki związek sportowy w kategorii wiekowej „senior” (600 złotych);
- zajęła I-VI miejsce w rozgrywkach szczebla centralnego lub I-III miejsce w rozgrywkach wojewódzkich prowadzonych przez ogólnopolski lub wojewódzki związek sportowy, w innej kategorii wiekowej niż określona w pkt 1 (400 złotych).

Nagroda może być przyznana raz w danym roku budżetowym, przez Burmistrza Miasta Mińsk Mazowiecki na pisemny wniosek złożony przez osobę, która osiągnęła wysokie wyniki sportowe lub przez klub sportowy, którego ta osoba jest członkiem.

W 2017 roku na stypendia sportowe i nagrody dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w Mińsku Mazowieckim wydatkowano łącznie 65 600,00 zł.

W 2017 roku na **stypendia sportowe** dla mińskich zawodników, którzy w minionym roku osiągnęli najlepsze wyniki na arenie krajowej i międzynarodowej, przeznaczono łącznie **27 400 zł**. Wśród 42 sportowców, którzy otrzymali stypendia sportowe z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki, znaleźli się zawodnicy z 9 klubów. Uprawiali oni następujące dyscypliny sportowe: brazylijskie jiu-jitsu, judo, kolarstwo, piłka nożna, sporty motorowe, szachy, szybownictwo, taekwon-do oraz warcaby.

Tabela 26. Przyznane stypendia sportowe w 2017 roku

Klub	Imię i nazwisko	Dyscyplina sportowa	Wysokość stypendium	Okres otrzymywania
Aeroklub Ziemi Zamojskiej	Wiktor Czubski	Szybownictwo	600,00	2 miesiące
Klub Dawnych Motocykli „MAGNET”	Tomasz Budzyński	Sporty motorowe	600,00	1 miesiąc
Klub Dawnych Motocykli „MAGNET”	Daniel Gągol	Sporty motorowe	600,00	1 miesiąc
Klub Dawnych Motocykli „MAGNET”	Piotr Wojdyga	Sporty motorowe	600,00	1 miesiąc
Klub Dawnych Motocykli „MAGNET”	Maciej Cichocki	Sporty motorowe	400,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Jakub Popławski	Piłka nożna	1 000,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Karol Noiszewski	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Konrad Biesiada	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Szymon Staska	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Alan Gańko	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Piotr Parobczyk	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Daniel Żurawski	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Marcin Kowalczyk	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Marcin Kacprowicz	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Kacper Smoderek	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Alan Grabek	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Jarosław Krajewski	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Łukasz Puciłowski	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Jakub Zatorski	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Mateusz Góras	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Paweł Dębała	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Jakub Teodorski	Piłka nożna	500,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Natalia Sadowska	Warcaby	1 200,00	1 miesiąc
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Łukasz Kosobudzki	Warcaby	1 200,00	1 miesiąc
MKS MMA TEAM Mińsk Mazowiecki	Andrzej Frankiewicz	BJJ	200,00	3 miesiące
MKS MMA TEAM Mińsk Mazowiecki	Damian Wieczorek	BJJ	200,00	3 miesiące
MKS „TAEKWON-DO”	Julia Kawka	Taekwon-do	1 200,00	1 miesiąc
MKS „TAEKWON-DO”	Marta Krajewska	Taekwon-do	1 200,00	1 miesiąc
MKS „TAEKWON-DO”	Jakub Hamerski	Taekwon-do	1 200,00	1 miesiąc

MKS „TAEKWON-DO”	Karolina Łuniewska	Taekwon-do	400,00	1 miesiąc
MKS „TAEKWON-DO”	Łukasz Zgódk	Taekwon-do	400,00	1 miesiąc
MKS „TAEKWON-DO”	Wiktoria Owczarska	Taekwon-do	400,00	1 miesiąc
MKS „TAEKWON-DO”	Helena Kędziora	Taekwon-do	400,00	1 miesiąc
MKS „TAEKWON-DO”	Przemysław Prokopiuk	Taekwon-do	400,00	1 miesiąc
MKS „TAEKWON-DO”	Patryk Matejak	Taekwon-do	400,00	1 miesiąc
Mińskie Towarzystwo Szachowe	Pola Parol	Szachy	600,00	1 miesiąc
UKJ ASzWoj Warszawa	Maciej Rombel	Judo	600,00	3 miesiące
UKS COPERNICUS SMS TORUŃ	Antoni Gańko	Kolarstwo	600,00	1 miesiąc
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Anna Łukaszewicz	Judo	600,00	1 miesiąc
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Natalia Łukaszewicz	Judo	600,00	1 miesiąc
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Anna Polkowska	Judo	600,00	1 miesiąc
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Wiktoria Zalewska	Judo	600,00	1 miesiąc

Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/554,przyznane-nagrody-i-stypendia-sportowe> (15.03.2018)

Natomiast na **nagrody za osiągnięte wyniki sportowe** w 2017 roku wydatkowano z budżetu miasta Mińsk Mazowiecki kwotę w wysokości **38 200 zł**. Nagrody otrzymało łącznie 58 zawodników z 8 różnych klubów. Reprezentowali następujące dyscypliny sportowe: piłka nożna (21 zawodników), taekwondo (18 zawodników), judo (8 zawodników), warcaby (6 zawodników), grappling (2 zawodników) oraz brazylijskie jiu jitsu, szachy i szybownictwo (po 1 zawodniku). Wysokość przyznanych nagród wahała się od 400,00 zł (12 nagród) do 1 200,00 zł (11 nagród), zaś średnia wysokość nagród za osiągnięte wyniki sportowe przyznanych w 2017 roku w Mińsku Mazowieckim wynosiła ok. 658 zł.

Tabela 27. Nagrody dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w 2017 roku

Klub	Imię i nazwisko	Dyscyplina sportowa	Wartość nagrody
Aeroklub Ziemi Zamojskiej	Wiktor Czubski	Szybownictwo	600,00
Klub Walki Grappler	Agata Lipska	Grappling	600,00
Klub Walki Grappler	Julia Paździoch	Grappling	600,00
MMA TEAM Mińsk Mazowiecki	Marcin Frankiewicz	Jiu Jitsu	600,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Jakub Popławski	Piłka nożna	1 000,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Karol Noiszewski	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Konrad Biesiada	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Szymon Staska	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Alan Gańko	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Piotr Parobczyk	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Daniel Żurawski	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Marcin Kowalczyk	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Marcin Kacprowicz	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Kacper Smoderek	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Alan Grabek	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Jarostaw Krajewski	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Łukasz Puciłowski	Piłka nożna	500,00

MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Yeugen Romanov	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Piotr Sobótko	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Rafał Słowik	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Dawid Matak	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Mateusz Janusiewicz	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Michał Herman	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Włodzimierz Lisiewicz	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Mateusz Matracki	Piłka nożna	500,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Natalia Sadowska	Warcaby	1 200,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Marta Stangret	Warcaby	600,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Mateusz Padzik	Warcaby	600,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Łukasz Padzik	Warcaby	600,00
MKS Mazovia Mińsk Mazowiecki	Michał Pulik	Warcaby	600,00
MKS „TAEKWON-DO”	Michalina Mikulska	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Marta Krajewska	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Julia Kawka	Taekwon-do	1 000,00
MKS „TAEKWON-DO”	Karolina Łuniewska	Taekwon-do	400,00
MKS „TAEKWON-DO”	Przemysław Prokopiuk	Taekwon-do	400,00
MKS „TAEKWON-DO”	Helena Kędziora	Taekwon-do	400,00
MKS „TAEKWON-DO”	Wiktoria Owczarska	Taekwon-do	400,00
MKS „TAEKWON-DO”	Łukasz Zgódka	Taekwon-do	400,00
MKS „TAEKWON-DO”	Patryk Matejak	Taekwon-do	400,00
MKS „TAEKWON-DO”	Jakub Hamerski	Taekwon-do	1 000,00
MKS „TAEKWON-DO”	Katarzyna Mazurowska	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Jakub Brodzik	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Kornelia Naumiuk	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Roksana Naumiuk	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Arnik Badalyan	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Dawid Matwiej	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Natalia Michalczyk	Taekwon-do	1 200,00
MKS „TAEKWON-DO”	Damian Walas	Taekwon-do	1 200,00
Mińskie Towarzystwo Szachowe	Pola Parol	Szachy	600,00
UKJ ASzWoj Warszawa	Maciej Rombel	Judo	600,00
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Natalia Łukaszewicz	Judo	400,00
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Aleksandra Polkowska	Judo	600,00
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Jagoda Zawadzka	Judo	400,00
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Damian Zaperty	Judo	400,00
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Wiktoria Zalewska	Judo	400,00
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Piotr Marczak	Judo	400,00
UKS Judo Kontra Mińsk Mazowiecki	Katarzyna Przyczyna	Judo	400,00

Źródło: <https://www.minsk-maz.pl/554,przyznane-nagrody-i-stypendia-sportowe> (15.03.2018)

4. Analiza benchmarkowa Mińska Mazowieckiego z miastami o porównywalnych warunkach demograficznych i infrastrukturalnych

4.1 Wstęp

Analiza benchmarkowa na potrzeby opracowania *Programu rozwoju sportu dla Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025* polegała na porównaniu specyficznych wskaźników opisujących potencjał demograficzny, organizacyjno-finansowy oraz aktywność fizyczną w mieście Mińsk Mazowiecki na tle kilku innych miast województwa mazowieckiego. Do analizy porównawczej zostały wybrane następujące miasta:

- Marki
- Nowy Dwór Mazowiecki
- Otwock
- Sochaczew
- Żąbki
- Żyrardów.

Dobór został dokonany na podstawie podobnych uwarunkowań demograficznych, infrastrukturalnych oraz geograficznych.

Celem analizy było wskazanie stopnia wykorzystania istniejących potencjałów demograficznych, finansowych oraz infrastrukturalnych, a także wskazanie zależności, które przyczyniły się do rozwoju poziomu kultury fizycznej w poszczególnych miastach.

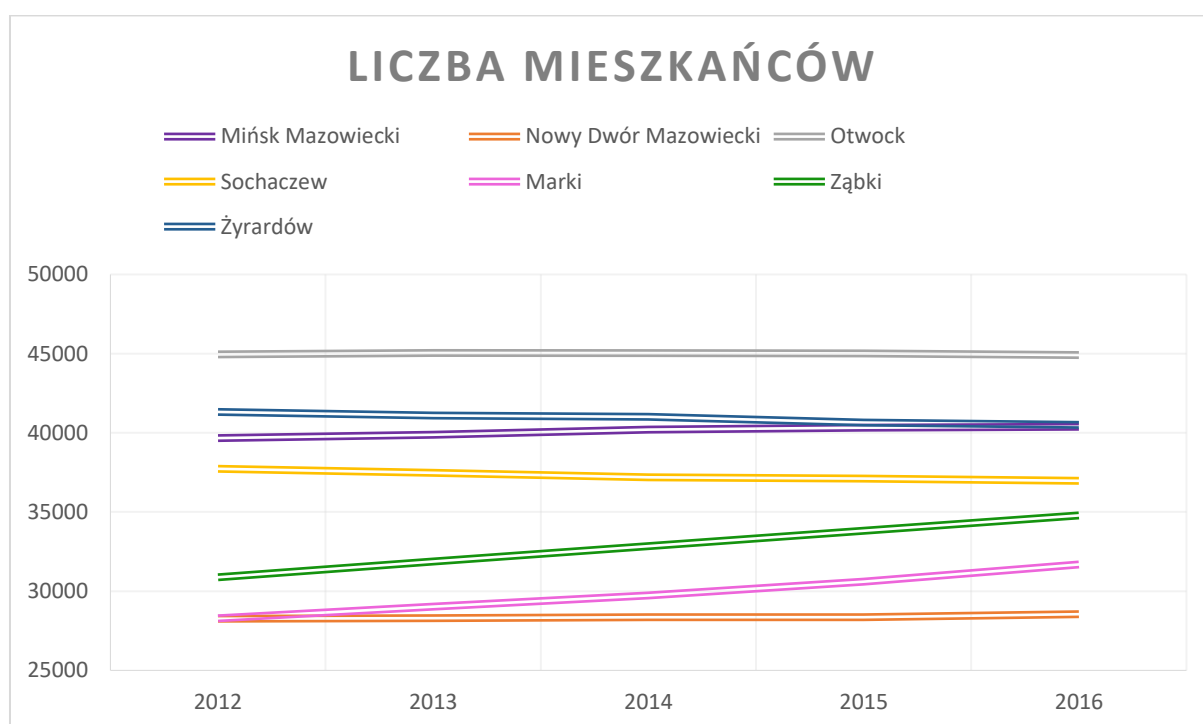
Podstawą analizy benchmarkowej były dane Głównego Urzędu Statystycznego Banku Danych Lokalnych zagregowane w następujących grupach tematycznych:

- potencjał demograficzny,
- potencjał finansowy,
- potencjał organizacyjny,
- potencjał aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia,
- potencjał aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia).

4.2 Potencjał demograficzny

Wybrane do analizy benchmarkowej mazowieckie miasta są zróżnicowane pod względem wielkości mierzonej liczbą ludności. Najwięcej mieszkańców liczy Otwock (niemal 45 tys. osób w 2016 roku), niewiele mniejsze są Żyrardów (40,5 tys.) i Mińsk Mazowiecki (40,3 tys.), następnie Sochaczew (niemal 37 tys.), Żąbki (34,7 tys.) i Marki (31,6 tys.) oraz najmniejszy – Nowy Dwór Mazowiecki (z 28,5 tys. mieszkańców w 2016 roku). Liczba ludności w przedstawionych miastach cechowała się zróżnicowanymi kierunkami zmian w latach 2012-2016. Na tle pozostałych wyróżniały się zdecydowanie Marki i Żąbki, w których liczba mieszkańców znacząco się zwiększyła w analizowanym okresie: o 12% w Markach i 12,6% w Żąbkach. Przyrosty liczby mieszkańców wystąpiły również w Mińsku Mazowieckim i Nowym Dworze Mazowieckim, jednak kształtowały się one na zdecydowanie niższym poziomie – odpowiednio 1,8% i 1%. W przypadku Otwocka liczba ludności stale oscylowała wokół 45 tys. osób, zaś w Sochaczewie i Żyrardowie odnotowano nieznaczne spadki liczby mieszkańców (po -2%)

Wykres 24. Liczba mieszkańców w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Porównywane miasta są silnie zróżnicowane pod względem liczby ludności przypadającej na 1 km². Największą gęstością zaludnienia charakteryzują się Żąbki (3 168 osób na 1 km²) i Mińsk Mazowiecki (3 064 osób na 1 km²), nieznacznie słabiej zaludniony jest Żyrardów (2 823 osób na 1 km²). Z kolei najmniejsza gęstość zaludnienia charakteryzuje Otwock (949 osób na 1 km², tj. ponad trzykrotnie mniej niż w najgęściej zaludnionych Żąbkach i Mińsku Mazowieckim). Wartości wskaźnika gęstości zaludnienia w latach 2012-2016 potwierdzają wskazywane powyżej zmiany liczby ludności poszczególnych miast. W Żąbkach w analizowanym okresie przybyło 356 osób na 1 km², w Markach były to 130 osoby. Wzrost wystąpił również w Mińsku Mazowieckim (o 54 osoby) i Nowym Dworze Mazowieckim (o 10 osób). Z kolei spadek gęstości zaludnienia dotyczył głównie Żyrardowa (-57 osób na 1 km²) i Sochaczewa (-29 osób na 1 km²).

Tabela 28. Gęstość zaludnienia w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	3 010	3 026	3 051	3 060	3 064
Nowy Dwór Mazowiecki	1 002	1 003	1 005	1 005	1 012
Otwock	950	952	952	952	949
Sochaczew	1 441	1 431	1 420	1 417	1 412
Marki	1 082	1 110	1 137	1 170	1 212
Ząbki	2 812	2 904	2 991	3 080	3 168
Żyrardów	2 879	2 864	2 857	2 833	2 823

Źródło: dane BDL GUS

Analizowane miasta cechowały się zróżnicowanym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle społeczeństwa. Do najmłodszych należą zdecydowanie Ząbki i Marki, w których udział dzieci i młodzieży do lat 17 był najwyższy wśród wszystkich miast i wynosił odpowiednio 25,1% i 23,8%. Po przeciwnej stronie znajdował się Sochaczew, w którym udział ludności w wieku przedprodukcyjnym ukształtował się w 2016 roku na poziomie 17,3%. Nieznacznie wyższy odsetek dzieci i młodzieży stwierdzono w Żyrardowie (18,3%), Otwocku (18,4%) i Nowym Dworze Mazowieckim (18,9%). Natomiast w Mińsku Mazowieckim osoby poniżej 18 roku życia stanowiły w 2016 roku 20,9% ludności, co jest wartością przeciętną na tle pozostałych jednostek. Niemal we wszystkich miastach odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym w 2016 roku okazał się wyższy niż w 2012 roku, choć wzrosty nie były znaczne: od 0,1% w Nowym Dworze Mazowieckim do 1% w Ząbkach.

Tabela 29. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności (%) w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	20,5	20,6	20,7	20,7	20,9
Nowy Dwór Mazowiecki	18,8	18,6	18,8	18,9	18,9
Otwock	18,2	18,1	18,2	18,3	18,4
Sochaczew	17,4	17,1	17,0	17,1	17,3
Marki	23,8	23,7	23,7	23,6	23,8
Ząbki	24,1	24,3	24,2	24,6	25,1
Żyrardów	18,0	17,9	18,0	18,2	18,3

Źródło: dane BDL GUS

Pod względem udziału ludności w wieku produkcyjnym w ogóle mieszkańców sytuacja w wybranych miastach okazała się zbliżona. Relatywnie największymi zasobami siły roboczej w 2016 roku dysponowały Marki i Ząbki (po 62,7%) oraz Sochaczew (61,7%) i Nowy Dwór Mazowiecki (61,3%). Niższy odsetek ludności w wieku produkcyjnym w ogóle społeczeństwa wystąpił w Mińsku Mazowieckim (60,1%), Żyrardowie (59,5%) oraz Otwocku (59,3%).

Tabela 30. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności (%) w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	62,9	62,4	61,6	60,9	60,1
Nowy Dwór Mazowiecki	64,5	63,9	62,9	62,1	61,3
Otwock	61,3	60,8	60,4	60,0	59,3
Sochaczew	64,8	64,1	63,3	62,6	61,7
Marki	64,1	63,8	63,5	63,2	62,7

Ząbki	64,2	63,9	63,8	63,3	62,7
Żyrardów	63,0	62,3	61,4	60,4	59,5

Źródło: dane BDL GUS

Natomiast zróżnicowana sytuacja dotyczyła udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców wybranych miast. Zdecydowanie najstarsze okazały się społeczności Otwocka (22,3%), Żyrardowa (22,2%) i Sochaczewa (21%) – w tych miastach odsetki mieszkańców w wieku poprodukcyjnym okazały się najwyższe. Pośrodku uplasowały się Nowy Dwór Mazowiecki i Mińsk Mazowiecki, gdzie ludność w wieku 60/65+ stanowiła odpowiednio 19,8% i 19%. Na tle wszystkich miast zdecydowanie wyróżniały się Ząbki i Marki, gdzie udział ludności w wieku poprodukcyjnym był najniższy i wynosił jedynie 12,2% i 13,5%. We wszystkich miastach odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym w 2016 roku okazał się wyższy niż w 2012 roku. Zmiany wynosiły od 0,5% w Ząbkach do 3,2% w Otwocku i Żyrardowie.

Tabela 31. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności (%) w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	16,6	17,0	17,7	18,4	19,0
Nowy Dwór Mazowiecki	16,7	17,5	18,3	19,1	19,8
Otwock	20,5	21,0	21,4	21,7	22,3
Sochaczew	17,8	18,8	19,6	20,3	21,0
Marki	12,2	12,5	12,9	13,3	13,5
Ząbki	11,7	11,8	12,0	12,1	12,2
Żyrardów	19,0	19,8	20,6	21,4	22,2

Źródło: dane BDL GUS

Kolejne dane dotyczą ruchu naturalnego w wybranych miastach. Pierwszy wskaźnik dotyczy urodzeń żywych na 1000 ludności. Bezkonkurencyjnym liderem w tym zestawieniu są Ząbki, gdzie każdego roku wskaźnik przyjmował najwyższe wartości, a w 2016 roku ukształtował się na poziomie 18,57 urodzeń żywych na 1000 ludności. Wysokie wartości wskaźnika osiągnęto także w Markach (14,82 w 2016 roku). W pozostałych miastach wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności w 2016 roku kształtował się w przedziale od 10,47 (Nowy Dwór Mazowiecki) do 11,33 (Otwock). Mińsk Mazowiecki z 11,29 urodzeniami żywymi na 1000 mieszkańców w 2016 roku uplasował się pośrodku stawki.

Tabela 32. Urodzenia żywe na 1000 ludności w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	13,13	12,46	13,09	11,45	11,29
Nowy Dwór Mazowiecki	11,15	9,24	11,11	11,09	10,47
Otwock	10,29	8,74	10,34	9,90	11,33
Sochaczew	10,63	9,57	9,62	11,18	10,62
Marki	12,87	12,29	12,01	11,83	14,82
Ząbki	16,01	15,54	15,26	15,82	18,57
Żyrardów	10,57	10,10	10,52	10,73	11,02

Źródło: dane BDL GUS

Analiza wskaźnika zgonów na 1000 ludności pozwala podzielić wybrane miasta na kilka grup. Miastem o najwyższym poziomie wskaźnika zgonów na 1000 mieszkańców był Żyrardów (12,23), natomiast wysokie wartości wystąpiły również w Otwocku (11,79), Sochaczewie (10,73) i Nowym Dworze

Mazowieckim (10,16). Po przeciwnej stronie znajdują się Ząbki i Marki, gdzie wskaźniki zgonów na 1000 mieszkańców przyjmowały bardzo niskie wartości – odpowiednio 5,94 i 6,64. Z kolei Mińsk Mazowiecki to miasto, w których wskaźnik zgonów przyjmował wartości przeciętne, tj. 8,81 zgonów na 1000 ludności w 2016 roku.

Tabela 33. Zgony na 1000 ludności w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Mińsk Mazowiecki</i>	7,89	8,64	8,29	8,94	8,81
Nowy Dwór Mazowiecki	9,17	9,45	9,20	8,91	10,16
Otwock	10,00	9,88	11,40	11,48	11,79
Sochaczew	10,47	9,59	10,45	11,70	10,73
Marki	7,29	6,98	6,50	6,73	6,64
Ząbki	5,74	5,85	5,28	6,12	5,94
Żyrardów	11,63	11,24	11,25	11,76	12,23

Źródło: dane BDL GUS

Różnica między liczbą urodzeń i liczbą zgonów stanowi o wartości przyrostu naturalnego. Przewaga urodzeń powoduje dodatni przyrost naturalny, zaś przewaga zgonów – ujemny. Na podstawie przedstawionych powyżej danych dotyczących urodzeń i zgonów, nie zaskakuje fakt, że liderem w tym zestawieniu są Ząbki, gdzie wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności wyniósł w 2016 roku 12,63, a kolejne miejsce zajęły Marki z wskaźnikiem na poziomie 8,18. Dodatni przyrost naturalny odnotowano także w Mińsku Mazowieckim (2,48) i Nowym Dworze Mazowieckim (0,32). W pozostałych miastach przyrost naturalny na 1000 mieszkańców okazał się ujemny i wynosił od -0,11 (w Sochaczewie) do -1,21 (w Żyrardowie).

Tabela 34. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Mińsk Mazowiecki</i>	5,24	3,82	4,80	2,51	2,48
Nowy Dwór Mazowiecki	1,98	-0,21	1,90	2,18	0,32
Otwock	0,29	-1,13	-1,06	-1,58	-0,47
Sochaczew	0,16	-0,03	-0,83	-0,51	-0,11
Marki	5,58	5,31	5,51	5,10	8,18
Ząbki	10,26	9,69	9,98	9,70	12,63
Żyrardów	-1,06	-1,14	-0,73	-1,03	-1,21

Źródło: dane BDL GUS

Końcowa część analizy potencjału demograficznego wybranych do analizy benchmarkowej miast dotyczy zjawiska migracji. Saldo migracji na 1000 osób pozwala stwierdzić, że największy ubytek ludności w wyniku wyjazdów z dotychczasowego miejsca zamieszkania występował w Żyrardowie (-4,4 w 2016 roku) i Sochaczewie (-3,8). Z kolei bardzo wysokim, dodatnim, saldem migracji na 1000 osób charakteryzowały się Marki (28,0) i Ząbki (15,4). Natomiast w pozostałych miastach wskaźnik salda migracji przyjmował w 2016 roku wartości minimalnie dodatnie (0,2 w Otwocku i 1,0 w Nowym Dworze Mazowieckim) lub minimalnie ujemne (-0,4 w Mińsku Mazowieckim).

Tabela 35. Saldo migracji na 1000 osób w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	-1,9	1,3	2,0	x	-0,4
Nowy Dwór Mazowiecki	0,1	2,9	1,4	x	1,0
Otwock	3,8	1,6	1,0	x	0,2
Sochaczew	-5,4	-6,0	-5,8	x	-3,8
Marki	18,3	20,5	16,0	x	28,0
Ząbki	28,2	23,6	20,1	x	15,4
Żyrardów	-2,9	-4,1	-2,3	x	-4,4

Źródło: dane BDL GUS

Większość analizowanych miast cechowała się natomiast w 2016 roku dodatnim saldem migracji zagranicznych na 1000 osób. Minimalnie ujemne wystąpiło jedynie Żyrardowie (-0,40) i Mińsku Mazowieckim (-0,05). Z kolei najwyższym poziomem wskaźnika salda migracji zagranicznych na 1000 osób cechowały się Marki – wartość osiągnięta w 2016 roku (0,80) okazała się najwyższa zarówno w tym roku, jak i wcześniejszych latach we wszystkich analizowanych miastach.

Tabela 36. Saldo migracji zagranicznych na 1000 osób w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	0,00	-0,05	-0,10	x	-0,05
Nowy Dwór Mazowiecki	0,14	-0,18	-0,14	x	0,07
Otwock	0,18	0,04	-0,16	x	0,16
Sochaczew	0,11	0,03	-0,32	x	0,38
Marki	0,18	0,28	0,31	x	0,80
Ząbki	0,50	0,19	0,06	x	0,32
Żyrardów	-0,12	-0,85	-0,37	x	-0,40

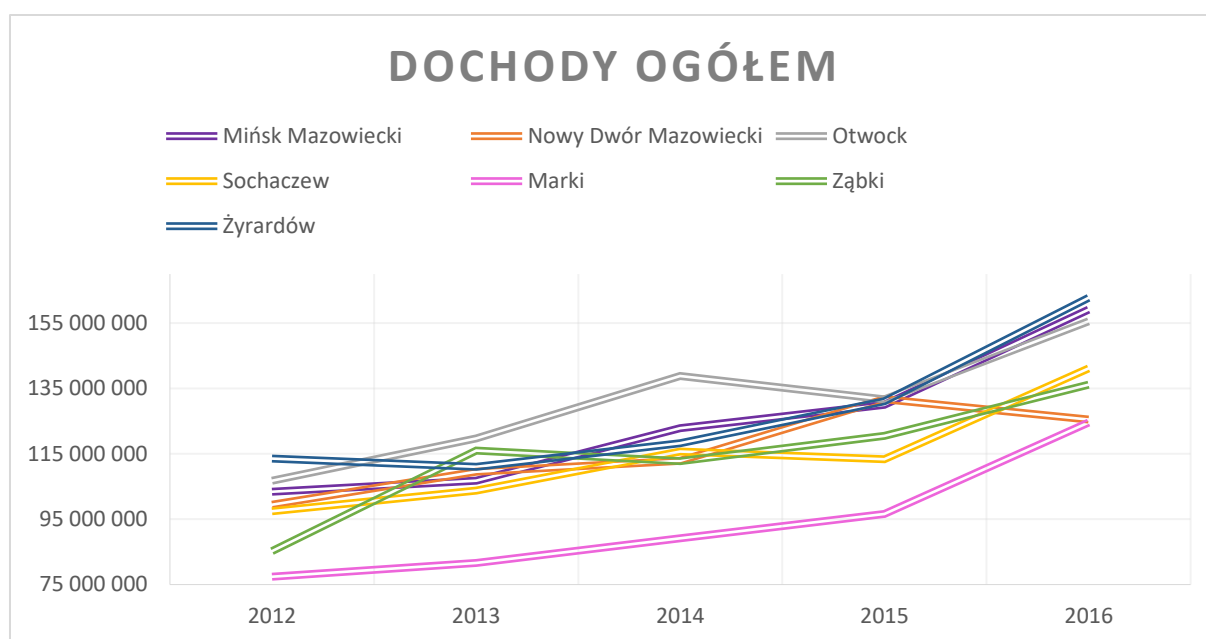
Źródło: dane BDL GUS

4.3 Potencjał finansowy

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału finansowego* obejmował dane dotyczące dochodów i wydatków poszczególnych miast, ze szczególnym uwzględnieniem wydatków na kulturę fizyczną i sport.

Analizowane miasta różnią się pod względem osiąganego dochodu. Biorąc pod uwagę liczby bezwzględne, najbogatszymi miastami są Żyrardów, Mińsk Mazowiecki i Otwock, których dochody w 2016 roku przekroczyły odpowiednio 162 mln zł, 159 mln zł i 155,5 mln zł. Przeciętne dochody osiąmane były w Sochaczewie (141 mln zł) i Ząbkach (136 mln zł), natomiast najniższe dochody ogółem były udziałem miasta Nowy Dwór Mazowiecki (125 mln zł) i Marki (124 mln zł). Należy dodać, że w latach 2012-2016 dochody wszystkich analizowanych miast wzrosły. Największy przyrost dochodów dotyczył budżetu Marek (60,9%) i Ząbek (59,75%), zaś najniższy – Nowego Dworu Mazowieckiego (26,2%). Mińsk Mazowiecki z przyrostem dochodu na poziomie 53,9% zajął trzecie miejsce wśród analizowanych miast.

Wykres 25. Dochody ogółem w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Faktyczne różnice między miastami pozwala zauważyć wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca. Na podstawie tych danych można stwierdzić, iż najwięcej w przeliczeniu na 1 mieszkańca uzyskuje Nowy Dwór Mazowiecki – ponad 4,4 tys. zł w 2016 roku. Aż w czterech miastach dochody ogółem na 1 mieszkańca oscylowały w 2016 roku wokół 4 tys. zł: Żyrardów (4 tys.), Marki (3,9 tys.), Żąbki (3,9 tys.) i Mińsk Mazowiecki (3,9 tys.). Nieznacznie niższe dochody na 1 mieszkańca wystąpiły w Sochaczewie (3,8 tys.), zaś relatywnie najniższe były w Otwocku (3,4 tys.). Podobnie jak dochody ogółem, również dochody na 1 mieszkańca wzrastały w latach 2012-2016. Najwięcej zyskali mieszkańcy Mińska Mazowieckiego (wzrost dochodu o 1 324,16 zł na 1 osobę), najmniej – mieszkańcy Nowego Dworu Mazowieckiego (o 904,04 zł). W pozostałych miastach wzrost dochodów na 1 mieszkańca wahał się od 1 082,22 zł (Otwock) do 1 279,99 zł (Żyrardów).

Tabela 37. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

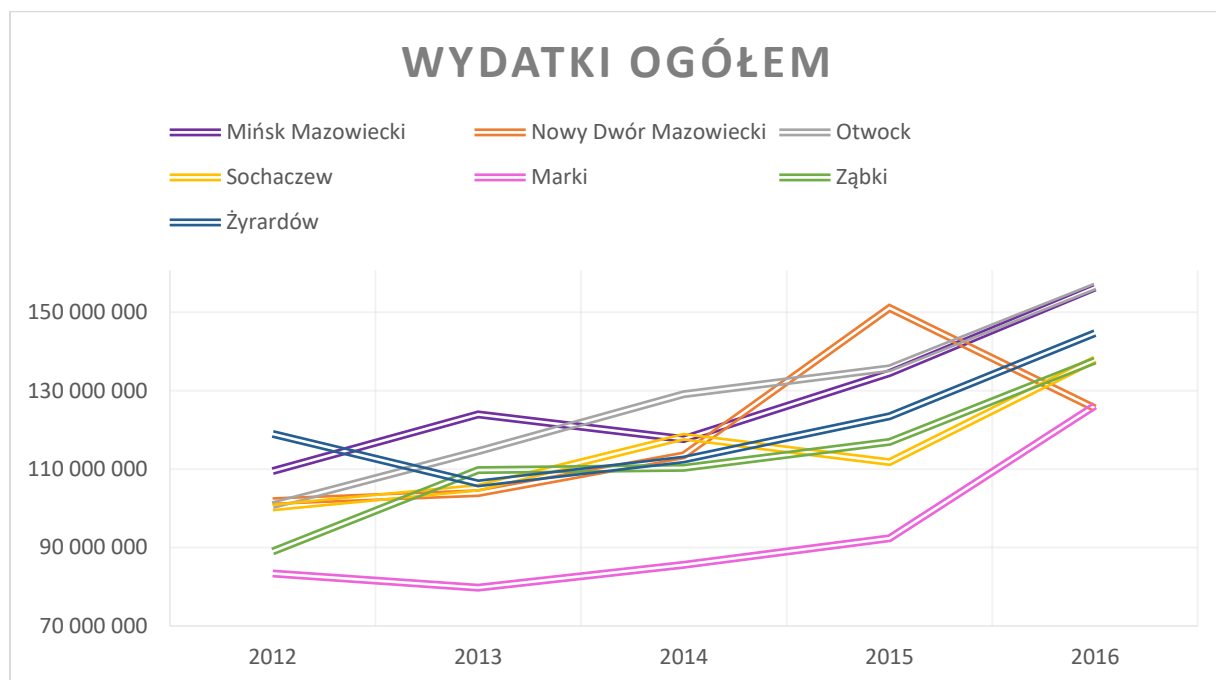
	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	2 615,36	2 683,82	3 068,30	3 226,72	3 939,51
Nowy Dwór Mazowiecki	3 519,02	3 877,26	3 979,29	4 638,00	4 423,07
Otwock	2 371,73	2 662,74	3 080,46	2 921,69	3 453,95
Sochaczew	2 569,94	2 756,87	3 098,44	3 053,14	3 812,54
Marki	2 766,36	2 848,95	3 033,82	3 200,74	3 994,54
Żąbki	2 812,67	3 686,27	3 482,19	3 617,88	3 962,06
Żyrardów	2 739,62	2 694,69	2 878,95	3 204,41	4 019,61

Źródło: dane BDL GUS

Również w zakresie wydatków ogółem liderem zestawienia są Otwock i Mińsk Mazowiecki – w 2016 roku z budżetów tych miast wydatkowano po ponad 156 mln zł. Niższy poziom wydatków wystąpił w kolejnym w klasyfikacji Żyrardowie (144,6 mln zł) oraz Sochaczewie i Żąbkach (po 137 mln zł). Relatywnie najmniej ze swoich budżetów wydatkowali władze Marek (ponad 126 mln zł) i Nowego Dworu Mazowieckiego (125,5 mln zł). Podobnie jak dochody, w latach

2012-2016 wzrosły również wydatki ogółem wszystkich miast. Tempo wzrostu wydatków wahało się natomiast od 21,6% w Żyrardowie (niskie było również w Nowym Mińsku Mazowieckim – 23,2%) do 55,3% w Otwocku (relatywnie wysokie było również w Markach, o 51,3% oraz Ząbkach, o 54,7%).

Wykres 26. Wydatki ogółem w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Także w przeliczeniu na 1 mieszkańca najwyższe wydatki ponoszono w Nowym Dworze Mazowieckim – w 2016 roku ukształtowały się one na poziomie 4,4 tys. zł. W tym samym czasie władze Marek i Ząbek na 1 mieszkańca wydatkowały ok. 4 tys. zł, a relatywnie niższe koszty ponoszone były w Mińsku Mazowieckim (3,8 tys. zł), Sochaczewie (3,7 tys. zł), Żyrardowie (3,5 tys. zł) i Otwocku (3,4 tys. zł). Rokrocznie wydatki poszczególnych miast w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrastały, przy czym najwięcej wzrosły one w Otwocku (o 1 237,31 zł), a najmniej w Żyrardowie (o 703,15 zł) i Nowym Dworze Mazowieckim (o 820,60 zł). W pozostałych miastach wzrost wydatków ogółem na 1 mieszkańca w latach 2012-2016 oscylował w granicach 1,1 tys. zł.

Tabela 38. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

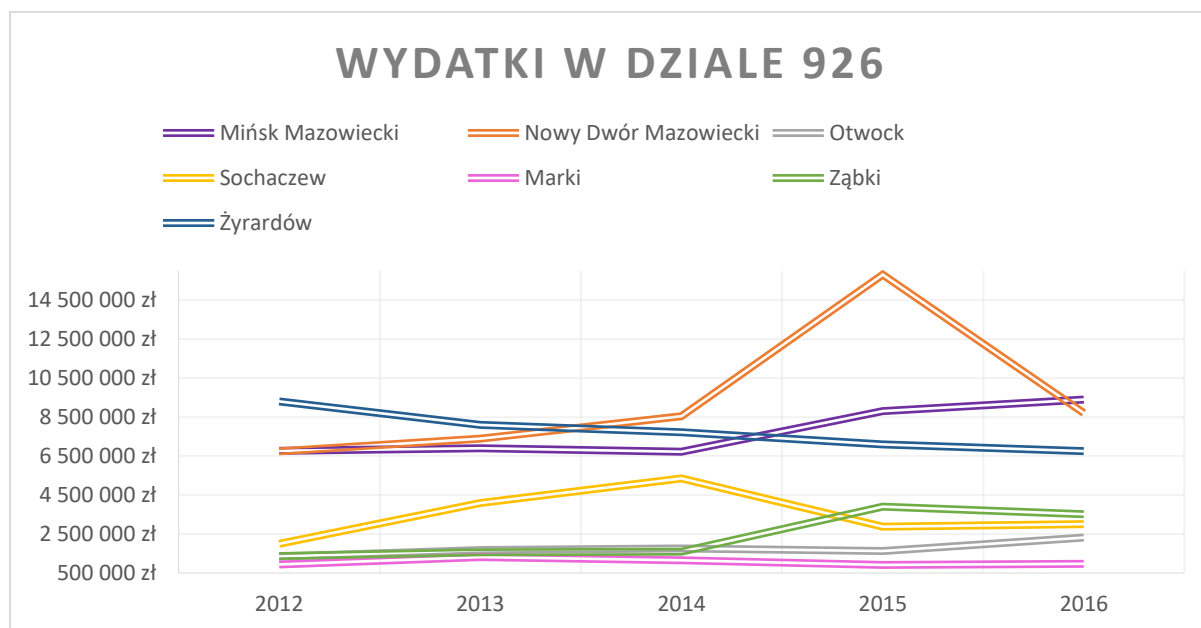
	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	2 769,75	3 115,08	2 940,35	3 338,93	3 870,19
Nowy Dwór Mazowiecki	3 604,70	3 677,05	4 001,50	5 321,20	4 425,30
Otwock	2 239,76	2 548,41	2 863,72	3 013,28	3 477,07
Sochaczew	2 643,66	2 797,26	3 166,27	3 012,22	3 727,24
Marki	2 979,52	2 784,82	2 911,58	3 061,12	4 046,19
Ząbki	2 937,89	3 488,48	3 406,81	3 509,33	4 006,41
Żyrardów	2 870,73	2 581,61	2 738,53	3 019,65	3 573,89

Źródło: dane BDL GUS

Wydatki samorządów na kulturę fizyczną (wydatki w dziale 926) cechowały się w latach 2012-2016 znaczną zmiennością. Rekordowy poziom wystąpił w 2015 roku w Nowym Dworze Mazowieckim, gdzie wydatki w dziale *Kultura fizyczna* wyniosły ponad 15,8 mln zł. W 2016 roku najwyższym poziomem

wydatków w *dziale 926* charakteryzował się Mińsk Mazowiecki, gdzie na kulturę fizyczną wydatkowano z budżetu miasta niemal 9,4 mln zł. W Nowym Dworze Mazowieckim było to 8,7 mln zł, zaś w Żyrardowie – 6,7 mln zł. Znacznie niższe kwoty na kulturę fizyczną przeznaczane były z budżetów Żąbek (3,5 mln zł), Sochaczewa (3 mln zł) czy Otwocka (2,3 mln zł). Na tle wszystkich miast wyróżniały się Marki, gdzie w 2016 roku w *dziale 926* wydatkowano relatywnie najmniej, tj. niespełna 1 mln zł (978 tys. zł).

Wykres 27. Wydatki w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

W związku ze zmiennością wysokości w latach 2012-2016, wydatki w *dziale 926* stanowiły zróżnicowaną część wydatków miast ogółem. Rekordowy poziom (10,5%) wystąpił w Nowym Dworze Mazowieckim w 2015 roku. Natomiast w 2016 roku w żadnym z analizowanych miast udział wydatków na kulturę fizyczną w ogóle wydatków budżetowych nie przekraczał 7%. Najwyższy okazał się ponownie w Nowym Dworze Mazowieckim (6,9%), ale wysoki był również w Mińsku Mazowieckim (6%). Natomiast najniższym udziałem wydatków w *dziale 926* w ogóle wydatków budżetowych charakteryzowały się Marki (0,8%). W pozostałych miastach wydatki na kulturę fizyczną stanowiły od 1,5% (w Otwocku) do 4,7% (w Żyrardowie) wydatków z budżetów miast ogółem.

Tabela 39. Udział wydatków w dziale 926 Kultura fizyczna w wydatkach ogółem w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	6,2%	5,6%	5,7%	6,6%	6,0%
Nowy Dwór Mazowiecki	6,6%	7,1%	7,5%	10,5%	6,9%
Otwock	1,3%	1,5%	1,4%	1,2%	1,5%
Sochaczew	2,0%	3,9%	4,5%	2,6%	2,2%
Marki	1,1%	1,6%	1,3%	1,0%	0,8%
Żąbki	1,5%	1,4%	1,4%	3,3%	2,6%
Żyrardów	7,8%	7,6%	6,9%	5,7%	4,7%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Zmienność poziomu wydatków miast w *dziale 926 Kultura fizyczna* powodowała również zmienność wskaźnika w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Niezależnie jednak od roku liderem zestawienia okazał się Nowy Dwór Mazowiecki, gdzie kwoty te były najwyższe, z rekordowymi 557 zł w 2015 roku. Z kolei w 2016 roku w mieście tym na kulturę fizyczną wydatkowano w przeliczeniu na 1 mieszkańca ponad 304 zł. W zajmującym w tej klasyfikacji drugie miejsce Mińsku Mazowieckim kwota ta ukształtowała się na poziomie 232,70 zł, znacznie przewyższając poziomy wskaźnika osiągnięte w Żyrardowie (166,71 zł) i Ząbkach (100,93 zł). Zdecydowanie najniższe wydatki na kulturę fizyczną w przeliczeniu na 1 mieszkańca były natomiast udziałem Marek (zaledwie 30,87 zł), ale także Otwocka (51,58 zł) i Sochaczewa (81,15 zł).

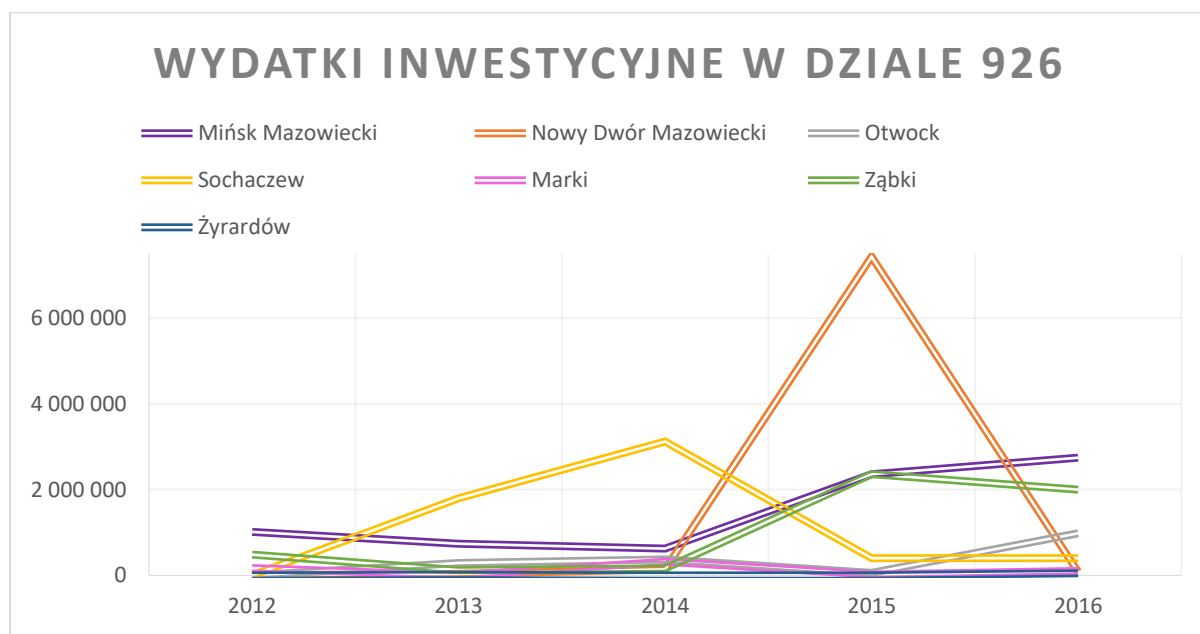
Tabela 40. Wydatki w dziale 926 Kultura fizyczna na 1 mieszkańca w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Mińsk Mazowiecki</i>	170,48 zł	172,99 zł	167,17 zł	218,44 zł	232,70 zł
Nowy Dwór Mazowiecki	238,59 zł	261,07 zł	300,93 zł	557,31 zł	304,77 zł
Otwock	29,89 zł	37,30 zł	39,05 zł	36,25 zł	51,58 zł
Sochaczew	52,93 zł	108,96 zł	143,86 zł	77,71 zł	81,15 zł
Marki	33,12 zł	45,34 zł	38,78 zł	29,83 zł	30,87 zł
Ząbki	44,40 zł	48,85 zł	48,46 zł	115,42 zł	100,93 zł
Żyrardów	225,13 zł	197,15 zł	188,33 zł	174,65 zł	166,71 zł

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Specyficznym rodzajem wydatków są wydatki majątkowe inwestycyjne. W ramach *działu 926* poszczególne miasta przeznaczały zróżnicowane kwoty na inwestycje. Uwagę ponownie zwraca Nowy Dwór Mazowiecki, gdzie w 2015 roku na inwestycje w obszarze kultury fizycznej wydatkowano niemal 7,5 mln zł. W żadnym innym mieście nie osiągnięto takiego pułapu. Natomiast w 2016 roku największy poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych w *dziale 926* wystąpił w Mińsku Mazowieckim. Na inwestycje w obszarze kultury fizycznej wydano wówczas ponad 2,7 mln zł, tj. więcej niż w Ząbkach (niemal 2 mln zł) czy Otwocku (981 tys. zł). W pozostałych miastach poziom wydatków inwestycyjnych w *dziale 926* nie przekraczał kilkuset (Sochaczew, Marki) czy kilkudziesięciu (Nowy Dwór Mazowiecki, Żyrardów) tysięcy złotych.

Wykres 28. Wydatki majątkowe inwestycyjne w dziale 926 Kultura fizyczna w zł w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Na podstawie poniższej tabeli można stwierdzić, iż relatywnie najniższe nakłady na inwestycje w *dziale 926* występują w Żyrardowie. Przez cały analizowany okres albo wydatki majątkowe na kulturę fizyczną w ogóle się nie pojawiały (w 2012, 2014 i 2015 roku) albo też nie przekraczały kilkunastu (2013 rok) czy kilkudziesięciu (2016 rok) tysięcy złotych. W pozostałych miastach udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w ogóle wydatków w *dziale 926* kształtował się na wyższym, choć zmiennym, poziomie. Ponownie rekordową wartość odnotowano w Nowym Dworze Mazowieckim w 2015 roku (47%), ale już rok później spadła do poziomu 0,9%. W 2016 roku relatywnie najwięcej na inwestycje w kulturze fizycznej przeznaczono w Żąbkach – wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły wówczas ponad połowę (56,9%) wydatków w *dziale 926* ogółem. Dość wysoki udział wydatków inwestycyjnych w ogóle wydatków w *dziale 926* wystąpił również w Otwocku (42,4%) oraz Mińsku Mazowieckim (29,2%). Z kolei niższe udziały odnotowano w Sochaczewie (13,3%) i Markach (10,6%).

Tabela 41. Udział wydatków majątkowych inwestycyjnych w dziale 926 Kultura fizyczna w wydatkach w dziale 926 ogółem w latach 2012-2016 (analiza benchmarkowa)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mińsk Mazowiecki	15,0%	10,7%	9,3%	26,7%	29,2%
Nowy Dwór Mazowiecki	0,1%	0,5%	1,6%	47,0%	0,9%
Otwock	0,0%	17,2%	21,0%	3,5%	42,4%
Sochaczew	0,0%	44,1%	58,3%	13,9%	13,3%
Marki	18,0%	0,0%	27,6%	2,2%	10,6%
Żąbki	35,2%	8,0%	10,1%	60,5%	56,9%
Żyrardów	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,7%

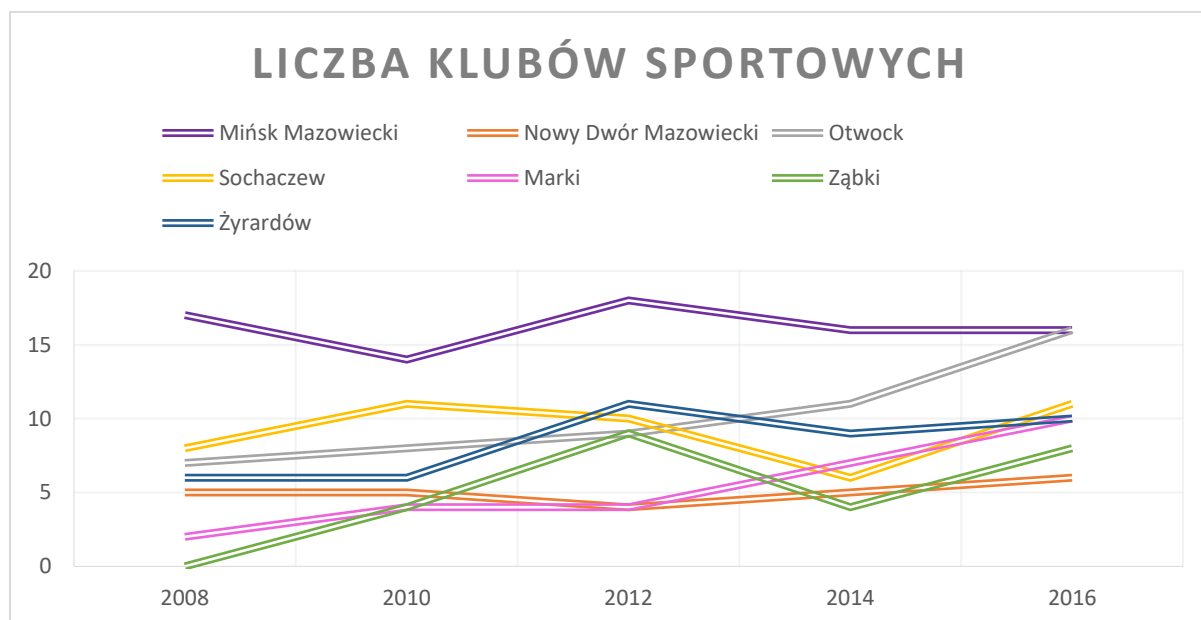
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

4.4 Potencjał organizacyjny

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału organizacyjnego* obejmował dane dotyczące klubów sportowych (łącznie z wyznaniowymi i UKS), sekcji sportowych oraz zasobów kadrowych klubów sportowych (trenerów, instruktorów sportowych i innych osób organizujących zajęcia sportowe) dostępnych w statystyce publicznej.

Pod względem liczby istniejących klubów sportowych surowe dane liczbowe pozwalają podzielić analizowane miasta na trzy grupy. Do pierwszej, z największą liczbą klubów sportowych, należą Mińsk Mazowiecki i Otwock, gdzie w 2016 roku funkcjonowało po 16 klubów sportowych. Do grupy miast o przeciętnej liczbie klubów sportowych należą Sochaczew (11 klubów) oraz Marki i Żyrardów (po 10 klubów). Mniej klubów sportowych prowadziło działalność w Ząbkach (8 klubów) oraz Nowym Dworze Mazowieckim (6 klubów).

Wykres 29. Liczba klubów sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Faktyczne różnice między miastami pozwala zaobserwować wskaźnik liczby klubów sportowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W tym zestawieniu najwyższą wartością wskaźnika wyróżnia się Mińsk Mazowiecki, gdzie w 2016 roku na 10 tys. mieszkańców przypadały niemal 4 kluby sportowe. Wysoki wskaźnik osiągnięto także w Otwocku (3,56) i Markach (3,16). Najmniejszą liczbą klubów sportowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności dysponują z kolei Nowy Dwór Mazowiecki (2,10), Ząbki (2,30) i Żyrardów (2,47). Pośrodku stawki uplasował się Sochaczew, z 2,98 klubami sportowymi na 10 tys. mieszkańców.

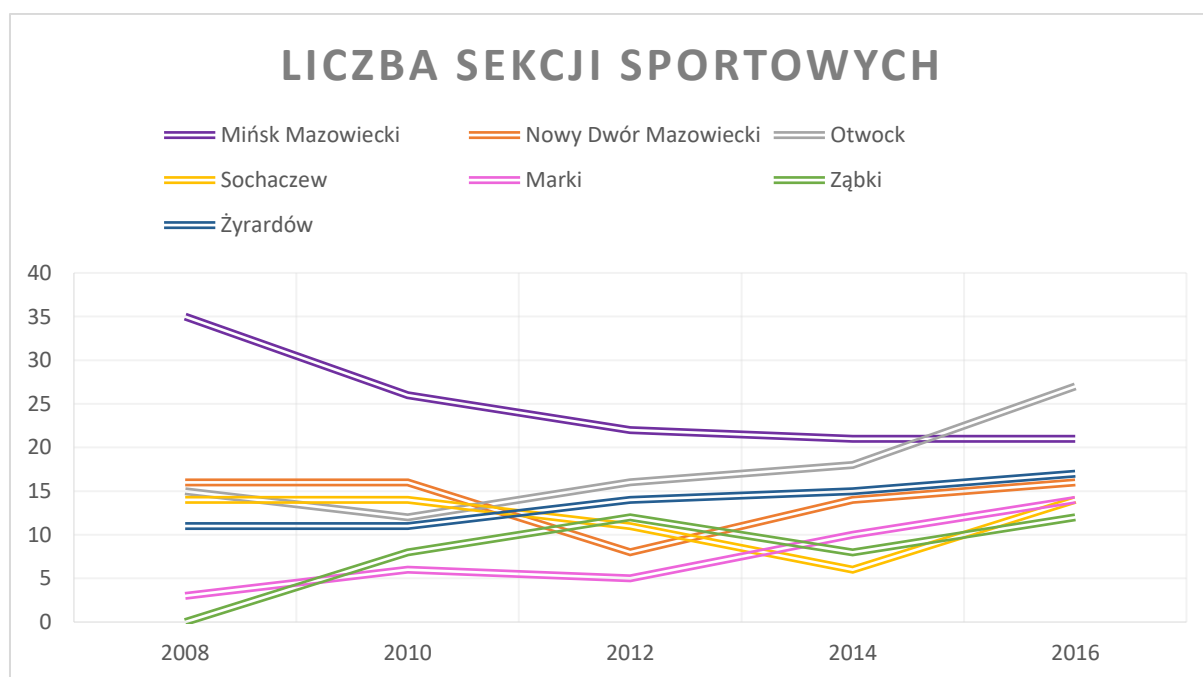
Tabela 42. Liczba klubów sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	4,45	3,56	4,54	3,98	3,96
Nowy Dwór Mazowiecki	1,81	1,78	1,42	1,76	2,10
Otwock	1,59	1,79	2,00	2,44	3,56
Sochaczew	2,12	2,88	2,65	1,61	2,98
Marki	0,79	1,49	1,41	2,36	3,16
Ząbki	0,00	1,40	2,91	1,22	2,30
Żyrardów	1,46	1,44	2,66	2,19	2,47

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

W 2008 roku bezspornym liderem pod względem liczby sekcji sportowych wśród analizowanych miast okazał się Mińsk Mazowiecki – wówczas w mieście funkcjonowało 35 sekcji sportowych. W kolejnych latach ich liczba znacząco zmalała, osiągając w 2016 roku poziom 21 sekcji. Mimo tendencji spadkowej, więcej sekcji funkcjonowało tylko w Otwocku (27 sekcji), zaś w pozostałych analizowanych miastach liczba sekcji sportowych w klubach była niższa niż w Mińsku Mazowieckim. W 2016 roku wahała się od 12 w Ząbkach do 17 w Żyrardowie.

Wykres 30. Liczba klubów sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Również wskaźnik sekcji sportowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności wskazuje na dominującą pozycję Mińska Mazowieckiego w 2008 roku. W latach kolejnych wskaźnik dla miasta przyjmował niższe wartości, osiągając w 2016 roku poziom 5,20 sekcji na 10 tys. mieszkańców. W tym samym roku lepiej przedstawiała się sytuacja w Otwocku (6,01) oraz Nowym Dworze Mazowieckim (5,60). Z kolei niższe wartości wskaźnika sekcji sportowych na 10 tys. ludności występowały w pozostałych miastach: Markach (4,42) i Żyrardowie (4,20) oraz Sochaczewie (3,79) i Ząbkach (3,45).

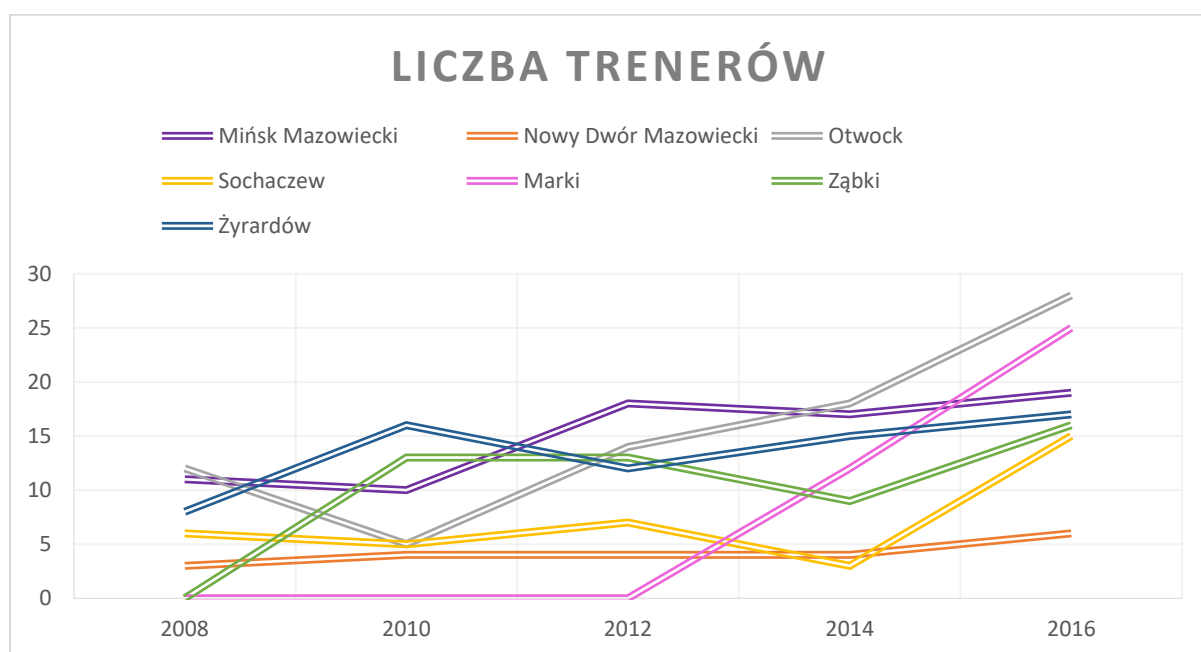
Tabela 43. Liczba sekcji sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	9,17	6,61	5,55	5,22	5,20
Nowy Dwór Mazowiecki	5,79	5,69	2,83	4,94	5,60
Otwock	3,41	2,68	3,56	4,00	6,01
Sochaczew	3,72	3,66	2,92	1,61	3,79
Marki	1,18	2,23	1,77	3,36	4,42
Ząbki	0,00	2,80	3,89	2,44	3,45
Żyrardów	2,68	2,64	3,39	3,66	4,20

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Największa liczba trenerów w klubach sportowych występowała w Otwocku (28 trenerów) i Markach (25 trenerów). W pozostałych miastach liczba trenerów nie przekraczała kilkunastu osób, wahając się od 15 w Sochaczewie do 19 w Mińsku Mazowieckim. Na tle pozostałych miast negatywnie wyróżniał się Nowy Dwór Mazowiecki, gdzie w 2016 roku obowiązki trenera wykonywało jedynie 6 osób. We wszystkich miastach w latach 2008-2016 nastąpił rozwój liczbowy kardy trenerskiej, choć tempo zmian było zróżnicowane. Najszybciej przybywało trenerów w Sochaczewie (wzrost o 150%) i Otwocku (133%), ale także Żyrardowie (112%) i Nowym Dworze Mazowieckim (100%). Wśród analizowanych miast znajdowały się również dwa, w których w 2008 roku trenerzy w ogóle nie zostali uwzględnieni w statystykach, a w latach kolejnych ich liczba znacząco wzrosła – były to Marki (wzrost z 0 do 25 osób) oraz Ząbki (wzrost z 0 do 16 osób).

Wykres 31. Liczba trenerów w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Wskaźnik trenerów na 10 tys. mieszkańców potwierdza dominującą pozycję Marki. W 2016 roku na 10 tys. ludności tego miasta przypadało aż 7,89 trenerów, tj. najwięcej w analizowanym okresie wśród wszystkich miast. Na kolejnych miejscach znalazły się Otwock (6,23) oraz grupa następujących miast: Mińsk Mazowiecki (4,70), Ząbki (4,60), Żyrardów (4,20) i Sochaczew (4,06). Na tle pozostałych

miast negatywnie wyróżniał się Nowy Dwór Mazowiecki, gdzie wskaźnik trenerów na 10 tys. mieszkańców wynosił zaledwie 2,10.

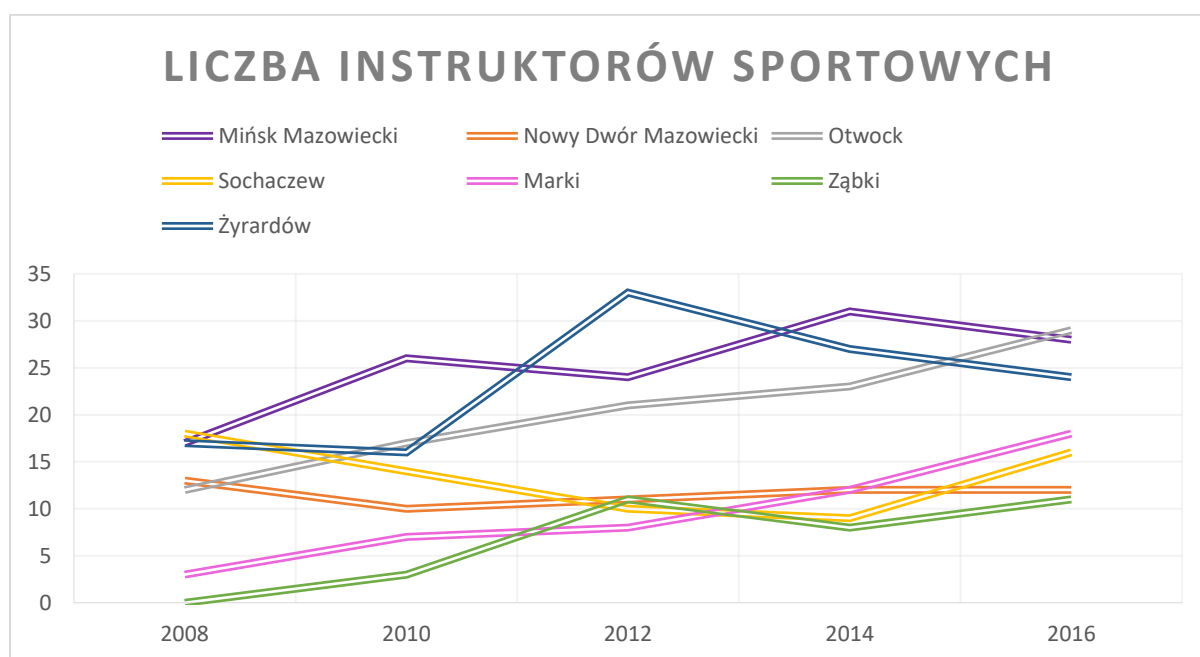
Tabela 44. Liczba trenerów w klubach sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	2,88	2,54	4,54	4,23	4,70
Nowy Dwór Mazowiecki	1,09	1,42	1,42	1,41	2,10
Otwock	2,73	1,12	3,11	4,00	6,23
Sochaczew	1,59	1,31	1,86	0,81	4,06
Marki	0,00	0,00	0,00	4,04	7,89
Ząbki	0,00	4,55	4,21	2,74	4,60
Żyrardów	1,95	3,84	2,90	3,66	4,20

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Również liczba instruktorów sportowych w poszczególnych miastach okazała się silnie zróżnicowana. Liderami tego zestawienia okazały się Otwock i Mińsk Mazowiecki z 29 i 28 instruktorami sportowymi w 2016 roku, a trzecie miejsce przypadło Żyrardowie, gdzie pracowało 24 instruktorów. W pozostałych miastach liczba instruktorów sportowych nie przekraczała kilkunastu osób: 11 w Ząbkach, 12 w Nowym Dworze Mazowieckim, 16 w Sochaczewie i 18 w Markach.

Wykres 32. Liczba instruktorów sportowych w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Najlepszą pozycję Mińska Mazowieckiego i Otwocka potwierdza wskaźnik instruktorów sportowych w klubach w przeliczeniu na 10 tys. ludności. W 2016 roku wskaźnik osiągnął wartość 6,93 i 6,46 instruktorów na 10 tys. mieszkańców tych miast. Najniższą wartością analizowanego wskaźnika cechowały się Ząbki, gdzie w 2016 roku na 10 tys. mieszkańców przypadło zaledwie 3,16 instruktorów sportowych w klubach. Lepiej przedstawiała się sytuacja w Nowym Dworze Mazowieckim (4,20), Sochaczewie (4,33), Markach (5,68) oraz Żyrardowie (5,93).

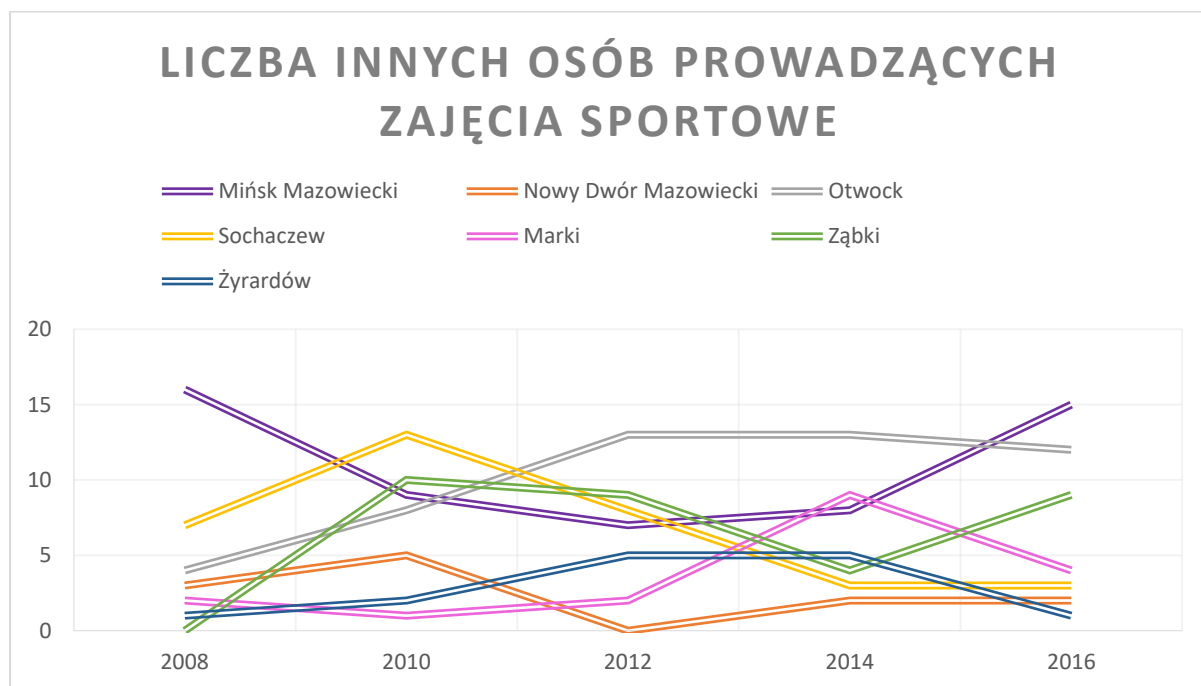
Tabela 45. Liczba instruktorów sportowych w klubach sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	4,45	6,61	6,05	7,71	6,93
Nowy Dwór Mazowiecki	4,71	3,55	3,89	4,23	4,20
Otwock	2,73	3,80	4,67	5,11	6,46
Sochaczew	4,78	3,66	2,65	2,42	4,33
Marki	1,18	2,61	2,83	4,04	5,68
Ząbki	0,00	1,05	3,56	2,44	3,16
Żyrardów	4,14	3,84	7,99	6,58	5,93

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Mocno zróżnicowana okazała się liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach, przy czym zmienność dotyczyła zarówno wartości w poszczególnych latach, jak i w przypadku wybranych miast. W 2016 roku w klubach sportowych w Żyrardowie funkcjonowała 1 taka osoba, niewiele więcej było ich w Nowym Dworze Mazowieckim (2 osoby), Sochaczewie (3 osoby) czy Markach (4 osoby). Ponownie najwięcej innych osób prowadzących zajęcia sportowe pracowało w klubach w Mińsku Mazowieckim (15 osób) i Otwocku (12 osób), zaś mniej było ich w Ząbkach (9 osób).

Wykres 33. Liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Powyższe analizy znajdują swoje potwierdzenie w wartościach wskaźnika innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Najwyższą wartość, przekraczającą poziom w pozostałych miastach, stwierdzono w Mińsku Mazowieckim – w 2016 roku na 10 tys. mieszkańców przypadło 3,71 innych osób prowadzących zajęcia sportowe. Dla Otwocka wskaźnik przyjął wartość 2,67, a dla Ząbek – 2,59. W pozostałych miastach wskaźnik innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach na 10 tys. ludności ukształtował się na poziomie poniżej 2 (1,26 w Markach) lub 1 (0,81 w Sochaczewie, 0,70 w Nowym Dworze Mazowieckim i 0,25 w Żyrardowie).

Tabela 46. Liczba innych osób prowadzących zajęcia sportowe w klubach sportowych na 10 tys. ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	4,19	2,29	1,76	1,99	3,71
Nowy Dwór Mazowiecki	1,09	1,78	0,00	0,71	0,70
Otwock	0,91	1,79	2,89	2,89	2,67
Sochaczew	1,86	3,40	2,12	0,81	0,81
Marki	0,79	0,37	0,71	3,03	1,26
Ząbki	0,00	3,50	2,91	1,22	2,59
Żyrardów	0,24	0,48	1,21	1,22	0,25

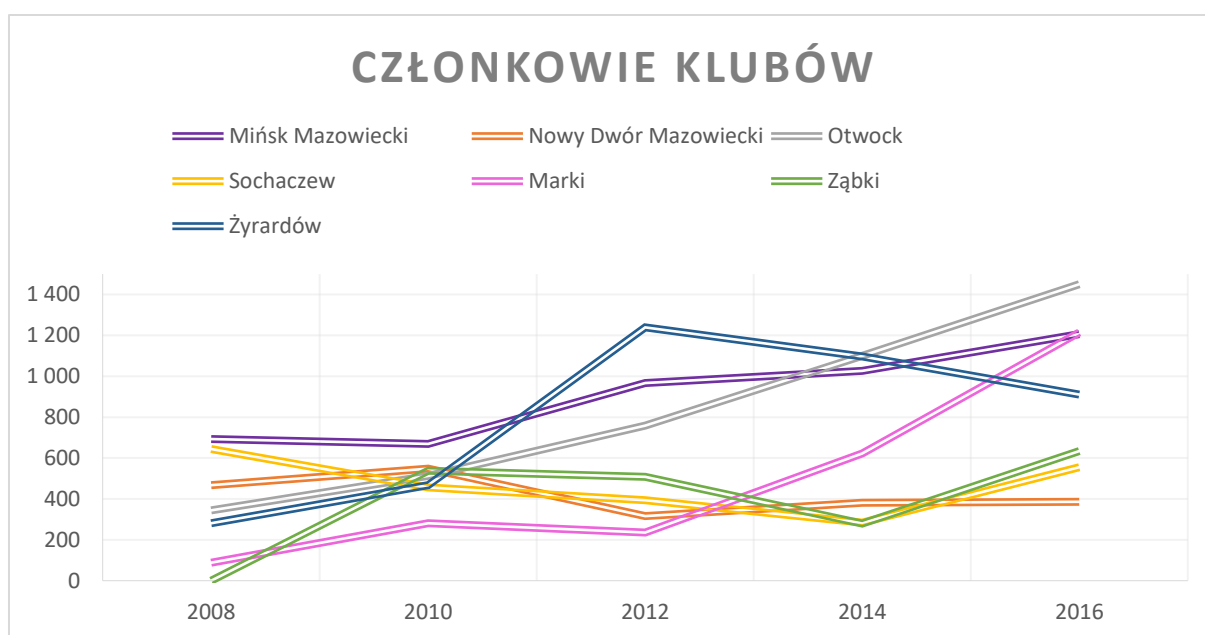
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

4.5 Potencjał aktywności fizycznej

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału aktywności fizycznej* polegał na porównaniu danych dotyczących liczby członków klubów sportowych oraz liczby ćwiczących w klubach sportowych z podziałem na płeć dostępnych w statystyce publicznej.

Liczba członków klubów sportowych w wybranych miastach kształtowała się na zróżnicowanym poziomie w poszczególnych latach. W 2016 roku liderem okazał się Otwock, gdzie liczba członków klubów sportowych wynosiła 1 450 osób. Na drugim miejscu uplasowały się Marki z 1 214 członkami klubów sportowych, zaś na trzecim – Mińsk Mazowiecki z 1 206 członkami. W Żyrardowie liczba członków klubów sportowych ukształtowała się na poziomie 911 osób, zaś w pozostałych miastach wahała się od 386 osób (Nowy Dwór Mazowiecki) do 634 osób (Ząbki). W większości miast liczba członków klubów sportowych w 2016 roku była wyższa niż w 2008 roku, przy czym przyrost ten był silnie zróżnicowany i wynosił od 74,3% (w Mińsku Mazowieckim) do 1279% (w Markach). W przypadku Nowego Dworu Mazowieckiego i Sochaczewa liczba członków klubów sportowych w 2016 roku okazała się o -17,5% i -13,8% niższa niż w 2008 roku.

Wykres 34. Liczba członków klubów sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Realne różnice między miastami pozwala zauważyć wskaźnik członków klubów sportowych na 1000 ludności. W tym przypadku zaznacza się wyraźnie znacznie lepsza pozycja Marek, gdzie w 2016 roku wskaźnik wynosił 38 członków klubów sportowych na 1000 mieszkańców. Należy podkreślić, że w porównaniu do 2008 roku wartość wskaźnika dla Marek wzrosła o 35 osób, co jest największym wzrostem wśród wszystkich analizowanych miast. W Otwocku, który był kolejnym pod względem wartości wskaźnika w 2016 roku, na 1000 mieszkańców przypadało 32 członków klubów sportowych, zaś w trzecim w kolejności mieście – Mińsku Mazowieckim – 30 członków. W pozostałych miastach wartość wskaźnika wahała się w 2016 roku od 13 w Nowym Dworze Mazowieckim do 22 w Żyrardowie.

Tabela 47. Liczba członków klubów sportowych na 1000 ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

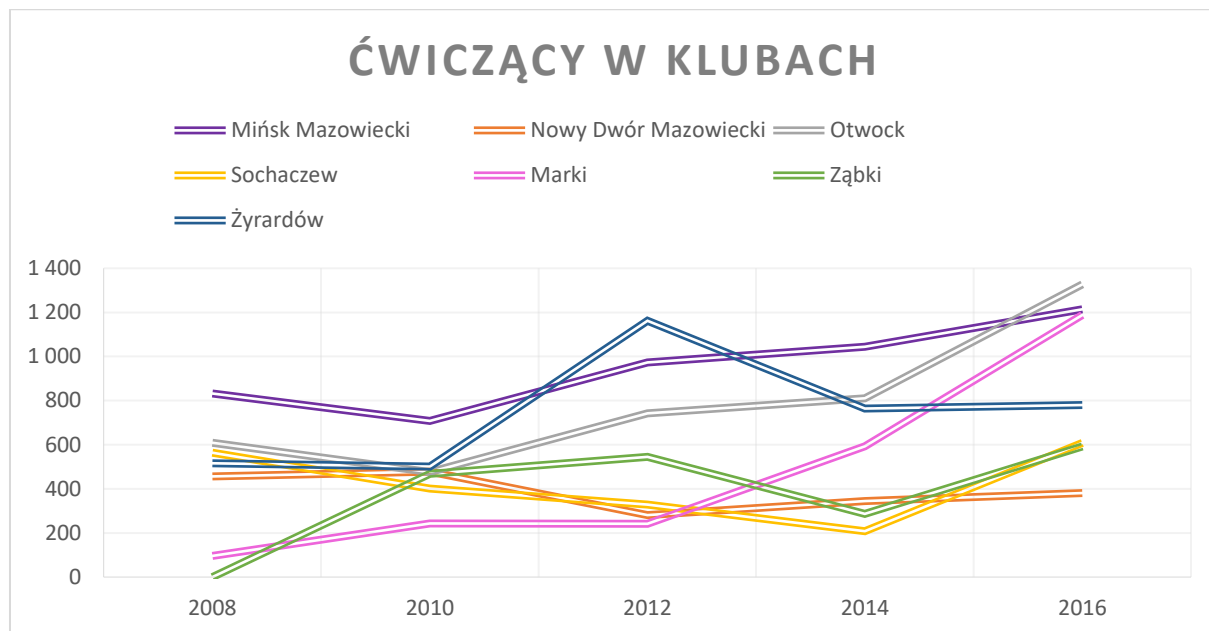
	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	18	17	24	26	30
Nowy Dwór Mazowiecki	17	19	11	13	14
Otwock	8	11	17	24	32
Sochaczew	17	12	10	8	15
Marki	3	10	8	21	38
Żąbki	0	19	16	9	18
Żyrardów	7	11	30	27	22

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Także w przypadku ćwiczących ogółem w klubach sportowych zaznacza się przewaga Otwocka, Mińska Mazowieckiego i Marek nad innymi miastami. W 2016 roku w otwockich klubach sportowych ćwiczyło 1 327 osób, w mińskich klubach sportowych – 1 214 osób, zaś w mareckich klubach sportowych – 1 188 osób. W pozostałych miastach liczba ćwiczących wahała się od 381 w Nowym Dworze Mazowieckim do 780 w Żyrardowie. Niemal we wszystkich miastach liczba ćwiczących w klubach sportowych wzrosła w latach 2008-2016, przy czym tempo tego procesu było zróżnicowane. Przyrost

wynosił bowiem od 7,8% w Sochaczewie do 1137,5% w Markach. Jedynie w Nowym Dworze Mazowieckim liczba ćwiczących w klubach sportowych w 2016 roku okazała się o 16,4% niższa niż w 2008 roku.

Wykres 35. Liczba ćwiczących w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Powyższe dane znajdują potwierdzenie we wskaźniku ćwiczących w klubach sportowych w przeliczeniu na 1000 ludności wybranych miast. Najmniej ćwiczących przypadało na 1000 mieszkańców Nowego Dworu Mazowieckiego (13 osób), ale niskie wartości wskaźnika wystąpiły również w Sochaczewie (16 ćwiczących na 1000 ludności), Żąbkach (17 ćwiczących) i Żyrardowie (19 ćwiczących). Zdecydowanie najlepiej przedstawiała się sytuacja w Mińsku Mazowieckim i Otwocku, gdzie na 1000 mieszkańców przypadało po 30 ćwiczących w klubach sportowych. Natomiast najwyższą wartość wskaźnika ćwiczących w klubach sportowych stwierdzono w Markach – w 2016 roku na 1000 ludności przypadało bowiem 37 osób ćwiczących w klubach sportowych.

Tabela 48. Liczba ćwiczących w klubach sportowych na 1000 ludności w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

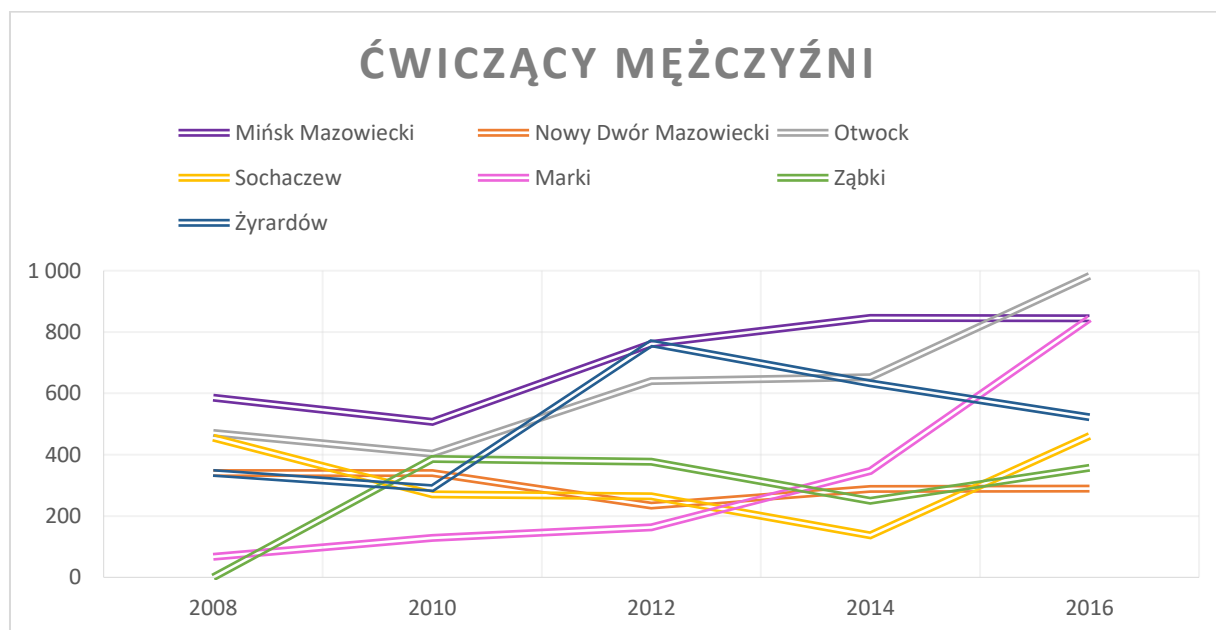
	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	22	18	25	26	30
Nowy Dwór Mazowiecki	17	17	10	12	13
Otwock	14	11	17	18	30
Sochaczew	15	10	9	6	16
Marki	4	9	9	20	37
Żąbki	0	16	18	9	17
Żyrardów	13	12	28	19	19

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba ćwiczących mężczyzn w klubach sportowych w wybranych miastach wahała się w 2016 roku od 289 w Nowym Dworze Mazowieckim do 983 w Otwocku. Do grupy miast z niską liczbą ćwiczących mężczyzn zaliczały się także Żąbki (357 ćwiczących) i Sochaczew (461 ćwiczących). Z kolei do miast

o wyższej liczbie ćwiczących mężczyzn należały: Mińsk Mazowiecki (845 ćwiczących) i Marki (844 ćwiczących). W większości miast liczba ćwiczących mężczyzn zwiększyła się w latach 2008-2016, przy czym najszybsze tempo wzrostu dotyczyło Marek (o 1159,7%), a najwolniejsze – Sochaczewa (o 1,3%). Spadek liczby ćwiczących mężczyzn, na poziomie -15%, wystąpił jedynie w Nowym Dworze Mazowieckim.

Wykres 36. Liczba ćwiczących mężczyzn w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Wskaźnik ćwiczących mężczyzn na 1000 mieszkańców płci męskiej w poszczególnych miastach wahał się w 2016 roku od 21 do 56. Najniższy okazał się w Nowym Dworze Mazowieckim, a najwyższy w Markach. Po Markach, na drugim miejscu pod względem ćwiczących mężczyzn na 1000 mężczyzn mieszkających, uplasował się Otwock, gdzie na 1000 mieszkańców płci męskiej przypadało 47 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych. Zbliżoną wartość osiągnięto w Mińsku Mazowieckim (44 ćwiczących), a znacznie niższe okazały się one w pozostałych miastach: Żyrardowie (27 ćwiczących mężczyzn), Sochaczewie (26 ćwiczących mężczyzn) i Ząbkach (22 ćwiczących mężczyzn).

Tabela 49. Liczba ćwiczących mężczyzn na 1000 mężczyzn w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

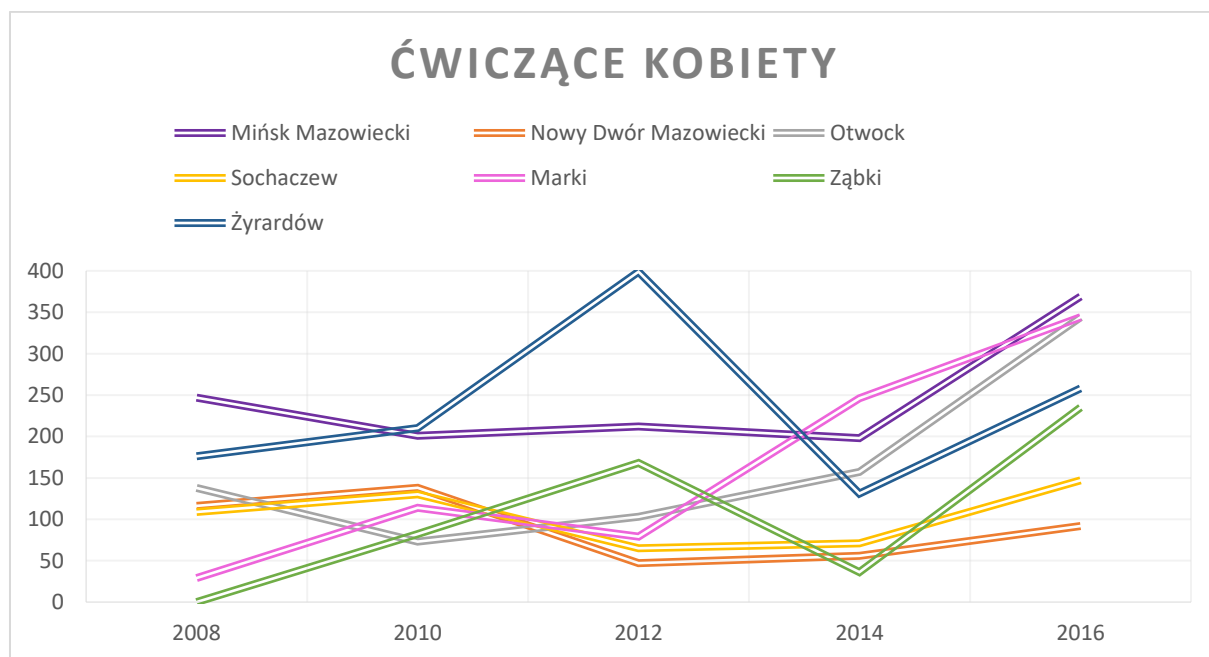
	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	32	27	40	44	44
Nowy Dwór Mazowiecki	26	25	17	21	21
Otwock	23	19	30	31	47
Sochaczew	25	15	15	8	26
Marki	6	10	12	24	56
Ząbki	0	28	26	16	22
Żyrardów	18	15	39	33	27

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba kobiet ćwiczących w klubach sportowych przyjmowała w 2016 roku wartości z przedziału od 92 (Nowy Dwór Mazowiecki) do 369 (Mińsk Mazowiecki). Mimo zmiennych wartości osiąganych w poszczególnych latach, można zauważyć, że w większości miast liczba kobiet ćwiczących w klubach

sportowych w 2016 roku była wyższa niż w 2008 roku. W Sochaczewie wzrost wyniósł 34,9%, w Żyrardowie – 46,6%, w Mińsku Mazowieckim – 49,4%, a w Otwocku – 149,3%. Na tle wszystkich miast wyróżniały się Marki, gdzie liczba ćwiczących kobiet w klubach sportowych wzrosła w latach 2008-2016 ponad dziesięciokrotnie (aż o 1086,2%), oraz Żąbki, gdzie liczba ćwiczących kobiet wzrosła w analizowanym okresie z 0 do 235 osób. Jedynie w Nowym Dworze Mazowieckim liczba kobiet wśród osób ćwiczących w klubach sportowych w 2016 roku okazała się niższa niż w 2008 roku (-20,7%).

Wykres 37. Liczba ćwiczących kobiet w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Poszczególne miasta cechowały się zróżnicowanym udziałem kobiet w ogóle ćwiczących w klubach sportowych, choć w żadnym przypadku nie można mówić o równowadze struktury płciowej ćwiczących. W 2016 roku odsetek kobiet w ogóle ćwiczących wahał się od 24% w Nowym Dworze Mazowieckim i Sochaczewie do 39,7% w Żąbkach. Relatywnie wysokim udziałem kobiet w ogóle ćwiczących charakteryzował się także Żyrardów (33,1%) oraz Mińsk Mazowiecki (30,4%). W Markach kobiety stanowiły 29% ćwiczących w klubach sportowych, zaś w Otwocku – 25,9%.

Tabela 50. Udział kobiet w ogóle ćwiczących w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	29,7%	28,4%	21,8%	19,0%	30,4%
Nowy Dwór Mazowiecki	25,4%	28,9%	16,7%	16,3%	24,1%
Otwock	22,7%	15,3%	13,9%	19,4%	25,9%
Sochaczew	19,3%	32,4%	19,8%	34,1%	24,2%
Marki	30,2%	46,9%	32,6%	41,5%	29,0%
Żąbki	x	17,5%	30,8%	12,6%	39,7%
Żyrardów	34,1%	41,9%	34,3%	17,1%	33,1%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Niewielka liczba kobiet wśród osób ćwiczących w klubach sportowych przekłada się bezpośrednio na niskie wartości wskaźnika ćwiczących kobiet na 1000 mieszkaneek miast. Najwyższy poziom,

21 ćwiczących kobiet na 1000 kobiet w ogóle, występował w Markach. Na drugim miejscu, z 17 ćwiczącymi kobietami na 1000 mieszkanek znalazł się Mińsk Mazowiecki, na trzecim Otwock (14 kobiet), a na kolejnych: Żyrdów (13 i 12 kobiet). Najniższym wskaźnikiem charakteryzował się Nowy Dwór Mazowiecki, gdzie na 1000 mieszkanek przypadało jedynie 6 kobiet ćwiczących w klubach sportowych. Minimalnie lepiej było w Sochaczewie, gdzie wskaźnik ćwiczących kobiet na 1000 mieszkanek wynosił 8.

Tabela 51. Liczba ćwiczących kobiet na 1000 kobiet w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	12	10	10	9	17
Nowy Dwór Mazowiecki	8	9	3	4	6
Otwock	6	3	4	7	14
Sochaczew	6	6	3	4	8
Marki	2	8	5	16	21
Ząbki	0	5	10	2	13
Żyrdów	8	9	18	6	12

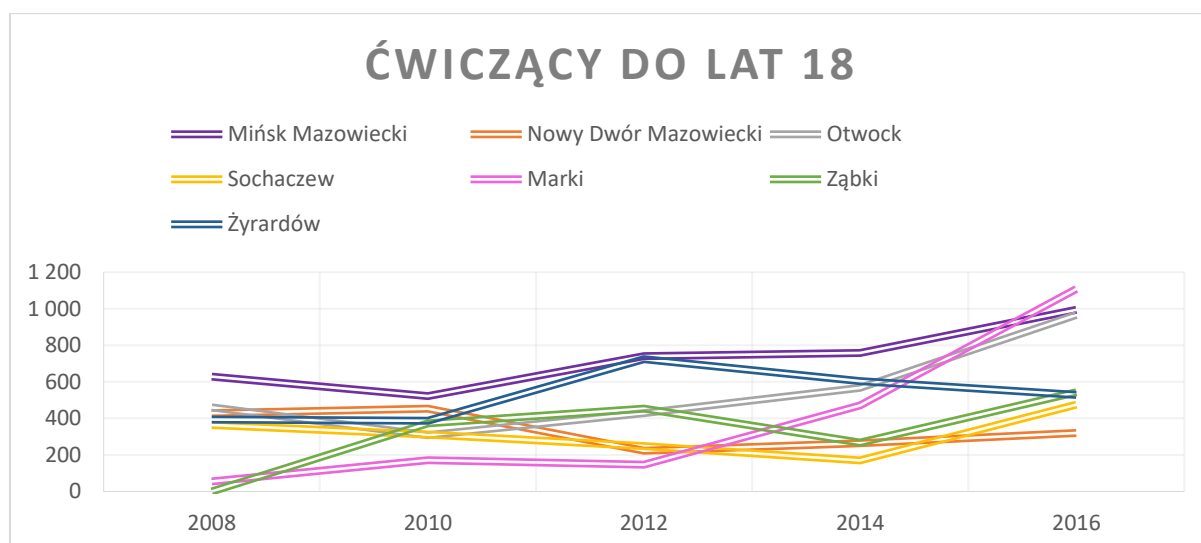
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

4.6 Potencjał aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia

Zakres analizy porównawczej w sferze *potencjału aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia* polegał na porównaniu danych dotyczących liczby osób do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych dostępnych w statystyce publicznej.

Analizowane miasta charakteryzowały się zróżnicowaną liczbą ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych. Pod względem ilości takich osób wyróżniały się Marki (1 108 osób), ale również Mińsk Mazowiecki (994 osoby) i Otwock (966 osób). W pozostałych czterech miastach liczba ćwiczących do lat 18 kształtowała się na znacznie niższym poziomie i wynosiła: 543 osoby w Ząbkach, 528 osób w Żyrdowie, 475 osób w Sochaczewie i 320 osób w Nowym Dworze Mazowieckim.

Wykres 38. Liczba ćwiczących do lat 18 w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Niezależnie od miasta, osoby do lat 18 stanowiły większość ćwiczących w klubach sportowych, choć należy dodać, iż odsetek ten był zróżnicowany. Najwyższym udziałem ćwiczących do lat 18 w ogóle ćwiczących w klubach charakteryzowały się Marki i Żąbki – w 2016 roku młodzież stanowiła odpowiednio 93,3% oraz 91,7% ćwiczących w klubach w tych miastach. Niższe odsetki, ale nadal świadczące o ogromnej przewadze ćwiczących do lat 18 w ogóle ćwiczących, uzyskano w Nowym Dworze Mazowieckim (84%) oraz Mińsku Mazowieckim (81,9%), ale także Sochaczewie (78,1%) i Otwocku (72,8%). Relatywnie najniższy udział ćwiczących do lat 18 w ogóle ćwiczących wystąpił w Żyrardowie – 67,7%.

Tabela 52. Udział ćwiczących do lat 18 w ogóle ćwiczących w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	75,5%	73,7%	76,2%	72,6%	81,9%
Nowy Dwór Mazowiecki	94,1%	94,8%	79,4%	76,7%	84,0%
Otwock	75,5%	64,7%	57,7%	70,0%	72,8%
Sochaczew	64,5%	77,8%	75,4%	81,7%	78,1%
Marki	57,3%	70,4%	60,7%	79,3%	93,3%
Żąbki	x	79,5%	83,1%	93,4%	91,7%
Żyrardów	76,2%	77,2%	62,3%	78,9%	67,7%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnik ćwiczących do lat 18 w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym wyraźnie wskazuje na różnice między miastami. Najwyższy poziom wskaźnika osiągnięto w Markach, gdzie w 2016 roku na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym przypadało 147 osób do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych. Nieznacznie niższe wartości wskaźnika osiągnięto w Mińsku Mazowieckim (118 ćwiczących) i Otwocku (117 ćwiczących). Z kolei najniższym poziomem wskaźnika ćwiczących do lat 18 na 1000 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym cechował się Nowy Dwór Mazowiecki, gdzie występowało zaledwie 59 takich osób. Dość niskie wartości wskaźnika charakteryzowały również Żąbki (62 ćwiczących na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym), Żyrardów (71 osób) i Sochaczew (74 osoby).

Tabela 53. Liczba ćwiczących do lat 18 na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

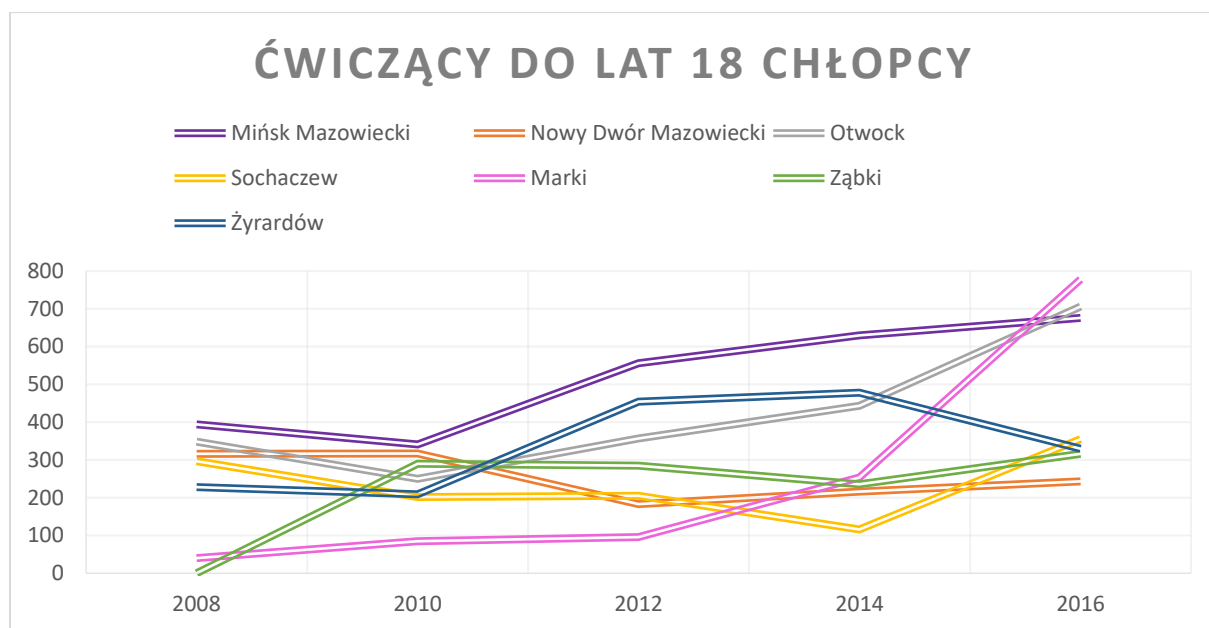
	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	79	65	91	91	118
Nowy Dwór Mazowiecki	78	86	42	50	59
Otwock	54	37	53	69	117
Sochaczew	52	46	38	27	74
Marki	9	27	22	67	147
Żąbki	x	55	61	34	62
Żyrardów	52	51	97	82	71

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Większość ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych stanowiła młodzież męska. W 2016 roku liczba chłopców w klubach kształtowała się w poszczególnych miastach od 243 (w Nowym Dworze Mazowieckim) do 778 (w Markach). Relatywnie wysoka liczba ćwiczących do lat 18 chłopców wystąpiła

również w Otwocku (706 osób) i Mińsku Mazowieckim (676 osób). Z kolei niską liczbę ćwiczących do lat 18 chłopców stwierdzono w Żąbkach (316), Żyrardowie (330) i Sochaczewie (355).

Wykres 39. Liczba ćwiczących do lat 18 chłopców w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Faktyczne różnice między miastami uwidacznia wskaźnik ćwiczących do lat 18 chłopców na 1000 mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym. W 2016 roku w Markach na 1000 młodych chłopców 201 osób ćwiczyło w klubach sportowych – była to najwyższa wartość wśród wszystkich miast w całym analizowanym okresie. Wśród pozostałych miast wysoki poziom wskaźnika ćwiczących do lat 18 chłopców w ogóle mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym wystąpił w Otwocku (165) i Mińsku Mazowieckim (156). Natomiast niższy okazał się w pozostałych miastach: Sochaczewie (109), Żyrardowie i Nowym Dworze Mazowieckim (po 86) oraz Żąbkach (71).

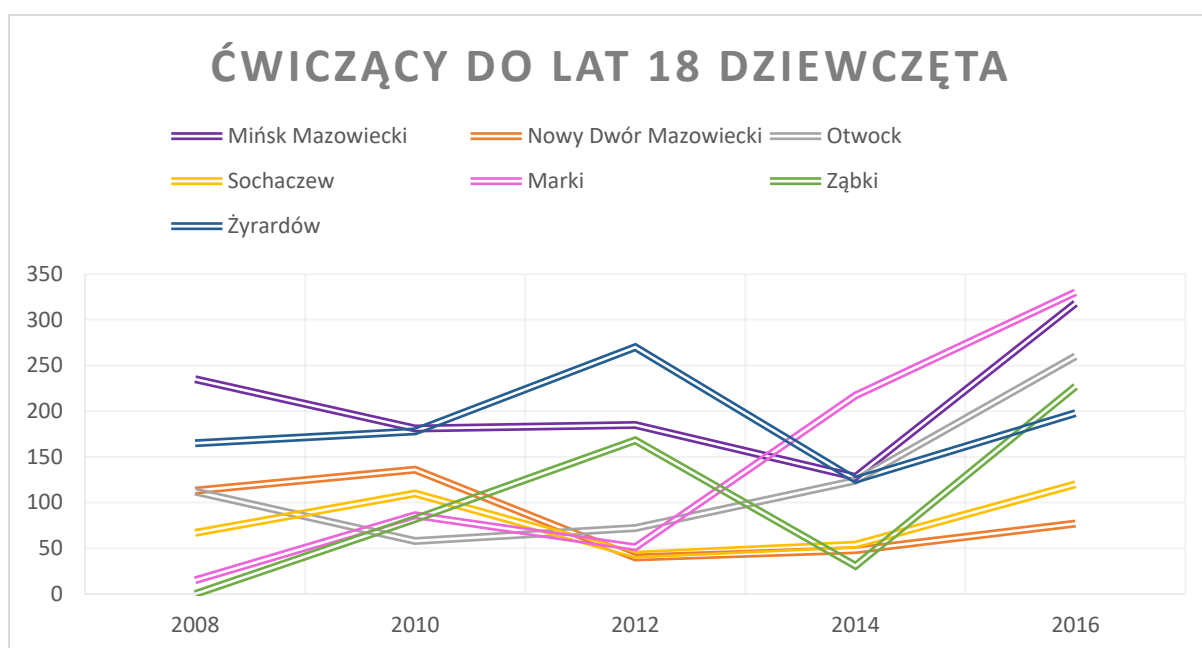
Tabela 54. Liczba ćwiczących do lat 18 chłopców na 1000 mężczyzn w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	95	82	132	147	156
Nowy Dwór Mazowiecki	111	116	66	77	86
Otwock	79	58	85	104	165
Sochaczew	84	59	62	36	109
Marki	14	26	28	71	201
Żąbki	x	84	74	58	71
Żyrardów	59	54	119	125	86

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba dziewcząt do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych we wszystkich miastach kształtowała się na znacznie niższym poziomie niż liczba chłopców. Najwięcej dziewcząt ćwiczyło w mareckich i mińskich klubach sportowych – odpowiednio 330 i 316. W pozostałych miastach liczba ćwiczących dziewcząt do lat 18 wahała się od 77 (w Nowym Dworze Mazowieckim) do 260 (w Otwocku).

Wykres 40. Liczba ćwiczących do lat 18 dziewcząt w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: dane BDL GUS

Fakt, że dziewczęta stanowią mniejszość ćwiczących w klubach sportowych można potwierdzić na podstawie ich udziału w ogóle ćwiczących do lat 18. W 2016 roku zdecydowanie najwyższym odsetkiem dziewcząt w ogóle ćwiczących do 18 lat charakteryzowały się Ząbki (41,8%). Relatywnie wysoki udział dziewcząt wśród ćwiczących charakteryzował także Żyrardów (37,5%) i Mińsk Mazowiecki (32%). W pozostałych miastach odsetek ten kształtował się na niższym poziomie, przyjmując wartości z przedziału od 24,1% (w Nowym Dworze Mazowieckim) do 29,8% (w Markach).

Tabela 55. Udział dziewcząt w ogóle ćwiczących do 18 lat w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	37,4%	34,7%	25,0%	16,9%	32,0%
Nowy Dwór Mazowiecki	26,3%	30,0%	17,9%	18,2%	24,1%
Otwock	24,3%	18,8%	16,8%	21,9%	26,9%
Sochaczew	18,4%	35,3%	17,3%	31,8%	25,3%
Marki	27,3%	50,3%	34,7%	46,2%	29,8%
Ząbki	x	22,0%	37,1%	11,6%	41,8%
Żyrardów	42,0%	46,0%	37,3%	20,7%	37,5%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

W przeliczeniu na 1000 kobiet w wieku przedprodukcyjnym najwięcej ćwiczących do lat 18 dziewcząt występowało w Markach – w 2016 roku wskaźnik osiągnął wartość 89. Poza Markami, na tle innych miast wyróżniał się Mińsk Mazowiecki, gdzie na 1000 kobiet w wieku przedprodukcyjnym przypadało 77 dziewcząt do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych. Niższe wartości wskaźnika osiągnięto w Otwocku (65), a także Ząbkach (53) i Żyrardowie (56). Natomiast na 1000 mieszanek Nowego Dworu Mazowieckiego w wieku przedprodukcyjnym przypadało jedynie 30 dziewcząt ćwiczących w klubach sportowych. Niewiele wyższy okazał się wskaźnik dla Sochaczewa, gdzie na 1000 dziewcząt w wieku przedprodukcyjnym 38 ćwiczyło w klubach sportowych.

Tabela 56. Liczba ćwiczących do lat 18 dziewcząt na 1000 kobiet w wieku przedprodukcyjnym w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	62	47	47	32	77
Nowy Dwór Mazowiecki	43	53	16	19	30
Otwock	27	15	18	32	65
Sochaczew	20	33	13	17	38
Marki	5	27	15	63	89
Ząbki	x	25	46	8	53
Żyrardów	44	48	75	35	56

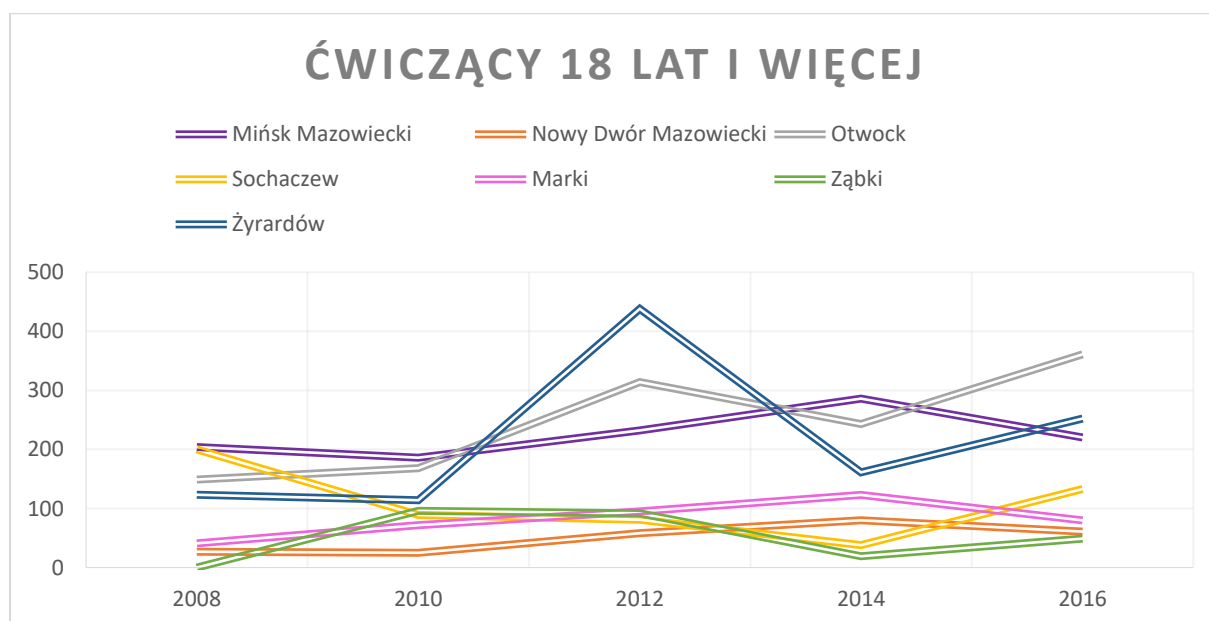
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

4.7 Potencjał aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia)

Zakres analizy porównawczej w sferze potencjału aktywności fizycznej dorosłej ludności polegał na porównaniu danych dotyczących liczby osób powyżej 18 roku życia ćwiczących w klubach sportowych dostępnych w statystyce publicznej.

Liczba ćwiczących osób dorosłych w klubach sportowych kształtowała się na znacznie niższym poziomie niż miało to miejsce w przypadku dzieci i młodzieży do lat 18. Najmniej osób dorosłych należało do klubów sportowych w Ząbkach (49 osób), a jedynym miastem, w którym liczba ćwiczących powyżej 18 roku życia w 2016 roku okazała się niższa niż w 2008 roku, był Sochaczew (spadek o 33,5%). W pozostałych analizowanych miastach w latach 2008-2016 liczba dorosłych ćwiczących w klubach sportowych wzrosła. Najszybciej proces ten postępował w Otwocku (wzrost z 149 do 361 osób, tj. o 142,3%), a także w Nowym Dworze Mazowieckim (z 27 do 61, tj. o 125,9%), Żyrardowie (z 123 do 252, tj. o 104,9%) i Markach (z 41 do 80, tj. o 95,1%).

Wykres 41. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Osoby dorosłe stanowią zdecydowaną mniejszość ćwiczących w klubach sportowych, choć ich odsetek w poszczególnych latach w wybranych miastach kształtował się na zróżnicowanym poziomie. W 2016 roku największym udziałem osób mających 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących w klubach sportowych charakteryzował się Żyrardów (32,3%). Relatywnie wysoki odsetek charakteryzował również Otwock (27,2%) i Sochaczew (21,9%), a kilkunastoprocentowy – Mińsk Mazowiecki (18,1%) i Nowy Dwór Mazowiecki (16%). Na tle tych miast wyróżniały się Marki oraz Ząbki, gdzie udział dorosłych w ogóle ćwiczących w klubach sportowych ukształtował się w 2016 roku na poziomie zaledwie kilku procent i wynosił odpowiednio 6,7% i 8,3%.

Tabela 57. Udział ćwiczących 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	24,5%	26,3%	23,8%	27,4%	18,1%
Nowy Dwór Mazowiecki	5,9%	5,2%	20,6%	23,3%	16,0%
Otwock	24,5%	35,3%	42,3%	30,0%	27,2%
Sochaczew	35,5%	22,2%	24,6%	18,3%	21,9%
Marki	42,7%	29,6%	39,3%	20,7%	6,7%
Ząbki	x	20,5%	16,9%	6,6%	8,3%
Żyrardów	23,8%	22,8%	37,7%	21,1%	32,3%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

W związku z wahaniami liczby ćwiczących dorosłych wskaźniki ćwiczących w wieku 18 lat i więcej na 1000 dorosłych mieszkańców miast przyjmowały w poszczególnych latach zróżnicowane wartości. W 2016 roku najwyższe wystąpiły w Otwocku (10 ćwiczących dorosłych na 1000 ludności w wieku 18 i więcej lat), Żyrardowie (8 osób) i Mińsku Mazowieckim (7 osób). Natomiast niższe wartości wskaźnika były udziałem Sochaczewa (4 osoby), Marek i Nowego Dworu Mazowieckiego (po 3 osoby) oraz Ząbek (2 osoby).

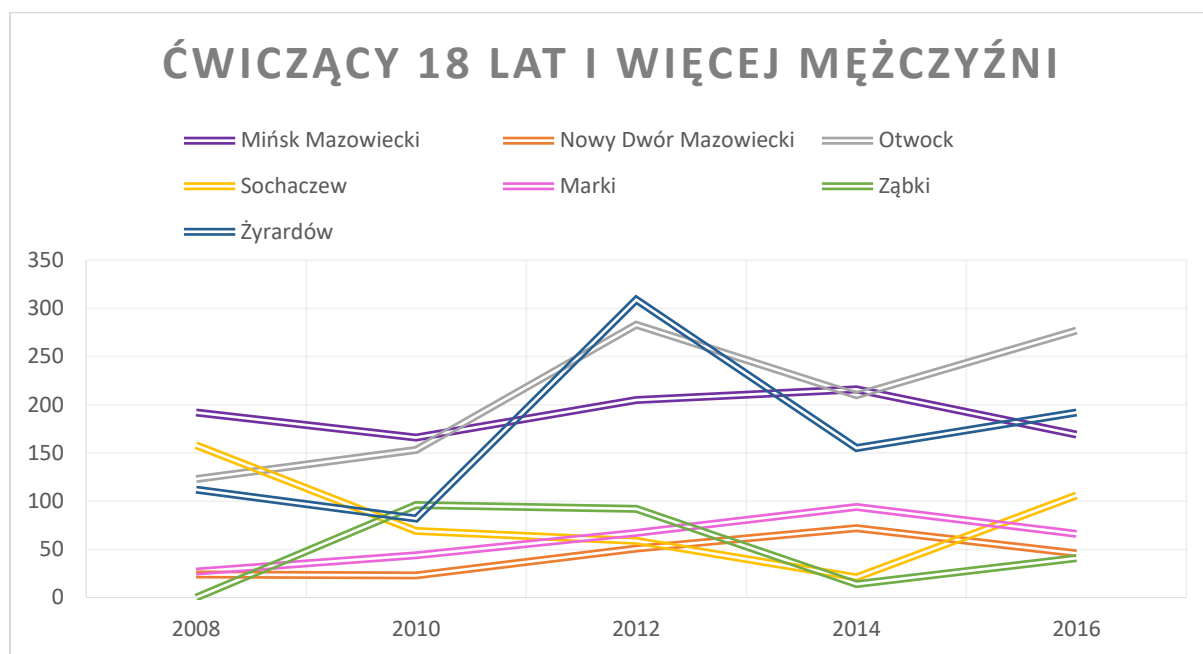
Tabela 58. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej na 1000 ludności w wieku 18 lat i więcej w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	7	6	7	9	7
Nowy Dwór Mazowiecki	1	1	3	3	3
Otwock	4	5	9	7	10
Sochaczew	7	3	3	1	4
Marki	2	4	4	5	3
Ząbki	0	4	4	1	2
Żyrardów	4	3	13	5	8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba ćwiczących dorosłych mężczyzn w klubach sportowych wahała się w 2016 roku od 41 w Ząbkach do 277 w Otwocku. W większości miast liczba ćwiczących mężczyzn mających 18 lat i więcej zwiększyła się w latach 2008-2016. Wyjątkami były Sochaczew, gdzie liczba dorosłych ćwiczących mężczyzn zmniejszyła się w analizowanym okresie o 32,9%, oraz Mińsk Mazowiecki, gdzie spadek wyniósł -12%. W pozostałych miastach nastąpił wzrost liczby dorosłych mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych, przy czym wahał się on od 71,4% (Żyrardów) do 144,4% (Marki).

Wykres 42. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Udział dorosłych mężczyzn w ogóle mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych kształtował się na zróżnicowanym poziomie w poszczególnych miastach i latach. W 2016 roku najniższy odsetek ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn w ogóle ćwiczących mężczyzn wystąpił w Markach (7,8%), a kilkunastoprocentowy był w Żąbkach (11,5%) i Nowym Dworze Mazowieckim (15,9%). W pozostałych miastach udział dorosłych mężczyzn w ogóle ćwiczących mężczyzn przyjmował wartości od 20% (w Mińsku Mazowieckim), przez 23% (w Sochaczewie) i 28,2% (w Otwocku), do 36,7% (w Żyrardowie).

Tabela 59. Udział ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn w ogóle ćwiczących mężczyzn w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	32,8%	32,7%	26,9%	25,5%	20,0%
Nowy Dwór Mazowiecki	7,1%	6,8%	21,8%	25,0%	15,9%
Otwock	26,1%	38,0%	44,2%	32,2%	28,2%
Sochaczew	34,7%	25,5%	22,3%	15,3%	23,0%
Marki	40,3%	34,1%	41,1%	27,1%	7,8%
Żąbki	x	24,9%	24,4%	5,6%	11,5%
Żyrardów	32,9%	28,2%	40,5%	24,5%	36,8%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

W przeliczeniu na 1000 mężczyzn w wieku 18 lat i więcej najwyższą liczbą ćwiczących dorosłych mężczyzn charakteryzował się Otwock, gdzie wskaźnik osiągnął w 2016 roku wartość 17. Relatywnie wysoki wskaźnik ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn na 1000 dorosłych mężczyzn występował ponadto w Żyrardowie (13) i Mińsku Mazowieckim (11). Z kolei Sochaczew, Marki, Nowy Dwór Mazowiecki i Żąbki cechowały się niższymi wartościami analizowanego wskaźnika – na 1000 dorosłych mieszkańców płci męskiej tych miast przypadało zaledwie po kilku mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych (od 7 do 3).

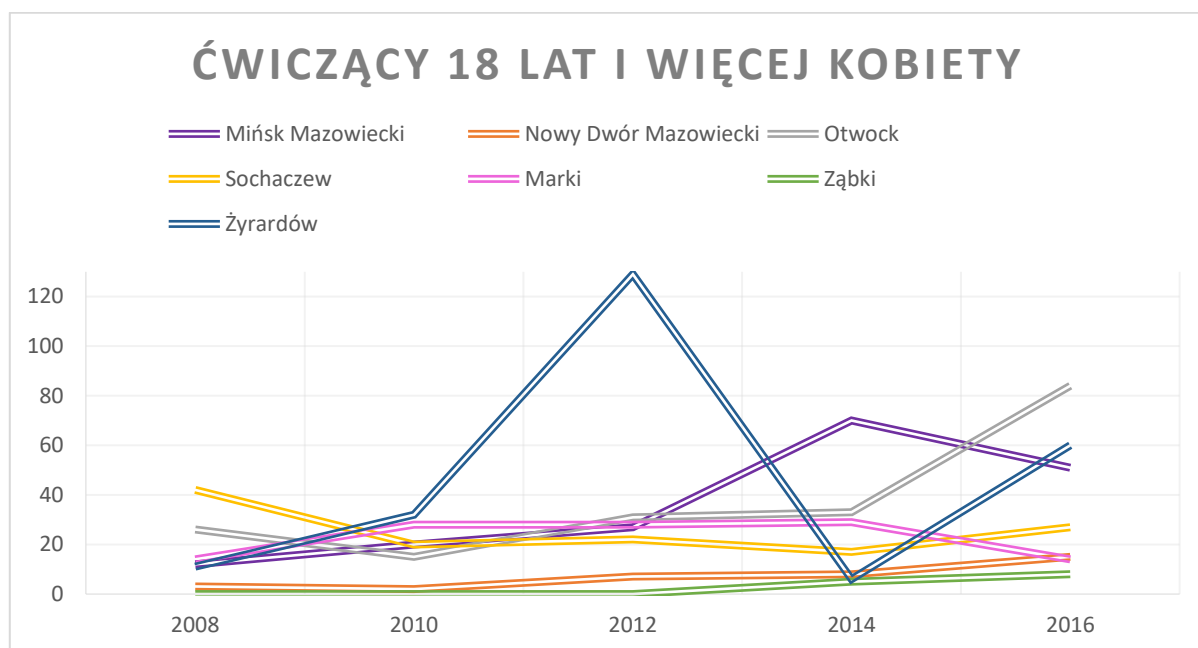
Tabela 60. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej mężczyzn na 1000 mężczyzn w wieku 18 lat i więcej w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	14	11	14	15	11
Nowy Dwór Mazowiecki	2	2	5	7	4
Otwock	8	9	17	12	17
Sochaczew	11	5	4	1	7
Marki	3	5	7	9	6
Ząbki	x	10	9	1	3
Żyrardów	7	5	20	10	13

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Liczba dorosłych kobiet ćwiczących w klubach sportowych kształtowała się na niższym poziomie niż liczba dorosłych mężczyzn, podobnie jak liczba dziewcząt do lat 18 była znacznie niższa niż liczba chłopców do lat 18 ćwiczących w klubach sportowych. Najwięcej kobiet w wieku 18 lat i więcej ćwiczyło w otwockich klubach sportowych (84 w 2016 roku), mniej było ich w Żyrardowie (60 kobiet) i Mińsku Mazowieckim (51 kobiet). Z kolei w klubach sportowych w Ząbkach w 2016 roku ćwiczyło jedynie 8 dorosłych kobiet, w Markach i Nowym Dworze Mazowieckim było to kilkanaście kobiet (odpowiednio 14 i 15), zaś w Sochaczewie – 27 kobiet.

Wykres 43. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej kobiet w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Poszczególne miasta charakteryzowały się zróżnicowanym udziałem dorosłych kobiet w ogóle ćwiczących zawodniczek. W 2016 roku największy odsetek wystąpił w Otwocku (24,4%) i Żyrardowie (23,3%). Kilkunastoprocentowy udział dorosłych ćwiczących kobiet w ogóle kobiet ćwiczących w klubach sportowych odnotowano w Sochaczewie (18,4%), Nowym Dworze Mazowieckim (16,3%) i Mińsku Mazowieckim (13,8%). Natomiast najniższy odsetek kobiet w wieku 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących charakteryzował Ząbki i Marki, gdzie nie przekraczał 4%.

Tabela 61. Udział ćwiczących w wieku 18 lat i więcej kobiet w ogóle ćwiczących kobiet w klubach sportowych w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	4,9%	10,0%	12,7%	35,4%	13,8%
Nowy Dwór Mazowiecki	2,6%	1,4%	14,9%	14,3%	16,3%
Otwock	18,8%	20,5%	30,1%	21,0%	24,4%
Sochaczew	38,5%	15,4%	33,8%	23,9%	18,4%
Marki	48,3%	24,6%	35,4%	11,8%	4,1%
Ząbki	x	0,0%	0,0%	13,9%	3,4%
Żyrardów	6,3%	15,2%	32,3%	4,6%	23,3%

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

Z powodu niskiej ogólnej liczby dorosłych kobiet ćwiczących w klubach sportowych, również wskaźnik w przeliczeniu na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej przyjmował bardzo niskie wartości we wszystkich miastach. W 2016 roku maksymalny poziom wskaźnika wystąpił w Otwocku (4), nieznacznie niższy okazał się w Żyrardowie (3) i Mińsku Mazowieckim (3). Z kolei w Nowym Dworze Mazowieckim, Markach i Ząbkach na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej przypadała zaledwie 1 dorosła kobieta ćwicząca w klubach sportowych.

Tabela 62. Liczba ćwiczących w wieku 18 lat i więcej kobiet na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej w latach 2008-2016 (analiza benchmarkowa)

	2008	2010	2012	2014	2016
Mińsk Mazowiecki	1	1	2	4	3
Nowy Dwór Mazowiecki	0	0	1	1	1
Otwock	1	1	2	2	4
Sochaczew	3	1	1	1	2
Marki	1	3	2	2	1
Ząbki	x	0	0	0	1
Żyrardów	1	2	7	0	3

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych BDL GUS

4.8 Podsumowanie analizy porównawczej

W ramach analizy benchmarkowej na potrzeby opracowania *Programu rozwoju sportu dla Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025* badaniu poddano sytuację w Mińsku Mazowieckim na tle sześciu wybranych miast: Marek, Nowego Dworu Mazowieckiego, Otwocka, Sochaczewa, Ząbek i Żyrardowa. Poniżej przedstawiono podsumowanie analizy benchmarkowej w przyjętych blokach tematycznych.

W sferze potencjału demograficznego:

- Wzrost liczby mieszkańców, przy czym Mińsk Mazowiecki cechował się dość wolnym przyrostem (1,8%). Największy wzrost liczby mieszkańców dotyczył Ząbek (12,6%) i Marek (12%), zaś spadek – Sochaczewa (-2%) i Żyrardowa (-2%);
- Mińsk Mazowiecki charakteryzował się wysoką gęstością zaludnienia;

- Relatywnie wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności w Mińsku Mazowieckim (20,9%). Wyższy był jedynie w Żąbkach (25,1%) i Markach (23,8%);
- Zbliżony do większości analizowanych miast udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności w Mińsku Mazowieckim (60,1%);
- Rosnący, ale przeciętny w porównaniu do pozostałych miast, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności w Mińsku Mazowieckim (19%);
- Dość wysoki wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności w Mińsku Mazowieckim (11,29 w 2016 roku);
- Relatywnie niskie wartości wskaźnika zgonów na 1000 ludności w Mińsku Mazowieckim (8,81 w 2016 roku);
- Dodatni przyrost naturalny przez cały okres między 2012 a 2016 rokiem w Mińsku Mazowieckim (znacząco wyższe wartości przyrostu naturalnego występowały w Markach i Żąbkach);
- Minimalnie ujemne saldo migracji na 1000 osób w 2016 roku w Mińsku Mazowieckim. Szybciej wyludniały się jedynie Żyrardów i Sochaczew, w pozostałych miastach wystąpiło dodatnie saldo migracji na 1000 osób (szczególnie wysokie było w Markach i Żąbkach);
- Minimalnie ujemne saldo migracji zagranicznych na 1000 ludności – w 2016 roku oprócz Mińska Mazowieckiego ujemne saldo migracji zagranicznych wystąpiło w Żyrardowie, w pozostałych miastach było dodatnie.

W sferze potencjału finansowego:

- Dominująca pozycja Żyrardowa, Mińska Mazowieckiego i Otwocka odnośnie wysokości dochodów i wydatków z budżetu miasta;
- Mińsk Mazowiecki znajdował się na czwartym miejscu wśród analizowanych miast pod względem wysokości dochodów i wydatków w *przeliczeniu na 1 mieszkańca*;
- Wzrost wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* oraz najwyższy poziom wydatków w tym dziale w 2016 roku w Mińsku Mazowieckim (9,4 mln zł);
- Zmienny udział wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* w poszczególnych miastach, choć Mińsk Mazowiecki z udziałem wydatków na poziomie ok. 6%, utrzymywał się wśród liderów;
- Zmiany wydatków w *dziale 926 Kultura fizyczna* powodowały zmiany wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Przez cały okres najwięcej wydatkowano w Nowym Dworze Mazowieckim, zaś od 2015 roku na drugim miejscu w tej klasyfikacji plasował się Mińsk Mazowiecki;
- Najwyższy poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych w analizowanym okresie wystąpił w 2015 roku w Nowym Dworze Mazowieckim – 7,5 mln zł, co stanowiło 47% ogółu wydatków w *dziale 926*. Natomiast w 2016 roku największy poziom wydatków majątkowych inwestycyjnych w *dziale 926* wystąpił w Mińsku Mazowieckim (2,7 mln zł).

W sferze potencjału organizacyjnego:

- Mińsk Mazowiecki należy do miast o wyższej liczbie klubów sportowych (16 klubów); w 2016 roku w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców Mińsk Mazowiecki (3,96) plasował się na pierwszym miejscu wśród wszystkich miast;
- W 2016 roku pod względem liczby sekcji sportowych Mińsk Mazowiecki znajdował się na drugim miejscu (21 sekcji); zaś w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – na trzecim miejscu (5,20);

- Zasoby kadrowe klubów sportowych tworzą głównie trenerzy, a także instruktorzy sportowi. Mniejsze jest znaczenie innych osób prowadzących zajęcia sportowe;
- W przypadku liczby trenerów Mińsk Mazowiecki plasował się na trzecim miejscu zarówno ogółem, jak w przeliczeniu na 10 tys. ludności (19 trenerów; 4,70).
- Mińsk Mazowiecki znalazł się na drugim miejscu wśród wszystkich miast w przypadku liczby instruktorów sportowych w klubach ogółem (28 instruktorów w 2016 roku) oraz na pierwszym miejscu w przeliczeniu na 10 tys. ludności (6,93 w 2016 roku);
- W 2016 roku w mińskich klubach sportowych zatrudnionych było relatywnie najwięcej innych osób prowadzących zajęcia sportowe, zarówno ogółem (15 osób), jak w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców (3,71).

W sferze potencjału aktywności fizycznej:

- W 2016 roku członkami mińskich klubów sportowych było 1 206 osób – była to trzecia wartość wśród analizowanych miast (po Otwocku i Markach). Natomiast liczba ćwiczących w mińskich klubach sportowych wynosiła w 2016 roku 1 214 osób, co było drugą wartością wśród pozostałych miast. W obu przypadkach – liczba członków i liczba ćwiczących w 2016 roku okazała się wyższa niż w 2008 roku;
- Wskaźnik członków klubów sportowych na 1000 ludności w Mińsku Mazowieckim wyniósł w 2016 roku 30 osób i był najwyższy w całym analizowanym okresie. Wyższe wartości wystąpiły w Otwocku (32 członków klubów na 1000 mieszkańców) i Markach (38 członków na 1000 mieszkańców);
- Wskaźnik ćwiczących w klubach sportowych na 1000 ludności w Mińsku Mazowieckim wyniósł w 2016 roku 30 osób i był wyższy niż w latach poprzednich. Natomiast w 2016 roku wyższą wartość wskaźnika niż w Mińsku Mazowieckim odnotowano wyłącznie w Markach (37 ćwiczących w klubach na 1000 mieszkańców);
- Struktura płciowa osób ćwiczących w klubach sportowych wskazuje na znaczną przewagę mężczyzn. Udział kobiet w ogóle ćwiczących wahał się w 2016 roku między 24% (Nowy Dwór Mazowiecki) a 39,7% (Ząbki). W Mińsku Mazowieckim kobiety stanowiły 30,4% ogółu ćwiczących w klubach sportowych;
- Dysproporcję płciową potwierdzają wskaźniki ćwiczących mężczyzn na 1000 mężczyzn i ćwiczących kobiet na 1000 kobiet. W 2016 roku na 1000 mieszkańców Mińska Mazowieckiego przypadało 44 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych, a na 1000 mieszkanek Mińska Mazowieckiego – 17 kobiet ćwiczących w klubach sportowych. W przypadku mężczyzn Mińsk Mazowiecki znalazł się na trzecim miejscu (za Markami i Otwockiem), zaś w przypadku kobiet – na drugim miejscu (za Markami).

W sferze potencjału aktywności fizycznej dzieci i młodzieży do 18 roku życia:

- Kluby sportowe są zdominowane przez dzieci i młodzież do 18 roku życia. Ćwiczący do lat 18 stanowią zdecydowaną większość ćwiczących w klubach sportowych we wszystkich miastach, niezależnie od roku. W 2016 roku w Mińsku Mazowieckim udział tej kategorii w ogóle ćwiczących wynosił 81,9% i była to najwyższa przeciętna wartość wśród wszystkich miast (wyższe odsetki wystąpiły w Markach – 93,3%, Ząbkach – 91,7%, Nowym Dworze Mazowieckim – 84%);

- W 2016 roku w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku przedprodukcyjnym najwyższą liczbę ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych osiągnięto w Markach (147), a Mińsk Mazowiecki znalazł się na drugim miejscu (118 ćwiczących);
- Dziewczęta stanowią mniejszość ćwiczących w klubach sportowych – w 2016 ich udział w ogóle ćwiczących do lat 18 wahał się od 24,1% (Nowy Dwór Mazowiecki) do 41,8% (Ząbki). W Mińsku Mazowieckim dziewczęta stanowiły 32% ogółu ćwiczących do lat 18;
- Znaczne różnice płciowe w zakresie ćwiczących do lat 18 w klubach sportowych potwierdzają wskaźniki. W 2016 roku w Mińsku Mazowieckim na 1000 chłopców przypadało 156 chłopców ćwiczących w klubach sportowych, a na 1000 dziewcząt – jedynie 77 ćwiczących w klubach sportowych. W przypadku chłopców wyższe wartości wskaźnika odnotowano w Markach (201) i Otwocku (165), zaś w przypadku dziewcząt – jedynie w Markach (89).

W sferze potencjału aktywności fizycznej dorosłej ludności (powyżej 18 roku życia):

- *Osoby dorosłe stanowią zdecydowaną mniejszość ćwiczących w klubach sportowych.* W 2016 roku ich udział wahał się od 6,7% (Marki) do 32,3% (Żyrardów);
- Niemal przez cały analizowany okres Mińsk Mazowiecki charakteryzował się udziałem ćwiczących w wieku 18 lat i więcej w ogóle ćwiczących w klubach sportowych powyżej 20%. W 2016 roku wyniósł on jednak 18,1%;
- Mińsk Mazowiecki cechował się tym samym relatywnie wysokimi wartościami wskaźnika ćwiczących w wieku 18 lat i więcej na 1000 dorosłych mieszkańców. W 2016 wskaźnik dla miasta wyniósł 7, a wyższy był jedynie w Żyrardowie (8 osób) i Otwocku (10 osób);
- Również wśród dorosłych osób ćwiczących w klubach sportowych występowała znaczna dysproporcja płciowa na korzyść mężczyzn;
- W przeliczeniu na 1000 mężczyzn w wieku 18 lat i więcej w Mińsku Mazowieckim w 2016 roku przypadło 11 mężczyzn ćwiczących w klubach sportowych (więcej było ich w Otwocku i Żyrardowie), zaś w przeliczeniu na 1000 kobiet w wieku 18 lat i więcej – jedynie 3 kobiety (więcej jedynie w Otwocku). Podobne dysproporcje dotyczyły także pozostałych analizowanych miast.

5. Badania ilościowe z mieszkańcami Mińska Mazowieckiego

5.1 Wyniki badania ilościowego z mieszkańcami Mińska Mazowieckiego

5.1.1 Charakterystyka próby badawczej

W badaniu wzięło udział 495 respondentów, z czego ponad połowę (51,1%) stanowili mężczyźni. Próba na wiek rozłożyła się prawie równomiernie – najmniej licznie reprezentowanym przedziałem wiekowym był przedział 56-65 lat (15,2%), a najliczniej reprezentowanym – 26-35 lat (17,6%). Ankietowani deklarowali najczęściej posiadanie zawodowego (35,8%) lub średniego (30,9%) wykształcenia. Wyższe wykształcenie miało 24,2% uczestników badania, a podstawowe – 9,1%. Wśród 495 przebadanych respondentów znalazło się 40 osób niepełnosprawnych (8,1%).

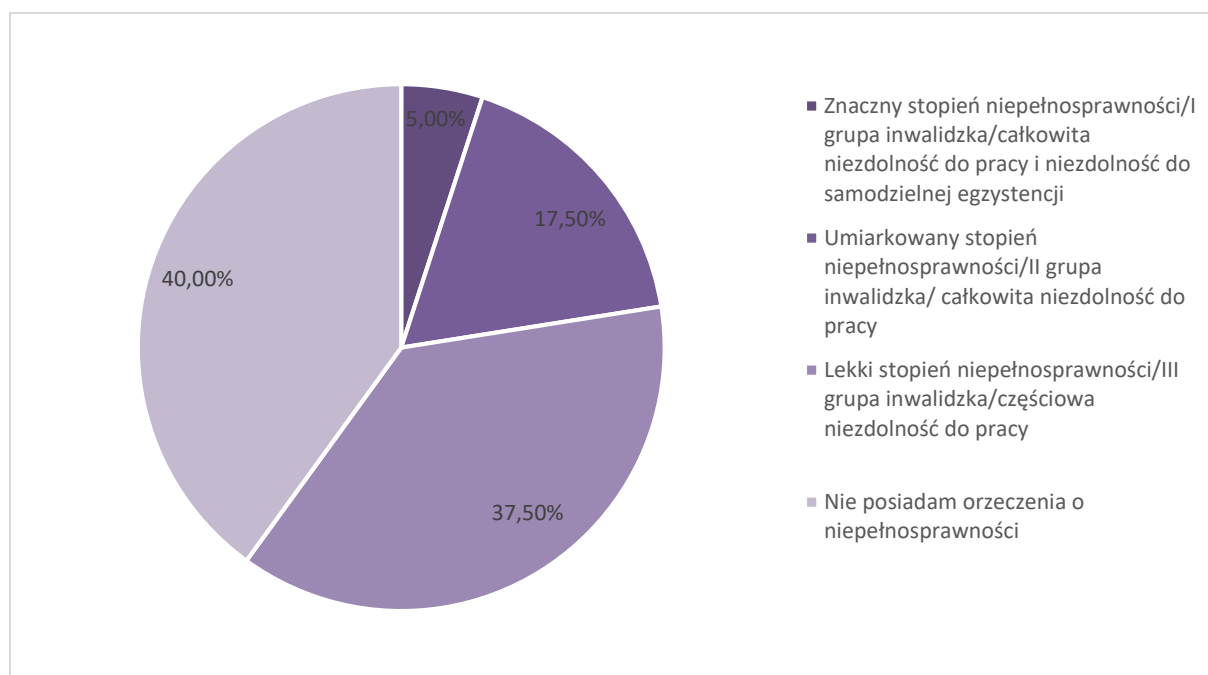
Tabela 63. Podstawowe informacje o uczestnikach badania. N=495

Kategorie	Zmienne	Odsetek
Płeć	Kobieta	48,9
	Mężczyzna	51,1
Wiek	18-25	16,0
	26-35	17,6
	36-45	17,4
	46-55	16,6
	56-65	15,2
	Powyżej 65 lat	17,4
Wykształcenie	Podstawowe	9,1
	Zawodowe	35,8
	Średnie	30,9
	Wyższe	24,2
Niepełnosprawność	Tak	8,1
	Nie	91,9

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Osoby, które zadeklarowały, że są niepełnosprawne, były pytane o posiadany stopień niepełnosprawności (N=40). Największy odsetek stanowiły osoby, które nie posiadają orzeczenia o niepełnosprawności (40,0%) lub posiadają lekki stopień niepełnosprawności (III grupa inwalidzka/częściowa niezdolność do pracy) (37,5%). Prawie co szósty niepełnosprawny zadeklarował posiadanie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (II grupa inwalidzka/całkowita niezdolność do pracy) (17,5%), a znaczny stopień niepełnosprawności (I grupa inwalidzka/całkowita niezdolność do pracy i niezdolność do samodzielnej egzystencji) posiadało 5,0% zapytanych osób.

Wykres 44. Posiadany stopień niepełnosprawności. N=40

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

5.1.2 Sposób spędzania czasu wolnego (w tym aktywność sportowa)

Pierwsze pytanie ankiety dotyczyło sposobu spędzania czasu wolnego. Respondenci byli poproszeni o określenie częstotliwości uprawiania każdej wykonywanej (wymienionej w pytaniu) aktywności w ramach czasu wolnego oraz, w przypadku gdy kategoria odpowiedzi nie była wyczerpująca, podanie innego hobby. Respondenci najczęściej spędzają wolny czas biernie, przez ekranem telewizora (66,1% wskazań odpowiedzi „praktycznie każdego dnia”) lub komputera (37,8% wskazań odpowiedzi „praktycznie każdego dnia”). Odsetek odpowiedzi „praktycznie każdego dnia” nie przekroczył dla pozostałych aktywności 5,0%. Najwięcej respondentów deklaruje, że raz w tygodniu lub częściej chodzi na spacer (32,3%), odwiedza centra i galerie handlowe (23,0%), ogląda telewizję (22,4%) lub spędza czas przy komputerze (22,0%). Raz lub dwa razy w miesiącu uczestnicy badania odwiedzają centra handlowe (47,3%), chodzą na spacer (33,7%) czy też chodzą w godzinach wieczornych na dyskoteki, do kawiarni itp. (28,9%). Największy odsetek odpowiedzi „kilka razy w roku” uzyskały takie aktywności jak: chodzenie do kina (59,6%), chodzenie w godzinach wieczornych do dyskotek/ kawiarni itp. (45,5%), imprezy sportowe/mecze (42,8%), jazda na rowerze (29,3%), spacer (25,7%), czytanie książek (24,6%) i odwiedzanie centrów handlowych (22,0%). 83,4% osób zadeklarowało, że nie ma

innego hobby (83,4% wskazań odpowiedzi „nigdy” dla ostatniego wariantu „mam inne hobby”). Ze wszystkich wymienionych aktywności, najmniej popularnym zajęciem jest pielęgnowanie ogródka/działki (77,8% wskazań odpowiedzi „nigdy”), a następnie, wg wskazań odpowiedzi „nigdy”: zajęcia sportowe (52,5%), imprezy sportowe/mecze (39,6%), czytanie książek (30,5%) czy też jazda na rowerze (29,7%).

Wykres 45. Sposób (i częstotliwość) spędzania czasu wolnego. N-495

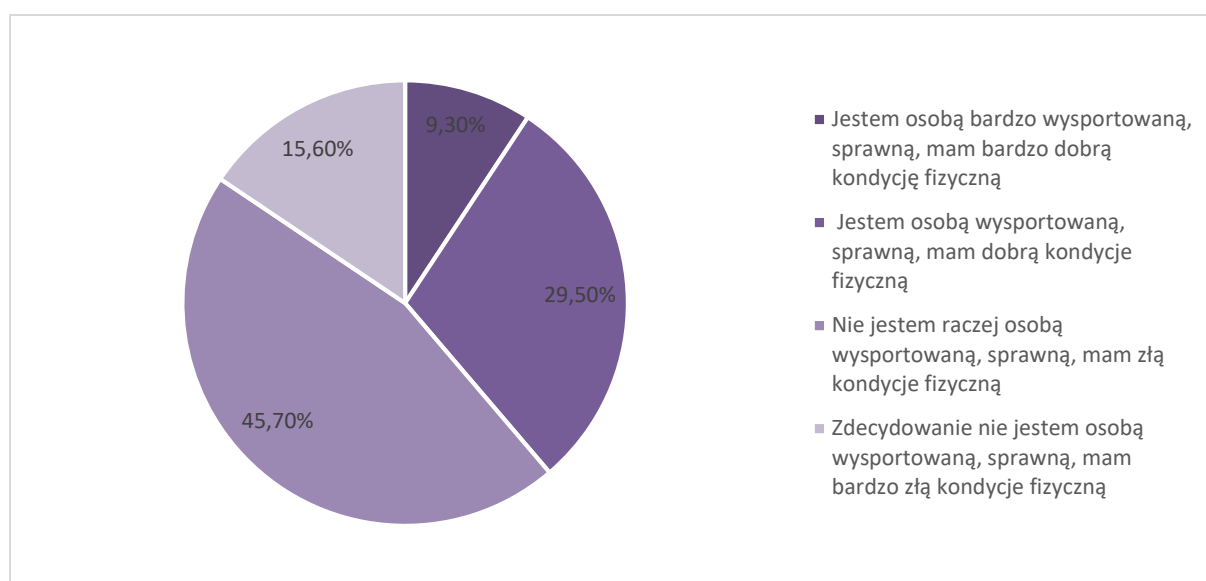
Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Wśród innych wymienionych hobby (82 wskazania), pojawiały się takie aktywności/zainteresowania jak (pominięto powtarzające się odpowiedzi):

- Adopcje kotów
- ASG
- Bieganie
- Bobsleje
- Czytam dużo prasy
- Filatelistyka
- Fotografia
- Gokarty
- Gotowanie
- Góry
- Gra w szachy
- Grafika komputerowa
- Gry komputerowe/gry sieciowe
- Grzyby
- Historia II wojny światowej
- j. hiszpański
- Joga
- Kibic mazovi
- Kolaże
- Koncerty
- Krzyżówki
- Liga Mistrzów
- Lubię piec ciasta
- Majsterkowanie - modele
- Makijaże
- Malarstwo
- Modele czołgów
- Montuję stare auto
- Netflix
- Pilates
- Piłka nożna
- Pływanie
- Podróże/Turystyka
- Poker
- Programowanie
- Prowadzę bloga
- Rysuję
- Siłownia
- Słucham muzyki
- Spływy kajakowe
- Spotkania z przyjaciółmi
- Strzelectwo
- Sudoku
- Taniec
- Wędkarstwo
- Wolontariat
- Zbieram stare fotografie
- Zbieram stare książki i antyki
- Zdrowe odżywianie

W kolejnym pytaniu wszyscy respondenci byli poproszeni o ocenę swojej sprawności i kondycji fizycznej. Niespełna połowa ankietowanych raczej nie uważa siebie za osobę wysportowaną i ocenia swoją kondycję jako złą (45,7%), natomiast prawie jedna trzecia badanych (29,5%) myśli o sobie jako o osobie wysportowanej, o dobrej kondycji fizycznej. Jako bardzo złą swoją kondycję określa 15,5% ankietowanych, a jako bardzo dobrą – 9,3%.

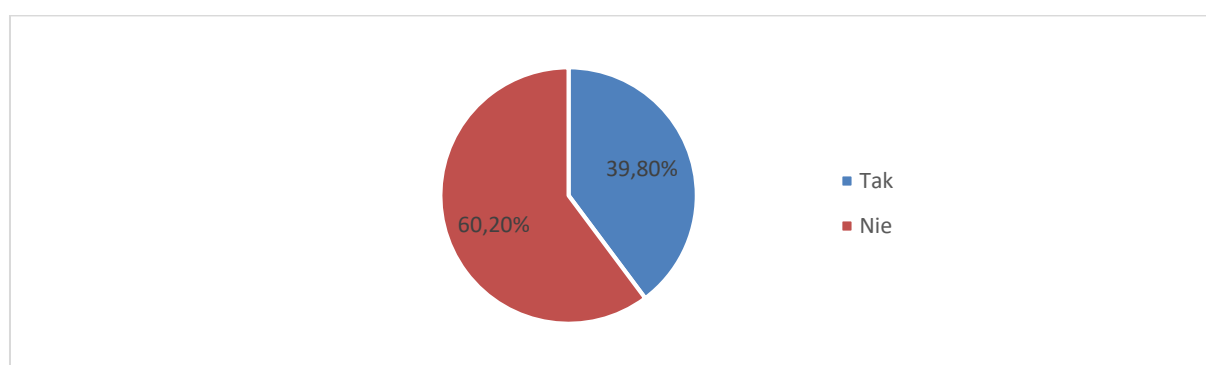
Wykres 46. Ocena własnej sprawności i kondycji fizycznej. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Następnie badani byli zapytani o to, czy uprawiają jakąś aktywność sportową. Nieco mniej niż dwie trzecie ankietowanych zadeklarowało, że nie uprawia żadnej aktywności sportowej (60,2%). Zostali oni następnie zapytani o przyczyny nieuprawiania sportu.

Wykres 47. „Czy uprawia P. jakąś aktywność sportową?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Badani mogli wskazać wiele przyczyn nieuprawiania sportu. Ze wszystkich wybranych przyczyn (odsetek liczony od sumy wskazań wszystkich odpowiedzi – 428) najczęściej wybieraną odpowiedzią była „nie mam takiej potrzeby” (33,64%), a następnie: „nie mam czasu na dodatkową aktywność (23,83%); „nie mam odpowiednich środków finansowych na uprawianie dodatkowej aktywności sportowej (19,63%); „mój stan zdrowia nie pozwala mi na uprawianie sportu” (12,38%); „brakuje mi motywacji, wsparcia innych osób, które wspólnie ze mną uprawiałyby dany sport” (10,28%); „na terenie mojego miejsca zamieszkania nie ma odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej mi uprawianie dodatkowej aktywności sportowej” (0,23%). Osoby, które wskazały, że nie brakuje im infrastruktury sportowej, były dopytywane o to, jaką aktywność sportową chciałyby uprawiać. W badaniu była tylko jedna taka osoba, która wskazała, że brakuje jej infrastruktury sportowej do tańca. Respondenci byli proszeni również o wymienienie innych przyczyn, odpowiedzi jednak były zbieżne z gotową kafeterią odpowiedzi – uszczegóławiały ją (np. astma, starość – „mój stan zdrowia nie pozwala mi na uprawianie sportu”).

Wykres 48. Przyczyny braku aktywności sportowej. N=298

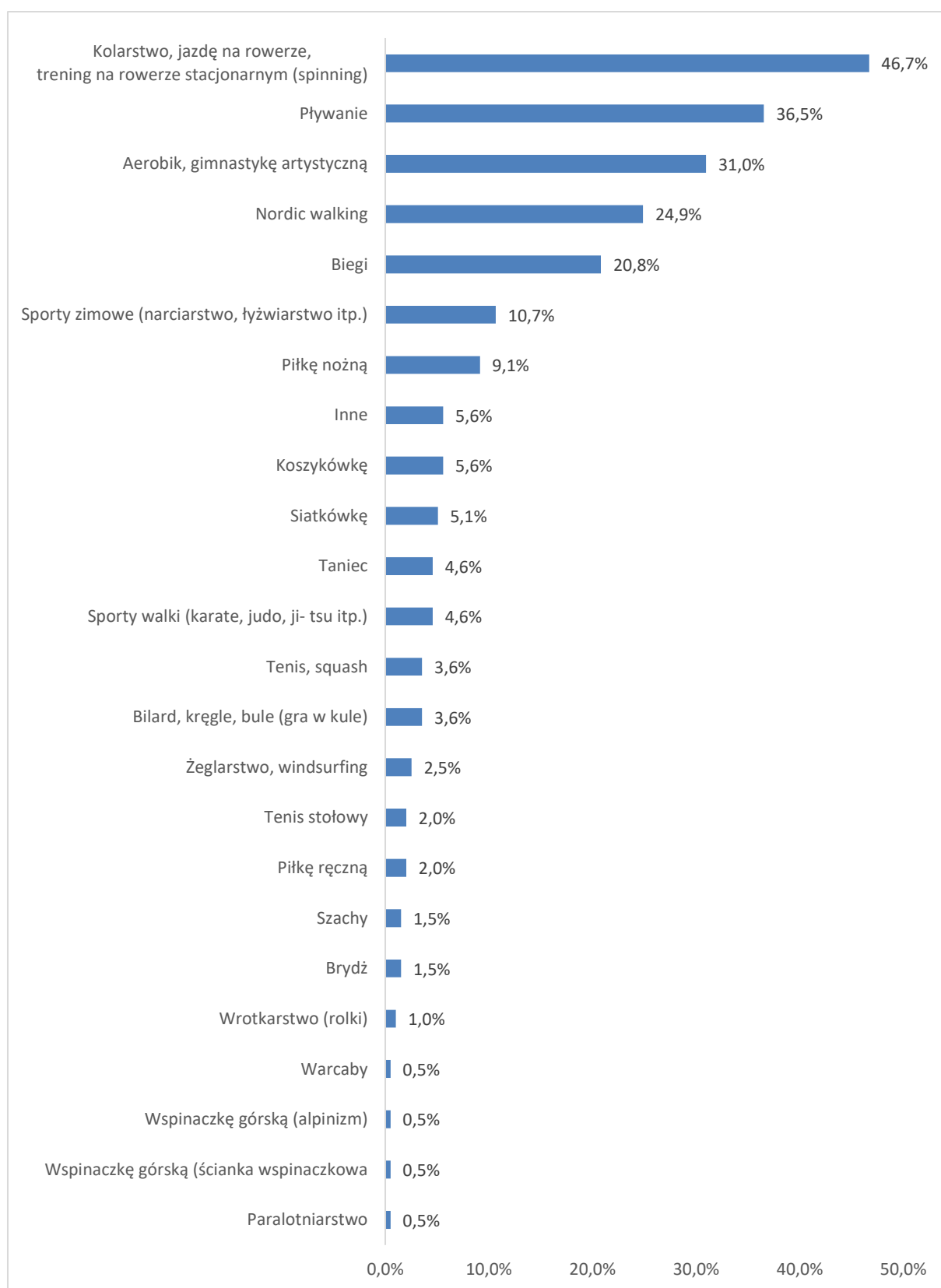
Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

5.1.3 Uprawiana aktywność/ dyscyplina sportowa

Kolejne pytanie dotyczące uprawianej aktywności sportowej było pytaniem wielokrotnego wyboru (odpowiedzi nie sumują się do 100%) i było zadawane osobom, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, że uprawiają sport (N=197). Prawie połowa ankietowanych uprawia kolarstwo, jazdę na rowerze lub spinning (46,7%). Na drugim miejscu uplasowało się pływanie (36,5%), a na trzecim – aerobik/gimnastyka artystyczna (31,0%). Poza podium znalazły się: nordic walking (24,9%) oraz biegi (20,8%). Warto zauważyć, że pięć pierwszych najczęściej uprawianych przez ankietowanych sportów, nie wiąże się z dużym kosztem zakupu sprzętu (pływanie, aerobik, biegi). Największe koszty mogą się pojawić w przypadku nordic walking (zakup kijków) i kolarstwa (jeżeli respondent nie posiadał wcześniej roweru). Są to również sporty, które można uprawiać samemu i które raczej nie wymagają specjalistycznej infrastruktury (oprócz pływania; ewentualnie aerobiku). Te wszystkie cechy przekładają się na większą dostępność i możliwość uprawiania tych sportów. Pozostałe sporty w tym zestawieniu są najprawdopodobniej mniej popularne z uwagi na konieczność uprawiania ich z innymi ludźmi i dołączenia do grupy (np. piłka nożna, koszykówka, siatkówka) lub brak odpowiedniego wyposażenia i infrastruktury (np. żeglarstwo, wspinaczka górską, paralotniarstwo).

Respondenci mieli również możliwość wskazania innych dyscyplin sportu, które nie pojawiły się w kafeterii odpowiedzi. Respondenci wymieniali m.in.: siłownię (25 wskazań), zajęcia grupowe na siłowni/crossfit/fitness (3 wskazania), jogę (3 wskazania), deskorolkę (1 wskazanie), sport drużynowy (1 wskazanie), jazdę konną (1 wskazanie), kajakarstwo (1 wskazanie), loty w tunelu aerodynamicznym (1 wskazanie), strzelectwo (1 wskazanie), biegówki (1 wskazanie), trójbój siłowy (1 wskazanie).

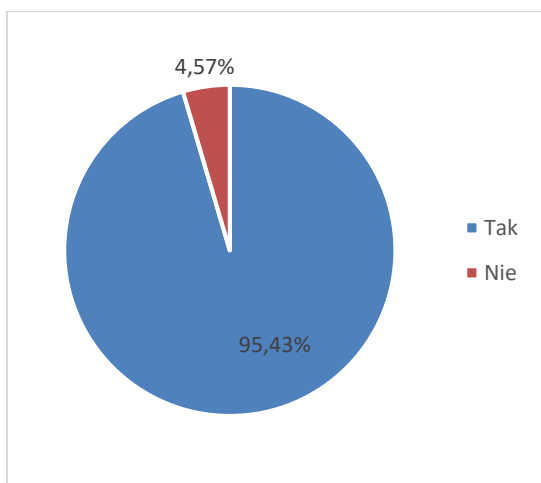
Wykres 49. Uprawiana aktywność sportowa. N=197

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Zdecydowana większość badanych uprawia sport na terenie Mińska Mazowieckiego (95,43%). Pozostali uczestnicy badania byli zapytani o to, w jakiej miejscowości uprawiają sporty. Pojawiły się 4 wskazania konkretnych miejscowości (Warszawa, Hel, Przasnysz) i 2 bardzo ogólne wskazania miejsca uprawiania sportu (np. „różne miejsca w Polsce”). Pozostałe odpowiedzi nie odpowiadały na zadane pytanie i nie zostały sklasyfikowane.

Wykres 50. „Czy wskazane aktywności/ aktywność sportową uprawia P. na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=197

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Tabela 64. „W jakiej miejscowości uprawia P. aktywność sportową?” – wybrane odpowiedzi. N=9

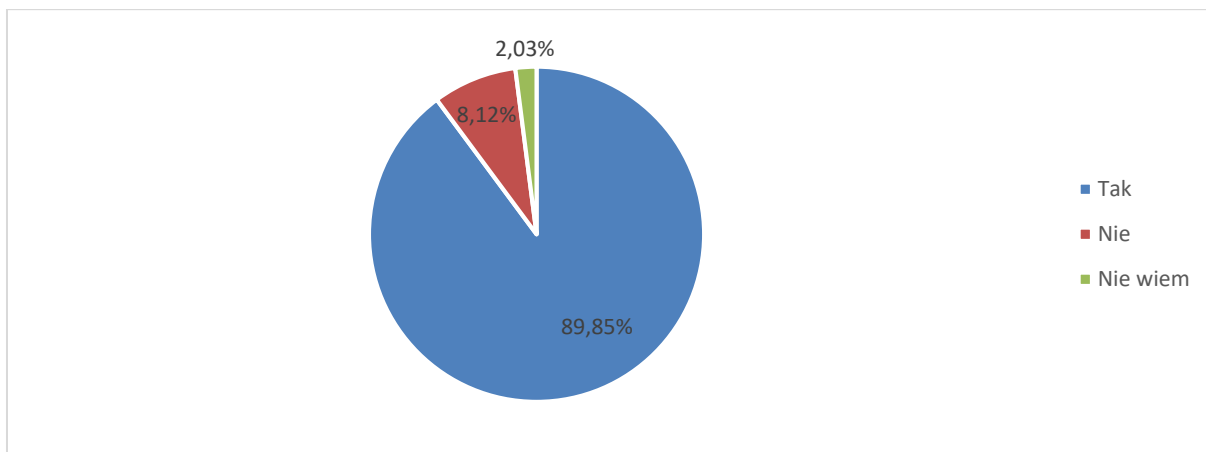
W jakiej miejscowości?

- Warszawa (2 wskazania)
- Hel (1 wskazanie)
- Przasnysz (1 wskazanie)
- Inne (góry, różne miejsca w Polsce)

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Kolejne pytanie było ostatnim pytaniem skierowanym tylko do osób, które uprawiają sport. niespełna 90% ankietowanych deklaruje, że na terenie Mińska Mazowieckiego znajduje się infrastruktura niezbędna do uprawianych przez nich sportu (89,85%), a tylko 8,12% badanych jest przeciwnego zdania. Odpowiedź „nie wiem” wskazało 2,03% zapytanych respondentów.

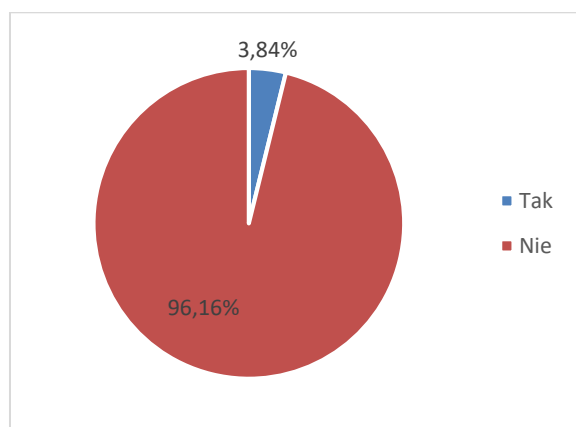
Wykres 51. „Czy na terenie Mińska Mazowieckiego ma P. niezbędną infrastrukturę, zaplecze do uprawiania wskazanych aktywności sportowej?”. N=197

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Dalsza część ankiety była już skierowana do wszystkich uczestników badania – również tych, którzy nie uprawiają sportu. Pierwsze pytanie z tej części ankiety dotyczyło przynależności do klubu sportowego na terenie Mińska Mazowieckiego. Zdecydowana większość ankietowanych nie należy do żadnego klubu sportowego (96,16%). Przynależność do klubu/klubów zadeklarowało łącznie 19 osób.

Wykres 52. „Czy należy P. do jakiegoś klubu sportowego na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Respondenci wymienili następujące nazwy klubów sportowych (N=19):

- Activum sports
- Grappler
- Karate kyokushinkaikai
- Karolina
- Klub piłkarski, probasket
- KS Barakuda
- KS MMA (4 wskazania)
- Kwadrat
- La FLACA
- Mazovia (3 wskazania)
- MKS TEAKWONDO
- Walhalla
- WKS SANDACZ

5.1.4 Ocena infrastruktury sportowej

Następnie badani byli proszeni o ocenę dostępu do infrastruktury sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego oraz ocenę stanu tej infrastruktury na skali od 1 do 4. W przypadku oceny dostępności przyjęto następujące oznaczenia:

- 1 – w ogóle niedostępne, nie istnieje możliwość, żeby z nich korzystać
- 2 – słabo dostępne, korzystanie z tych obiektów jest bardzo utrudnione
- 3 – dobrze dostępne, pojawiają się nieliczne problemy, aby z nich korzystać
- 4 – bardzo dobrze dostępne, nie ma żadnych problemów, żeby z nich korzystać

Ocena stanu infrastruktury była natomiast opisywana w następujący sposób:

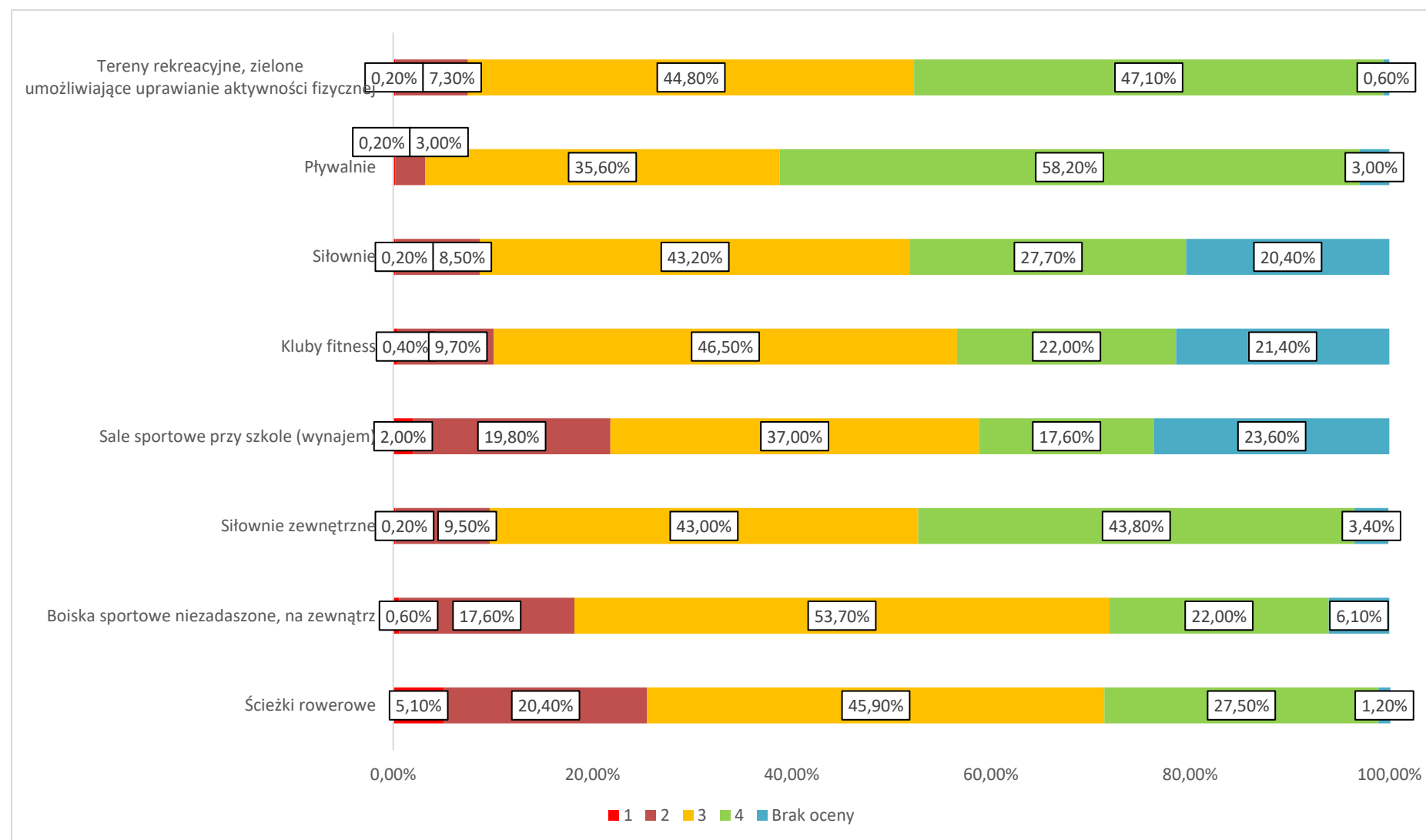
- 1 – niedostateczny
- 2 – dostateczny
- 3 – dobry
- 4 – bardzo

W obu pytaniach respondenci mieli również możliwość wstrzymania się od odpowiedzi i wybrania opcji: „mam za małe rozeznanie, żeby wydać taką ocenę”.

Największy brak rozeznania co do dostępności i stanu infrastruktury na terenie Mińska Mazowieckiego wystąpił w przypadku oceny siłowni, klubów fitness i sal sportowych przy szkole (odsetek wskazań odpowiedzi „mam za małe rozeznanie, żeby wydać taką ocenę” wahał się od ok. 20 do 24%). W ocenie dostępności i stanu infrastruktury sportowej przeważają oceny dobre i bardzo dobre, ale można zauważyć, że dostępność do infrastruktury jest generalnie lepiej oceniana od jej stanu – najlepsza możliwa ocena (4) jest wskazywana rzadziej w przypadku każdego ocenianego obiektu w pytaniu o stan infrastruktury. Pod względem dostępności, najlepiej ocenione są pływalnie (łączna suma wskazań oceny 3 i 4 wynosi 93,8%, a oceny 1 i 2 – 3,2%), a najgorzej - ścieżki rowerowe (łączna suma wskazań oceny 3 i 4 wynosi 73,4%, a oceny 1 i 2 – 25,5%). Analogiczne wyniki uzyskano w przypadku oceny

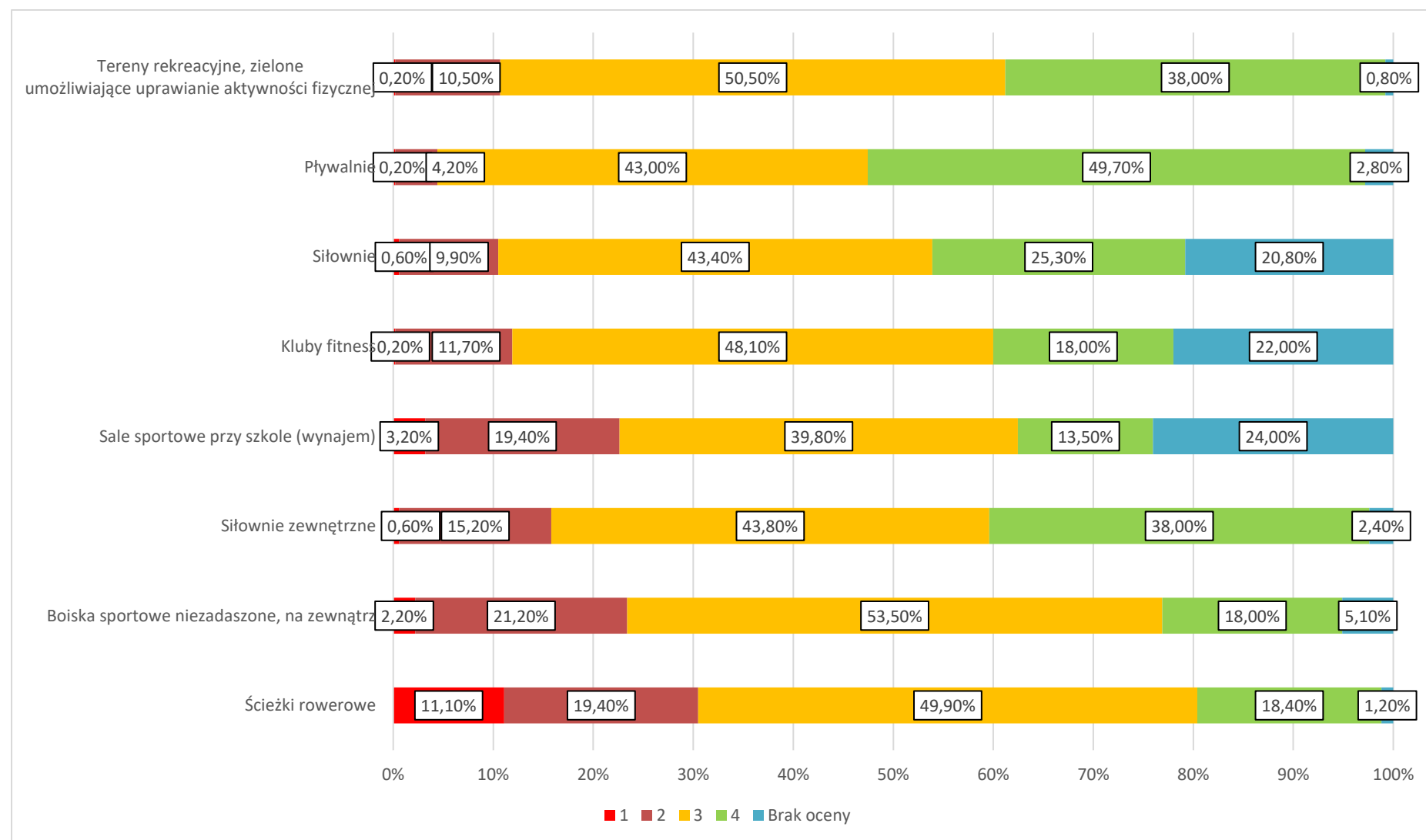
stanu infrastruktury – pływalnie zostały ocenione najwyżej (suma oceny 3 i 4: 92,70%; suma oceny 1 i 2: 4,40%), a ścieżki rowerowe najniżej (suma oceny 3 i 4: 68,3%; suma oceny 1 i 2: 30,5%).

Wykres 53. Ocena dostępności do infrastruktury sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Wykres 54. Ocena stanu infrastruktury sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego. N=495

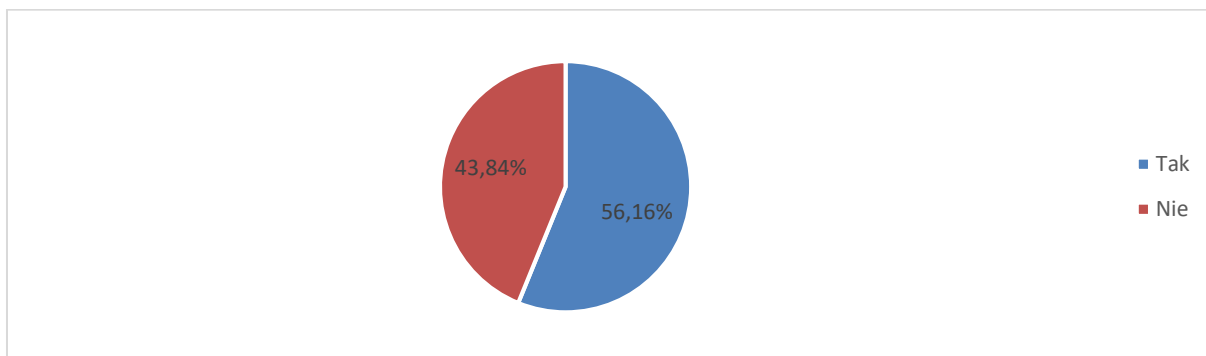

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

5.1.5 Uczestnictwo w wydarzeniach sportowych w charakterze kibica

Ponad połowa ankietowanych (56,16%) w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyła w wydarzeniu sportowym jako kibic. Osoby te były poproszone o określenie, jakie to było wydarzenie i czy miało one miejsce na terenie Mińska Mazowieckiego.

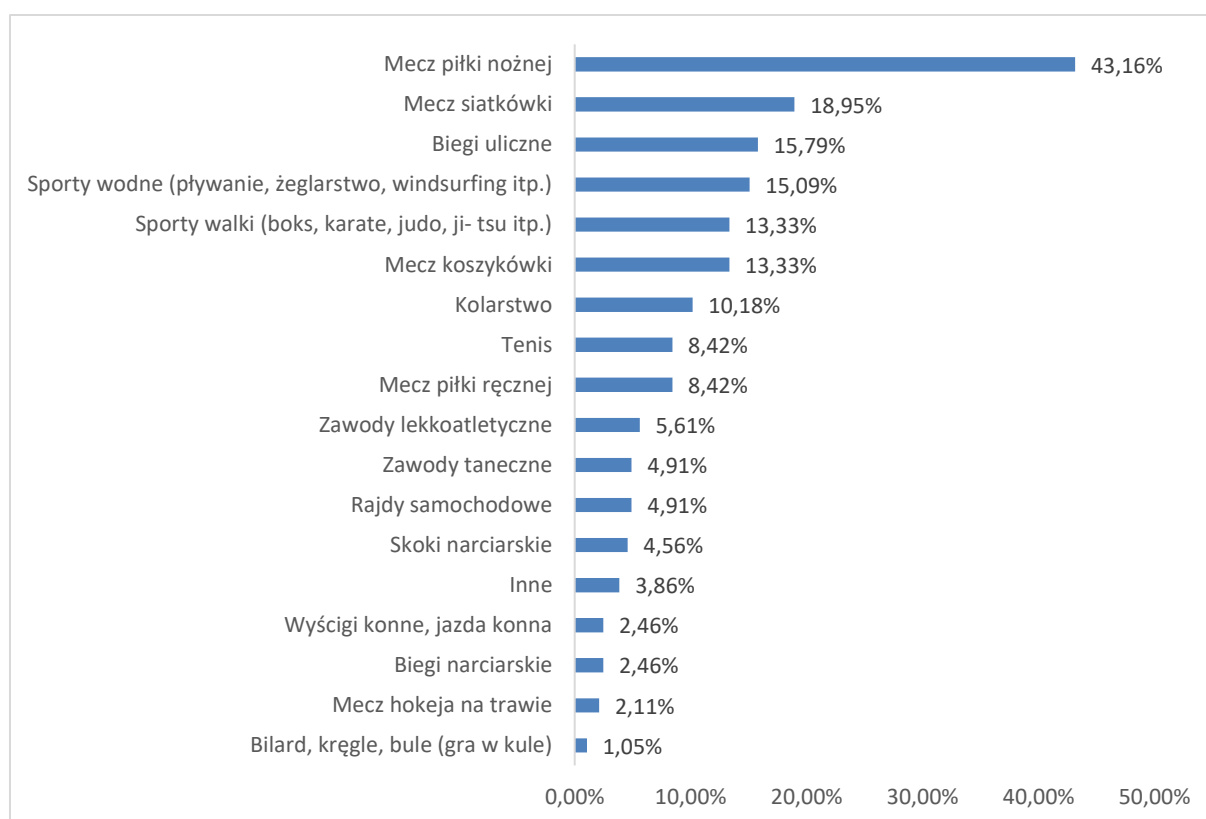
Wykres 55. „Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczył/a P. w jakimś wydarzeniu sportowym jako kibic?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Mecz piłki nożnej był najczęściej wskazywanym rodzajem wydarzenia sportowego, w którym uczestniczyli respondenci (43,16%). Dwukrotnie mniej popularnym wydarzeniem okazał się mecz siatkówki (18,95%), a potem – biegi uliczne (15,79%), sporty wodne (15,09%), sporty walki i mecze koszykówki (po 13,33%) oraz kolarstwo (10,18%). Do najrzadziej wskazywanych wydarzeń należały m.in.: wyścigi konne i biegi narciarskie (po 2,46%), mecz hokeja na trawie (2,11%) oraz bilard/kręgle/bule (1,05%).

Wykres 56. Wydarzenie, w którym uczestnictwo w przecięgu ostatnich 12 miesięcy zadeklarował respondent. N=278

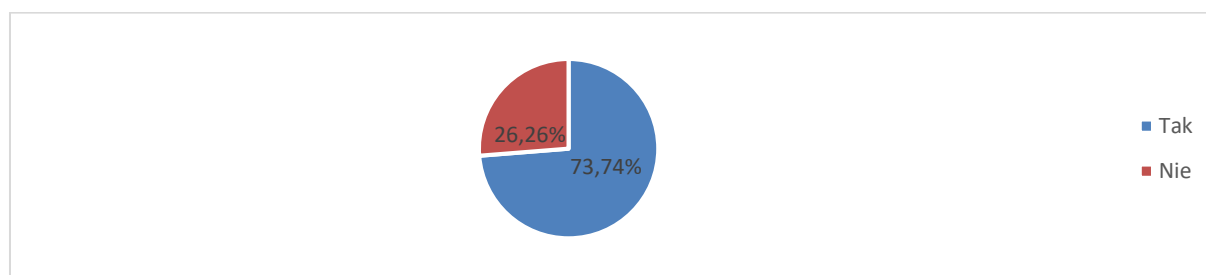

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

W kategorii odpowiedzi „inne” (N=11) znalazły się takie wydarzenia jak: szachy (2 wskazania), rugby (2 wskazania), badminton, [wydarzenie] na skate parku, word Games we Wrocławiu, siatkówka plażowa, zawody rowerowe na orientację oraz żużel.

Prawie trzy czwarte wydarzeń sportowych, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 12 miesięcy, odbyło się na terenie Mińska Mazowieckiego.

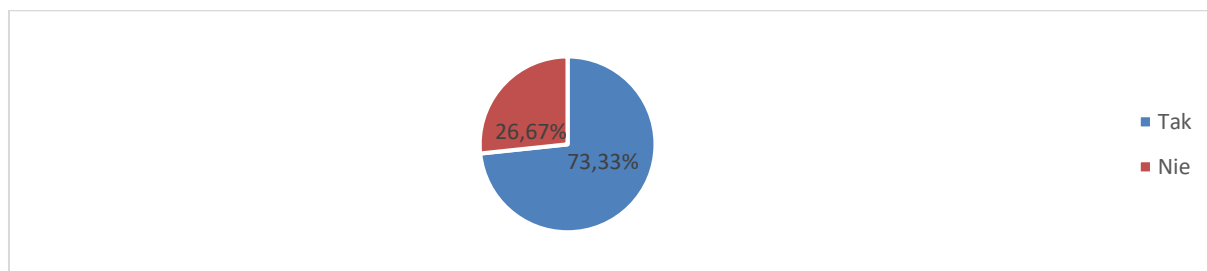
Wykres 57. „Czy to wydarzenie miało miejsce na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=278

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Kolejne pytanie było skierowane ponownie do wszystkich respondentów, bez względu na to, czy uczestniczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy w wydarzeniu sportowym czy też nie. Niespełna trzy czwarte ankietowanych słyszała o wydarzeniach sportowych odbywających się na terenie Mińska. Osoby te zostały poproszone o wymienienie tych wydarzeń.

Wykres 58. „Czy słyszał P. o jakiś imprezach, wydarzeniach sportowych, które odbywały się na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

W tabeli nr 3 przedstawiono wybrane, najczęściej wspominane przez uczestników badania dyscypliny sportowe, wokół których były organizowane wydarzenia. Najwięcej osób słyszało o meczach piłki nożnej (100 wskazań). Na drugim miejscu znalazły się biegi (57 wskazań), a na trzecim wydarzenia związane z tenisem (40 wskazań).

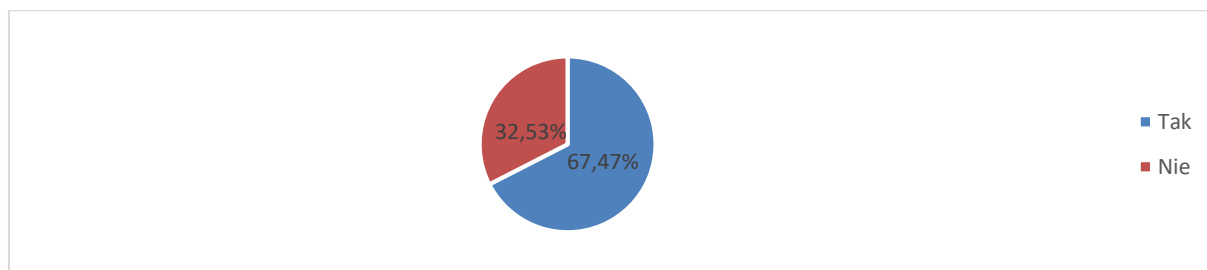
Tabela 65. Dyscypliny sportowe, których dotyczyły organizowane były wydarzenia sportowe. N=363

Dyscypliny sportowe	Ilość wskazań
Piłka nożna	100
Biegi	57
Tenis ziemny i stołowy	40
Kolarstwo - wyścigi/ rajdy rowerowe	35
Boks	29
Rajd samochodowy/motocyklowy	24
Pływanie	19
Szachy	16
Jiu jitsu	13

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Dwie trzecie ankietowanych (67,47%) wykazało zainteresowanie wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego. Zostali oni poproszeni o wskazanie, w jakim wydarzeniu chcieliby wziąć udział.

Wykres 59. „Czy byłby P. zainteresowany wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej, wydarzeniu sportowym na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=495

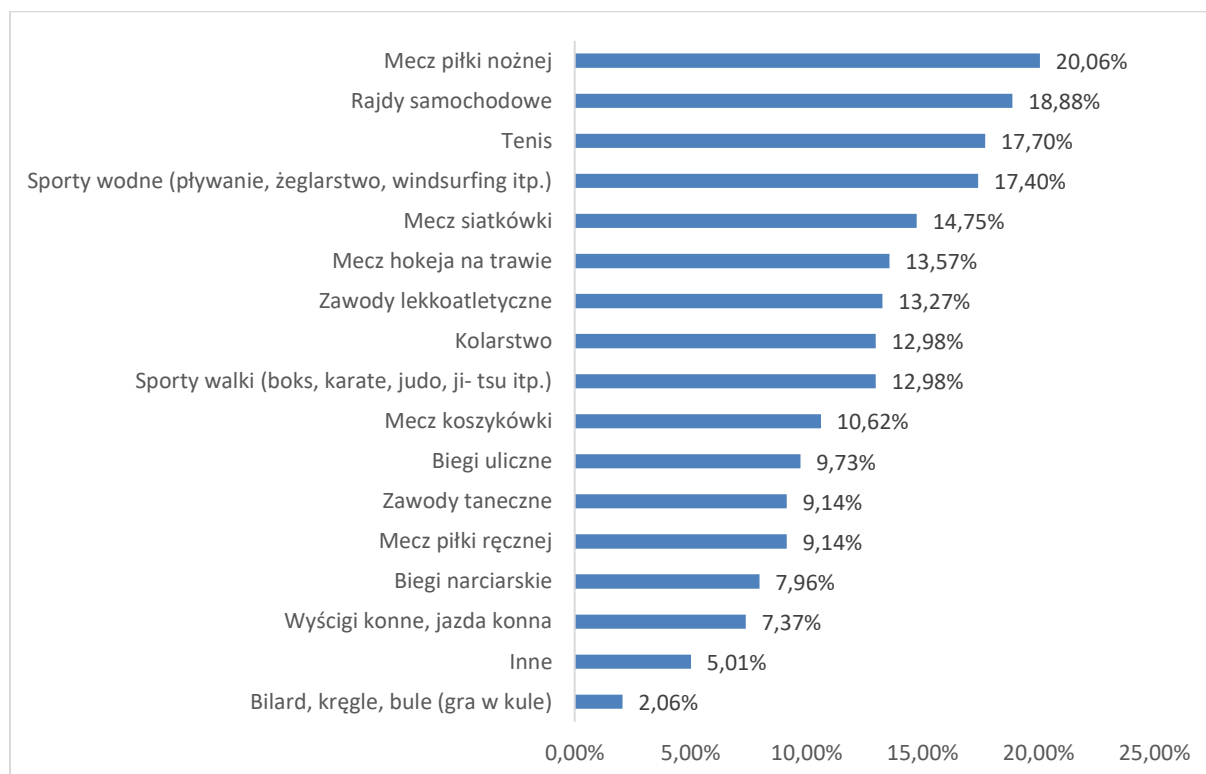
Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Co piąty ankietowany, który wyraził zainteresowanie wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego, wskazał na mecz piłki nożnej (20,06%). Na drugim miejscu uplasowały się rajdy samochodowe (18,88%), a na trzecim – tenis (17,70%). Kolejnymi wskazaniami były: sporty wodne (17,40%), mecz siatkówki (14,75%), mecz hokeja na trawie (13,57%), zawody lekkoatletyczne (13,27%), kolarstwo i sporty walki (po 12,98%), mecz koszykówki (10,62%), biegi

uliczne (9,73%), zawody taneczne i mecz piłki ręcznej (po 9,14%), biegi narciarskie (7,96%), wyścigi konne/jazda konna (7,37%), inne (5,01%) oraz bilard/kręgle/bule (2,06%).

W odpowiedzi „inne” (N=17), respondenci wymieniali m.in. takie sporty/wydarzenia jak: brydż, futbol amerykański, futsal, gimnastyka artystyczna, gry karciane Poker, hokej, mecz reprezentacji Polski, La Crosse, maraton, MMA, piłka halowa, pole dance, skoki narciarskie.

Wykres 60. Wydarzenia sportowe, którymi zainteresowanie wykazali respondenci. N=334

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Kolejne pytanie miało charakter pytania otwartego – bez narzuconej kafeterii odpowiedzi. Respondenci byli zapytani o to, czy wg nich Mińsk Mazowiecki jest kojarzony przez mieszkańców innych miast Polski z jakimiś wydarzeniami sportowymi, osobami związanymi ze sportem. 304 osoby udzieliły na to pytanie odpowiedzi negatywnej lub zadeklarowało brak wiedzy w tej kwestii. Tabela nr 4 zawiera wybrane, najczęściej wskazywane przez uczestników badania odpowiedzi. Najwięcej osób wymieniło piłkę nożną i klub Mazovia (48 wskazań). Ponad połowę mniej wskazań uzyskały m.in.: (wschodnie) sztuki walki (22), sporty walki (13) oraz jiu jitsu (12).

Tabela 66. „Czy wg P. Mińsk Mazowiecki jest kojarzony przez mieszkańców innych miast Polski z jakimiś wydarzeniami sportowymi, osobami związanymi ze sportem?”. N=495

Dyscypliny sportowe/osoby	Ilość wskazań
Piłka nożna/klub Mazovia	48
Sztuki walki/wschodnie sztuki walki	22
Sporty walki (w tym boks, kick-boxing)	13
Jiu jitsu	12
Rajdy samochodowe, rajd Mazowska	9
Kolarstwo, rajdy rowerowe	8
Karate	7

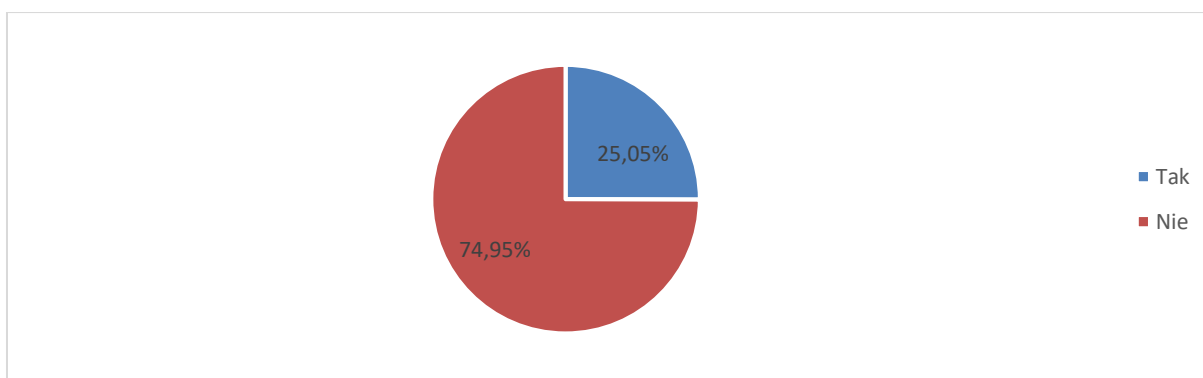
Dyscypliny sportowe/osoby	Ilość wskazań
Judo	6
Tenis stołowy	6
Marek Piotrowski	5
Szachy	5
Albert Szczygielski	5
Badminton	4
Piłka/siatkówka plażowa	4
Taekwondo	3

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

5.1.6 Uczestnictwo dzieci w zajęciach sportowych

Dzieci w wieku szkolnym posiada tylko jedna czwarta ankietowanych (25,05%). Badani, którzy posiadają dzieci w tym wieku (N=124), byli pytani o kwestie wychowania fizycznego dzieci w szkołach.

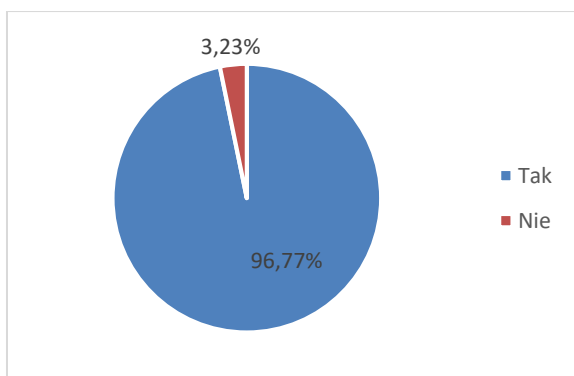
Wykres 61. „Czy ma P. dzieci w wieku szkolnym?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

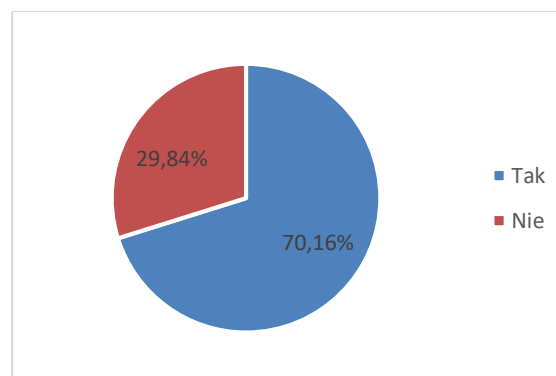
Zdecydowana większość dzieci respondentów uczestniczy w zajęciach wychowania fizycznego (96,77%). Z pozalekcyjnych zajęć sportowych organizowanych przez szkołę (tzw. SKS) korzysta natomiast ponad dwie trzecie dzieci (70,16%).

Wykres 62. „Czy P. dzieci/ dziecko uczestniczy w zajęciach wychowania fizycznego?”. N=124

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Wykres 63. „A czy P. dziecko uczestniczy w zajęciach sportowych, pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę tzn. SKS?”. N=124

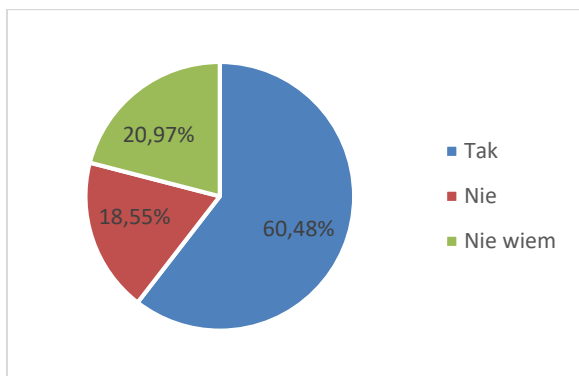

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Blisko dwie ankietowanych uważa, że infrastruktura szkolna oraz sposób prowadzenia zajęć sportowych zachęca ich dzieci do uprawiania sportu (60,48%). Przeciwnego zdania jest 18,55% respondentów, a 20,97% wskazała na odpowiedź „nie wiem”.

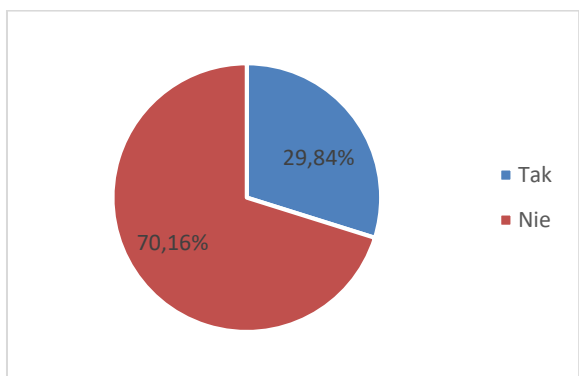
Dodatkowo prawie jedna trzecia dzieci (29,84%) uczestniczy w jeszcze innych zajęciach sportowych niż te oferowane przez szkołę.

Wykres 64. „Czy wg P. infrastruktura szkolna (sale gimnastyczne, boiska sportowe), ale też sposób prowadzenia zajęć sportowych zachęca P. dzieci/ dziecko do uprawiania sportu?”. N=124

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

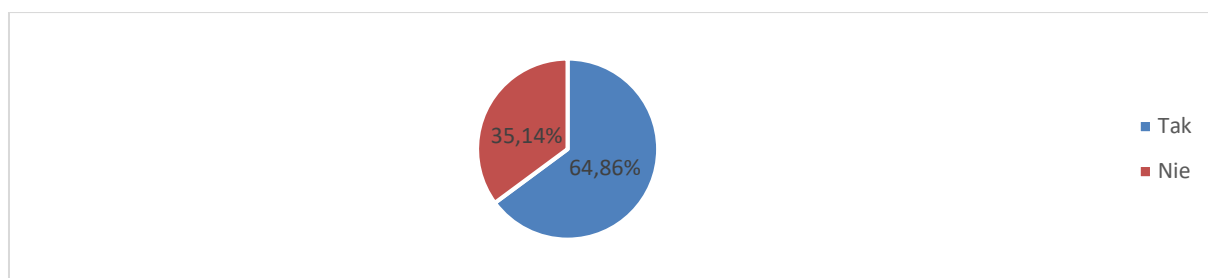
Wykres 65. „Czy P. dzieci/ dziecko uczestniczy w jeszcze innych zajęciach sportowych, pozaszkolnych?”. N=124

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Około dwie trzecie dzieci (64,86%) uczestniczy w zajęciach pozaszkolnych na terenie Mińska Mazowieckiego.

Wykres 66. „Czy odbywają się one na terenie Mińska Mazowieckiego?”. N=37

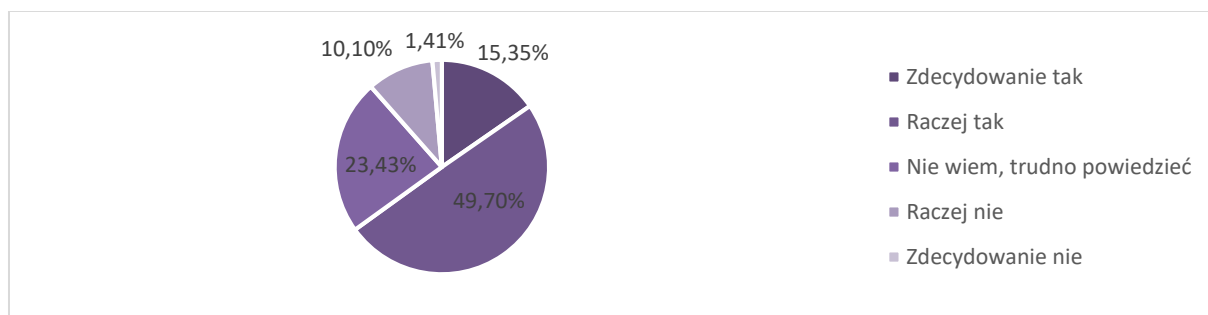

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

5.1.7 Ocena dostępności do infrastruktury sportowej dla seniorów i osób niepełnosprawnych

Kolejne pytanie ankiety było skierowane do wszystkich uczestników badania. Niespełna dwie trzecie z nich uważa, że na terenie Mińska Mazowieckiego znajduje się niezbędna infrastruktura do uprawiania aktywności sportowej wśród seniorów (suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”: 65,05%). Przeciwnego zdania jest 11,51% badanych (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie”), a brak zdania wyraziło 23,43% ankietowanych.

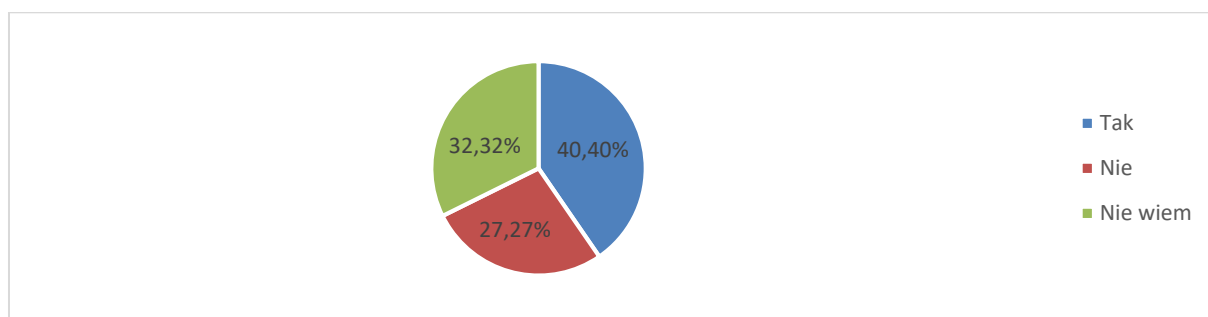
Wykres 67. „Czy na terenie Mińska Mazowieckiego jest niezbędna infrastruktura, zaplecze do uprawiania aktywności sportowej wśród seniorów?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Opinia na temat istnienia warunków do uprawiania sportu przez osoby niepełnosprawne jest podzielona, z niewielką przewagą wskazań na odpowiedź „tak” (40,40%). Odpowiedź „nie” wybrało 32,32%, a „nie wiem” – 27,27%.

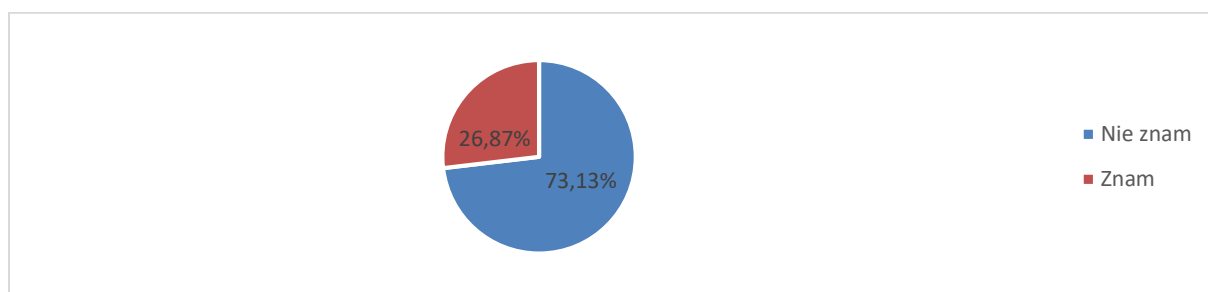
Wykres 68. „Czy na terenie Mińska Mazowieckiego istnieją warunki do uprawiania sportu przez osoby niepełnosprawne?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

Niewiele ponad jedna czwarta ankietowanych (73,13%) zna osoby niepełnosprawne, które uprawiają sport w Mińsku Mazowieckim – zostały one poproszone o podanie dokładnej ilości znanych osób.

Wykres 69. „Czy zna P. takie osoby, które są w jakimś stopniu niepełnosprawne i uprawiają sport w Mińsku Mazowieckim?”. N=495

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

W sumie badani znają łącznie 230 osób niepełnosprawnych, które uprawiają sport w Mińsku Mazowieckim. Największa podana liczba znanych osób niepełnosprawnych przez jedną osobę to 10. Najczęściej jednak badani znają po 1 osobie niepełnosprawnej.

Tabela 67. Liczba znanych respondentom osób niepełnosprawnych – wybrane statystyki. N=132

Statystyka	Wartość statystyki
Średnia	1,74
Dominanta	1
Odchylenie standardowe	1,163
Minimum	1
Maksimum	10
Suma	230

Źródło: Instytut Badawczy IPC, badanie własne

5.2 Podsumowanie badania ilościowego z mieszkańcami Mińska Mazowieckiego

- Respondenci najczęściej spędzają wolny czas biernie, przez ekranem telewizora (66,1% wskazań odpowiedzi „praktycznie każdego dnia”) lub komputera (37,8% wskazań odpowiedzi „praktycznie każdego dnia”). Odsetek odpowiedzi „praktycznie każdego dnia” nie przekroczył dla pozostałych aktywności 5,0%. Najwięcej respondentów deklaruje, że raz w tygodniu lub częściej chodzi na spacer (32,3%), odwiedza centra i galerie handlowe (23,0%), ogląda telewizję (22,4%) lub spędza czas przy komputerze (22,0%). Raz lub dwa razy w miesiącu uczestnicy badania odwiedzają centra handlowe (47,3%), chodzą na spacer (33,7%) czy też chodzą w godzinach wieczornych na dyskoteki, do kawiarni itp. (28,9%). Największy odsetek odpowiedzi „kilka razy w roku” uzyskały takie aktywności jak: chodzenie do kina (59,6%), chodzenie w godzinach wieczornych do dyskotek/ kawiarni itp. (45,5%), imprezy sportowe/mecze (42,8%), jazda na rowerze (29,3%), spacer (25,7%), czytanie książek (24,6%) i odwiedzanie centrów handlowych (22,0%). 83,4% osób zadeklarowało, że nie ma innego hobby (83,4% wskazań odpowiedzi „nigdy” dla ostatniego wariantu „mam inne hobby”). Ze wszystkich wymienionych aktywności, najmniej popularnym zajęciem jest pielęgnowanie ogródka/działki (77,8% wskazań odpowiedzi „nigdy”), a następnie, wg wskazań odpowiedzi „nigdy”: zajęcia sportowe (52,5%), imprezy sportowe/mecze (39,6%), czytanie książek (30,5%) czy też jazda na rowerze (29,7%).
- Niespełna połowa ankietowanych raczej nie uważa siebie za osobę wysportowaną i ocenia swoją kondycję jako złą (45,7%), natomiast prawie jedna trzecia badanych (29,5%) myśli o sobie jako o osobie wysportowanej, o dobrej kondycji fizycznej. Jako bardzo złą swoją kondycję określa 15,5% ankietowanych, a jako bardzo dobrą – 9,3%.
- Nieco mniej niż dwie trzecie ankietowanych zadeklarowało, że nie uprawia żadnej aktywności sportowej (60,2%). Zostali oni następnie zapytani o przyczyny nieuprawiania sportu. Ze wszystkich odpowiedzi (odsetek liczony od sumy wskazań wszystkich odpowiedzi – 428) najczęściej wybierana była „nie mam takiej potrzeby” (33,64%), a następnie: „nie mam czasu na dodatkową aktywność (23,83%); „nie mam odpowiednich środków finansowych na uprawianie dodatkowej aktywności sportowej (19,63%); „mój stan zdrowia nie pozwala mi na uprawianie sportu” (12,38%); „brakuje mi motywacji, wsparcia innych osób, które wspólnie ze mną uprawiałyby dany sport” (10,28%); „na terenie mojego miejsca zamieszkania nie ma odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej mi uprawianie dodatkowej aktywności sportowej” (0,23%).
- Spośród osób, które uprawiają sport (N=197), prawie połowa uprawia kolarstwo, jazdę na rowerze lub spinning (46,7%). Na drugim miejscu uplasowało się pływanie (36,5%), a na trzecim – aerobik/gimnastyka artystyczna (31,0%). Poza podium znalazły się: nordic walking (24,9%) oraz biegi (20,8%). Zdecydowana większość badanych uprawia sport na terenie Mińska Mazowieckiego (95,43%).
- Niespełna 90% ankietowanych deklaruje, że na terenie Mińska Mazowieckiego znajduje się infrastruktura niezbędna do uprawiania przez nich sportu (89,85%), a tylko 8,12% badanych jest przeciwnego zdania. Odpowiedź „nie wiem” wskazało 2,03% zapytanych respondentów.
- Zdecydowana większość ankietowanych (N=495) nie należy do żadnego klubu sportowego (96,16%). Przynależność do klubu/klubów zadeklarowało łącznie 19 osób.
- Największy brak rozeznania co do dostępności i stanu infrastruktury na terenie Mińska Mazowieckiego wystąpił w przypadku oceny siłowni, klubów fitness i sal sportowych przy szkole (odsetek wskazań odpowiedzi „mam za małe rozeznanie, żeby wydać taką ocenę” wahał

się od ok. 20 do 24%). W ocenie dostępności i stanu infrastruktury sportowej przeważają oceny dobre i bardzo dobre, ale można zauważyć, że dostępność do infrastruktury jest generalnie lepiej oceniana od jej stanu – najlepsza możliwa ocena (4) jest wskazywana rzadziej w przypadku każdego ocenianego obiektu w pytaniu o stan infrastruktury.

- Ponad połowa ankietowanych (56,16%) w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyła w wydarzeniu sportowym jako kibic. Mecz piłki nożnej był najczęściej wskazywanym rodzajem wydarzenia sportowego, w którym uczestniczyli respondenci (43,16%). Dwukrotnie mniej popularnym wydarzeniem okazał się mecz siatkówki (18,95%), a potem – biegi uliczne (15,79%), sporty wodne (15,09%), sporty walki i mecze koszykówki (po 13,33%) oraz kolarstwo (10,18%). Do najrzadziej wskazywanych wydarzeń należały m.in.: wyścigi konne i biegi narciarskie (po 2,46%), mecz hokeja na trawie (2,11%) oraz bilard/kręgle/bule (1,05%).
- Prawie trzy czwarte wydarzeń sportowych, w których uczestniczyli respondenci w ciągu ostatnich 12 miesięcy, odbyło się na terenie Mińska Mazowieckiego.
- Niespełna trzy czwarte ankietowanych słyszała o wydarzeniach sportowych odbywających się na terenie Mińska Mazowieckiego. Najwięcej osób słyszało o meczach piłki nożnej (100 wskazań). Na drugim miejscu znalazły się biegi (57 wskazań), a na trzecim wydarzenia związane z tenisem (40 wskazań).
- Dwie trzecie ankietowanych (67,47%) wykazało zainteresowanie wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego. Co piąty ankietowany, który wyraził zainteresowanie wzięciem udziału jako kibic w imprezie sportowej na terenie Mińska Mazowieckiego, wskazał na mecz piłki nożnej (20,06%). Na drugim miejscu uplasowały się rajdy samochodowe (18,88%), a na trzecim – tenis (17,70%). Kolejnymi wskazaniem były: sporty wodne (17,40%), mecz siatkówki (14,75%), mecz hokeja na trawie (13,57%), zawody lekkoatletyczne (13,27%), kolarstwo i sporty walki (po 12,98%), mecz koszykówki (10,62%), biegi uliczne (9,73%), zawody taneczne i mecz piłki ręcznej (po 9,14%), biegi narciarskie (7,96%), wyścigi konne/jazda konna (7,37%), inne (5,01%) oraz bilard/kręgle/bule (2,06%).
- Dzieci w wieku szkolnym posiada tylko jedna czwarta ankietowanych (25,05%). Zdecydowana większość dzieci respondentów uczestniczy w zajęciach wychowania fizycznego (96,77%). Z pozalekcyjnych zajęć sportowych organizowanych przez szkołę (tzw. SKS) korzysta natomiast ponad dwie trzecie dzieci (70,16%). Blisko dwie ankietowanych uważa, że infrastruktura szkolna oraz sposób prowadzenia zajęć sportowych zachęca ich dzieci do uprawiania sportu (60,48%). Przeciwnego zdania jest 18,55% respondentów, a 20,97% wskazała na odpowiedź „nie wiem”. Dodatkowo prawie jedna trzecia dzieci (29,84%) uczestniczy w jeszcze innych zajęciach sportowych niż te oferowane przez szkołę - około dwie trzecie dzieci (64,86%) uczestniczy w zajęciach pozaszkolnych na terenie Mińska Mazowieckiego.
- Niespełna dwie trzecie z nich uważa, że na terenie Mińska Mazowieckiego znajduje się niezbędna infrastruktura do uprawiania aktywności sportowej wśród seniorów (suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”: 65,05%). Przeciwnego zdania jest 11,51% badanych (suma odpowiedzi „zdecydowanie nie” i „raczej nie”), a brak zdania wyraziło 23,43% ankietowanych.
- Opinia na temat istnienia warunków do uprawiania sportu przez osoby niepełnosprawne jest podzielona, z niewielką przewagą wskazań na odpowiedź „tak” (40,40%). Odpowiedź „nie” wybrało 32,32%, a „nie wiem” – 27,27%.
- Niewiele ponad jedna czwarta ankietowanych (23,13%) zna osoby niepełnosprawne, które uprawiają sport w Mińsku Mazowieckim – zostały one poproszone o podanie dokładnej ilości znanych osób. W sumie badani znają łącznie 230 osób niepełnosprawnych, które uprawiają sport w Mińsku Mazowieckim.

6. Pogłębione badania jakościowe

6.1 Wprowadzenie

W kwietniu 2018 roku zrealizowano na zlecenie Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki badania społeczne, mające być podstawą do stworzenia miejskiej strategii rozwoju sportu – dokumentu pn. *Program Rozwoju Sportu dla Miasta Mińsk Mazowiecki do roku 2025*. Zrealizowana w ramach projektu badawczego analiza danych zastanych (tzw. *desk research*) uzupełniona została o cykl wywiadów eksperckich, w których osoby zaangażowane w życie publiczne miasta wypowiadały się na temat obecnej kondycji aktywności fizycznej mieszkańców Mińska Mazowieckiego, miejskiej infrastruktury sportowej, promocji aktywnych form spędzania czasu wolnego oraz działań, które władze lokalne powinny podjąć, by dalej wspierać rozwój sportu w mieście.

W toku badania jakościowego, zrealizowane zostały 23 wywiady pogłębione techniką IDI (ang. *Individual in-Depth Interview*). Jest ona oparta na swobodnej rozmowie badacza z respondentem; pozwala to na pogłębianie zagadnień istotnych z punktu widzenia celu badania, dopytywanie, zadawanie pytań na odpowiednim poziomie szczegółowości. Jednocześnie – by zapewnić odpowiednią standaryzację, tj. porównywalność danych zebranych od różnych respondentów – stosowane narzędzie badawcze to lista poszukiwanych informacji: zestaw obszarów tematycznych, które muszą być w trakcie wywiadu poruszone. Użycie tego narzędzia pozwala badaczom na zachowanie pewnej elastyczności;

z jednej strony sprawia to, że dynamika wywiadu jest odpowiednia, a jego długość nie przytłacza respondenta, z drugiej zaś umożliwia skupienie się na tych wątkach, w których dany rozmówca ma największą wiedzę.

Zastosowane w badaniu narzędzie badawcze skoncentrowane było na ocenie potencjału Mińska Mazowieckiego jako miasta sprzyjającego rozwojowi sportu. Omawiany był aktualny poziom aktywności fizycznej mieszkańców (rekreacyjnej, jak i sportu zawodowego) i zmiany w tym zakresie. Poruszono zagadnienia związane z miejską infrastrukturą sportową – jej stanem, adekwatnością do potrzeb mieszkańców oraz ewentualnymi potrzebami związanymi z jej modernizacją. Omawiane były także tematy dotyczące promocji aktywnego stylu życia w mieście. Wątkiem zamykającym wywiad były działania, które w opinii badanych ekspertów należy podjąć, by sport w Mińsku Mazowieckim nadal się odpowiednio rozwijał.

Osoby badane to przede wszystkim działacze lokalnych klubów i stowarzyszeń sportowych. W badaniu udział wzięli również dyrektorzy lokalnych szkół, radni powiatowi, jak również dyrektor Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Mińsku Mazowieckim – podmiotu, który animuje w znacznej mierze życie sportowe mieszkańców miasta.

6.2 Wyniki badania

6.2.1 Aktywność mieszkańców

Pierwsza część badania poświęcona była ogólnej ocenie Mińska Mazowieckiego jako miasta wspierającego osoby chcące uprawiać różne dyscypliny sportowe. Respondenci proszeni byli zarówno o wskazanie sposobów, jakimi miasto wspiera sport amatorski i rekreację, ale również o zwrócenie uwagi na te kwestie, które wymagają jeszcze poprawy.

Większość uczestników badania uważa, że Mińsk Mazowiecki to miasto, które wspiera osoby chcące prowadzić aktywny tryb życia i uprawiać sport. Respondenci podkreślają również, że w mieście można obserwować w tym obszarze postępujące zmiany na lepsze.

Ja uważam, że tak, że jest przyjazne. I następujące argumenty: baza sportowa. (...) Jest niezła kadra. (...) Ilość stowarzyszeń, organizacji i klubów i różnorodność tych klubów. (...) Oprócz dzieci, oprócz młodzieży, klubów profesjonalnych, również jest rekreacja i możliwość spędzania wolnego czasu przez osoby dorosłe.

- Radny powiatowy

Wydaje mi się, że tak [jest przyjazny]; teraz w tej dziedzinie co raz bardziej się to rozwija. (...) Chociażby z perspektywy naszej drużyny mogę powiedzieć, to jest super miejsce (...) więc zdecydowanie Mińsk jest przyjazny sportowo.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Kilkoro spośród badanych nie potrafiło jednoznacznie ocenić, czy Mińsk Mazowiecki stwarza przyjazny klimat dla osób chcących uprawiać sport. Zwracano uwagę na dwie kluczowe kwestie: konieczność dalszej pracy nad rozwojem infrastruktury w mieście (ponieważ zwiększa się na nią stale zapotrzebowanie) oraz zasady finansowania poszczególnych organizacji promujących sport w regionie. Część badanych reprezentujących te podmioty jest zdania, że część klubów funkcjonuje na preferencyjnych warunkach w zakresie dotowania ze środków publicznych, co odbywa się kosztem innych organizacji.

Są doceniane aktywności, pewne organizacje, natomiast inne są niedoceniane. Tu mam na myśli swój klub, który tutaj funkcjonuje od 16 lat i wiele lat było wszystko w porządku, a od pewnego czasu polityka w tym zakresie tak się jakby ustaliła, że nasz klub był w pewien sposób dyskryminowany i to wynikało głównie z zaniechania dotowania z Urzędu Miasta pieniędzy na działalność.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Zawsze mogłoby być na pewno łatwiej w niektórych kwestiach, na przykład finansów dla małych klubów sportowych. Też jestem przedstawicielem jednego z klubów sportowych, tych mniejszych. A nakłady są dość niskie.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Respondenci poproszeni zostali o wskazanie głównych trudności, na jakie natknąć mogą się mieszkańcy Mińska Mazowieckiego, którzy chcieliby aktywnie spędzać czas wolny i uprawiać sport w mieście. Wielu uczestników badania miało trudność z odpowiedzią na to pytanie – w ich odczuciu takie problemy nie istnieją.

Cieężko mi powiedzieć, bo wszystko jest dostępne. Mamy te siłownie zewnętrzne, wydarzenia sportowe są jak najbardziej, mamy m.in. tę grupę rowerową, wszelkie kluby walki, fitnessy również też, nie wiem, zdaje mi się, że tutaj chęci pozostają, możliwości są.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jeżeli ktoś chce, to ja takich problemów nie widzę. (...) Żadnych, absolutnie nie widzę.

- Prezes klubu sportowego

Ci spośród badanych, którzy dostrzegali trudności, na które mogą napotykać w Mińsku Mazowieckim mieszkańcy chcący uprawiać różne dyscypliny sportowe, koncentrowali się przede wszystkim na dostępności infrastruktury. Pierwszy z poruszanych wątków dotyczy tego, że część dyscyplin dysponuje bogatym zapleczem, natomiast inne mają poważne trudności w tym zakresie.

Nie wszystkie może dyscypliny mają do końca rozbudowaną swoją infrastrukturę. Myślę tutaj o sportach walki, tenisie stołowym, myślę również o sportach np. nie ma ani żadnej takiej góry większej, jest mała górka w parku, na której można uprawiać chociażby namiastki narciarstwa w okresie zimowym. Nie ma też dłuższej trasy, dedykowanej do rolek, a jest duże środowisko uprawiające tą dyscyplinę.

- Dyrektor MOSiR

Miejsca do uprawiania sportu przede wszystkim. Ja mówię pod względem społeczności deskorolkowo-rolkowej, bo tym się zajmuję. Obiekt na ulicy Ogrodowej jest w stanie tragicznym, miasto nie chce go remontować i nic nie chce z tym zrobić. Więc uważam, że miasto zapomniało o tych trzech obiektach boisko do piłki nożnej, koszykówki i skate park jest w najgorszym stanie.

- Prezes klubu sportowego

Drugi problem związany z infrastrukturą to jej niewystarczająca dostępność. Wynika to przede wszystkim z liczby obiektów nieadekwatnej do skali zainteresowania nimi. Chętne grupy, ale również osoby indywidualne napotykają na trudności, ponieważ część obiektów jest dostępna przede wszystkim dla klubów sportowych oraz zorganizowanych grup szkolnych. Dodatkową trudnością jest fakt, że część sal sportowych otwarta jest tylko w dni robocze, natomiast zainteresowanie nimi rośnie w dni wolne od pracy, gdy mieszkańcy mają więcej czasu, który mogliby poświęcić na rekreację.

Stadiony powstały, kluby, ośrodki, sale to dość ciekawe powstały, natomiast z ich dostępnością jest różnie. Zarządzanie tymi ośrodkami bardzo różne. (...) Ciężko jest z dostępnością sal, bo są pozajmowane.

- Prezes UKS

Mogę opowiedzieć z twojej strony, czyli jest to pływanie. Na chwilę obecną jeden obiekt jest zbyt ciasny dla takiej ilości chętnych, chcących skorzystać z basenu. Drugi taki obiekt

byłby przydatny. (...) Zawsze w godzinach wieczornych, popołudniowych, jest ciasno. (...) Przydałaby się większa ilość ścieżek [biegowych], bo tego brakuje.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Problem jest taki, który ja mam, to jest taki, że w dni wolne, typu świąteczne, miejskie obiekty sportowe, (...) wtedy te obiekty są zamknięte.

- Przedstawicielka UKS

Niemal jednomyślnie osoby uczestniczące w badaniu podkreślają, że Mińsk Mazowiecki jest miastem, które wspiera osoby chcące uprawiać sport i aktywne formy rekreacji. Przede wszystkim respondenci podkreślają stałą poprawę zaplecza sportowego i inwestycje w lokalną infrastrukturę.

Otwiera się coraz więcej zewnętrznych siłowni, jest basen, którego nie mieliśmy przez 20 lat, otwierają się, nazwijmy to, nowe boiska, takie kompleksy sportowe.

- Trener klubu sportowego

Siłownie plenerowe, jest basen, jest lodowisko, zamieniane na kort w okresie letnim, kryte. Myślę, że ta infrastruktura no jest, rozwinęła się ostatnimi laty znacznie, to jest plus.

- Prezes klubu sportowego

Respondenci zwracają również uwagę na istotną rolę Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w ułatwianiu mieszkańcom Mińska Mazowieckiego dostępu do aktywnego wypoczynku i zachęcania ich do uprawiania różnych dyscyplin sportu. MOSiR, jak podkreślają uczestnicy badania, stara się wspierać przede wszystkim dyscypliny mniej popularne, wymagające większej promocji niż na przykład piłka nożna.

Powołana jest jednostka MOSiR, który to [sport i rekreację] koordynuje. Sport to nie tylko stadiony, ale wszelkiego rodzaju inne sporty. Działalność MOSiR jest nastawiona też na inne sporty, powiedzmy - mniej obłożone - jak pływanie, fitness, turnieje szachowe czy warcabowe; tutaj zdecydowanie ułatwia, że jest MOSiR z taką rozbudowaną ofertą.

- Dyrektor szkoły

Zauważona została również przez badanych istotna rola MOSiR w organizacji imprez plenerowych, promujących poszczególne dyscypliny sportu i zachęcających mieszkańców Mińska Mazowieckiego do aktywnego spędzania wolnego czasu.

Trzeba pochwalić nasz ośrodek sportu i rekreacji, gdzie organizuje się liczne imprezy, różnych sportów, np. biegów, piłkarskich, zawody badminton; ta gama, różnorodność tych zawodów jest bogata.

- Prezes UKS

Poprzez MOSiR [są organizowane] cykliczne imprezy, czy to biegowe, czy inne formy dla dzieci, turnieje.

- Prezes stowarzyszenia sportowego

Wydarzenia sportowe – imprezy dla mieszkańców - to najczęściej wskazywana przez respondentów forma wspierania przez władze Mińska Mazowieckiego osób szukających możliwości aktywnego spędzania czasu w mieście. Zwraca się uwagę na różnorodność organizowanych wydarzeń; każdy może znaleźć dyscyplinę dopasowaną do swoich preferencji i możliwości.

Są organizowane zajęcia plenerowe, są organizowane biegi marszowe, imprezy masowe. Jest możliwość uczestniczenia i aktywizacji społeczeństwa.

- Prezes klubu sportowego

[Miasto wspiera] poprzez organizację różnych imprez sportowych, w różnych dyscyplinach. Tak naprawdę jak ktoś chce, to może uczestniczyć w różnych imprezach, dopasowanych do siebie. I mamy imprezy biegowe, piłkarskie, kolarskie, pływackie, sporty walki. Tak więc w tych imprez jest dużo.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Często poruszany wątkiem jest również duża pomoc, której władze miasta udzielają organizacjom trzeciego sektora, zajmującym się promocją aktywnego stylu życia wśród mieszkańców Mińska Mazowieckiego. Badani podkreślają, że zarówno klubów sportowych, jak i fundacji i stowarzyszeń związanych ze sportem jest w mieście dużo, oraz że mogą one liczyć na wsparcie ze strony samorządu.

W mieście realizują różnego rodzaju organizacje i stowarzyszenia różnego rodzaju aktywności. Bo samo miasto udziela wsparcia, natomiast stowarzyszenia mają tę pomoc od miasta okazywać, jeśli chodzi o organizację różnych festynów, biegów czy jakichś imprez, które są na terenie miasta organizowane.

- Dyrektor szkoły

Są konkursy chociażby na realizację zadań własnych w zakresie kultury fizycznej dla stowarzyszeń i organizacji pozarządowych. (...) Jest mnóstwo (...) bezpłatnego udostępniania obiektów sportowych na przykład dla stowarzyszeń realizujących zadania w ramach podpisanych umów.

- Dyrektor MOSiR

Proszeni o ocenę zainteresowania mieszkańców Mińska Mazowieckiego sportem i ogólnego poziomu ich aktywności fizycznej, badani w zdecydowanej większości wypowiadają się bardzo pozytywnie. Duży nacisk kładą na zmiany, jakie miały w tym zakresie miejsce w ostatnich latach. Uprawianie sportu staje się coraz bardziej popularne; nastała swoista moda na aktywny tryb życia.

Według mojej oceny, z roku na rok [aktywność] jest wyższa. To wynika ze świadomości w obecnych czasach. Jeśli będę porównywał sytuację z Mińska sprzed 4-5 lat, to diametralnie się to zmieniło na plus.

- Prezes klubu sportowego

Ja mogę ocenić na przestrzeni ostatnich 20 lat, to bardzo, bardzo wzrosła aktywność fizyczna mieszkańców. Pamiętam początki, kiedy się wprowadziłem i wychodziłem biegać,

to byłem jednym z nielicznych uprawiających sport na terenie miasta. Większość patrzyła się ze zdziwieniem. Tak teraz możemy zauważyć, że takich osób jest mnóstwo.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Aktywność się zmieniła, to jest ewolucja. Ja pamiętam dziewięćdziesiąty rok, transformację. Nie było obiektów sportowych, tenisowych. O te korty tenisowe trzeba było walczyć i tłumaczyć niektórym radnym, nawet z komisji kultury fizycznej, że ten kort tenisowy jest potrzebny. Bo były osoby nawet, które tłumaczyły, że te korty tenisowe i tenis, to jest gra elitarna. Natomiast ta mentalność się zmieniła. Już teraz jak się widzi kogoś biegnącego ulicą, to się nie puka w czoło.

- Radny powiatowy

Pojedyncze sceptyczne głosy należą do osób, które uważają, że ogół mieszkańców aktywny nie jest, a zaobserwować można jedynie rosnącą popularność poszczególnych dyscyplin wśród dorosłych. Część respondentów zwraca także uwagę, że dzieci i młodzież szkolna są aktywni fizycznie z przyczyn „instytucjonalnych” – zajęcia sportowe organizowane są przez szkoły – nie zaś ze względu na własne zainteresowanie taką formą spędzania czasu wolnego.

Jeżeli chodzi o sport młodzieży, jakaś piłka nożna, myślę, że to wychodzi ze szkół podstawowych. Poza piłką nożną, którą rzucisz i jest łatwo powiedzieć: „Kopcie sobie”, nie za wiele robią. (...) Jeżeli chodzi o podstawówki, myślę, że to tragedia jest.

- Prezes UKS

Najpopularniejsza dyscyplina sportowa w Mińsku Mazowieckim to w opinii respondentów piłka nożna; wskazało ją aż 18 spośród 23 uczestników badania. Kilkoro badanych zwraca jednak uwagę, że szczególnie jest ona popularna wśród młodzieży.

Jeśli chodzi o dzieci, to jest to piłka nożna, tego jest najwięcej. Chyba jest najbardziej powszechna. Popularna wśród chłopaków przede wszystkim, ale też tutaj też coraz częściej wśród dziewczyn.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Piłka nożna, bo jest sporo grup, szkółek, nawet w przedszkolu.

- Prezes klubu sportowego

Inne popularne sporty zespołowe to siatkówka (8 wskazań) i koszykówka (6 wskazań).

Uczestnicy badania zauważają, że ten typ sportu to domena dzieci i młodzieży szkolnej – najczęściej ćwiczą oni bowiem w zorganizowanych grupach. Dorośli stawiają na sporty uprawiane indywidualnie (przede wszystkim bieganie) lub w grupach z trenerem (tutaj prym wiodą w Mińsku Mazowieckim różne sztuki walki: judo, karate, taekwondo). Bardzo popularne jest w mieście pływanie. Duża liczba osób rekreacyjnie jeździ na rowerach, rolkach, a w sezonie zimowym – łyżwach; rośnie także popularność nordic walking. Można zauważyć, że badani jako popularne wskazują przede wszystkim dyscypliny outdoorowe – być może ze względu na ich większą widoczność w przestrzeni miasta.

Respondenci są jednomyślni – zainteresowanie mieszkańców Mińska Mazowieckiego sportem z roku na rok zwiększa się. Trend ten szczególnie wyraźnie widać wśród osób dorosłych, pracujących, o ustabilizowanej sytuacji rodzinnej i zawodowej.

A w których wzrasta? No to chyba te osoby, które mają już taką stabilizację, 30-40 lat bym powiedział. To jest ta moda taka trochę na sport. Ale te osoby muszą już mieć pracę, którą mogą sobie dostosować, wygospodarować trochę czasu również na cele rekreacyjne.

- Radny powiatowy

Aktywność sportowa mieszkańców Mińska wzrasta. Coraz więcej jest takich ludzi, którzy mają już ten status rodzinny, że tak powiem, uporządkowany, bo widać, że jazdy na rowerach i bieganie, indywidualne czy grupowe, takich ludzi w wieku 30-40 lat. To są chyba najliczniejsze takie grupy.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jednocześnie jeden z badanych zwraca uwagę, że osoby dorosłe często pracują w Warszawie, a do Mińska Mazowieckiego wracają późnym popołudniem. Dla nich aktywność sportowa jest znacznie łatwiejsza latem, kiedy dni są dłuższe, a sport można uprawiać na świeżym powietrzu. Zimą infrastruktura ograniczona jest do przepelnionej pływalni i lodowiska, co może powstrzymywać chętnych od uprawiania sportu o tej porze roku.

Kolejna grupa, w której badani obserwują wzrost zainteresowania sportem, to dzieci. Jednocześnie zauważają jednak, że mimo bardzo szerokiej oferty klubów prowadzących treningi różnych dyscyplin, aktywność fizyczna jako forma spędzania czasu wolnego nie przyciąga młodzieży.

Jeżeli chodzi o młodzież, to chyba jest taki stały poziom. (...) Więcej może chcielibyśmy żeby młodzież garnęła się do tego sportu, do dyscyplin poszczególnych, żeby sobie wybierali te dyscypliny, bo mają możliwości. Wszystko jest na talerzu. Baza sportowa jest, kadra jest, możliwości są duże. A nie tylko pykanie esemesów i komputery.

- Radny powiatowy

Dość istotny w dyskusji wydaje się pojedynczy głos jednego z reprezentantów klubów sportowych. Rozgranicza on istotnie sport i rekreację. Podkreśla, że o ile amatorskie zainteresowanie ruchem jako formą spędzania czasu wolnego systematycznie rośnie we wszystkich grupach mieszkańców, o tyle sport profesjonalny nie ma się w mieście najlepiej – wymaga wsparcia i promocji.

6.2.2 Infrastruktura

Druga część wywiadu poświęcona była dostępnej w Mińsku Mazowieckim infrastrukturze sportowej. Respondenci proszeni byli o jej ogólną ocenę. Mieli również za zadanie wskazać, czego w mieście najbardziej brakuje, a także – jakie obiekty i urządzenia w pierwszej kolejności wymagają modernizacji.

Na pytanie o ogólną ocenę miejskiej infrastruktury sportowej większość badanych odpowiada pozytywnie; rośnie w mieście liczba obiektów o dobrym standardzie, które są dostępne dla zainteresowanych mieszkańców. Również w porównaniu z innymi miejscowościami, Mińsk Mazowiecki pod kątem zaplecza sportowego wypada w opinii respondentów dobrze.

[Infrastrukturę oceniam] na bardzo dobrą. Jest wszystko to, co trzeba: jest basen, lodowisko, stadion jeden, drugi, jest park, gdzie można biegać, są kluby, w których można ćwiczyć. W Mińsku można praktycznie ćwiczyć każdą dyscyplinę sportu.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jestem bardzo zadowolony z tego, co jest. (...) Stadion z bieżnią, ze sztuczną nawierzchnią i z oświetleniem. To jest bardzo fajna rzecz i skupia bardzo dużo ludzi, którzy tam biegają. Również obok jest (...) bardzo fajny obiekt, jest basen, a przy nim lodowisko wykorzystywane również w okresie innym niż zimowy- wykorzystywane do rolek, tenisa. (...) I obiekty pod tytułem, te, Orliki, też są bardzo ważną rzeczą i one naprawdę są wykorzystywane. Jeszcze ścieżka leśna, zdaje mi się że to MOSiR zrobił, tą trasę taką do biegania, też jest wykorzystywana, widzę ludzi korzystających z tych obiektów.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Ci spośród badanych, którzy nie mieli jednoznacznej opinii na temat mińskiej infrastruktury sportowej, zwracają uwagę przede wszystkim na jej zbyt niską dostępność. Problem dotyczy szczególnie hal i sal sportowych, które w sezonie zimowym przeżywają prawdziwe obłożenie i są praktycznie niedostępne dla grup nie zrzeszonych w poszczególnych klubach sportowych.

Jeżeli jest okres letni, nie mamy problemu z „plenerką”, bo te Orliki bardzo nam pomogły, stadion, ale gorzej już to wygląda, gdy jest okres zimowy i trzeba pójść na halę - nie zawsze potrafią wziąć ciężar aż tak dużo grup wiekowych. Nie jest wystarczająca [infrastruktura].

- Prezes UKS

Dostępność do obiektów typu hale sportowe, gry zespołowe w okresie zimowym – myślę, że one są dość dużo obłożone przez te zorganizowane grupy i trenujące w klubach i dostępność takiego zwykłego obywatela jest dość mała i przede wszystkim opłaty, które za to uczestnictwo wnoszą.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Tylko jeden z uczestników badania jednoznacznie negatywnie wypowiedział się na temat infrastruktury sportowej w mieście. Zwrócił on uwagę na kwestię utrzymania obiektów: należące do miasta pozostają pod opieką MOSiR, komercyjne znajdują inwestorów prywatnych, natomiast te należące do organizacji trzeciego sektora (stowarzyszeń i klubów) często są zdane na niszczanie ze względu na brak środków wystarczających do przeprowadzenia ich remontów.

Na pytanie o to, czy stan infrastruktury sportowej w Mińsku Mazowieckim jest wystarczający, zaledwie dwóch respondentów odpowiedziało twierdząco. Pozostali – podkreślając, jak wiele w tym aspekcie zmieniło się w mieście na lepsze – są zdania, że nadal brakuje rozmaitych obiektów. Rosnące zainteresowanie aktywnym spędzaniem czasu wolnego, będące w pewnym stopniu wynikiem zwiększającej się dostępności infrastruktury sportowej, generuje coraz większe zapotrzebowanie na nią. Na liście obiektów, których w Mińsku Mazowieckim nadal brakuje, na pierwszym miejscu wymienić należy sale sportowe oraz boiska w tzw. balonach, pozwalające na uprawianie wielu dyscyplin w okresie zimowym.

Generalnie brakuje sal, takich w sezonie jesienno-zimowym. Wiem, że na przykład jest problemem zapewnienie sal do treningów dla wszystkich zainteresowanych klubów sportowych. Jakby, ten czas w roku wymaga treningów pod dachem.

- Przedstawicielka UKS

Brakuje przede wszystkim jakiejś hali, takiej, w której mogłyby być uprawiane sporty walki, to jest teraz bardzo popularne w tej chwili. (...) Są tam jakieś kluby, które tym się zajmują, one też organizują różne gale sportowe, ale jeżeli chodzi o same treningi, to prawdę mówiąc nie wiem, w jaki sposób oni sobie to robią.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jest zapotrzebowanie do sportów typu piłka nożna, koszykówka, piłka siatkowa - dostępność sali jest w jakiś sposób ograniczona, w tym kontekście trzeba popracować. Mój pomysł, żeby w okresie jesienno-zimowym był balon na stadionie przy Budowlance, żeby ułatwić uprawianie sportu drużynowego.

- Trener stowarzyszenia sportowego

Wspomniany „balon” mógłby również rozwiązać problem dotyczący osoby, które w Mińsku Mazowieckim uprawiają tenis ziemny; w okresie zimowym nie mają możliwości kontynuowania treningów ze względu na brak zadaszonych kortów.

Sezon zimowy wydaje się być najtrudniejszy dla osób chcących w mieście aktywnie spędzać czas wolny: warunki atmosferyczne sprawiają, że niewykorzystywana w pełni latem infrastruktura sportowa staje się bardzo oblegana. Respondenci zauważają, że basen miejski jest zbyt ciasny, by pomieścić wszystkich zainteresowanych – rozwiązaniem byłaby rozbudowa istniejącego obiektu lub stworzenie drugiego, przyszkolnego. Podobnie rysuje się sytuacja dotycząca lodowiska – tu również chętnych bywa więcej niż dostępnej przestrzeni. Miejska infrastruktura powinna również zostać w opinii badanych rozszerzona o pawilon do uprawiania tenisa stołowego, korty do gry w squasha, ściankę wspinaczkową oraz park trampolin.

Odrębną kwestię stanowią te dyscypliny sportu, które uprawiane są przede wszystkim na zewnątrz. Tutaj badani licznie akcentują potrzebę budowy drugiego kompleksu sportowego ze stadionem lekkoatletycznym; istniejący nie wystarcza, by zaspokoić potrzeby wszystkich chętnych.

Brakuje przynajmniej jednego stadionu lekkoatletycznego po drugiej stronie miasta. (...) Na pewno mogę powiedzieć że brakuje infrastruktury lekkoatletycznej.

- Prezes klubu sportowego

Uważam, że przydałby się nam chociaż jeden kompleks taki sportowy, jedno boisko na pewno, coś podobnego do tego boiska na Budowlanej, tego faktycznie brakuje, zdecydowanie.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Kolejny często wymieniany obiekt, który mógłby powstać w Mińsku Mazowieckim, to otwarty akwen z infrastrukturą kąpielową i plażową oraz terenami rekreacyjnymi, służącymi do swego rodzaju biernego wypoczynku na świeżym powietrzu, jak pikniki czy grillowanie.

Brakuje mi takiej zewnętrznej infrastruktury wodnej, by się przydała.

- Dyrektor szkoły

Brakuje też na pewno takich terenów do rekreacji nie tyle aktywnej, co biernej, w sensie grillowania, spędzenia czasu. (...) I brakuje na pewno w sezonie letnim takich obiektów plażowych czy wodnych, takich zewnętrznych akwenów, na których można spędzać upalne dni.

- Dyrektor MOSiR

Infrastruktura outdoorowa w Mińsku Mazowieckim wymaga w opinii badanych rozszerzenia o sieć ścieżek rowerowych w mieście i poza nim. Mieszkańcy chętnie korzystaliby w ich odczuciu z siłowni plenerowych i otwartych, osiedlowych boisk do koszykówki. Pada również pomysł stworzenia w mieście trasy do narciarstwa biegowego. Kolejna interesująca koncepcja to rozwój infrastruktury dla najmłodszych – budowa placów zabaw o charakterze sprawnościowym.

Obiekt, który budzi pewne kontrowersje wśród badanych, to miński skate park. Jest on obiektem, który w opinii części respondentów wymaga szybkiej interwencji samorządu; obecnie zamiast pełnić funkcję sportowo-rekreacyjną, jest zaniedbanym miejscem alkoholowych spotkań. Jak mówi jeden z respondentów:

Jeżeli ktoś ma w tym interes, to ta infrastruktura jest dopasowana. (...) Miasto uważa, że ta dyscyplina [rolki, deskorolka] nie jest adekwatna do tych, które miasto powinno promować. Lepiej promować zespół z czwartej ligi niż Mistrzów Polski w deskorolce. (...) Jest jeden obiekt, na który nikt nie chce patrzeć. Wszyscy uważają, że jest to miejsce imprez i spotkań młodzieży z alkoholem. (...) A miasto chyba woli wybudować boisko dla zespołów, które nie mają żadnych osiągnięć.

- Prezes stowarzyszenia sportowego

Ostatnia kwestia związana z rozbudową infrastruktury sportowej to obiekty o charakterze nie tylko treningowym, ale również widowiskowym. Część respondentów jest zdania, że w mieście brak jest odpowiedniej hali, w której mogłyby być organizowane imprezy sportowe o charakterze masowym. Ciekawym pomysłem wydaje się być również stworzenie w Mińsku Mazowieckim ośrodka olimpijskiego, łączącego obiekty sportowe z bazą noclegową.

Brakuje nam takiego małego ośrodka olimpijskiego. Jesteśmy blisko Warszawy, moglibyśmy mieć taki hotelik z taką infrastrukturą, ze stadionem, z basenem, żeby to wszystko było w jednym miejscu. Myślę, że sporo osób by skorzystało, z różnych dyscyplin.

- Trener klubu sportowego

Ostatnie pytanie związane z infrastrukturą sportową dotyczyło jej kondycji i potrzeb w zakresie ewentualnej modernizacji. Większość uczestników badania przyznaje, że obiekty dostępne dla sportowców w Mińsku Mazowieckim są w większości nowe i w bardzo dobrym stanie.

Nowa infrastruktura, jej stan jest dobry. Nie wymaga modernizacji.

- Prezes klubu sportowego

Myślę że stan jest satysfakcjonujący; świeżo wyremontowane boisko, bo rok temu, bardzo ładne, zadbane, dobrze zarządzane, lodowisko jest. Myślę, że na wysokim poziomie.

- Prezes klubu sportowego

Obiektem, który wymaga modernizacji jest w opinii znacznej grupy badanych Stadion Miejski MOSiR przy ul. Sportowej. Respondenci wspominają w tym wypadku o nawierzchni boisk, kortów tenisowych oraz bieżni. Pewnych nakładów wymagać mogą również trybuny dla publiczności.

Modernizacji może wymaga jeden obiekt - boisko przy ul. Sportowej czyli Stadion Mazovia i to ja uważam, że należałoby przeprowadzić tam modernizację szeroko pojętą.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Na pewno obiekt na ul. Sportowej wymaga zdecydowanie modernizacji, bo to już jest obiekt przestrzały. Płyta jest tragiczna, (...) nierówna płyta, brak odprowadzenia, brak nawodnienia, już nie mówię o tym, że trybuny są w złym stanie.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jednocześnie jednak dyrektor MOSiR zapewnia, że istnieją już plany modernizacji boiska należącego do tego obiektu.

Infrastruktura, którą powinny objąć plany modernizacyjne, to też w opinii badanych przyszkolne obiekty sportowe. Część z nich jest przestarzała i nie spełnia potrzeb użytkowników.

Modernizacji wymagają na pewno przy szkolne obiekty, są te stare sale gimnastyczne, to są rzeczy które wymagają modernizacji.

- Przedstawicielka UKS

Co do sal gimnastycznych, to są też takie sale, które są stare i zużyte. To są głównie sale w szkołach średnich, one wymagają modernizacji, nawet przebudowy.

- Dyrektor szkoły

Inne obiekty wymagające modernizacji to zdaniem badanych osiedlowe boiska, czy – mówiąc szerzej – miejsca przeznaczone do amatorskiego, „niezrzeszonego” uprawiania sportów zespołowych. Inwestycji wymagają również korty tenisowe.

Czy coś wymaga modernizacji? Troszeczkę ta infrastruktura do takiego niezrzeszonego uprawiania sportu, czyli dostęp do nawet jednego kosza, dostęp do kawałka boiska z dobrą nawierzchnią, a nie stary asfalt z dziurami.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Badani podkreślają również, że infrastruktura, która powstała w ostatnich latach z Mińska Mazowieckiego jest dla miasta zdecydowanym powodem do dumy. Teraz należy skoncentrować się na jej odpowiednim utrzymaniu i bieżących naprawach, by jak najdłużej mogła służyć mieszkańcom.

6.2.3 Sport profesjonalny, zawodowy

Kolejnym zagadnieniem poruszonym podczas wywiadu, obok aktywności sportowej mieszkańców i infrastruktury rekreacyjnej, była próba oceny przez badanych funkcjonowania w Mińsku Mazowieckim profesjonalnego, zawodowego sportu. Tu pojawiły się pewne niejednoznaczności definicyjne. Badani zgodnie twierdzili, że stricte zawodowego sportu w Mińsku nie ma; jednocześnie funkcjonują sportowcy lub nawet kluby, których dokonania stoją na najwyższym, profesjonalnym poziomie.

To jest jakby element najśłabszy, bo jeśli mówimy o takim profesjonalnym sporcie, to on najlepiej wygląda w zakresie sportów walki.

- Dyrektor MOSiR

Profesjonalny, zawodowy, a to jest taki w Mińsku? Nie wiem...

- Przedstawiciel klubu sportowego

Nie ma takiego sportu. Moim zdaniem drużyna piłkarska która jest w czwartej lidze nie jest drużyną zawodową. Nie ma takiej drużyny. Aczkolwiek może w innych dyscyplinach jest coś na jakimś poziomie, natomiast ja nie wiem...

- Przedstawiciel klubu sportowego

Dla większości badanych sport zawodowy, profesjonalny, to możliwość sfinansowania klubu lub kariery zawodnika, który mógłby rozwijać swoje umiejętności bez konieczności angażowania się w pozasportową działalność zarobkową.

Na terenie Mińska Mazowieckiego jest sport amatorski, krótko mówiąc. I tutaj jeśli chodzi o sport zawodowy, to potrzeba dużych nakładów finansowych, sponsorów. Myślę, że miasto nie jest w stanie udźwignąć na wysokim poziomie jakiegoś zawodowstwa.

- Dyrektor szkoły

Zawodowego i profesjonalnego [sportu] to, szczerze powiedziawszy, nie znam przejawów. Zawodowstwo w sporcie, profesjonalizm, klub ma utrzymywać zawodnika, a zawodnik za te pieniądze miałby tylko ćwiczyć i trenować i zdobywać osiągnięcia - na szczęblu Mińska nie widzę takich możliwości.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Takiego jeszcze nie mamy, o ile mi wiadomo. Druga liga tenisa to nie jest sport zawodowy, czwarta liga piłki nożnej to nie jest sport zawodowy, trzecia liga siatkówki to nie jest sport zawodowy, to jest amatorka w tej chwili.

- Przedstawiciel UKS

Ilość stowarzyszeń wzrosła, oferta jest bogatsza, miasto w miarę możliwości wspiera, sam korzystam. Niemniej jednak uważam, że finanse są zbyt niskie, jeśli chodzi o zapotrzebowanie na sport w mieście. Nie mamy zawodowych sportowców, nie jesteśmy w stanie zatrudnić kogoś zawodowo. Brak takiego sportu na 100%.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Pomimo niemal jednoznacznej i zgodnej opinii respondentów o braku w Mińsku Mazowieckim sportu zawodowego, badani podkreślają wysokie zaangażowanie i profesjonalizm oraz indywidualne osiągnięcia lokalnych sportowców, zrzeszonych w miejskich klubach sportowych. Na szczególną uwagę zasługują dokonania sportowców z sekcji młodzieżowych popularnych dyscyplin drużynowych oraz wysokie osiągnięcia na szczeblu krajowym i międzynarodowym w indywidualnych dyscyplinach niszowych, takich jak sporty walki, kolarstwo, sporty ekstremalne.

Ode mnie z klubu dzieciaki jeżdżą na około 20 zawodów w całym kraju. Ja mówię na podstawie swojego klubu, że co tydzień praktycznie jeździmy na zawody, wczoraj wróciliśmy z Biskupca, za tydzień jedziemy na Mistrzostwa Europy, później sami organizujemy.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Pod swoim względem uważam, że jest ekstra (...) ja mam swoich zawodników którzy (...) reprezentują Mińsk w Polsce, dochodzą do eliminacji, dochodzą bardzo wysoko.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Ja u siebie w klubie mam zawodników, którzy byli Mistrzami Świata, Mistrzami Europy...

- Prezes klubu sportowego

Głównie w wieku dziecięcym osiągają wyniki w Polsce, a nawet w Europie, i tu ewentualnie można powiedzieć, jest całkiem nieźle.

- Przedstawiciel UKS

Badani wskazywali, że najbardziej popularne aktualnie dyscypliny sportowe, takie jak piłka nożna, koszykówka, siatkówka czy lekkoatletyka są w Mińsku Mazowieckim reprezentowane na niedostatecznie wysokim poziomie. Pomimo starań zarówno władz miasta, Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, sztabów szkoleniowych, a także klubów i ich zawodników, oczekiwania wobec sportowców są większe. Sporty ekstremalne, dyscypliny niszowe lub niewymagające skomplikowanej infrastruktury i bazy treningowej zdecydowanie lepiej wypadają w konfrontacji z popularnymi, wysokobudżetowymi i wymagającymi profesjonalnego zaplecza treningowego dyscyplinami drużynowymi.

W niektórych dziedzinach [poziom] jest dosyć wysoki, bo występujemy na zawodach dosyć wysokich, rangi mistrzostw świata, mistrzostw Europy, ale są to sporty niszowe, natomiast piłka nożna - czwarta liga i dalej chyba nie przeskoczymy...

- Przedstawiciel klubu sportowego

Kolarze skupiają wielu mieszkańców powiatu mińskiego, jest to prężnie działająca organizacja, są widoczni. Piłka nożna, to tylko ta Mazovia kręci się w czwartej lidze, osiągnąć nie mają, a kolarstwo to V-MAX jeżdżą po całej Polsce...

- Dyrektor szkoły

Piłka koszykowa się trochę objęła, klub ProBasket, klub siatkarski - to jest taki załazek, który może za kilka lat coś wydać. Na razie to są dopiero początki. Na pewno słabo wygląda sekcja lekkoatletyczna, nie ma jakiegoś klubu, nie ma sekcji, która by szarpnęła sport lekkoatletyczny w Mińsku. Piłka nożna wysoko, jeżeli chodzi o grupę młodzieżową. U seniorów jest ten poziom mniejszy.

- Przedstawiciel UKS

Możemy tu mówić o taekwondo, boksie, KSW, MMA takie sukcesy ma, również judo u dzieci i młodzieży, ale to nie będzie taki wysoko wykwalifikowany sport seniorski. Ale później najwyższy poziom rozgrywkowy reprezentuje piłka nożna czwarta liga męska i koszykówka chłopców, to jest rocznik 2002 urodzenia, którzy grają teraz półfinały ogólnopolskie w swoich kategoriach, natomiast nie ma takiego sportu seniorskiego w innych dyscyplinach np. siatkówka, koszykówka, lekkoatletyka, piłkarzy ręcznych, czyli ogólnie te sporty walki chyba przodują.

- Dyrektor MOSiR

Jeśli chodzi o kwestię atrakcyjności, widowiskowości mińskiego sportu uprawianego na najwyższym, profesjonalnym poziomie, to zdania są zdecydowanie podzielone. Z jednej strony podkreślany jest przez uczestników badania brak zawodowstwa, z drugiej zaś - sukcesy i duża popularność tych dyscyplin, które w Mińsku Mazowieckim mają swoich zwolenników i zawodnicy poszczególnych sekcji odnoszą sukcesy.

Dla kibiców chyba jest coraz lepiej. Powiem, że coraz bardziej są zainteresowani perspektywą naszego sportu, który nasza drużyna uprawia, czyli rugby. Praktycznie pełne trybuny na Budowlanej, więc kibice się interesują nie tylko tym, ale piłką nożną również, sporty walki również, gale, które się odbywają, to też przyciąga kibiców.

- Prezes klubu sportowego

Tu można, można pójść na mecz piłki siatkowej, koszykowej, nożnej, tylko tak jak mówię, poziom tych grup seniorskich nie jest satysfakcjonujący, który by przyciągał resztę tych kibiców.

- Przedstawiciel UKS

Dodatkowo atrakcyjności wydarzeniom sportowym w Mińsku Mazowieckim dodają prestiżowe imprezy sportowe, przede wszystkim cyklicznie organizowane gale sportów walki oraz zawody kolarskie i MTB, które pozwalają aktywnie uczestniczyć w tych wydarzeniach kibicom. To te wydarzenia przyciągają

największą widownię, choć - jak podkreślają badani – są to wydarzenia, w których biorą udział przede wszystkim zawodnicy z różnych zakątków kraju i Europy.

Sprowadza się do Mińska atrakcyjne imprezy, na przykład sporty walki, takie jak MMA, to są turnieje kulturystów, ale one nie wiążą się stricte ze sportem w Mińsku Mazowieckim.

- Dyrektor szkoły

W sportach walki są różne turnieje, zawody. (...) Już po raz szósty zawodowa gala, (...) zawody ogólnopolskie i europejskie. Pięciuset zawodników zjechało się do Mińska. Myślę, że jest w czym wybierać...

- Przedstawiciel klubu sportowego

Tutaj znowu mógłbym powiedzieć za samego siebie. Reprezentuję dyscyplinę, którą przedstawiamy kibicom na zewnątrz, więc mam dużą łatwość prezentowania tej dyscypliny, jak i samego widowiska sportowego, bo nie jestem ograniczony w żaden sposób. Kolarstwo (...) czy maratony biegowe dają ludziom możliwość obecności, jakby udziału w tej dyscyplinie, bardzo fizycznie, że tak powiem - na wyciągnięcie ręki. I tutaj jest przewaga wszystkich dyscyplin, które są rozgrywane na wolnym powietrzu.

- Prezes klubu sportowego

Kwestia infrastruktury do uprawiania zawodowego, profesjonalnego sportu, jawi się według badanych dość obiecująco, jednak również tu, podobnie jak wcześniej, pojawia się obawa o utrudnienia związane z dostępem do niej, w związku z rosnącym zapotrzebowaniem i powolną, aczkolwiek stałą tendencją do profesjonalizacji mińskiego sportu.

Tutaj nie ma co narzekać, piłkarze mają dwa boiska trawiaste, sztuczne, rugby to samo, koszykarze, siatkarze hale zimną mają do dyspozycji. Ktoś, kto uprawia hokej, to zimną mamy możliwość korzystania - MOSiR ma udostępniany lód, więc pod tym względem jest okej.

- Przedstawiciel UKS

W mieście widoczna jest, zdaniem uczestników badania, zdecydowana poprawa w kwestii infrastrukturalnej i wyraźne udogodnienia dla uprawiania profesjonalnego sportu w Mińsku Mazowieckim.

Z tych ostatnich inwestycji, które były prowadzone (...) na pewno brak było takiego boiska, bo drużyny, które tutaj na terenie Mińska w okresie niedogodnym pogodowo, zima czy wczesna wiosna i późna jesień musiały gdzieś jechać, bo na normalnych trawiastych się nie dało. Dobrze, że to powstało, że nie trzeba jeździć. Jest oświetlenie, także można w przypadku krótkiego dnia, gdzieś tam mecze rozgrywać.

- Przedstawiciel UKS

Powstał nowy budynek dla piłki nożnej, boisko i trybuny zostały odremontowane, również powstało drugie boisko. Więc na pewno to jest dobre, do tego co było. Ogólnie cała Mazovia, mają fajnie nowy budynek.

- Radny powiatowy

Stan [infrastruktury] jest zadowalający, dobry. Orliki, sale – widać, że są zadbane. Bo po różnych miastach jeżdżę, ale u nas w Mińsku jest naprawdę dobrze.

- Prezes stowarzyszenia sportowego

Dodatkowo badani po raz kolejny wskazują na zapotrzebowanie dotyczące dużej hali widowiskowo-sportowej, zadanej, w której mogłyby rozwijać się i profesjonalizować drużyny w sekcjach koszykarskich, siatkówki, piłki ręcznej.

Jednak brakuje tej hali sportowo-widowiskowej, myśląc o grach zespołowych.

- Dyrektor MOSiR

Powinna być taka profesjonalna hala sportowo-widowiskowa, centralna dla miasta, brakuje tego. A jeśli chodzi o to, wtedy wszystkie inne sporty jak siatkówka, koszykówka albo i też młodzież zaczęła fajnie grać w koszykówkę, ale to na zasadzie młodzieżowym. Na pewno potrzebna by była hala, która by skupiała sporty związane z salami, wszystkie gry zespołowe i sztuki walki.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Problem organizacji sportu zawodowego w Mińsku Mazowieckim ma wyraźnie dwa oblicza. Z jednej strony, badani podkreślają ogrom wyzwań, przed którymi stoi „zawodowstwo” w mieście, z drugiej zaś wskazują na już wykonaną pracę - szczególnie przez MOSiR oraz istniejące kluby i stowarzyszenia sportowe.

No jest, organizacja moim zdaniem na poziomie pół-zawodowym. Dużo jeszcze amatorstwa w tym jeszcze, patrząc z perspektywy naszej drużyny czy piłkarskiej nie ma wsparcia pełnego od fizjoterapeutów, masażystów, tego typu osób, tu jest problem.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Duża rola, duża aktywność, cały ciężar przoduje, na którym skupił by się MOSiR, i tutaj ta organizacja MOSiR-u tych grup jest przednia, przy tym bym został.

- Przedstawiciel UKS

No tutaj to jest główna działka Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, z którym współpracuję od 10 lat, i zdaje mi się, że jest z roku na rok coraz sprawniejszy, coraz bardziej dojrzały i przede wszystkim sprawny, skuteczny. (...) W mojej ocenie ta współpraca jest doskonała wręcz.

- Prezes klubu sportowego

Jednak oprócz starań, działań i współpracy różnych środowisk związanych ze sportem w Mińsku Mazowieckim, większość badanych podkreśla, że zawodowego sportu w ich mieście brakuje. Jest na niego duże zapotrzebowanie, a problemy, z którymi borykają się kluby i sportowcy są przede wszystkim natury finansowej.

Z perspektywy naszej drużyny, to tutaj jeszcze miasto nie udziela aż tak wielkiego wsparcia jakby mogło, aczkolwiek wsparcie jest. Natomiast mogłoby być odrobinę lepsze.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Miasto wspiera, z jednej strony dużo, ale patrząc na takie miasto jak Siedlce, to mało. Tam idą miliony na sport, a u nas idzie gdzieś 480.000 na sport. Z jednej strony jest sporo, bo kiedyś było tego mniej, nie mniej jednak nie jest to w pełni satysfakcjonujące.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Na pewno jest niewystarczający [nakład finansowy] na sport. Nieważne, ile byśmy nie dali, pieniędzy będzie niewystarczająco, zawsze można więcej, więcej. Może nie tyle co niezadowolający, co mógłby być lepszy.

- Dyrektor szkoły

Jeden ośrodek nie jest w stanie sprostać wymogom finansowania wszystkich działających w Mińsku Mazowieckim sekcji i klubów sportowych. Istotną rolę w działaniach tych organizacji odgrywają sponsorzy oraz grupy osób ściśle związanych z daną dyscypliną, jak najbliżsi zawodników. Dodatkowym problemem, wskazanym przez badanych, jest fakt niedostatecznej lub – w ich odczuciu – niewłaściwej redystrybucji środków finansowych na poszczególne dyscypliny.

Natomiast główne obciążenie jest po stronie samorządu. I to głównie samorząd partycypuje w kosztach, natomiast brak jest takich strategicznych sponsorów prywatnych. Są to sponsorzy tacy małego kalibru.

- Dyrektor MOSiR

Uważam, że dyscypliny, które mają osiągnięcia, nie są finansowane, a dyscypliny, które nie mają osiągnięć są bardzo wysoko finansowane.

- Prezes stowarzyszenia sportowego

Sponsorzy lokalni, to nie ma jakichś strategicznych sponsorów, więc tutaj nie ma takiego poziomu.

- Dyrektor szkoły

W moim przypadku dotacje zabezpieczają po części organizacje meczów ligowych, a pozostałe [wydatki] są po stronie rodziców, na przykład stroje, dodatkowe wyjazdy na turnieje. Wiadomo, że miasto ma mnóstwo wydatków, ale [sport] mógłby być bardziej wspierany.

- Prezes stowarzyszenia sportowego

W zgodnej opinii wszystkich badanych, sportu zawodowego sensu stricto w Mińsku Mazowieckim nie ma, choć istnieje na niego zapotrzebowanie oraz odpowiednia infrastruktura, a także możliwość finansowania profesjonalnych sekcji sportowych na wysokim poziomie. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji we współpracy z lokalnymi klubami sportowymi, samorządem oraz przy wydatnym udziale prywatnych sponsorów strategicznych, może próbować dążyć do profesjonalizowania mińskiego sportu. Jedną z możliwości mogłaby być skuteczna promocja lokalnego sportu i wydarzeń sportowych na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej.

6.2.4 Promocja

W kolejnej części wywiadu badani zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych ich zdaniem imprez sportowych odbywających się w mieście. W bloku pytań dotyczących promocji Mińska Mazowieckiego za pomocą wydarzeń sportowych respondenci próbowali wskazać te działania, które najmocniej zakorzeniły się w lokalnym kalendarzu imprez oraz oceniali poziom organizacyjny, atrakcyjność, najważniejsze postacie związane z lokalnym sportem i potencjał organizowanych wydarzeń pod kątem możliwości promocyjnych Mińska Mazowieckiego.

Wśród wielu wymienianych imprez sportowych odbywających się w mieście, prym wiodą imprezy biegowe. Respondenci wskazywali również organizowane gale sportów walki, zawody kulturystyczne, wyścigi kolarskie, rozgrywki ligowe, turnieje piłki koszykowej, piłki nożnej, pływanie. Najbardziej znaną, popularną i wskazaną przez wszystkich badanych okazała się Mazowiecka Piętnastka – impreza biegowa, która od wielu lat cieszy się niestabnącą popularnością wśród mieszkańców.

Mazowiecka Piętnastka to jest też taka impreza o randze krajowej, to jest już od lat, maraton uliczny w wielu kategoriach, to jest takie sztandarowe, przez MOSiR organizowane. Są ligi (...) piłki nożnej, siatkówki i koszykówki, piłki nożnej we wszystkich kategoriach wiekowych.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Biegowa Mazowiecka Piętnastka, cykliczne biegi, wiosenny bieg, czy na zakończenie wakacji, rozpoczęcie roku szkolnego MOSiR organizuje, bieg na powitanie wiosny.

- Przedstawiciel stowarzyszenia sportowego

Dużo jest tych imprez. Sporty biegowe mogę Pani odpowiedzieć i to jest na pewno Mazowiecka Piętnastka, są jesienne biegi przełajowe, Grand Prix w biegach przełajowych Mińska Mazowieckiego, jest bieg pamięci żołnierzy wyklętych, tyle znam.

- Prezes klubu sportowego

Popularność imprez biegowych w mieście jest według badanych największa, i tym samym przyciąga największe rzesze kibiców, dopingujących uczestników na trasie. Inne imprezy, pomimo bardzo dobrej organizacji, cieszą się mniejszym zainteresowaniem. Jednocześnie respondenci podkreślają, że jak na tak małe miasto, liczba kibiców, osób pojawiających się na zawodach i dopingujących jest zadowalająca. Zmagania sportowe najczęściej obserwowane są przez najbliższych i grupy sympatyków zawodników biorących udział w zawodach.

To zależy od imprezy i dyscypliny. Jest Mazowiecka Piętnastka, jedna z większych imprez biegowych, przyciąga około tysiąca uczestników i drugie tyle kibiców, którzy przyjeżdżają, kibicują.

— Przedstawiciel klubu sportowego

Jak na taką liczebność miasta, czyli około 40.000 mieszkańców, to jest w porządku.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Moje imprezy (...) to poniżej stu uczestników nie schodzą. Jeżeli do tego dodamy rodziców, to około 300 osób na hali. Atrakcyjnością jest to może spowodowane, uczestnicy to dzieci, a rodzice, no to rzecz naturalna.

- Prezes klubu sportowego

Badani zgodnie przyznają, że popularność danego wydarzenia sportowego jest ściśle skorelowana z atrakcyjnością danej dyscypliny, wynikami sportowymi, rangą sportowców i poziomem rozgrywek. Niebagatelną rolę odgrywa też odpowiednia promocja i organizacja zawodów.

Jeśli chodzi o sporty walki, to dużo ludzi, (...) bo to atrakcyjne jest. Czym spowodowane? Kwestia zainteresowań i upodobań, ale myślę, że też i dobrą promocją tych wydarzeń. Jest promocja, jest publiczność. (...) Wyniki sportowe, (...) wyniki są dość istotne.

- Dyrektor szkoły

Te wydarzenia są coraz bardziej ciekawsze. No i głównie gromadzą kibiców jak zawsze sukcesy, czyli jeżeli w piłce nożnej idzie wszystko w porządku i drużyna wygrywa, to tych kibiców jest coraz więcej. Jeżeli są sporty walki, jakieś organizowane gale, jak zawodnicy wygrywają, to też ich napędza żeby przyjść kibicować i ich wesprzeć. Wydaje mi się, że [promocją są] sukcesy.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jednocześnie respondenci stwierdzają, że pomimo niezłej promocji, frekwencja na imprezach sportowych mogłaby się jeszcze zwiększyć, gdyby mieszkańcy bardziej aktywnie włączyli się w wydarzenia organizowane w mieście. Porównują swoje doświadczenia z innych miejsc i ubolewają nad poziomem zainteresowania miejskimi wydarzeniami sportowymi w Mińsku Mazowieckim.

Te pikniki rodzinne, jeżeli jest pogoda, to na pewno tych osób przychodzi więcej, tam wtedy jest bardzo dużo atrakcji nie tylko sportowych, ale też i dla dzieci, całe rodziny mogą przyjść. A poszczególne zawody [sportowe] to tak sobie, zależy jakie środowisko, osoby związane z daną dyscypliną. Ludzie nie do końca są zainteresowani sportem, jak nie uprawiali - nie mają ochoty oglądać. Nawet jeżeli są dobrze wypromowane.

- Radny powiatowy

Generalnie Polska poza siatkówką seniorską nie wychowała sobie popularności na sport. Mało jest ludzi na trybunach, nie ma kultury sportu u nas.

- Prezes UKS

Trudno w tej chwili określić, bo jak obserwuję na przestrzeni jakiegoś tam czasu, w tej chwili mniej ludzi interesuje się sportem, przyglądam się meczom ligi niemieckiej i to jest niebywałe, że stadiony w Niemczech są przepełnione. Jak patrzę na ligę polską, mówię o piłce nożnej, to na niektórych jest dużo ludzi, a na niektórych prawie nie ma. To samo u nas było, troszeczkę ludzie odchodzą. (...) Mówiąc o piłce nożnej - jest grono, które przychodzi. Czy ono się zwiększa? Nie. Na innych galach będzie to samo. Nie wiem, czym to jest spowodowane, może zakupy, działki, wyjazdy. Ludzie mają inną grę zainteresowań.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Na polu promocji i organizacji imprez sportowych, w szczególności biegowych, prym niezaprzeczalnie, według badanych, wiedzie MOSiR, mający wieloletnie doświadczenie oraz zaplecze organizacyjne na wysokim poziomie. Ogólnie ocena organizacji imprez sportowych w Mińsku Mazowieckim, niezależnie od podmiotu organizującego dane imprezy, jest przyzwoita. Respondenci podkreślają, że w warunkach, jakie aktualnie panują w mieście, często pomimo braków finansowych, zaangażowane podmioty poprawnie, a nawet bardzo dobrze wywiązują się z obowiązków organizowania imprez sportowych.

Myślę, że wszystkie [imprezy] są na wysokim poziomie. Wszystko jest dopięte na ostatni guzik, dobre nagrody dla zwycięzców. Myślę, że z roku na rok jest coraz więcej zainteresowanych.

- Prezes klubu sportowego

Współpracujemy z Mińskim [Miejskim] Ośrodkiem Sportu i Rekreacji i tutaj ta współpraca jest na bardzo wysokim poziomie.

- Prezes klubu sportowego

Imprezy są zawsze organizowane bardzo dobrze, to jest tak profesjonalnie, to źle powiedzieć, bo zawsze są ograniczone wkłady, że ci zawodnicy wiedzą, w jaki sposób będą się odbywały, organizatorzy o to dbają.

- Dyrektor szkoły

Na dobrym poziomie. Im większa liczba uczestników, tym przypada więcej problemów, które się pojawiają, ale na dobrym poziomie. Skoro ludzie wracają z roku na rok i to w większej ilości, to chyba się podoba.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jednak pojawiają się także - osamotnione wprawdzie – krytyczne głosy w kwestii promocji niektórych imprez.

Medialnie mogłoby to być bardziej promowane. Sama organizacja, już na miejscu, jest to na normalnym poziomie, ani szczyt ani nizina w żaden sposób, jest to w miarę płynnie zorganizowane, natomiast medialnie i takie wsparcie promocyjne ze strony miasta, że miasto wspiera wydarzenia poza piłką nożną, to tu można by to było poprawić.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Bardzo trudnym zadaniem okazało się dla badanych wyłonienie „sztandarowej”, najważniejszej imprezy sportowej z najwyższym potencjałem promocyjnym dla miasta. Najczęściej wymieniane były imprezy biegowe, w tym wspomniana już Mazowiecka Piętnastka jako jedna z najważniejszych imprez, o wieloletniej tradycji.

Myślę, że jedną z flagowych imprez jest już Mazowiecka Piętnastka, bo to już jest od lat organizowana, pewnie duży nakład finansowy na to idzie. Jest to jedna z ważniejszych imprez.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Na pewno jest flagową [imprezą] Mazowiecka Piętnastka. Masowość tej imprezy. Jest to impreza ogólnopolska, a nieraz i dalej, z innych krajów, kilkanaście już lat ma i jest rozpoznawalna, dużo zawodników jest, od najmłodszego do najstarszego.

- Przedstawiciel stowarzyszenia sportowego

Mazowiecka Piętnastka ona już jest od bardzo długiego czasu, trudno powiedzieć nawet, od ilu jest. Jest to już stały element w Mińsku Mazowieckim. Bo gromadzi najwięcej uczestników, jest masową imprezą i kibice są, którzy towarzyszą. Są dla dzieci biegi, dla młodzieży, w różnych kategoriach, sponsorów gromadzi, jest sporo zainteresowanie.

— Dyrektor szkoły

Jednocześnie wartą odnotowania jest powszechna opinia respondentów, że jedna impreza – flagowe wydarzenie sportowe - nie wyczerpuje zapotrzebowania na sportową promocję miasta. Dodatkowo przedstawiciele różnych dyscyplin chcieliby, aby to ich dyscyplina i organizowane przez nich zawody urosły do rangi sztabardowych, rozpoznawalnych, będących wizytówką miasta, imprez sportowych. Niebagatelną rolę odgrywa tu historia mińskiego sportu oraz aktualne, obserwowane zainteresowanie dyscyplinami takimi jak sporty walki, sporty ekstremalne czy rugby. Ważnym jest także przeświadczenie pytanym o konieczności zaangażowania mieszkańców oraz przyjezdnych w wydarzenia sportowe, które mogłyby być połączeniem różnych dyscyplin, włączających swoich sympatyków i aktywizujących ich na różnych polach sportowych zmagani.

Uważam, że to musiałyby być dwie połączone imprezy, żeby to miało sens i naprawdę było imprezą flagową. Z obecnych to może ta Mazowiecka Piętnastka, ona jest dość dobrze rozreklamowana, ale też uważam, że powinno to być zgrane z wyścigami kolarskimi czy z inną, żeby ci ludzie naprawdę przyszli, żeby to nie był tylko bieg, może mecz koszykówki, sporty walki, żeby każdy miał coś dla siebie. Bieganie jest teraz bardzo w modzie, jest promowane, najwięcej osób mogłoby uczestniczyć w tym.

- Radny powiatowy

To jest ciężko wziąć to po prostu wrzucić do jednego worka. Ja zajmuję się sztukami walki i uważam, że taką imprezą jest moja gala, którą z żoną będziemy kolejny raz organizować przy wsparciu miasta i MOSiR-u. Uważam, że to jest impreza wpisana w kalendarz naszego miasta. Ale w maju będzie bieg, który organizuje miasto, i też jest taką imprezą, która jest jedną z najważniejszych imprez w naszym mieście.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Patrząc przez swój pryzmat, na swoją dyscyplinę, dla mnie by to były Mistrzostwa Polski Sztuk Walki, ale każdy może powiedzieć inaczej. Bo jest to jedna z większych imprez, organizowana przez naszą federację w Polsce, dużo kibiców się interesuje, dużo zawodników przyjeżdża. Jak rozmawiam z ludźmi poza naszym miastem, to jest im to znane.

- Prezes klubu sportowego

Ja oczywiście odpowiem, że mecze rugby, jest to dyscyplina, która kiedyś była w Mińsku mocno zakorzeniona. Drużyna z Mińska była bardzo popularna i na mecze przychodziło

sporo ludzi. Jest to bardzo widowiskowe, składające się z wielu elementów, ciekawe dla kibica, wiele się dzieje i my byśmy chcieli jako drużyna przywrócić to w Mińsku, żeby (...) [ludzie] przychodzili na rugby i byli dumni z tego, że mają taką drużynę i że Mińsk stoi pod znakiem rugby, tego bym sobie i kolegom z drużyny życzył.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Jestem przeciwny przywiązywaniu jednej imprezy do pojęcia flagowej. Uważam, że to powinien być blok imprez, jeżeli na przykład biegowo, to co mówiłem - Piątką, Piętnastką i Bieg Pamięci, równie dobrze mogą być pływanie, ale tak żeby któraś była ważniejsza od innych, to nie. Rangę imprez ocenia się po ilości uczestników i kibiców. Jeśli impreza jest super zorganizowana, a bierze udział tylko grupa zawodowców i organizatorów, no to mamy super imprezę, bez wszelkiego odbicia od społeczeństwa. Widowiskowość, bo wychodzą, dopingują, typowa impreza plenerowa.

- Prezes klubu sportowego

Kwestia imprezy mającej potencjał do integracji, aktywizacji oraz wypromowania mińskiego sportu jest nierozdzielnie związana ze sportowcami reprezentującymi Mińsk Mazowiecki, zarówno w przeszłości, jak i aktualnie działającymi w strukturach klubów, stowarzyszeń czy ośrodków sportowych. Jeden z przedstawicieli klubu sportowego obszernie wypowiedział się na temat pochodzącego z ziemi mińskiej mistrza kolarskiego, który jest swego rodzaju wizytówką miasta. Sportowym wydarzeniem dużej rangi mógłby stać się cykl imprez skupionych wokół lokalnego mistrza.

Ja bym chciał, żeby to był Memoriał Feliksa Rawskiego, naszego obywatela ziemi mińskiej. (...) Cyklista, mistrz Królestwa Polskiego, to jest postać historyczna, która się doczekała własnego pomnika przy Urzędzie Miasta i stał się honorowym obywatelem miasta i patronem klubu kolarskiego „V-MAX”. I od 10 lat jest organizowany w centrum Mińska Mazowieckiego kolarski Memoriał Feliksa Rawskiego, zjeżdżają się kolarze krajowi i zagraniczni. I ta impreza właśnie daje szanse uczestnictwa publiczności, mieszkańców miasta w naszej imprezie. To nie jest typowy schemat oglądania sportowców, przy okazji wyścigów organizowane są imprezy rowerowe, świadomie mówię imprezy rowerowe a nie kolarskie, właśnie dla mieszkańców miasta, dla rodzin z małymi dziećmi, dla osób pełnoletnich, więc stwarza to możliwość integracji i wspólnego świętowania na sportowo (...) Całe miasteczko sportowe, coś co przyciąga mieszkańców, jest organizowane na wielkim, obszernym terenie MOSiR przy ul. Wyszyńskiego, i tutaj od samego początku jest miejsce dla mieszkańców miasta którzy mają swoje konkurencje, mają swoje zabawy, mogą integrować się z tym sportem wyczynowym.

- Prezes klubu sportowego

Większość badanych jednak z trudnością doszukuje się wśród lokalnych sportowców, klubów czy historycznych postaci tych, którzy mogliby lub w przeszłości rozsławili miasto i budzą skojarzenie z Mińskiem Mazowieckim. Najczęściej pojawiające się osoby lub sukcesy są związane ze sportami walki lub imprezami biegowymi. Jednak w związku z niewielką popularnością dyscyplin, z których pochodzą mińscy sportowcy, trudno im jest na szerszą skalę skutecznie wypromować miasto dzięki swoim sukcesom. Znani są przede wszystkim wąskiemu gronu pasjonatów danych dyscyplin i lokalnej

społeczności. Badani, próbując zasugerować konkretną osobę, która mogłaby stać się „twarzą” mińskiego sportu, wymieniali Rafała Jackiewicza, boksera i zawodnika MMA, który jest znaną postacią w środowisku sportów walki w całej Polsce. Jednocześnie większość respondentów nie wskazała wiodącej postaci mińskiego sportu, która mogłaby przyjąć na siebie ciężar reprezentowania miasta na ogólnopolskiej arenie.

Chyba nie wskazałbym takiej osoby. Wydarzenie sportowe po ostatnich latach, no wiem, że jedną z głównych imprez, która odnosi sukces, jest Mazowiecka Piętnastka czyli impreza biegowa.

- Prezes klubu sportowego

Mogę powiedzieć, że taką wizytówką jest Rafał Jackiewicz, jest to osoba kojarzona, która działa we sporcie, która... W całej Polsce fani, bądź osoby delikatnie interesujące sportami walki na pewno kojarzą i to faktycznie mogłaby być twarz, wizytówka miasta.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Rafał Jackiewicz jeżeli chodzi o boks jest osobą rozpoznawalną, był mistrzem świata, jest aktywny, prowadzi swoją własną szkołę bokserską, jest osobą rozpoznawalną.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Wizytówką jest sukces. Nieważne jakie mielibyśmy stroje itp., to to nic nie da, wizytówką jest sukces.

- Prezes klubu sportowego

Wątpię, chyba nie [ma rozpoznawalnych twarzy]. No może Diabło Włodarczyk ale nie wiem, czy ludzie wiedzą, że jest z Mińska. I jest jeszcze drugi, chyba Jackiewicz, ale nie wiem, czy ludzie wiedzą.

- Przedstawicielka UKS

Myślę, że głównie w kręgach walki jest znany Mińsk. Wydarzenie Mistrzostwa Polski, które organizujemy.

- Prezes klubu sportowego

Dyscypliną lub też wydarzeniem, z którymi mógłby kojarzyć się Mińsk Mazowiecki nie jest - według większości badanych - najpopularniejsza w mieście piłka nożna i jej rozgrywki. Miasto znane jest raczej z mniej popularnych dyscyplin, w których reprezentanci Mińska odnoszą znaczące sukcesy, jak również z wydarzeń organizowanych cyklicznie (jak biegi) oraz incydentalnie (gale sportów walki). Pewien potencjał mają również sukcesy mińskiej młodzieży w sportach walki.

Cieężko wskazać [dyscyplinę]. Z jakimiś dyscyplinami na pewno tak, ale tak bezpośrednio kto się interesuje sportem, (...) kiedyś na pewno rugby (...) judo czy taekwondo, bo odnoszą sukcesy na arenie międzynarodowej, na pewno w Polsce. To są sporty indywidualne, z tego co wiem, to bardzo słabo dotowane, opłacane wręcz przez prywatnych zainteresowanych ludzi. Ale są wyniki tylko w takich niszowych, że mało ludzi by kojarzyło, dyscyplinę czy zawodników. Osiągnięcia są, mistrzowie Polski, judo, taekwondo, sukcesy były.

- Prezes klubu sportowego

Na pewno w sportach walki, dużo jest takich na poziomie Mistrzostwa Polski, Mistrzostwa Europy, sporty walki, w taekwondo z tego co się orientuję, czy w MMA, (...) czy w kulturystyce na przykład, ostatnio mieliśmy takiego Mistrza Europy w kulturystyce, ale w wieku powyżej 60 lat. Dużo się kolarzy, Mińsk, kulturystyka. Na pewno warcaby stupolowe, bo tam mamy Mistrza Europy i jakieś Mistrzostwa Świata.

- Dyrektor szkoły

W sportach walki na pewno tak, bo mamy klub Grappler, który organizuje taką jedną z największych imprez związanych z brazylijskim jiu-jitsu w Polsce. Jest znany w całej Polsce i ta impreza jest [jedną] z największych w Polsce.

- Radny powiatowy

Mamy chłopców z taekwondo, którzy zdobyli Mistrzostwa Europy i chyba gdzieś tam na Mistrzostwach Świata, to jest taekwondo. Tu mówiłem o tych warcabistach, Mistrzyni Świata na całą Polskę, dwa lata temu, kobieta po raz pierwszy w tego typu rzeczach, sportach umysłowych była Mistrzynią Świata, Natalia Sadowska, to jest wielkie wydarzenie. Są mistrzowie Polski, w ekstraklidze grają brydżyści, jest 23-latek, piłkarz, który trafił do Górnika Zabrze, Daniel Smuga.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Remedium na ten stan rzeczy mogłaby być, według badanych, kontynuacja promocji aktywności sportowej wśród mieszkańców i próba wyróżnienia miasta za pomocą szerszego reklamowania sportów niszowych, które dość dobrze się w Mińsku rozwijają. Wsparcie MOSiR oraz władz byłoby tu nieocenione. Uwypuklenie sukcesów w sportach walki (taekwondo, karate, MMA), promocja mistrzów szachowych, warcabowych, poprawa infrastruktury dla sportów ekstremalnych (rolki, deskorolki, BMX), wsparcie drużyny rugby oraz drużyn koszykówki czy siatkówki - są to zdaniem respondentów obszary, którymi Mińsk Mazowiecki może zaistnieć na sportowej mapie Polski.

Nie śledzi się współzawodnictwa dzieci i młodzieży. (...) Mój klub od około 14-15 lat [jest] wiodącym w mieście, w zeszłym roku zdobyliśmy 135 punktów z tego systemu młodzieżowego, to są grupy wiekowe młodzik, junior młodszy, junior senior, to jest wszystko ze sobą połączone, a wszystkie inne kluby w mieście razem może zdobyły 30 punktów. (...) My jesteśmy dyscypliną nieolimpijską i jesteśmy trochę traktowani po macoszemu. (...) Zdaje mi się, że my jesteśmy taką wizytówką, reprezentujemy miasto i w kraju, i za granicą. (...) Mało kto reprezentuje miasto na mistrzostwach Europy czy świata.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Gdyby postawiono na koszykówkę, siatkówkę, ogólnie sporty halowe, to by mogło się odbywać przez cały rok, a nie cyklicznie.

- Prezes klubu sportowego

Teraz powstała taka drużyna rugby, to jest nowy teren, myślę, że to może wyróżnić miasto. Ja bym szła w takie nietypowe rzeczy, inne niż wszyscy. Opuściłabym sobie rowery

i bieganie, bo to wszyscy robią, a poszła właśnie w takie mniej typowe rzeczy, typu właśnie rugby, czy to że mamy taką fajną ścieżkę narciarstwa biegowego, może zawody narciarstwa biegowego.

- Przedstawicielka UKS

Największe osiągnięcia mamy w sportach walki i powinniśmy iść w tym kierunku, mamy też osiągnięcia w warcabach i powinniśmy iść w tym kierunku.

- Radny powiatowy

Uważam, że jeżeli zrobilibyśmy dobrą infrastrukturę [do uprawiania sportów ekstremalnych – deskorolka], to moglibyśmy zrobić dobre wydarzenie. Brak infrastruktury powoduje ograniczenie uprawiania sportu na wysokim poziomie.

- Prezes klubu sportowego

W badaniu poruszono również zagadnienie kondycji sportu uprawianego w Mińsku Mazowieckim przez osoby z niepełnosprawnościami. Interesującą kwestią było to, czy niepełnosprawni mają dostęp do aktywnego korzystania z infrastruktury, czy respondenci zauważają poprawę w tym aspekcie. Uczestniczący w badaniu proszeni byli także o określenie, czy osoby niepełnosprawne są widoczne podczas wydarzeń sportowych, czy aktywnie w nich uczestniczą i czy mają ku temu możliwości.

Sport osób niepełnosprawnych w zasadzie w Mińsku Mazowieckim według mnie on nie funkcjonuje. Funkcjonuje namiastka sportu, ale to namiastka szkoły specjalnej w Ignacowie, gdzie dzieci i młodzież przebywająca w różnym wieku uczestniczy w rozgrywkach sportowych. Sam Mińsk jako miasto - nie widzę. Wszystkie obiekty są przystosowane do osób niepełnosprawnych, ale nie widać tych osób. Jediną osobą, jaką widzę, to jest jeden człowiek niepełnosprawny, który jest niezrzeszony, a uprawia wszystkie sporty na zasadzie amatorskiej, ale w sposób aktywny. Jest to chłopak na wózku, sparaliżowany od pasa w dół. Ale jeździ na rowerze leżącym, pływa u nas na obiekcie, korzysta z tego.

- Dyrektor MOSiR

Zdecydowana większość badanych osób nie potrafiła powiedzieć, czy osoby niepełnosprawne w Mińsku Mazowieckim uprawiają sport, a jeśli tak, to w jakim zakresie. Jednocześnie nie widziano zazwyczaj większych przeszkód, by osoby te aktywnie uczestniczyły zarówno w rozgrywkach sportowych jako widzowie, kibice, jak również - uprawiając różne dyscypliny sportowe. Podzielone były natomiast zdania co do przystosowania obiektów sportowych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Większość pytanym miała duży problem z precyzyjną odpowiedzią na to pytanie.

Szczerze mówiąc, nie wiem, nie zagłębiałem się. Jak najbardziej są przystosowane.

- Prezes klubu sportowego

Wydarzeń ze sportem niepełnosprawnych praktycznie nie kojarzymy, ja nie kojarzę, i tutaj pod tym względem jest jakieś pole do popisu. O sporcie niepełnosprawnych nie słychać w żaden sposób, więc ciężko mi powiedzieć na temat jakiejś organizacji czy infrastruktury,

bo o tym się nie słyszy, nie mówi, takie wydarzenia gdzieś przemykają ukradkiem, bokiem, tego nie słychać, niestety.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Przyznam się, że niewielką mam wiedzę na ten temat. Wiem, że osoby niepełnosprawne bywają na obiekcie MOSiR-u i na basenie.

- Prezes klubu sportowego

Słabo oceniam. Niepełnosprawni na pewno mają możliwość uprawiania sportu w tych małych ośrodkach, ale na pewno takich możliwości, żeby tak na większą skalę, to troszeczkę są ograniczeni. A przecież mamy człowieka, który jest reprezentantem Polski w Amp Futbol, gdzie zdobyli jakieś bardzo ważne trofeum w Europie, Jakub Popławski, to zresztą mój zawodnik, piłkarz nożny, niepełnosprawny. I o nim trzeba powiedzieć, bo gra w piłkę nożną dla niepełnosprawnych. Bo jeżeli chodzi o grupę do koszykówki, to powiem szczerze, że nie wiem. Na pewno uprawiają sport na poziomie szkoły specjalnej, ale nie w Mińsku, tylko obok Mińska. Większość obiektów jest przystosowana; nie wszystkie, ale większość tak, coraz więcej jest takich możliwości. Natomiast nie ma takiej grupy, że wjeżdżają ludzie na wózkach i grają w koszykówkę na hali sportowej. Nie słychać o tym.

- Dyrektor szkoły

Niewiedza respondentów na temat aktywności sportowej osób niepełnosprawnych wydaje się być symptomatyczna. Badani zauważają, że na tym polu jest jeszcze sporo do zrobienia, zarówno ze strony organizacji sportowych, miasta, jak i samych potencjalnie zainteresowanych osób.

No niestety muszę powiedzieć - nie, bo nie spotkałem się z żadnym faktem, zdarzeniem że jest coś organizowane dla osób niepełnosprawnych, może coś jest ale ja nic o tym nie wiem. Tak, każdy obiekt jest przygotowany dla osób niepełnosprawnych, w tej chwili nie można bez tego wybudować, tym to jest spowodowane.

- Dyrektor szkoły

Trudno powiedzieć. Jeśli chodzi o pływanie, to nikt się do mnie nie zgłosił przez te 7 lat funkcjonowania klubu, choć pewnie jakby były, to spełnia kryteria, jest dostosowany do osób niepełnosprawnych.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Oczywiście mogą. Ja osobiście znam bardzo mało osób niepełnosprawnych, które uprawiają w Mińsku sport, na pewno to nie jest jakoś tak, że miasto do tego super zachęca, ani te osoby też się jakoś nie organizują.

- Radny powiatowy

Szczerze, nie słyszę, żeby w tym względzie coś się działo. (...) Nie zauważyłem, żeby w którymś aspekcie to było rozwijane. Zewnętrznie myślę że tak, są przystosowane, (...) ale chodzi o organizację tego sportu.

- Przedstawiciel UKS

6.2.5 Propozycje działań

Aby Mińsk Mazowiecki mógł funkcjonować w świadomości społecznej jako miasto sportu, w pierwszej kolejności, według badanych, oprócz zwiększenia nakładów finansowych na promocję aktywności fizycznej, powinna nastąpić zwiększona akcja informacyjna o już istniejących i z powodzeniem funkcjonujących inicjatywach sportowych w mieście. Wzmocnieniu powinno ulec wsparcie działalności organizacji trzeciego sektora, które organizują imprezy sportowe.

Przed wszystkim jak największe nagłośnienie imprez typu mecze piłki czy rugby, media społecznościowe, zbieranie materiału z takiego meczu, jakieś filmowanie, gdzieś na stronie miasta informacja, takie działania przede wszystkim promocyjne, PR.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Wydaje mi się, że wybieramy jedną z imprez, czyli tak jak powiedziałem Mazowiecką Siódmkę i robimy akcję promocyjną na całe województwo. Tak, żeby być w mediach, że tu można przyjechać i pobiegać. Albo ewentualnie zainwestować w piłkę nożną, w klub sportowy Mazovia.

- Dyrektor szkoły

Powraca wspomniana wcześniej modernizacja istniejącej infrastruktury (w tym przede wszystkim budowa „balonu” – zadaszenia oraz dodatkowego boiska) oraz pomysł zwiększenia środków finansowych dla dyscyplin, które odnoszą sukcesy. Duże kontrowersje budzi piłka nożna; zdania co do finansowania i dalszego popularyzowania tej dyscypliny są podzielone.

Pierwsza rzecz to udostępnienie pieniędzy, czyli to, co od dawna jest powiedziane, jeżeli tego nie będzie, to my z własnymi środkami nie damy rady. Przykładowo nie będę porównywał piłki nożnej bo pomimo że nie mają sukcesów, są tak samo płatni jak my.

- Prezes UKS

W pierwszej kolejności powinniśmy zadbać o wyższy poziom popularnych dyscyplin, jaką jest piłka nożna. Czyli ta dyscyplina powinna mieć warunki czyli przynajmniej jeszcze jedno boisko treningowe. Powinniśmy stworzyć takie warunki, które by zachęciły sponsorów prywatnych do włożenia środków na tego rodzaju dyscyplinę. To jest główne takie założenie. Oczywiście jeszcze powinniśmy zadbać o rozwój sportowy naszej młodzieży. Czyli dzieci, które kończą szkoły miejskie, powinny mieć możliwość ćwiczenia w klubach sportowych, powinna być solidna podstawa finansowa i organizacyjna.

- Dyrektor MOSiR

[Trzeba] Chyba jasno określić dyscyplinę, w którą chcemy inwestować i skupić się głównie na tych dyscyplinach. Oprócz tego, żeby się zastanowić, jaki jest sens sponsorowania większości pieniędzy w piłkę nożną, jak nie mamy żadnych osiągnięć.

- Radny powiatowy

Wzmocniona akcja informacyjna w mediach społecznościowych, realizacje nagrań wideo z wydarzeń sportowych odbywających się w Mińsku Mazowieckim, zwiększone działania promocyjne oraz wspieranie niszowych dyscyplin to droga, którą miasto powinno zdaniem badanych podążać, by zacząć jawić się jako centrum życia sportowego.

Przede wszystkim promowanie dużej liczby imprez, z czym wiązą się większe nakłady finansowe. Powinno być więcej materiałów filmowych, na najróżniejszych nośnikach elektronicznych, zachęcających. Może większy nacisk na reklamę w mediach; widzę, że w Mińsku działają trzy gazety, nie ma tam zbyt dużo miejsca o sporcie.

- Prezes klubu sportowego

Infrastruktura, rozbudowa albo budowa nowych obiektów. Druga opcja - osoby kierujące wydarzeniami w mieście, promocja w mieście.

- Prezes klubu sportowego

W pierwszej kolejności, nie mówię tutaj o finansach, bo kto będzie miał pieniądze, będzie miał sport. (...) Ja myślę że przede wszystkim Mińsk może postawić na wszechstronność uprawiania i możliwości uprawiania różnego rodzaju sportów, nie takich popularnych, jak piłka nożna, siatkówka czy koszykówka, ale takich jak chociażby jest hokej, rugby. Jakby założyli drużynę footballu amerykańskiego, to by pokazali, że w Mińsku jest football amerykański. Coś takiego, czego nie ma w Mińsku, ale jest popularne w Europie. Rozwinąć sekcję rugby, hokeja na lodzie.

- Dyrektor szkoły

Rozwiązania, które respondenci mogliby zaproponować miastu, a które zostały zaczerpnięte z dobrych praktyk innych ośrodków, to przede wszystkim wcześniej wspomniana szeroka promocja medialna. Dodatkowym bodźcem, również wcześniej już wspomnianym, mógłby być zdaniem badanych plan inwestycji w wiodącą w Mińsku Mazowieckim dyscyplinę sportową. Przywołany jest tu przykład identyfikacji miast takich jak Łódź czy Gdynia, z odbywającymi się tam rozgrywkami rugby. Istotną rolę stanowi kwestia atmosfery panującej w mieście i zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz rozwoju miejskiego sportu.

W Gdyni powstał Narodowy Stadion Rugby, został stadion piłkarski zamieniony na Narodowy Stadion Rugby i miasto się tym szczyci...

- Przedstawiciel klubu sportowego

Przede wszystkim dobra atmosfera, bo ja mam wrażenie, że tutaj pewna strefa, która została przyjęta kilka lat temu, promująca rozwój piłki nożnej taki dość intensywny, to była taka porażka, że nie było rozwoju innych dyscyplin, była numerem jeden, a nie przynosiła efektów takich jak powinna.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Powraca temat infrastruktury i ułatwień w dostępności obiektów sportowych dla mieszkańców oraz długofalowej współpracy zarówno mieszkańców, władz, jak i klubów sportowych ukierunkowanych na wspólny cel – wypracowanie sportowej tożsamości miasta, znalezienie charakterystycznej dyscypliny, działań i imprez mogących z powodzeniem reprezentować Mińsk Mazowiecki na arenie krajowej.

Wszystkie te organy: miasto, powiat i gmina, wszystkie one pracują na jeden wizerunek, a nie, że każdy sobie robi, organizuje. Wszyscy razem rozwijają sport.

- Trener klubu sportowego

Na pewno ułatwienie dostępu do tej infrastruktury, jeżeli jest pływalnia, (...) jeżeli na sześć torów, cztery są zarezerwowane przez firmy czy prywatnych trenerów, idę na basen i chcę z niego skorzystać i mam do dyspozycji na sześć torów jeden tor, to się robi źle, bo pięć pozostałych jest zajętych przez instruktorów, to nie jest już pełna dostępność, ułatwienie dostępu dla zwykłych ludzi.

- Prezes klubu sportowego

Sulejówek - piękny obiekt wybudowany, trzecia liga, duże zainteresowanie. Obiekty sportowe, tyle wybudowano. Niektórzy krytykowali, ale ja uważam, że obiekty przyciągają.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Sama idea promocji miasta poprzez sport spotkała się w większości przypadków z aprobatą. Badani poproszeni zostali o opinię dotyczącą ewentualnych możliwości promocji Mińska Mazowieckiego poprzez sport. Niektórzy sceptycznie nastawieni respondenci uznali, że na tę chwilę miasto nie może sobie pozwolić na szeroko zakrojoną promocję poprzez sport ze względów tak finansowych, jak i związanych z brakiem odpowiednio rozpoznawalnych lokalnych sportowców czy drużyn. Pojawiły się wątpliwości dotyczące poziomu i atrakcyjności uprawianych w Mińsku Mazowieckim dyscyplin.

Mało jest dyscyplin na wysokim poziomie, nie oszukujmy się, wszystko jest, że tak powiem, na bardziej takim poziomie amatorskim. (...) W mieście Siedlce chyba, z tego co pamiętam, [budżet na sport] 2 miliony [złotych] na pół roku, czyli 4 miliony na rok, (...) a nasze miasto przeznacza na dotacje 360-400 tysięcy, czyli 10 razy mniej.

- Prezes klubu sportowego

W tej chwili nie bardzo mamy się czym chwalić, a żeby promować miasto jako miasto sportu, to trzeba mieć ku temu podstawy, to trzeba wychować Lewandowskiego i tym podobne osoby, natomiast nie mamy takich osób które mogły, to też jest sposób promocji.

- Przedstawiciel UKS

Badani jednak w większości są zdania, że Mińsk jako miasto sportu to bardzo korzystna idea dla miasta i jego mieszkańców. Widzą tu szansę dla siebie, swoich dyscyplin oraz ogólne profity, wynikające z takiego pomysłu.

A dlatego, że jest bardzo dużo możliwości uprawiania sportów (...) alternatywnych, takich jak hokej, rolki, rugby, piłka ręczna. Jakby ktoś chciał wybrać coś dla siebie to na terenie Mińska, każdy coś dla siebie znajdzie. Możliwości są szerokie.

- Dyrektor szkoły

Moi zawodnicy startują i w kraju, i zagranicą. Nosimy logo miasta Mińska Mazowieckiego i w momencie, kiedy zaczęliśmy odnosić sukcesy na skali krajowej i międzynarodowej, wiem, że Mińsk Mazowiecki jest dla wielu osób, może się wiązać z moim klubem, z kolarstwem.

- Prezes klubu sportowego

Respondenci podkreślali specyficzne położenie Mińska Mazowieckiego w kraju i sąsiedztwo innych ośrodków miejskich, które ma ich zdaniem istotny wpływ na mieszkańców, atmosferę oraz jest szansą na rozwój miasta. Wizerunek miejsca przyjaznego do uprawiania sportu może być bardzo cenny w perspektywie gospodarczej i zwiększyć atrakcyjność miasta dla inwestorów.

Mińsk Mazowiecki jest w bardzo specyficznym miejscu, w połowie drogi między Siedlcami a Warszawą. (...) Warszawa, wiadomo, tam do pracy codziennie jedzie kilka milionów osób. Ci ludzie muszą gdzieś mieszkać, a jak wrócą, to muszą się odprężyć, dostęp do infrastruktury sportowej, sportu, rekreacji, jest jak najbardziej im potrzebny. Jeśli Mińsk będzie się promował jako [miasto sportu], to w Mińsku się będą osiedlali w perspektywie pracy. (...) Warto promować, że Mińsk stawia na sport, daje okazję do odprężenia.

- Dyrektor szkoły

Bardzo ważną kwestią w odczuciu badanych jest również fakt wpływu takiego wizerunku na aktualnych mieszkańców miasta. Według respondentów, taki obraz miasta będzie sprzyjał rozwojowi społeczności lokalnej, utrzymaniu młodzieży w dobrej kondycji fizycznej i zacieśniał relacje międzyludzkie.

Żyjemy w takich czasach, (...) że wielu ludzi ma problemy ze zdrowiem, ze stanem swojego zdrowia, z kręgosłupem, z nogami. Coraz więcej ludzi po prostu zaczyna uprawiać sport, promocja miasta jest bardzo dobra, jeżeli ludzie będą uprawiali sport, będą uczestniczyli w zawodach czy innych jakichś imprezach masowych, to mogą promować to miasto także.

- Prezes klubu sportowego

Jak najbardziej tak, bo jest dużo osób, które chcą sport uprawiać, jesteśmy miastem czystym, zadbanym, więc dlaczego nie być miastem zdrowym też i sprawnym fizycznie. To też byłby taki fajny składnik do tego, jakim Mińsk miastem jest naprawdę. Jest dobra infrastruktura, miasto jest czyste. (...) Bądźmy też społecznością zdrową, wysportowaną, możemy się jak najbardziej promować przez to.

- Przedstawiciel klubu sportowego

Myślę, że tak. Myślę że nasze miasto ma perspektywę rozwoju, bardzo ciekawe tereny dokoła i nasze obiekty, aktywność fizyczna jest teraz popularna, więc lepiej to wykorzystywać. Chcemy być aktywni. Poprzez stwarzanie możliwości możemy się promować, zachęcać mieszkańców.

- Przedstawiciel klubu sportowego

6.3 Podsumowanie pogłębionego badania jakościowego

Mińsk Mazowiecki jawi się w świetle zrealizowanego badania jako miasto przyjazne aktywności fizycznej mieszkańców - zarówno tej amatorskiej, rekreacyjnej, jak i zorganizowanej w klubach, stowarzyszeniach, sekcjach i różnorodnych organizacjach sportowych. Przychylność władz miasta, Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, jak również inwestycje w infrastrukturę sportową i szerokie wsparcie organizacji sportowych powodują, że mieszkańcy miasta coraz częściej i aktywniej angażują się w wydarzenia sportowe i coraz liczniej uczestniczą w miejskich imprezach sportowych oraz cyklicznych rozgrywkach różnych dyscyplin.

Rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej sprzyja aktywności mieszkańców, niemniej jednak wyraźnie odczuwalny jest fakt wzrostu zainteresowania sportem. Tym samym pojawiają się w mieście pierwsze problemy z dostępem do obiektów sportowych dla szerokiej rzeszy zainteresowanych. Szczególnie odczuwalny jest niedobór obiektów, które mogłyby służyć mieszkańcom i sportowcom w niesprzyjających warunkach atmosferycznych. Istniejące obiekty nie zawsze nadają się do wykorzystania w miesiącach jesienno-zimowych lub jest ich zbyt mało, aby sprostać rosnącemu zapotrzebowaniu na nie. Szczególnie potrzebne są w mieście – w opinii uczestników badania – hale sportowe lub boiska kryte, a także druga pływalnia.

Wraz z modernizacją istniejącej infrastruktury sportowej, rośnie również zapotrzebowanie na profesjonalizację miejskiego sportu. Mińsk Mazowiecki na tym polu może pochwalić się silną reprezentacją młodzieżową w szerokiej gamie dyscyplin, począwszy od najpopularniejszych sportów drużynowych po te uprawiane indywidualnie - szczególnie sporty walki, pływanie oraz sporty ekstremalne (w rozumieniu przede wszystkim jazdy wyczynowej na rolkach oraz deskorolce). Jednocześnie na poziomie seniorskim, zawodowym, brakuje w Mińsku znaczących sukcesów sportowych na szczeblu krajowym lub międzynarodowym. Za niewystarczającą profesjonalizację i osiągnięcie poziomu zawodowstwa wśród zawodników lub drużyn trenujących w Mińsku Mazowieckim wydaje się być odpowiedzialny brak dostatecznego finansowania dyscyplin, w których na poziomie młodzieżowym i dziecięcym zawodnicy osiągają znaczące sukcesy. Tu szczególnie silną reprezentację ma Mińsk Mazowiecki w indywidualnych sportach walki oraz dziedzinach rekreacji ekstremalnej. Te ostatnie dyscypliny mogłyby być lepiej reprezentowane, gdyby działania w ramach rozbudowy infrastruktury sportowej dotyczyły również sportów uznanych powszechnie za mniej popularne,

a które w Mińsku Mazowieckim stoją na wysokim poziomie.

Sporty niewymagające specjalistycznego zaplecza cieszą się w mieście dużą popularnością i są chętnie uprawiane przez mieszkańców. Mogą również stać się jeszcze lepszą sportową wizytówką miasta, jeżeli tylko zostaną odpowiednio zaprezentowane szerszej publiczności i oferować będą większą różnorodność dyscyplin lub rozgrywek towarzyszących. Promowanie miasta jako miejsca sprzyjającego aktywnej rekreacji może podwyższyć jego atrakcyjność w oczach młodych dorosłych, pracujących na co dzień w stolicy i szukających miejsca do życia, w którym będą mogli wypoczywać i cieszyć się bliskością przyrody i ruchem na świeżym powietrzu. Aby jednak tak się stało, Mińsk Mazowiecki musi zadbać

o to, by oferta rekreacyjna na sezon jesienno-zimowy była równie atrakcyjna, jak ta, którą dysponuje w miesiącach letnich.

Imprezy biegowe, kolarskie, a także gale sportów walki mogą stanowić bardzo atrakcyjną ofertę rozrywkową zarówno dla mieszkańców miasta, jak i dla przyjezdnych pasjonatów sportów różnych dyscyplin. W opinii uczestników badania, poziom organizacji miejskich imprez jest bardzo wysoki. Wymagają one natomiast jak najszerzej promocji medialnej – najlepiej poprzez podkreślanie sukcesów lokalnych zawodników i drużyn.

Ważnym elementem promocyjnym może okazać się intensyfikacja obecności mińskiego sportu i możliwości rekreacji w Internecie, na portalach społecznościowych w postaci relacji z wydarzeń oraz zapowiedzi nadchodzących imprez. Współpraca MOSiR, klubów sportowych oraz mieszkańców wydaje się tutaj kluczowym elementem promocyjnym miasta. Warto rozważyć zaangażowanie mińszczyzan w formy aktywności, które łączyć będą aktywność fizyczną z różnymi działaniami w *social media*, jak na przykład gry miejskie czy konkursy związane z prowadzeniem video blogów.

Miński sport w połączeniu z aktywną modernizacją, rozwojem infrastruktury sportowej oraz dobrze realizowaną promocją wiodących dyscyplin sportowych może stać się silną wizytówką miasta, które przy wspólnym wysiłku władarzy, klubów oraz mieszkańców ma szansę stać się miastem szeroko rozpoznawalnym jako przyjazne rekreacji, zdrowe i perspektywiczne, zarówno pod względem sportowym, jak i gospodarczym.

7. Wykaz tabel, wykresów, map i zdjęć

TABELA 1. ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2007-2016	10
TABELA 2. URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2007-2016	11
TABELA 3. PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2007-2016	11
TABELA 4. SALDO MIGRACJI NA 1000 OSÓB W LATACH 2007-2016.....	12
TABELA 5. SALDO MIGRACJI ZAGRANICZNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 OSÓB W LATACH 2007-2016	13
TABELA 6. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WG SEKCJI PKD 2007 W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2009-2016.....	25
TABELA 7. SZACUNKOWA FREKWENCJA NA MIEJSKICH OBIEKTACH SPORTOWYCH W MIŃSKU MAZOWIECKIM W PERSPEKTYWIE 5 LAT (2013-2017).....	59
TABELA 8. ŚCIEŻKI ROWEROWE NA 10 TYS. KM2 I 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2011-2016	76
TABELA 9. KWALIFIKACJE KADRY SZKOLENIOWEJ WYBRANYCH MIŃSKICH KLUBÓW SPORTOWYCH.....	80
TABELA 10. LICZBA CZŁONKÓW W WYBRANYCH MIŃSKICH KLUBACH SPORTOWYCH	85
TABELA 11. KLASYFIKACJA KOŃCOWA MIŃSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ROZGRYWKACH POWIATU MIŃSKIEGO W LATACH SZKOLNYCH 2012/2013-2016/2017	89
TABELA 12. KLASYFIKACJA KOŃCOWA MIŃSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ROZGRYWKACH IMS REGIONU SIEDLCE W LATACH SZKOLNYCH 2012/2013-2016/2017	96
TABELA 13. KLASYFIKACJA KOŃCOWA MIŃSKICH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ROZGRYWKACH IMS WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LATACH SZKOLNYCH 2012/2013-2016/2017	101
TABELA 14. KLASYFIKACJA KOŃCOWA MIŃSKICH SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH W ROZGRYWKACH POWIATU MIŃSKIEGO W LATACH SZKOLNYCH 2012/2013-2016/2017	105
TABELA 15. KLASYFIKACJA KOŃCOWA MIŃSKICH SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH W ROZGRYWKACH IMS REGIONU SIEDLCE W LATACH SZKOLNYCH 2012/2013-2016/2017	112
TABELA 16. KLASYFIKACJA KOŃCOWA MIŃSKICH SZKÓŁ GIMNAZJALNYCH W ROZGRYWKACH IMS WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LATACH SZKOLNYCH 2012/2013-2016/2017	118
TABELA 17. LICZBA UCZNIÓW OBJĘTYCH KSZTAŁCENIEM SPORTOWYM W SZKOŁACH W MIŃSKU MAZOWIECKIM	121
TABELA 18. WYNIKI ROCZNEGO WSPÓŁZAWODNICTWA SPORTOWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2012- 2017.....	123
TABELA 19. MIEJSCE KLUBÓW SPORTOWYCH Z MIŃSKA MAZOWIECKIEGO W KLASYFIKACJI OGÓLNOPOLSKIEJ RYWALIZACJI SPORTOWEJ DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2012-2017.....	124
TABELA 20. MIEJSCE KLUBÓW SPORTOWYCH Z MIŃSKA MAZOWIECKIEGO W RYWALIZACJI SPORTOWEJ DZIECI I MŁODZIEŻY WEDŁUG DYSCYPLIN SPORTOWYCH W LATACH 2012-2017.....	125
TABELA 21. WYBRANE SUKCESY MIŃSKICH ZAWODNIKÓW W RAMACH RYWALIZACJI DZIECI I MŁODZIEŻY W LATACH 2013-2017.....	128
TABELA 22. WYBRANE SUKCESY MIŃSKICH ZAWODNIKÓW W RAMACH RYWALIZACJI SENIORSKIEJ W LATACH 2013-2017	147
TABELA 23. ZWIĄZKI SPORTOWE ORAZ KLUBY I STOWARZYSZENIA SPORTOWE NA TERENIE MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI	157
TABELA 24. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRE OTRZYMAŁY DOTACJĘ Z BUDŻETU MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI NA REALIZACJĘ ZADANIA PUBLICZNEGO W ZAKRESIE WSPIERANIA I UPOWSZECHNIANIA KULTURY FIZYCZNEJ W MIŃSKU MAZOWIECKIM W LATACH 2013-2017	165
TABELA 25. WYKAZ KLUBÓW SPORTOWYCH NIEZALICZANYCH DO SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH I NIEDZIAŁAJĄCYCH W CELU OSIĄGNIĘCIA ZYSKU, KTÓRYM PRZYZNANO DOTACJĘ NA REALIZACJĘ ZADANIA	

Z ZAKRESU TWORZENIA WARUNKÓW, W TYM ORGANIZACYJNYCH, SPRZYJAJĄCYCH ROZWOJOWI SPORTU W MIŃSKU MAZOWIECKIM W LATACH 2013-2017	168
TABELA 26. PRYZNANE STYPENDIA SPORTOWE W 2017 ROKU	172
TABELA 27. NAGRODY DLA OSÓB FIZYCZNYCH ZA OSIĄGNIĘTE WYNIKI SPORTOWE W 2017 ROKU	173
TABELA 28. GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	177
TABELA 29. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI (%) W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	177
TABELA 30. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI (%) W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	177
TABELA 31. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W OGÓLE LUDNOŚCI (%) W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	178
TABELA 32. URODZENIA ŻYWE NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	178
TABELA 33. ZGONY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	179
TABELA 34. PRZYROST NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	179
TABELA 35. SALDO MIGRACJI NA 1000 OSÓB W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	180
TABELA 36. SALDO MIGRACJI ZAGRANICZNYCH NA 1000 OSÓB W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	180
TABELA 37. DOCHODY OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	181
TABELA 38. WYDATKI OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	182
TABELA 39. UDZIAŁ WYDATKÓW W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W WYDATKACH OGÓŁEM W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	183
TABELA 40. WYDATKI W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA NA 1 MIESZKAŃCA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	184
TABELA 41. UDZIAŁ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH INWESTYCYJNYCH W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W WYDATKACH W DZIALE 926 OGÓŁEM W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	185
TABELA 42. LICZBA KLUBÓW SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	187
TABELA 43. LICZBA SEKCJI SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	188
TABELA 44. LICZBA TRENERÓW W KLUBACH SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	189
TABELA 45. LICZBA INSTRUKTORÓW SPORTOWYCH W KLUBACH SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	190
TABELA 46. LICZBA INNYCH OSÓB PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA SPORTOWE W KLUBACH SPORTOWYCH NA 10 TYS. LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	191
TABELA 47. LICZBA CZŁONKÓW KLUBÓW SPORTOWYCH NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	192
TABELA 48. LICZBA ĆWICZĄCYCH W KLUBACH SPORTOWYCH NA 1000 LUDNOŚCI W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	193
TABELA 49. LICZBA ĆWICZĄCYCH MĘŻCZYZN NA 1000 MĘŻCZYZN W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	194
TABELA 50. UDZIAŁ KOBIET W OGÓLE ĆWICZĄCYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	195
TABELA 51. LICZBA ĆWICZĄCYCH KOBIET NA 1000 KOBIET W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	196
TABELA 52. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 W OGÓLE ĆWICZĄCYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	197
TABELA 53. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 NA 1000 LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	197

TABELA 54. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 CHŁOPCÓW NA 1000 MĘŻCZYZN W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	198
TABELA 55. UDZIAŁ DZIEWCZĄT W OGÓLE ĆWICZĄCYCH DO 18 LAT W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	199
TABELA 56. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 DZIEWCZĄT NA 1000 KOBIET W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	200
TABELA 57. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH 18 LAT I WIĘCEJ W OGÓLE ĆWICZĄCYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	201
TABELA 58. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ NA 1000 LUDNOŚCI W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	201
TABELA 59. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ MĘŻCZYZN W OGÓLE ĆWICZĄCYCH MĘŻCZYZN W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	202
TABELA 60. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ MĘŻCZYZN NA 1000 MĘŻCZYZN W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	203
TABELA 61. UDZIAŁ ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ KOBIET W OGÓLE ĆWICZĄCYCH KOBIET W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	204
TABELA 62. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ KOBIET NA 1000 KOBIET W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA).....	204
TABELA 63. PODSTAWOWE INFORMACJE O UCZESTNIKACH BADAŃ. N=495.....	208
TABELA 64. „W JAKIEJ MIEJSCOWOŚCI UPRAWA P. AKTYWNOŚĆ SPORTOWĄ?” – WYBRANE ODPOWIEDZI. N=9.....	216
TABELA 65. DYSCIPLINY SPORTOWE, KTÓRYCH DOTYCZYŁY ORGANIZOWANE BYŁY WYDARZENIA SPORTOWE. N=363.....	223
TABELA 66. „CZY WG P. MIŃSK MAZOWIECKI JEST KOJARZONY PRZEZ MIESZKAŃCÓW INNYCH MIAST POLSKI Z JAKIMIŚ WYDARZENIAMIS SPORTOWYMI, OSOBAMI ZWIĄZANYMI ZE SPORTEM?”. N=495.....	224
TABELA 67. LICZBA ZNANYCH RESPONDENTOM OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH – WYBRANE STATYSTYKI. N=132.....	228
WYKRES 1. LUDNOŚĆ MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI OGÓŁEM W LATACH 2007-2016.....	6
WYKRES 2. PIRAMIDA WIEKU – MIŃSK MAZOWIECKI, ROK 2007 I 2016.....	7
WYKRES 3. LUDNOŚĆ MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W LATACH 2007-2016.....	8
WYKRES 4. UDZIAŁ LUDNOŚCI WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W OGÓLE LUDNOŚCI W LATACH 2007-2016 (W %).....	9
WYKRES 5. RUCH NATURALNY W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2007-2016.....	10
WYKRES 6. MIGRACJE W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2007-2016.....	12
WYKRES 7. ODSETEK DZIECI DO LAT 3 OBJĘTYCH OPIEKĄ W ŻŁOBKACH.....	14
WYKRES 8. ODSETEK DZIECI 3-5 LAT OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM.....	15
WYKRES 9. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ OGÓŁEM W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2007-2016.....	23
WYKRES 10. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WG KLAS WIELKOŚCI W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2007-2016.....	24
WYKRES 11. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WG GRUP DZIAŁALNOŚCI W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2009-2016.....	24
WYKRES 12. KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI W % MIESZKAŃCÓW W LATACH 2007-2016.....	29
WYKRES 13. WYDATKI MAJĄTKOWE INWESTYCYJNE Z BUDŻETU MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2007-2016.....	32
WYKRES 14. DŁUGOŚĆ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2011-2016.....	75
WYKRES 15. KLUBY I SEKCJE SPORTOWE W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2008-2016.....	78

WYKRES 16. TRENERZY, INSTRUKTORZY SPORTOWI I INNE OSOBY PROWADZĄCE ZAJĘCIA SPORTOWE W KLUBACH SPORTOWYCH W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2008-2016	79
WYKRES 17. CZŁONKOWIE, ĆWICZĄCY OGÓŁEM I ĆWICZĄCY DO LAT 18 W KLUBACH SPORTOWYCH W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2008-2016	82
WYKRES 18. ĆWICZĄCY W KLUBACH SPORTOWYCH WG PŁCI W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2008-2016	83
WYKRES 19. ĆWICZĄCY W KLUBACH SPORTOWYCH WG WIEKU I PŁCI W MIEŚCIE MIŃSK MAZOWIECKI W LATACH 2008-2016	83
WYKRES 20. WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2013-2017	161
WYKRES 21. WYDATKI WG ROZDZIAŁÓW Z BUDŻETU MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2013-2017	162
WYKRES 22. WYDATKI BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE Z BUDŻETU MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2013-2017	163
WYKRES 23. WYBRANE WYDATKI Z BUDŻETU MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI W ROZDZIALE ZADANIA W ZAKRESIE KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ LATACH 2013-2017	164
WYKRES 24. LICZBA MIESZKAŃCÓW W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	176
WYKRES 25. DOCHODY OGÓŁEM W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	181
WYKRES 26. WYDATKI OGÓŁEM W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	182
WYKRES 27. WYDATKI W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	183
WYKRES 28. WYDATKI MAJĄTKOWE INWESTYCYJNE W DZIALE 926 KULTURA FIZYCZNA W ZŁ W LATACH 2012-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	185
WYKRES 29. LICZBA KLUBÓW SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	186
WYKRES 30. LICZBA KLUBÓW SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	187
WYKRES 31. LICZBA TRENERÓW W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	188
WYKRES 32. LICZBA INSTRUKTORÓW SPORTOWYCH W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	189
WYKRES 33. LICZBA INNYCH OSÓB PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA SPORTOWE W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	190
WYKRES 34. LICZBA CZŁONKÓW KLUBÓW SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	192
WYKRES 35. LICZBA ĆWICZĄCYCH W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	193
WYKRES 36. LICZBA ĆWICZĄCYCH MĘŻCZYZN W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	194
WYKRES 37. LICZBA ĆWICZĄCYCH KOBIET W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	195
WYKRES 38. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	196
WYKRES 39. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 CHŁOPCÓW W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	198
WYKRES 40. LICZBA ĆWICZĄCYCH DO LAT 18 DZIEWCZĄT W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	199
WYKRES 41. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	200
WYKRES 42. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ MĘŻCZYZN W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	202
WYKRES 43. LICZBA ĆWICZĄCYCH W WIEKU 18 LAT I WIĘCEJ KOBIET W KLUBACH SPORTOWYCH W LATACH 2008-2016 (ANALIZA BENCHMARKOWA)	203

WYKRES 44. POSIADANY STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI. N=40.....	209
WYKRES 45. SPOSÓB (I CZĘSTOTLIWOŚĆ) SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO. N=495	211
WYKRES 46. OCENA WŁASNEJ SPRAWNOŚCI I KONDYCJI FIZYCZNEJ. N=495	213
WYKRES 47. „CZY UPRAWIA P. JAKĄŚ AKTYWNOŚĆ SPORTOWĄ?”. N=495	213
WYKRES 48. PRZYCZYNY BRAKU AKTYWNOŚCI SPORTOWEJ. N=298.....	214
WYKRES 49. UPRAWIANA AKTYWNOŚĆ SPORTOWA. N=197	215
WYKRES 50. „CZY WSKAZANE AKTYWNOŚCI/ AKTYWNOŚĆ SPORTOWĄ UPRAWIA P. NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO?”. N=197	216
WYKRES 51. „CZY NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO MA P. NIEZBĘDNĄ INFRASTRUKTURĘ, ZAPLECZE DO UPRAWIANIA WSKAZANYCH AKTYWNOŚCI SPORTOWEJ?”. N=197.....	216
WYKRES 52. „CZY NALEŻY P. DO JAKIEGOŚ KLUBU SPORTOWEGO NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO?”. N=495	217
WYKRES 53. OCENA DOSTĘPNOŚCI DO INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO. N=495	219
WYKRES 54. OCENA STANU INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO. N=495	220
WYKRES 55. „CZY W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY UCZESTNICZYŁ/A P. W JAKIMŚ WYDARZENIU SPORTOWYM JAKO KIBIC?”. N=495	221
WYKRES 56. WYDARZENIE, W KTÓRYM UCZESTNICTWO W PRZECIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY ZADEKLAROWAŁ RESPONDENT. N=278	222
WYKRES 57. „CZY TO WYDARZENIE MIAŁO MIEJSCE NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO?”. N=278	222
WYKRES 58. „CZY SŁYSZAŁ P. O JAKIŚ IMPREZACH, WYDARZENIACH SPORTOWYCH, KTÓRE ODBYWAŁY SIĘ NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO?”. N=495	223
WYKRES 59. „CZY BYŁBY P. ZAINTERESOWANY WZIĘCIEM UDZIAŁU JAKO KIBIC W IMPREZIE SPORTOWEJ, WYDARZENIU SPORTOWYM NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO?”. N=495.....	223
WYKRES 60. WYDARZENIA SPORTOWE, KTÓRYMI ZAINTERESOWANIE WYKAZALI RESPONDENCI. N=334	224
WYKRES 61. „CZY MA P. DZIECI W WIEKU SZKOLNYM?”. N=495	225
WYKRES 62. „CZY P. DZIECI/ DZIECKO UCZESTNICZY W ZAJĘCIACH WYCHOWANIA FIZYCZNEGO?”. N=124	225
WYKRES 63. „A CZY P. DZIECKO UCZESTNICZY W ZAJĘCIACH SPORTOWYCH, POZALEKCYJNYCH ORGANIZOWANYCH PRZEZ SZKOŁĘ TZN. SKS?”. N=124.....	225
WYKRES 64. „CZY WG P. INFRASTRUKTURA SZKOLNA (SALE GIMNASTYCZNE, BOISKA SPORTOWE), ALE TEŻ SPOSÓB PROWADZENIA ZAJĘĆ SPORTOWYCH ZACHĘCA P. DZIECI/ DZIECKO DO UPRAWIANIA SPORTU?”. N=124	226
WYKRES 65. „CZY P. DZIECI/ DZIECKO UCZESTNICZY W JESZCZE INNYCH ZAJĘCIACH SPORTOWYCH, POZASZKOLNYCH?”. N=124	226
WYKRES 66. „CZY ODBYWAJĄ SIĘ ONE NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO?”. N=37	227
WYKRES 67. „CZY NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO JEST NIEZBĘDNA INFRASTRUKTURA, ZAPLECZE DO UPRAWIANIA AKTYWNOŚCI SPORTOWEJ WŚRÓD SENIORÓW?”. N=495.....	227
WYKRES 68. „CZY NA TERENIE MIŃSKA MAZOWIECKIEGO ISTNIEJĄ WARUNKI DO UPRAWIANIA SPORTU PRZEZ OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE?”. N=495	228
WYKRES 69. „CZY ZNA P. TAKIE OSOBY, KTÓRE SĄ W JAKIMŚ STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNE I UPRAWIAJĄ SPORT W MIŃSKU MAZOWIECKIM?”. N=495	228
 ZDJĘCIE 1. POŁOŻENIE MIASTA MIŃSKA MAZOWIECKI NA TLE POWIATU MIŃSKIEGO.....	3
ZDJĘCIE 2. SCHEMAT SIECI KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W MIŃSKU MAZOWIECKIM	36
ZDJĘCIE 3. STREFA PŁATNEGO PARKOWANIA W MIŃSKU MAZOWIECKIM	39
ZDJĘCIE 4. STADION MIEJSKI PRZY UL. SPORTOWEJ 1 W MIŃSKU MAZOWIECKIM	61
ZDJĘCIE 5. STADION SPORTOWY PRZY UL. BUDOWLANEJ 2A W MIŃSKU MAZOWIECKIM	62
ZDJĘCIE 6. ZESPÓŁ BOISK WIELOFUNKCYJNYCH W MIŃSKU MAZOWIECKIM.....	63
ZDJĘCIE 7. BASEN SPORTOWY W AQUAPARKU W MIŃSKU MAZOWIECKIM.....	68

ZDJĘCIE 8. BASEN REKREACYJNY W AQUAPARKU W MIŃSKU MAZOWIECKIM	68
ZDJĘCIE 9. LODOWISKO W MIŃSKU MAZOWIECKIM	69
ZDJĘCIE 10. LOKALIZACJA SIŁOWNI PLENEROWYCH W MIŃSKU MAZOWIECKIM	71
ZDJĘCIE 11. SKATEPARK W MIŃSKU MAZOWIECKIM	73
ZDJĘCIE 12. STREET WORKOUT PARK W MIŃSKU MAZOWIECKIM	73
ZDJĘCIE 13. TRASY DO UPRAWIANIA NARCIARSTWA BIEGOWEGO W MIŃSKU MAZOWIECKIM	74